ವೀರಶೈವ
ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ

ಚೆನ್ನ ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೊನ್ನಾಳಿ

ಹೊನ್ನರಳಿಯ ದಳ - ಒಂದು

ವೀರಶೈವ

ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ

ಲೇಖಕರು :

ಡಾ॥ ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, M.A., Ph.D.

ಅಮರೇಶ್ವರಮಠ, ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ,

ರೀಸರ್ಚ್ ಎಸೋಸಿಏಟ್

ಸಂಪೂರ್ಣಾನಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ವಾರಾಣಸಿ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಚೆನ್ನಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೃಹಚ್ಛಿಲಾ ಮಠ ((ಹಿರೇಕಲ್ಮಠ)

ಹೊನ್ನಾಳಿ-577217

" Veerashaiva Panchapeetha Parampare "

By H. H. Dr. Chandrashekhara Shivacharya Swamiji, Guledagudda.

Published by :

Chennachetana Prakashana
Hirekalmatha Honnali-577217
Dist-Shimoga, Karnatak (India)-1988

Price : Rs. 15/-

ಪ್ರಥಮಮುದ್ರಣ : ೩೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು

© ಗ್ರಂಥದ ಹಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರದು

ಪ್ರಕಟಣ ದಾನಿಗಳು :

ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರ ಸೇವಾಸಕ್ತ ಮಂಡಳಿ,
ದೊಡ್ಡಪೇಟೆ. ರಾಣೀಬೆನ್ನೂರು.

ಬೆಲೆ : ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿಗಳು

ಮುದ್ರಕರು :

ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು

॥ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯಾಃ ಪ್ರಸೀದಂತು ॥

ಶ್ರೀಮದ್ವೀರಶೈವ ಮಹಾಮತಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ
ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಮಹಾಚಾರ್ಯ
ಭವ್ಯ ಮಂಗಲ ಪರಂಪರಾನುಗತ
ಶ್ರೀಮದ್ರಂಭಾಪುರೀ ವೀರಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಸನ್ನ ರೇಣುಕ
ವೀರರುದ್ರಮುನಿದೇವ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದ
ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ

ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದ ಸಂದೇಶ

"ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಪರಂಪರೆ" ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಹಂಗಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸಿ ಶ್ರೀ॥ ಜ॥ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ತಂದಿತು. ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಇದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಶಿವಾಗಮಾದಿ ಅನಂತ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಾರುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಅನೇಕ ಇತಿಹಾಸಕಾರರೂ ಸಹ ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತ್ವವನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವರು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾದಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರೇ ಮೂಲಕಾರಣರು. ನೂರೊಂದು ಸ್ಥಲಗಳ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಅಗಸ್ತ್ಯರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಉದ್ಧರಿಸಿರುವರು.

ಆಗಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಹರಪ್ಪಾ ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೋ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡದೇ ಕೇವಲ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಜನರು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾತಾಡಿ ಬರೆದು ವರ್ತಿಸುವ ಜನರಿಗೆ ಯಥಾರ್ಥ ಧರ್ಮತತ್ವಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಇದರ ವಾಸ್ತವಿಕ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಲೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಕೃತಿ ಮೈದಾಳಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಪವಿತ್ರ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ನೆಲೆ–ಹಿನ್ನಲೆಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಬರೆದಿರುವರು. ಕೆಲವು

ಜನರು ಶಿವ-ರುದ್ರರು ಮತಸ್ಥಾಪಕರೆಂದು ಬರೆದು ಹೇಳುವವರಿಗೆ ಕೃತಿಕಾರರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುವರು. ಶಿವ-ರುದ್ರರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ವಿನಃ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಲ್ಲ. ಶಿವಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮುಂಮೊದಲು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾರಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದವರೇ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ವರ್ಗದ ಜನ ಬಸವಣ್ಣನವರೇ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪಕರೆಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು. ಇಂಥವರಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಸಾರದಿಂದಲೇ ಆತನ ಗುರುಭಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದನ್ನು ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಬಹುದು. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಕರೇ ವಿನಃ ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸ್ಮಾರ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ವೀರಶೈವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕಾರ ಹೊಂದಿದ ಬಸವಣ್ಣ ಹೇಗೆ ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪಕನಾದಾನು ? ಆತನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ತಾನು ಗುರು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳ ಹೊರಟಿರುವ ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನ ಪವಿತ್ರ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಲಂಕತರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ವಿಷಾದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರೇ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಾಗಿ ಅನಂತ ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೃತಿಕಾರರು ವಿವರಿಸಿರುವರು. ನಾಗನೂರು ಬೃಹನ್ಮಠದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಪಂ॥ ಶ್ರೀ ಕಾಶೀನಾಥ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರ ತರುವಾಯ ಗುಳೇದ ಗುಡ್ಡದ ಡಾ॥ ಶ್ರೀ ಷ॥ ಬ್ರ॥ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಹ ಪಂಚ ಪೀಠಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತ್ವ, ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಸಬೆಳಕು ಹೊಮ್ಮುವ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಾಶನ ಪಡಿಸಿರುವರು. ಪ್ರಸ್ತುತ : " ವೀರಶೈವ ಪಂಚ ಪೀಠಗಳ ಪರಂಪರೆ " ನಿಜವಾದ ವಿಷಯ ವಿವರಣೆ ಹೊತ್ತು ಹೊರ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯತ್ತ ಸರ್ವರೂ ಗಮನ ಹರಿಸಿ ಓದಿ ತಿಳಿದರೆ ಅವರ ಶ್ರಮಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪವಿತ್ರ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಾಶನವನ್ನು ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಹಿರೇಕಲ್ಮಠದ ಶ್ರೀ ಷ॥ ಬ್ರ॥ ಒಡೆಯರ್ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಕೃತಿಕರ್ತರ ಮತ್ತು

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಕೆಲಸ ಸ್ತುತ್ಯವಾದುದು ; ಮತ್ತು ಸಮಯೋಜಿತವಾದುದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀ ಜ|| ಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗಿದೆ.

ಪರಮ ದಯಾಳು ಶ್ರೀ ಪಾರ್ವತಿ-ಪರಮೇಶ್ವರರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರು ಕೃತಿಕರ್ತರಿಗೂ, ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೂ ಮತ್ತು ಓದುಗರಿಗೂ ಮಂಗಲ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.

ಬಾಳೆಹೊನ್ನೂರು
5-3-1988

ಇತ್ಯಾನಂತ ಶಿವಾಶಿಷಃ,
ಸಮಸ್ತ ಸನ್ಮಂಗಳಾನಿ ಭವಂತು.

॥ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ್ಾಃ ಪ್ರಸೀದಂತು ॥

ಶ್ರೀಮದ್ ವಿಮಲ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಮತಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ ಶ್ರೀ ವಟಕ್ಷೇತ್ರ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗೋದ್ಭವ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ದಾರುಕಾಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರಾಗತ ಶ್ರೀ ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಚರಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷ ೧೦೦ಂಲ ಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾ ದಿವ್ಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ

ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದ ಸಂದೇಶ

'ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ' ಎಂಬ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಹಿರೇಕಲ್ಮಠದ 'ಚೆನ್ನ-ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಮಹಾವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಸಂಶೋಧಕರೂ, ವಾರಾಣಶಿಯ ಶ್ರೀ ಸಂಪೂರ್ಣಾನಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೂ, ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಷ॥ ಬ್ರ॥ ಡಾ॥ ಚಂದ್ರಶೇಖರಸ್ವಾಮಿಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಲೇಖಕರು. ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಮೂಲ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಇಂದಿನ ಮಹಾಚಾರ್ಯರವರೆಗಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಲಭಿಸಿದೆ ಅಲ್ಲದೆ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ದರ್ಶನಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥವಾದ "ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿ" ಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ತಿಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ದರ್ಶನ ಗ್ರಂಥದ ಲಕ್ಷಣವೂ ಇದಕ್ಕಿದೆ. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮ, ದರ್ಶನ, ಚರಿತ್ರೆಗಳ ತ್ರಿವೇಣಿಸಂಗಮದಂತಿರುವ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಾಚಕರೂ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಅವರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಕವಿದ ಮಂಕು ಮಾಯವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ! ಬುದ್ಧಿಗೆಬೆಳಕನ್ನು, ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು, ಭಾವಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲ ಉಪಯುಕ್ತ ಗ್ರಂಥವಿದಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮತ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀ ಗಿರಿರಾಜ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನ ಶಾಖಾ ಸಂಸ್ಥಾನ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಹಿರೇಕಲ್ಮಠದ ಸ್ಥಿರಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಒಡೆಯರ

ಷ॥ ಬ್ರ॥ ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು ' ಚಿನ್ನ-ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ "ವೆಂಬ ನೂತನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ, ದರ್ಶನ, ಚರಿತ್ರೆ, ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವ ಘನ ಉದ್ದೇಶಹೊಂದಿರುವದು ಸ್ತುತ್ಯಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇಂಥ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶನದ ಮೊದಲ ಕೃತಿಯಾಗಿ ಅವರು ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೂ, ಕೃತಿ ಕರ್ತರಿಗೂ, ಓದುಗರಿಗೂ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೆಂದು ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದಸಂದೇಶ ದಯಪಾಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉಜ್ಜಯನಿ, ಇತ್ಯಾಶಿಷಃ.

೨-೩-೧೯೮೮

॥ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯಾಃ ಪ್ರಸೀದಂತು ॥

ಶ್ರೀಮತ್ ಹಿಮವತ್ ಕೇದಾರ ವೈರಾಗ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ
ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯ
ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ

ಮುಕ್ಕಾಂ : ಚೆನ್ನಗಿರಿ ದಿ॥ ೨೫-೧-೧೯೮೮

ಹೊನ್ನಾಳಿ ಹಿರೇಕಲ್ಮಠದ ಷ. ಬ್ರ. ಒಡೆಯರ್ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಠದಿಂದ "ಚೆನ್ನ-ಚೇತನಪ್ರಕಾಶನ"ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಅತ್ಯಾನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ.

"ಚೆನ್ನ-ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ"ದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಕೃತಿಯಾಗಿ "ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಡಾ॥ ಷ. ಬ್ರ. ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಅಮರೇಶ್ವರ ಮಠ, ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ ಅವರು ಪ್ರಕಾಂಡ ಪಂಡಿತರೂ ಹಾಗೂ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಇತಿಹಾಸ-ದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪರಿಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಆಧಾರ ಸಹಿತ ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಶ್ರೀ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಇಂಥ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅವರಿಂದ ಮೂಡಿಬರಲಿ ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವದು ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಮಹತ್ತರ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. "ಚೆನ್ನ-ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ"ದಿಂದ ಇಂಥ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸಿ ಶುಭ ಹಾರೈಸಲಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದುವ ಹಾಗೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಕೇದಾರನಾಥನು ಸಕಲರಿಗೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸಲಾಗಿದೆ.

ಇತ್ಯಾಶಿಷಃ.

Srimadgiriraja Suryasimhasanadheeshwar
Sri 1008 Srishaila Jagadguru Umapathi Panditharadhya
Shivacharya Mahaswamiji
Sree Jagadguru Suryasimhasana Mutt, Srishaila (A.P)
Atmakur (Dist. Karnool)   Guntakal (Dist. Anantapur)

ಶ್ರೀಮದ್ಗಿರಿರಾಜ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ
ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಶ್ರೀಶೈಲ ಜಗದ್ಗುರು ಉಮಾಪತಿ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ
ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು,
ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಶೈಲ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನ ಮಠ,
ಗುಂತಕಲ್ಲು (ಜಿ. ಅನಂತಪುರ)   ಶ್ರೀಶೈಲ (ಜಿ. ಕರ್ನೂಲು)
ಆತ್ಮಕೂರು (ಜಿ. ಕರ್ನೂಲು)

Ref No : 101/88/89   Camp : ಶ್ರೀಶೈಲ.   Date : 24/2/88

ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದ ಸಂದೇಶ

ಶ್ರೀ ಜಗದಾದಿ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಪರಶಿವನ ಚಿತ್ಕಲಾ ಸ್ವರೂಪ ಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮರಾಗಿ ಮೆರೆದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರುಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಶಕ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಾತ್ಮಕ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಸಕಲ ವೇದಾಗಮುಗಳು ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಈ ಮತವು ಶಾಸ್ತ್ರ ವೇತ್ತರು ಹಾಗೂ ಸದ್ವರ್ತನ ಶೀಲರಾದ ಸದ್ಗುರುಗಳಿಂದ ದಿನೇ ದಿನೇ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವದು.

ವಿಶ್ವತೋಮಯವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿ ರಾಜಾಧಿರಾಜರಿಂದಲೂ, ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಮ್ಮಾನಿತವಾದ ವೀರಶೈವ ಮತವು ಜಗತ್ತಿನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮರಂಗದಲ್ಲಿ ಭವ್ಯ ಹಾಗೂ ದಿವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಮತಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಕೊಡುಗೆಯು ಅದ್ವಿತೀಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಕಮಲಗಳ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ಹೊಂದಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಶಾಂತಿಗೆ ಜಗದಾಚಾರ್ಯರ ನೆನಹು ಮತ್ತು ಅವರ ತತ್ವಗಳು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಜಗದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪೀಠಗಳು

(೧) ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ವೀರ ಸಿಂಹಾಸನ ರೇಣುಕಾರಾಧ್ಯ ಪೀಠ, ಬಾಳೇಹೊನ್ನೂರು.

(೨) ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನ ಮರುಳಾರಾಧ್ಯ ಪೀಠ, ಉಜ್ಜಯಿನಿ.

(೩) ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ವೈರಾಗ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನ ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯ ಪೀಠ, ಹಿಮವತ್ ಕೇದಾರ.

(೪) ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಪೀಠ, ಶ್ರೀಶೈಲಂ.

(೫) ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಪೀಠ, ಶ್ರೀಕಾಶಿ.

ಈ ಪಂಚಮಹಾಪೀಠಗಳು ಸಮಾಜದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಸೂತ್ರದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ವಿರಾಜಮಾನಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಮಹಾಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಅನೂಚೀನವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಪಃ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಂಢ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಬಲದಿಂದಲೂ ಅಘಟಿತ ಘಟನಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಜಗದ್ವಂದ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಜಗದಾಚಾರ್ಯರುಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪವಿತ್ರ ಪೀಠಗಳ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅನೂಚೀನವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚ ಪೀಠಾಧೀಶ್ವರರುಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಕೃತಿಯು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆತ್ಮೀಯರೂ, ಸಹೃದಯಿಗಳೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಡಾ॥ಶ್ರೀ॥ಷ॥ಬ್ರ॥ ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಮರೇಶ್ವರ ಮಠ ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ ಅವರಿಂದ "ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಪರಂಪರೆ" ಎಂಬ

ಸದ್‌ಕೃತಿಯು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವದು ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಮತ್ತು ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರುಗಳ ನಿಜಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನ ತಿಳಿಸು ವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ ಕೃತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಾಶನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಶೈಲ ಜಗದ್ಗುರು ಸೂರ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಮಹಾಪೀಠದ ಶಾಖಾನುವರ್ತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಷ॥ ಬ್ರ॥ ಒಡೆಯರ್ ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹಿರೇಕಲ್ಮಠ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಠದ "ಚೆನ್ನ-ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ"ದಿಂದ ಮುದ್ರಿಸಿ ಸಮಾಜದ ಎದುರಿಗೆ ತರುತ್ತಿರುವದು ಸಂತಸವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ.

ಕೃತಿಕರ್ತರಿಗೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೂ ಶ್ರೀ ಜಗದಾದಿ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಭ್ರಮರಾಂಬಾ ಸಹಿತ ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಸಕಲ ಸನ್ಮಂಗಲಗಳನೀಯಲೆಂದು ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಆಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇತ್ಯಾಶಿಷಃ

ವೀರಶೈವ ಮತಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ
ಶ್ರೀವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ
ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು
ಜಂಗಮವಾಡಿಮಠ, ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾಶಿ, ವಾರಾಣಸಿ (U. P.)
Jangamawadimath, Varanasi (U. P.)
ಶ್ರೀ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದಾ

"ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ" ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಆಮೂಲವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಕಾಶೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕಿತ್ತು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ ಅಮರೇಶ್ವರ ಮಠದ ಶ್ರೀ ಷ. ಬ್ರ. ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ವೀರಶೈವಮಹಾಮತಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯರಾದ ಆದಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಆಧುನಿಕ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಪರ್ಯಂತರ ಇರುವ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ನಾಗನೂರು ಬೃಹನ್ಮಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಲಿಂ. ವೇ. ಪಂ. ಕಾಶೀನಾಥಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ "ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರಪ್ರಾಚೀನತ್ವ"ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ತರುವಾಯ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಇವರ ಪುಸ್ತಕವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನವಲೋಕಿಸುವ ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗೆ ಕೈದೀವಿಗೆಯಂತಿದೆ.

ಹೊನ್ನಾಳಿ ಹಿರೇಕಲ್ಮಠದ ಶ್ರೀ ಷ. ಬ್ರ. ಒಡೆಯರ್ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಠದಲ್ಲಿ ವಿನೂತನವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವ "ಚಿನ್ನ ಚೇತನಪ್ರಕಾಶನ" ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮೊದಲನೆಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನಾಗಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳಿಸಿ ಗುರುತರವಾದ ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ|| ಅ. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ರಾಣೇಬೆನ್ನೂರು ಇವರಾದರೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಆಸ್ತೆವಹಿಸಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾದಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಲಿ. ಜಿಜ್ಞಾಸು ವಾಚಕರು ಆದರದಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವದಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸೋಣವಾಗಿದೆ.

ವಾರಾಣಸಿ
10-2-88

ಶಿವಂಭೂಯಾತ್
ಇತ್ಯಾಶಿಷಃ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ನಿಗಮಾಗಮಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವ 'ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ'ಯು ಅವರದೇ ಆದ ಪೀಠಿಕೆಯೊಡನೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಲಿರುವುದು ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜದ ಪುಣ್ಯೋದಯವೆನಿಸಿದೆ. ಇದು ಸರ್ವ ಮಾನವರ ಹೃದಯದ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೊರದೂಡುವ ಜ್ಞಾನದೀವಿಗೆಯಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿರುವುದು. ಮಾನವ ಸಮಾಜ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಹಾದುಹೋಗುವಾಗ ಜಾತಿಮತಗಳ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆಡೆಗೊಡದೆ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯ ದಿವ್ಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುವ ದಿವ್ಯತೇಜೋಮೂರ್ತಿಗಳು ಯುಗಯುಗದಲ್ಲೂ ಅವತರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಯದಾಯದಾಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಹಾನಿಃ ಶೈವಸ್ಯ ಜಾಯತೇ ।
ತದಾತದಾವತಾರೋಽಯಂ ಗಣೇಶಾನಾಂ ಮಹೀತಲೇ ॥

ಶೈವಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಹಾನಿ ಸಂಭವಿಸುವುದೋ ಆಯಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಥಗಣರು ಅವತರಿಸುವರು ಎಂದು ಶಂಕರ ಸಂಹಿತೆ ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಮಥರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವತರಿಸುವರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಹಾಗೆ ಅವತರಿಸಿದ ಮಹಾಪುರುಷರೇ ರೇಣುಕಾದ್ಯಾಚಾರ್ಯರೆಂದೂ ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರೆಂದೂ ವಿಶ್ರುತರಾಗಿರುವರು.

'ಪುರಾದೇವೇನ ಕಥಿತಂ ದೇವ್ಯೈ ತನ್ನಂದನಾಯ ಚ' ಎಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಶಿವನು ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯಾದ ಭವಾನಿಗೂ, ಮಗನಾದ ಷಣ್ಮುಖನಿಗೂ ಬೋಧಿಸಿದನೆಂದೂ ಅದೇ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರು ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಿದರೆಂದೂ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಯುಗಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಮಾನವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿರುವನು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಗ್ಲಾನಿಯುಂಟಾಗುವುದನ್ನು ಅವನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸಹಿಸಲಾರನು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಧುಗಳು ಸಂತಾಪ ಪಡುವುದನ್ನೂ

ಪಾಪಿಗಳು ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ಮೆರೆಯುವುದನ್ನೂ ಅವನು ಒಪ್ಪಲಾರನು ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಅವನ ಲೀಲಾರಂಗ ಸ್ಥಳವೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜೀವಿಯೂ ಅವನ ಚೈತನ್ಯದ ನೇರವಾದ ಅಂಶವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಪಾರವಾದ ಕರುಣೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಗದ್ರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಅವನೇ ಹೊತ್ತಿರುವನು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅವನೇ ನೇರವಾಗಿ ಅವತರಿಸುವನು. ಇದು ಶೈವ ವೈಷ್ಣವ ಪಂಥಗಳಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ವೀರಶೈವ ಪಂಥದಲ್ಲಾದರೋ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪರಾದ ಪ್ರಮಥ ಗಣಗಳ ಅವತಾರವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುಗದಲ್ಲೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಲಿರುವುದು.

ರೇಣುಕಾರಾಧ್ಯ, ಮರುಳಾರಾಧ್ಯ, ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯ, ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ, ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಆಚಾರ್ಯರು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಅವತರಿಸಿ ಭಾರತದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿರುವರು. ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಮಠಗಳು ಈಗಲೂ ಭಕ್ತವೃಂದಕ್ಕೆ ಆದರ್ಶವೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವೂ ಎನಿಸುವಷ್ಟು ಪವಿತ್ರ ಜ್ಞಾನಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಈ ಪೀಠಗಳು ರಂಭಾಪುರಿ, ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಕೇದಾರ, ಶ್ರೀಶೈಲ, ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರುವುವು. ವೀರಶೈವ ಮತವು ಮಹಾಭಾರತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳನ್ನು ದಾನಾರ್ಹರೆಂದೂ ಶಿವಯಜ್ಞರೂಪವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುವರೆಂದೂ ಭೀಷ್ಮನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆಯೇ ರಾಮಾಯಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಇದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಮತದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡುತ್ತದೆ. ರಾಮನೇ ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದು ರಾವಣಸಂಹಾರದಿಂದೊದಗಿದ ತನ್ನ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವನು. ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯನಿಗೆ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರು ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಶಿವತತ್ತ್ವವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ ಆರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಸಂಚರಿಸಿ ಶಿವತತ್ತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಇದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಭೀಷಣನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು

ಕೋಟಿ ಗುರು ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮೂರು ಕೋಟಿ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸಿಲೋನ್‌ನಲ್ಲಿ ಭೂಗರ್ಭ ಶೋಧನೆಯಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಲಿಂಗಗಳು ಹಿಂದೆ ರೇಣುಕರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದ ಲಿಂಗಗಳೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಸಂದೇಹಕ್ಕೂ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಡಾ. ನಂದೀಮಠರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. "ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಐದು ಜನ ಆಚಾರ್ಯರು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮೊದಲು ಬೋಧಿಸಿದರೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಅವರು ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ ಮೂಲಪುರುಷರಾಗಿರುವರು. ಇವರು ಬೋಧಿಸಿದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಸವಾದಿ ಶರಣರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದ್ದಾರೆ".

ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಡಾ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ವೀರಶೈವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವುದು ತುಂಬ ಆದರ್ಶವೆನಿಸಿದೆ. ಇವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಯಾರು ಶೈವಮತ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಸಹ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗುವರೋ ಅವರು ಶಿವನ ನಿತ್ಯ ಭಿಯೋಗದಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತರೆನಿಸಿ ಶಿವಯಜ್ಞವನ್ನು ಆಚರಿಸುವರೆಂದು ವೀರ ಪದವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ವೀರಶೈವ ಮತವು ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿದೆಯಾದರೂ, ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಶಿವಯೋಗಿಗೂ ದುಷ್ಟರಿಂದ ಹಿಂಸೆ ಯೊದಗಿದಾಗ ನಪುಂಸಕರಾಗಬಾರದೆಂದೂ, ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ದುಷ್ಟರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ವೀರವ್ರತದಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತನಿಗೆ ವೀರಶೈವನೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತೆಂದೂ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವರು. ವೀರಶೈವರು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾಗಿ ನಿತ್ಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಲಿಂಗ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿಯೇ ನಡೆಸುತ್ತ ಇವರ ಮನಚಿತ್ ಪ್ರಾಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗಕ್ಕೇ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ವೀರಶೈವ ಹೆಸರಿದೆ. ಶೈವಮತವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಲಿಂಗದ ಅರ್ಚನವನ್ನು ವಿಧಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಶಿವನ ನಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಉಂಟಾಗಲಾರದೆಂದು ವೀರಶೈವ ಮತವು ಗುರ್ವನುಗ್ರಹೀತವೂ, ಷಟ್‌ಸ್ಥಲಾತ್ಮಕವೂ, ಪ್ರಾಣರೂಪವೂ ಆದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಅರ್ಚನೆಯ ವಿನಾ

ಬೇರೆ ಯಾವ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಲಿಂಗದ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ವಿಧಿಸಿದೆ. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ಸ್ಥಾವರ ಲಿಂಗದ ಆರಾಧನವನ್ನು ಇದು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವೀರಶೈವನು ದೀಕ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನಿಂದ ಪಡೆದ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಅದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಲಿಂಗವೆಂದರೆ ಶಿವನೇ ಆಗಿರುವವನಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವು ಶಿವನ ಕೇವಲ ವಿಗ್ರಹವೆಂದಲ್ಲ. ಪರಶಿವನು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಗುರುವು ತನ್ನ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ತಂದು ಶಿಷ್ಯನ ಕೈಗೆ ಅರ್ಚನೆಗಾಗಿ ಕೊಡುವನು. ಈ ಲಿಂಗವು ಶಿಷ್ಯನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಕರ್ಮಾನ ಭಾವಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ತೇಜೋನಿಧಿಯಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಅದು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ದೇಹದಿಂದ ವಿಯೋಗ ಹೊಂದಬಾರದು. ಅದರ ವಿಯೋಗವು ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ನಾಶಕ್ಕೆ ಸಮವೆನಿಸುವುದು. ಆ ಲಿಂಗದ ವಿನಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ಆಕಾರದಲ್ಲೂ ಶಿವನ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ಆಚರಿಸುವುದೇ ವೀರವ್ರತವೆಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪ್ರಮಾಣ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವರು.

ಇಷ್ಟಲಿಂಗಧಾರಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುವನೆಂದು ಶ್ರೀಕರ ಭಾಷ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಶ್ರೀಗಳು ಉದಾಹರಿಸಿರುವುದು ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ. ವೀರಶೈವರ ದಾರ್ಶನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸುತ್ತ ಅದನ್ನು ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಪಂಚ ಪೀಠ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಗಳು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿರುವರು. ಆವರೈವರಿಗೂ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಅವರ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನೂ ವಿಶದವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತ ಆ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಆಗಿರುವ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿರುವರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿವನಾಗಲಿ ರುದ್ರನಾಗಲಿ ಮತಸ್ಥಾಪಕನೆನಿಸದೆ ರೇಣುಕಾದಿ ಆಚಾರ್ಯರೇ ಮೊದಲಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮತಸ್ಥಾಪಕರೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವರು. ಐವರು

ಆಚಾರ್ಯರೂ ಲಿಂಗಗಳಿಂದಲೇ ಉದ್ಭವಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗುರುಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ತಾವು ಅವೇ ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯರಾದ ರೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಹುಟ್ಟದಂತೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ ಎಂತಹ ನಾಸ್ತಿಕರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವಂತೆ ಪ್ರತಿ ಪಾದಿಸಿರುವರು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರ ಗೋತ್ರಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ವಿಶದಗೊಳಿಸಿರುವರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿರುವ ಈ ಮಹಾಗ್ರಂಥವು ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಯಾರಿಗೂ ಸಂಶಯ ಹುಟ್ಟದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸು ವಂತೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಹೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಇಂತಹ ಪವಿತ್ರ ಪ್ರಮಾಣಗ್ರಂಥವು ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಅಮೃತ ಹಸ್ತದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಸಮಾಜದ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ದೊರೆತು ಎಲ್ಲರ ಗಮನವನ್ನೂ ಆತ್ಮ ಜ್ಞಾನ, ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ, ಆತ್ಮ ಗೌರವಗಳ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಸರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವು ದೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯು ಲಿಕ್ಕೂ ಆಚರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸದವಕಾಶವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಲೇ ವೀರಶೈವಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಜಗದಾಚಾರ್ಯರೆಂದೂ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ಮತ್ತು ಶರಣರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿದಾಗ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ವೀರಶೈವರು ಸ್ವಧರ್ಮ ನಿಷ್ಠೆ, ಪರಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಇವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತ ಸರ್ವ ಜೀವರುಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಉದಾತ್ತ ಭಾವನೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುವಂತೆ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಿಳಿಸಿ ರುವರು. ವೀರಶೈವರ ಈ ಉದಾತ್ತ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅನ್ಯಧರ್ಮದವರೂ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಇಂದು ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿ ರುವ ಹಿಂಸಾಚಾರಗಳು ಅಡಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸುವದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ.

" ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಸದಾ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತೊರೆಯಬಲ್ಲೆನು ಆದರೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡೆನು '' ಎಂಬ ನಿಷ್ಠಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ವೀರಶೈವನು ಜಗತ್ತಿ

ನಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ತಾನೆ ನಿಂದಿಸಿಯಾನು? ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮದವನನ್ನಾಗಲಿ ದ್ವೇಷಿಸದೆ ವೈರಭಾವ ಅಸೂಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಸರ್ವರೊಡನೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಉದಾತ್ತ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಜಗದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಯಾರು ತಾನೆ ಗುರುವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾರರು? ಇಂಥವರ ದಿವ್ಯದರ್ಶನದಿಂದ ಯಾವ ಜೀವನು ತಾನೆ ಉದ್ಧಾರವಾಗಲಾರನು? ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸಂಭವಿಸುವ ಉಪಟಳವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಯಾರು ತಾನೆ ಮುಂದುವರಿಯಲಾರರು? ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಉಪದೇಶಗಳಿಂದ ಯಾರು ತಾನೆ ಪುನೀತರಾಗಲಾರರು? ಸಾಕಾರ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಲಿಂಗದ ನೈಷ್ಠಿಕ ಅರ್ಚನೆಯಿಂದ ನಿರಾಕಾರ ಶಿವತತ್ತ್ವದ ಕೃಪಾಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಯಾವ ಸಾಧಕನು ತಾನೆ ಪಡೆಯಲಾರನು? ದೇಹದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನಿರಿಸದೆ ದೇಹದ ಸದುಪಯೋಗದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಗುರುಕರುಣೆಯಿಂದ ಯಾರು ತಾನೆ ಪಡೆಯಲಾರರು? ಉನ್ನತವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ದೊರಕಬೇಕಾಗಿವೆ. ಆ ಧರ್ಮದ ನೈಜಸ್ವರೂಪವು ನಿಗಮಾಗಮಗಳಿಂದಲೇ ಮಾನವನಿಗೆ ದೊರಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯು ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಕರುಣ ಪ್ರಸಾದಗಳಿಗೆ ಸತ್ಪಾತ್ರರಾಗಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಗುರುಗಳ ಕರುಣೆಯಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣವೂ ಕೈವಲ್ಯಸ್ಥಿತಿಯೂ ನಮಗೆ ಲಭಿಸಬೇಕಾಗಿವೆ.

'ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ'ಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜ್ಞಾನನೇತ್ರವನ್ನು ತೆರೆಯಿಸಿ ಭಕ್ತಿ ಗೌರವಗಳಿಂದ ಗುರುವನ್ನು ಆದರಿಸಿ, ಉಪಚರಿಸಿ ಅವರ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸತ್ಪಾತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥವೆನಿಸಿದೆ. ಇಂತಹ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥವು ಇನ್ನೂ ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ವೇಳೆಗೆ ಈ ಭೂಮಿಯೇ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವೂ ಈಶಾವಾಸ್ಯ, ಅಂದರೆ ಈಶ್ವರನ ವಸತಿಗೃಹ, ಎಂಬ ಅರಿವು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು, ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸತ್ಯಶುದ್ಧ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ಕಾಯಕದ ಬಗ್ಗೆ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರು ತಿಳಿಸಿದಂತೆ 'ವೃತ್ತಿಃ ಚೈತನ್ಯ

ರೂಪಿಣೀ' ಎಂಬ ದಿವ್ಯೋಪದೇಶದ ಅರಿವು ಲಭಿಸಿ ಭಾರತ ಭೂಮಿ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರ ನೆಲೆವೀಡಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿದವರೆಲ್ಲಾದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಭಗವದ್ಭಾವನೆಯಿಂದ ಗೌರವಿಸುತ್ತ ಭಾರತದೇಶವನ್ನು ಧರ್ಮದ ನಾಡಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥತೆಯ ಕಿಲುಬು ಕಳೆದು ಮನದ ದುಗುಡವು ತೊಲಗಿ ನಿಸ್ಸ್ವಾರ್ಥತೆ, ಪರಹಿತ ಚಿಂತನೆ, ಸೇವಾಮನೋಭಾವ, ತ್ಯಾಗಬುದ್ಧಿ, ಉದಾರ ದೃಷ್ಟಿ ಇಂತಹ ದಿವ್ಯ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರಕಿಸುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇವತ್ತಿಗೂ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವಾಗ ಪಂಚಕಲಶ ಸ್ಥಾಪನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಭಕ್ತಿಗೌರವಗಳಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಿ ಅವರ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುವಂತೆಯೇ ಅವರ ದಿವ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸದ್ಭಕ್ತರೂ, ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರೂ ಸತ್ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಆಗುವಂತೆ ಸರ್ವರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ವೀರಶೈವಧರ್ಮವು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ ಸರ್ವಾದರಣೀಯವೂ ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವೂ ಆಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿರುವುದು. ಶಿವನ ನಿತ್ಯಸಂಪರ್ಕದಿಂದಲೇ ಶಿವನ ನೈಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿಯುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವ ಈಶ್ವರನ ಕೃಪೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪಾತ್ರರಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಹಂಕಾರ ವ್ಯಾಮೋಹಗಳೆರಡನ್ನು ಹೃದಯದಿಂದ ದೂರಮಾಡುವುದೇ ಗುರುಕೃಪೆಯ ದಿವ್ಯ ಫಲ. ಇದು ದೊರಕಿದೊಡನೆಯೇ ಶಿವನು ನಮ್ಮ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಶಿವನ ಪ್ರಸಾದ ನಮಗೆ ದೊರೆತೊಡನೆಯೇ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳೂ ತೊಲಗುವುವು. ಶಿವನ ನಿರಂತರ ಚಿಂತನದಿಂದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜೀವನು ಶಿವನಾಗುವುದು ನಿಶ್ಚಯ. ಇದು ಗುರುಕರುಣೆಯಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಸದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ನೋಡಿ ಮನನ ಮಾಡಿ ಸದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದೊಂದೇ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯೂ ಸರ್ವ

ಸಾಕ್ಷಿಯೂ ಆದ ಮಹಾದೇವನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಇಂತಹ ದಿವ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಈ ಸದ್ಗ್ರಂಥವು ಮಾನವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರಕಿಸುವುದೆಂದೂ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ ಸೌಹಾರ್ದ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಶುದ್ಧಿ ಇವು ಎಲ್ಲ ರಲ್ಲೂ ಬೆಳಗಲೆಂದೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾರೈಸಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಪೂರ್ಣ ಪಂಡಿತರೂ, ಶಿವಾನು ಭವಿಗಳೂ, ಪ್ರವಚನ ಪಟುವೂ, ನಿರ್ಮಲ ಹೃದಯರೂ, ದಯಾಮಯರೂ ಆಗಿದ್ದು ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವಗಳ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವರು. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕೃತ, ತ್ರೇತಾ, ದ್ವಾಪರ, ಕಲಿಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿದ್ದರೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಪ್ರತಿ ಯುಗದಲ್ಲೂ ಆಯಾ ಲಿಂಗಗಳಿಂದಲೇ ಅವತರಿಸಿ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಐಕ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸನಾತನ ಪರಂಪರೆಗೆ ಯಾವ ಚ್ಯುತಿಯೂ ಸಂಭವಿಸಲಾರದು. ಲಿಂಗದಿಂದ ಅವರು ಹೇಗೆ ಅವತರಿಸಬಲ್ಲರೆಂದು ಸಂಶಯಪಡಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿ ಗಳು ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಭಕ್ತೈಕಬಂಧು ವಾದ ನಾರಾಯಣನು ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದದ್ದನ್ನು ಯಾರೂ ಸಂಶಯಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಧಿ ನಿಯಮದಂತೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪನ ವಿಚಿತ್ರ ವಧೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿರಾಕಾರ ಶಿವನ ಕಟ್ಟಳೆಯಂತೆಯೇ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನೆರ ವೇರುತ್ತಿರುವಾಗ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಶಿವನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಲಿಂಗಮುಖದಿಂದ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಸಭ್ಯ ಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೀಡಿ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದೊಡನೆ ತಾವು ಬಂದ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಇರಲಾರದು. ಅವರು ಕೈಲಾಸದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರು ವಾಗಲೇ ಪರಿಪೂರ್ಣರೂ ಸ್ವತಂತ್ರರೂ ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಯಾವ ಗುರುವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಅವರಿಗೆ ಒದಗಲಿಲ್ಲ. ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೊಂದೇ ಮಾರ್ಗ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಶಿವನ ಕೃಪೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಪಾತ್ರ

ರಾದರೆಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿರುವರು. ಶಿವನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಶರಣರೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ನಿರಂಜನ ಗಣಾಧೀಶ್ವರರ ಅಂಶವೇ ಆಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಭಾಗದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ಧನ್ಯರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೀಡಿರುವರು. ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಚಾರ್ಯರ ಮತ್ತು ಶರಣರ ದಿವ್ಯಸಂದೇಶ ಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅದರಂತೆ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಪಡೆದು ವಿಶ್ವಭ್ರಾತೃತ್ವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಮೈತ್ರಿ ಸೌಹಾರ್ದ ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬಾಳಿದರೆ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸತ್ಸಂಕಲ್ಪ ಸಫಲವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇರಲಾರದು. "ಸುಜನಗೆ ಮಂಗಳ, ಕುಜನಗೆ ಮಂಗಳ, ಸರ್ವರಿಗಾಗಲಿ ಮಂಗಳ" ಎಂಬ ಸೊಳ್ನುಡಿಯ ದೈವೀವಾಣಿಯಿಂದ ಈ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಮಂಗಲ ಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸರ್ವೇ ಭದ್ರಾಣಿ ಪಶ್ಯಂತು ಸರ್ವೇ ಸಂತು ನಿರಾಮಯಾಃ ।
ಸರ್ವೇ ಚ ಸುಖಿನಃ ಸಂತು ಮಾ ಕಶ್ಚಿತ್ ದುಃಖಭಾಕ್ ಭವೇತ್ ॥

ಡಾ॥ ಟಿ. ಜಿ. ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾರಾಧ್ಯ,
ಯುಜಿಸಿ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ (ನಿವೃತ್ತ)
ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು-4.
606, ಶಂಕರಮಠದ ಬೀದಿ, ಚಾಮರಾಜ ಜೋಡಿ ರಸ್ತೆ, ಮೈಸೂರು.

ಲೇಖಕರ ನುಡಿ

ಭಾರತದೇಶವು ಧರ್ಮ-ದರ್ಶನಗಳ ತವರು ಮನೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸನಾತನ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ " ವೀರಶೈವ "ಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖಸ್ಥಾನವಿದೆ ಅಂತೆಯೇ " ನ ವೀರಶೈವ ಸದೃಶಂ ಮತಮಸ್ತಿ ಜಗತ್ರಯೇ " ಎಂದಿದೆ ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮವು. ಇದಕ್ಕೆ ಇವರಲ್ಲಿರುವ " ವೀರವ್ರತ ''ವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಬಹು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಧರ್ಮವಿದು.

ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದದಿಂದ ಹೊರಡಬಹುದಾದ ಅನೇಕ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನಾನಾ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಈ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾದಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಹಾಗೂ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನಡೆದು ಬಂದ ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಆಚಾರ್ಯರ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಆಗಮ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ಋಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಇನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನವಲಗುಂದ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾದ " ಆಯುರ್ವೇದ ವಿಶಾರದ " " ಆಯುರ್ವೇದಾಚಾರ್ಯ '' ಶ್ರೀ. ಷ. ಬ್ರ ಗುರುದೇವ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಬೃಹನ್ಮಠ ಚಿಕ್ಕಮಣ್ಣೂರು ಇವರು ಬರೆದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಎಂಬ ಕೈಬರಹದ ಪ್ರತಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು ದೊರೆತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಗುರುಭಕ್ತಿ ಪರಾಯಣರೂ ದೇಶದ ಹಿತಚಿಂತಕರೂ ಸದಾ ಸಂಶೋಧನಾಸಕ್ತರೂ ಆದ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಗುರುಕುಲದ ಶ್ರೀ ಪಂ. ಚಂದ್ರಹಾಸ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪಾ ಕರೂರ ಅಂತರವಳ್ಳಿ (ಜಿ. ಧಾರವಾಡ) ಇವರು ಬಹಳಷ್ಟು ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವೀರಶೈವ ಪಂಚ ಪೀಠಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಆಚಾರ್ಯರೆಲ್ಲರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಹಾಗೂ ಅವರು ಸಾಧಿಸಿದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಡುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ

ಕಾಲದಿಂದ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಸಾಗಿಬಾರದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಲೇಖಕರು ಬಹಳಷ್ಟು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಷ್ಟು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ವೀರಶೈವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗೋತ್ರಸೂತ್ರಗಳ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಪೂಜಾದಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಲಗ್ನ ಮುಂತಾದ ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗೋತ್ರ-ಪುರುಷರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದು ಪರಮಾವಶ್ಯಕವು. ಅಂತೆಯೇ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವೀರ- ನಂದಿ-ಭೃಂಗಿ-ವೃಷಭ ಮತ್ತು ಸ್ಕಂದರೆಂಬ ವೀರಶೈವ ಪಂಚಗೋತ್ರಪುರುಷರ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೇ ಅವರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವೀರಶೈವರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಷಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ ಚಿಕ್ಕಗ್ರಂಥವು ಅಧ್ಯಯನ ಶೀಲರಾದ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆರವು ನೀಡಬಹುದೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ರಾಣೀಬೆನ್ನೂರ R.T.E.S ಕಾಲೇಜಿನ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಭಾಗಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪ್ರೋ॥ ಅ. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠರು ಈ ಗ್ರಂಥರಚನೆಗೆ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರಲ್ಲದೇ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಹಿರೇಕಲ್ಮಠದ ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ ಮುದ್ರಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮುದ್ರಣ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿನ ಅಲಂಕಾರ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ವಿದ್ವಾನ್ ಬ. ರಾಜಶೇಖರಯ್ಯನವರು ನಿಷ್ಠಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮಾಲಿಕರಾದ ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಂ. ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಹಾಗೂ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರು ಸಮಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಜಗದಾಚಾರ್ಯರು ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಲಿ.

ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾಶಿ — ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ

ದಿ॥ ೨೫-೧-೧೯೮೮ — ರೀಸರ್ಚ ಎಸೋಸಿಏಟ ವೇದಾಂತ ವಿಭಾಗ

ಸಂಪೂರ್ಣಾನಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಾರಾಣಸಿ.

ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಉದಾರ ನೆರವು ನೀಡಿದ ಸಹೃದಯಿಗಳು

ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರ ಸೇವಾಸಕ್ತ ಮಂಡಳಿ, ದೊಡ್ಡಪೇಟೆ ರಾಣೇಬೆನ್ನೂರು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವೇ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಣಿಜ್ಯ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಣೇಬೆನ್ನೂರು ನಗರವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಇದು ನೆರೆಹೊರೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕೃಷಿಕರನ್ನು, ವರ್ತಕರನ್ನು ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರೀ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯಿಂದ ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ. ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಈ ನಗರವು ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ನಗರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಪೇಟೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನಮಾನವುಂಟು ಹಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬೀಡು ಇದಾಗಿದ್ದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳ ಜನ ಇಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ನಗರವು ಏಳು ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಬೃಹತ್ ನಗರವಾಗಿದೆ. ಈ ದೊಡ್ಡಪೇಟೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಭಾಗವು ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ 'ಕರೀಮಪುರ' ವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೊಡ್ಡಪೇಟೆಯ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವತೆ ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣ ದೇವರು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು. ವ್ಯಾಪಾರದ ಪಡು ಮೂಲೆಯ ಸ್ಥಳವೂ ಆಗಿದ್ದ ಈ ಪೇಟೆಯು ಭಕ್ತಿಯ ಬೀಡೂ ಆಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಮಠ ಮಂದಿರಗಳು ಮಸೀದಿಗಳು ಇಂದೂ ಸಹ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೇ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ ಅಂಥವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣದೇವರ ದೇವಸ್ಥಾನವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ದೊಡ್ಡಪೇಟೆಯ ಹಿಂದೂ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲ ಈಗಿರುವ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೆಲವು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಮಂದಿರವು ಗರ್ಭಗುಡಿ, ಸಭಾಂಗಣ, ಮುಖಮಂಟಪ ಹೀಗೆ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು, ಮುಂದುಗಡೆ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಂದಿ (ಬಸವಣ್ಣ) ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವದು ಅಂದಿನ ಹಿರಿಯರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ

ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಶಿವಲಿಂಗಮೂರ್ತಿ ಸಿದ್ಧವಾಗದ್ದರಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ನಂದಿಮೂರ್ತಿ ಸಿದ್ಧವಾದ್ದರಿಂದ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ನಂದಿ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೇ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದರು. ಬಹು ಜನರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಆ ಕಾರ್ಯವು ನೆರವೇರಿತು. ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಶಿವಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಂದಿ ವಿಗ್ರಹವಿರುವ ಅಪರೂಪದ ದೇವಸ್ಥಾನ ಇದಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅದೊಂದು ಜಾಗೃತ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದು ಭಾವುಕ ಭಕ್ತರ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವ 'ದೇವರು' ಅನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರ ಸೇವಾಸಕ್ತ ಮಂಡಳಿಯವರು ಅಕ್ಷಯ ತದಿಗಿ (ಬಸವ ಜಯಂತಿ)ಯಂದು ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಬಹು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನ ದೊಡ್ಡ ರಥೋತ್ಸವವು ನೇವೇರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವೀರಶೈವ ವಟುಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಶಿವದೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಸಕಲ ಮತೀಯರ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಸಾಮೂಹಿಕ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ಚವತಿಯಿಂದ ಚತುರ್ದಸಿಯ ವರೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗಣೇಶೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭವು ಬಹು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನೆರವೇರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚತುರ್ದಸಿಯಂದು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣೆ ಅನುಪಮವಾಗಿದ್ದು ಸುವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ.

ಮಂದಿರವು ವಿಶೇಷ ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿಯನ್ನೇನೂ ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತರೇ ಇದರ ಬಂಡವಾಳವು. ಭಕ್ತರ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರಗಳಿಂದ ಕಾಣಿಕೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ವಿವಾಹ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪಾತ್ರೆ-ಪಡಗಗಳನ್ನು ಮಂಡಳಿಯವರೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಗರದ ಹಾಗೂ ತಾಲೂಕಿನ ಮಹಾಜನತೆ ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಡಳಿಯವರು ಸಕಲ ಮತೀಯರ ವಿವಾಹಾದಿ ಸಮಾರಂಭಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ ದಿ|| ೫-೪-೧೯೮೮ ರಂದು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರುಗಳ ಪ್ರಸಾದ

ಹಸ್ತದಿಂದ "ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಮಂಗಲ ಮಂದಿರ" ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ ಸಮಾರಂಭ ನೆರವೇರಲಿದೆ.

ಮಂಡಳಿಯ ಸಕಲ ಸದಸ್ಯರು ಹೊನ್ನಾಳಿ ಹಿರಿಯ ಕಲ್ಲ ಮಠದ ಸ್ಥಿರ ಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಒಡೆಯರ ಶ್ರೀ ಷ॥ ಬ್ರ॥ ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಡಳಿಯವರು ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡರೂ ಅವರ ನೇತೃತ್ವ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅವರು ಹೊನ್ನಾಳಿಯ ಹಿರೇಕಲ್ಲಮಠದ "ಚೆನ್ನ ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ"ದ ಚೊಚ್ಚಲು ಕೃತಿಯಾದ "ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ" ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಂಡಳಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನ ಸಕಲ ಭಕ್ತಮಂಡಳಿಗೆ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿಯು ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಸಕಲ ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರಿಚಯಿಸಿದವರು,
ಪ್ರಾ, ಅ. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ,
ರಾಣೇಬೆನ್ನೂರು.

ಪ್ರಕಾಶನ ಚಿಂತನ

ವಿಶ್ವವು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಇಂದು ಎದುರಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಮಾನವರ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನವು ಹಗಲಿರುಳೂ ಶ್ರಮಿಸಿ ವಿಪುಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು,ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಆದರೆ ವಿಜ್ಞಾನವು ಮಾನವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿದೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ವಿಪರೀತ ಮಾನಸಿಕ ತುಮುಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆಯೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದದಿಳ್ಳಿಯವರೆಗೂ,ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳವರೆಗೂ ಹಬ್ಬಿರುವ ಅಶಾಂತ ಮನುಕುಲವನ್ನು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿಸಿದೆ. ಧನ-ದೌಲತ್ತು, ವಸ್ತು-ವಾಹನಗಳು, ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿಗಳು ಚಿತ್ತಕ್ಷೋಭೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆಯಲ್ಲದೇ ನಿತ್ಯ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗೆ ಸಾಧನಗಳಾಗಿಲ್ಲ. ಆಶೆ-ಅಮಿಷ-ರೋಷಗಳು ಉಲ್ಬಣಗೊಂಡಿವೆಯಲ್ಲದೇ ಸಮಾಧಾನ- ಸಂತೃಪ್ತಿಗಳಿಗೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾನವನ ಹಲವು ಹತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹಸಿ ಅವನಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಸಮೃದ್ಧಿ ಸಮಾಧಾನ ತರಬಲ್ಲ, ನೀಡಬಲ್ಲ ಸಾಧನವಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೇ? ಇದೆ, ಅದೇ ಧರ್ಮದ ಹಾದಿ‖ ಧರ್ಮದ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ, ಗುರುದೇವತಾ ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸ ಮಾನವನ ಮನ- ಮನೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಬೇಕು ಅವನ ಹೃದಯ ಅವುಗಳಿಗೆ ಇಂಬುಗೊಡಬೇಕು ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಬೇಕು ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿಯ ವೀರಶೈವಮಠ ಮಂದಿರಗಳು, ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು- ಅದ್ಭುತ ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿವೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ ಅದೇ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಾಳಿಯ ಹಿರೇಕಲ್ಮಠವೂ ಸಾಗಿದೆ. ಮುಂಗಿಯಾದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳು ನಿಗದಿತ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲಾರವು ಎಂಬುದನ್ನರಿತು ಶ್ರೀಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ

ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸ ಬಲ್ಲವು ಎಂಬುದರಿಂದ 'ಚೆನ್ನ-ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ' ವೆಂಬ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇದೀಗ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ನಾಡಿನ, ದೇಶದ ಜನತೆಗೆ ಧರ್ಮ ದರ್ಶನ, ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇತಿಹಾಸ-ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಖ್ಯಾತ ಸಂಶೋಧಕರು ಲೇಖಕರು, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಕವಿಗಳು, ಚರಿತ್ರಕಾರರು, ಅನುವಾದಕರು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಂತಮ್ಮ ಕೃತಿರತ್ನ ಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ತನ್ಮೂಲಕ ಜನತೆಯ ಮನದ ಕಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕೇಳಲಾಗು ತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಅಂಗ ಸಂಸ್ಥೆ ಯಾಗಿ "ಚೆನ್ನ-ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ" ಮೈದಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೇ ಅದರ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಕೃತಿಯಾಗಿ "ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ" ಯಂಥ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮರ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥ ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವದು ಸುಯೋಗ ಎಂದೇ ಹೇಳ ಬೇಕು. ಗುಳೇದ ಗುಡ್ಡದ ಶ್ರೀ ಷ. ಬ್ರ. ಡಾ|| ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳಂಥ ಸಂಶೋಧಕರು, ವಿದ್ವನ್ಮಣಿಗಳು, ಧರ್ಮ-ದರ್ಶನಗಳಂಥ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರಳ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬಲ್ಲ ಲೇಖಕರು ನಮ್ಮ ಬಿನ್ನಹಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆಯಿತ್ತು ಈ ಗ್ರಂಥ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟುದುದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸ್ಮರಿಸಿ ದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ತುಂಬುಹೃದಯದ ವಂದನೆ ಗಳು. ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಗುರು ಚನ್ನೇಶನು ಆಯುಷ್ಯ-ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವದರೊಂದಿಗೆ ಅದಮ್ಯ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿ ಇಂಹತ ನೂರಾರು ಉಪಯುಕ್ತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸು ವಂತೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಣೇಬೆನ್ನೂರು ನಗರದ ಭಕ್ತಮಂಡಳಿಗೂ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಹಿರೇಕಲ್ಮಠಕ್ಕೂ ಇರುವ ನಂಟು ಸುಮಧುರವಾದುದು. ಶ್ರೀಮಠವು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ ಗಳೇ ಇರಲಿ, ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪವೇ ಆಗಿರಲಿ, ಪ್ರಸಾದ ಮಂದಿರವೇ ಆಗಲಿ, ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಅವರವರ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ

ಇದೀಗ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಕಟಣಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ದೊಡ್ಡ ಪೇಟೆಯ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಂದಿರ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆಗರ! ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರ ಸೇವಾಸಕ್ತ ಮಂಡಳಿಯವರು ನಮ್ಮ ಸಲಹೆಗೆ ಒಲಿದು ನಮ್ಮ ಚೊಚ್ಚಲು ಪ್ರಕಟಣೆಯಾದ ವೀರಶೈವ ಪಂಚ ಪೀಠ ಪರಂಪರೆ "ಯ ಮುದ್ರಣ ವೆಚ್ಚದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ಅನುಪಮ ಸೇವೆಗೈದ ಸಮಿತಿಯ ಸಕಲರಿಗೂ ಸನ್ಮಂಗಲ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹಾರೈಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಣೇಬೆನ್ನೂರು ನಗರದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಬರೆದಿಡುವಂತಹ ಘಟನೆಯೊಂದು ಜರುಗುತ್ತಲಿದೆ. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾದ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಪಂಚ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರು ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಮಹೊತ್ಸವದ ಮೂಲಕ ನಗರದಲ್ಲಿ ಪಾದಾರ್ಪಣ ಮಾಡುವದೇ ಆ ಘಟನೆ! ಯೋಗಾಯೋಗವೆಂಬಂತೆ ಶ್ರೀ ಪಂಚಪೀಠಾಧೀಶ್ವರರ ದಿವ್ಯ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ "ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ" ಗ್ರಂಥದ ಬಿಡುಗಡೆ ರಾಣೇಬೆನ್ನೂರು ನಗರದಲ್ಲಿಯೇ ಜರುಗುತ್ತಿರುವದು ಆನಂದಾಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿಯೆನಿಸಿದೆ. ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ- ಚಿನ್ನ ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನದ ಪರವಾಗಿ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯರ ಪಾದಂಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಸೇವೆಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಪಂ. ಲಿಂ. ಶ್ರೀ ಕಾಶಿನಾಥ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಮೈಸೂರಿನ ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್‌ನ ಮಾಲಿಕರಾದ ವೇ|| ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಂ. ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಸುಖ-ಸಮೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.

ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂಥ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ನಿವೃತ್ತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೂ, ಸಂಶೋಧಕರೂ ಅನುಭವಿಗಳೂ ಆದ ಡಾ. ಟಿ. ಜಿ. ಸಿದ್ಧಪರಾಧ್ಯ ಅವರು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖಪುಟದ ಸುಂದರ ನಕ್ಷೆಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದ

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಬಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಲಾಂಛನದ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ನೆಗಳೂರು ಮಠ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಅವರಿಗೂ ಸಹ ಶುಭವನ್ನು ಹರಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಥಮ ಕ್ರತಿಯನ್ನು ಆದಾರಿಂದ ಓದಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಓದುಗರು ಚೆನ್ನ-ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನದ ಹಿತೈಷಿಗಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತ ಎಲ್ಲರ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಿರೇಕಲ್ಮಠ, ಹೊನ್ನಾಳಿ. ಪ್ರಕಾಶಕರು

೪-೪-೧೯೮೮ ಚೆನ್ನಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ.

ವಿಷಯ ಸೂಚಿ

ಪುಟ

ಪೀಠಿಕೆ ೧–೩೫

ನಿಗಮಾಗಮಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ, ಸಿದ್ಧಾಂತಾಗಮಗಳು, ಆಗಮಗಳ ಕಾಲ, ಆಗಮಗಳ ವಿಷಯವಸ್ತು, ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮಗಳ ಮೂಲ ಸ್ರೋತ, ದಾರ್ಶನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ನಿರೂಪಣೆ, ಎಸ್. ಎನ್. ದಾಸಗುಪ್ತರ ಆಕ್ಷೇಪ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ, ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ನಿರೂಪಣೆ, ವೀರಶೈವ ಪ್ರಭೇದ, ವೀರಶೈವ ದಾರ್ಶನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ವಿಶೇಷಾದ್ವೈತ, ಶಿವಾದ್ವೈತ, ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ.

ಶ್ರೀ ರಂಭಾಪುರಿ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆ ೩೬–೪೪

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರ ಲಿಂಗಾವತಾರ, ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಕೋಟಿ ಶಿವಲಿಂಗ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಶ್ರೀ ಜ. ರೇವಣಸಿದ್ಧರು, ಶ್ರೀ ಆದ್ಯ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಚಂದ್ರಮೌಳಿ ಲಿಂಗ ಪ್ರದಾನ, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರುದ್ರಮುನೀಶ್ವರರು, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುಕ್ತಿಮುನೀಶ್ವರರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ದಿಗಂಬರ ಮುಕ್ತಿಮುನೀಶ್ವರರು, ೧೧ನೇ ಶತಮಾನದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರು, ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಶ್ರೀ ಜ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಶ್ರೀ ಜ. ಶಿವಾನಂದರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ಗುರು ವೃಷಭ ರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಜ. ಅಭಿನವ ರೇಣುಕ ಶಿವಾನಂದರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ಪ್ರಸನ್ನ ರೇಣುಕ ವೀರಗಂಗಾಧರರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ಪ್ರಸನ್ನ ರೇಣುಕ ವೀರರುದ್ರಮುನಿದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು. ಪರಂಪರಾಗತ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರುಗಳ ೧೧೯ ಹೆಸರುಗಳು.

ಶ್ರೀ ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆ .... ೪೫–೬೭.

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ದಾರುಕಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ಮರುಳಾರಾಧ್ಯರು, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಮಹಾಕಾಲ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಪೀಠ, ಶ್ರೀ ಸದ್ಧರ್ಮಪೀಠದ ಸ್ಥಳಾಂತರಣೆ, ಶ್ರೀ ಮರುಳಸಿದ್ಧಾಂಕದ ವಿಷಯವಸ್ತು, ಈ ಪೀಠ ಪರಂಪರೆಯ ಅನೇಕ ಆಚಾರ್ಯರ ಉಲ್ಲೇಖ, ಶ್ರೀ ಜ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಅವರು ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯಗಳು. ಸಧ್ಯದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಚರಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷ ಮರುಳಾರಾಧ್ಯ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು. ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ೧೧೦ ಹೆಸರುಗಳು.

ಶ್ರೀ ಕೇದಾರ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆ ೬೮–೯೩

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ತ್ರ್ಯಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಜ. ಘಂಟಾಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಜ. ಆನಂದಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜನಮೇಜಯ ಮಹಾರಾಜನ ದಾನಶಾಸನ, ಶ್ರೀ ಜ. ಭೃಕಂಡಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ಗಣೇಶಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಉತ್ತರಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಶ್ರೀ ಜ. ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ವಿದ್ವಾಂಸ ಶಿಷ್ಯರು, ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥಲಿಂಗರು, ಶ್ರೀ ಜ. ಶಾಂತಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಜ. ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗರ ಶಿಷ್ಯರು ಹಾಗೂ ಪೂಜಾರಿಗಳು, ಶ್ರೀ ಕೇದಾರಪೀಠದ ಪರಂಪರೆಯ ೩೨೩ ಹೆಸರುಗಳು.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಶೈಲ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆ ೯೬–೧೧೪

ಶ್ರೀಶೈಲ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಲಿಂಗ, ಶ್ರೀಶೈಲದ ದರ್ಶನೀಯ ಸ್ಥಳಗಳು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಪೀಠ, ಶ್ರೀ ಜ. ಧೇನುಕರ್ಣ

ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಸಾನಂದಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಸ್ಕಂದಪುರಾಣ ಪ್ರತಿಪಾದಿತ ಶ್ರೀ ಜ ಸದಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು. ಶ್ರೀಶೈಲದ ಪಂಚ ಮಠಗಳು, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜಂಗಮಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ಸಿದ್ಧಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ನಾಗಲೂಟ ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಜ. ವಾಗೀಶ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಇವರು ಸಾಧಿಸಿದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳು, ಶ್ರೀ ಜ. ಉಮಾಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಶೈಲ ಪೀಠ ಪರಂಪರೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರ ಕಾಲಮಾನ.

ಶ್ರೀ ಕಾಶೀ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆ ೧೧೫–೧೪೬

ಶ್ರೀ ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆ. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿಯ ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಠಗಳು, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಜಂಗಮವಾಡಿಮಠ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ದೂರ್ವಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ವೀರಶೈವ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶ, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಕಾಶೀ ಜಯನಂದದೇವನ ದಾನಶಾಸನ, ದಾನಶಾಸನದ ಸ್ವರೂಪ, ಜಂಗಮವಾಡಿಮಠದ ದಾನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಶೀ ಹಿಂದೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕಾಶೀ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಸಮಾಧಿಗಳು ೮೦ ನೇ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಶ್ರೀ ಜ. ರಾಜೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಇವರು ಮಾಡಿದ ಮಹೋನ್ನತ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಶ್ರೀ ಜ. ಶಿವಲಿಂಗ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜ. ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ದಿವಾಳಿ, ಕೋರ್ಟಿನ ಕೇಸು, ದಾನಶಾಸನಗಳ ದಾಖಲೆ ಶಾಸನಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕೋರ್ಟಿನ ಮಾನ್ಯತೆ, ನೇಪಾಲದೇಶದ ಭಾತಗಾಂವದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠ, ನೇಪಾಳದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಮಲ್ಲನ

ದಾನಶಾಸನ, ಗಯಾ-ಪ್ರಯಾಗಗಳಲ್ಲಿಯ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠಗಳು ೮೪ ನೇ ಜಗದ್ಗುರು ವೀರಭದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಅಧ್ಯಯನ, ಬಹುಭಾಷಾ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಪುರಾತತ್ತ್ವ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಕಾಶೀ ವೀರಶೈವ ವಿದ್ವತ್‌ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪನೆ; ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಕಾಶೀ ಪೀಠಾರೋಹಣ, ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಮಂದಿರ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಸಧ್ಯದ ೮೫ ನೇ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು. ಇವರು ಸಾಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣಾನಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ "ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಪೀಠ" ಸ್ಥಾಪನೆ. ಕಾಶೀ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನದ ಪರಂಪರೆಯ ೮೫ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಕಾಲಮಾನ.

ಶಿವ-ರುದ್ರರು ಮತಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲ	....	....	೧೪೬–೧೪೮
ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಲಿಂಗೋದ್ಭವ ಸಮೀಕ್ಷೆ			೧೪೯–೧೫೦
ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರು ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರು	....		೧೫೧–೧೫೩
ವೀರಶೈವರ ಗೋತ್ರ–ಸೂತ್ರಗಳು	....	....	೧೫೪–೧೫೮
ವೀರಶೈವರ ಗೋತ್ರಸೂತ್ರ ಪಟ	....	....	೧೫೯–೧೬೦
ಗ್ರಂಥಋಣ	....	....	i–iii

॥ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ವೀರಗಂಗಾಧರಾಯ ನಮಃ ॥

ಸನಾತನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲಿ !   ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ

॥ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯಾಃ ಪ್ರಸೀದಂತು ॥

ಶ್ರೀ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆ !

ಪಂಚ ಪೀಠಗಳೇ ಪಂಚ ಪ್ರಾಣಗಳೆಂದು
ಸಂಚರಿಸಿ ಆಸೇತು ಹಿಮಾಚಲದಿ
ಮಿಂಚಿಸಿದೆ ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಪ್ರಕಾಶವ
ಕೊಂಚವೂ ವಿಶ್ರಮಿಸಲಿಲ್ಲ ಜೀವನದಿ !

ಧರ್ಮಸಿಂಹವೇ ಗರ್ಜಿಸಿದೆ ಧರ್ಮದೇಳ್ಗೆಗೆ
" ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ " ಯೆಂದು
ಧರ್ಮಪತಾಕೆಯನೇರಿಸಿ ಆಗಸದೆತ್ತರಕೆ
ಧರ್ಮಕಾಗಿ ಆಳಿ ಬಾಳಿದೈ ಜಗದ್ಗುರುವೆ.

ಇದೋ ನಿನಗರ್ಪಿತವೀ 'ಹೊನ್ನರಳಿಯ ಮೊದಲ್ದಳ'
ಅದುವೇ 'ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ'
ಸದುವಿನಯದಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾದೆವೈ
ಮದ್ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಿಚಯ ಗ್ರಂಥವ.

ಪೊನ್ನಾಳಿ, ಹಿರೇಕಲ್ಮಠ   ಚೆನ್ನ ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ.

ಯುಗಾದಿ ಪಾಡ್ಯ, ವಿಭವನಾಮಸಂವತ್ಸರ, ೧೯೧೦
ಶುಕ್ರವಾರ ೧೮-೩-೧೯೮೮

ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರ ..., ... !
ಶ್ರೀಮದ್ರಂಭಾಪುರಿ ವೀರಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ
ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು
ಪ್ರಸನ್ನ ರೇಣುಕ ಲಿಂ. ವೀರಗಂಗಾಧರ ಶಿವಯೋಗಿ ರಾಜೇಂದ್ರ
ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಮಾಡಿದ..., ಗಯಾ-ಪ್ರಯಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠಗಳು ... ಅಲ್ಲದೆ, ಬಹು ... ವೀರಶೈವ ... ಪೀಠಾ ... ಸ್ಥಾಪನೆ ... ಅವರು ಸಾಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ... ದಿಂದ ... "... ಪೀಠ" ಸ್ಥಾಪನೆ ... ಜಗದ್ಗುರು ಗಳ ...

ಶಿವ-ಚಂದ್ರರು ... ೧೪೭–೧೪೮
ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ... ೧೪೯–೧೫೦
ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ... ೧೫೧–೧೫೩
ವೀರಶೈವರ ಗೀ... ೧೫೪–೧೫೮
ವೀರಶೈವರ ೧೫೯–೧೬೦
ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ ... i-iii

॥ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೀರಗಂಗಾಧರಾಯ ನಮಃ ॥

ಸನಾತನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲಿ ! **ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ**

ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರ ಮಹರ್ಷಿ, ತಪೋನಿಧಿ !

ಶ್ರೀಮದ್ರಂಭಾಪುರಿ ವೀರಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ

ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು

ಪ್ರಸನ್ನ ರೇಣುಕ ಲಿಂ. ವೀರಗಂಗಾಧರ ಶಿವಯೋಗಿ ರಾಜೇಂದ್ರ

ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಹೊನ್ನರಳಿಯ ಮೊದಲ ದಳ "ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ" ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದ ಪಂಚಪೀಠಾಧೀಶ್ವರರು. ಸೋಮವಾರ, 4-4-1988

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು

ಚೆನ್ನಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನದ ಚೇತನ ಮೂರ್ತಿಗಳು

ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿ | ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು

ಕರಮುಗಿದು, ಶಿರಬಾಗಿ ಬರುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ವರ ನೀಡುವ ಶಾಖ

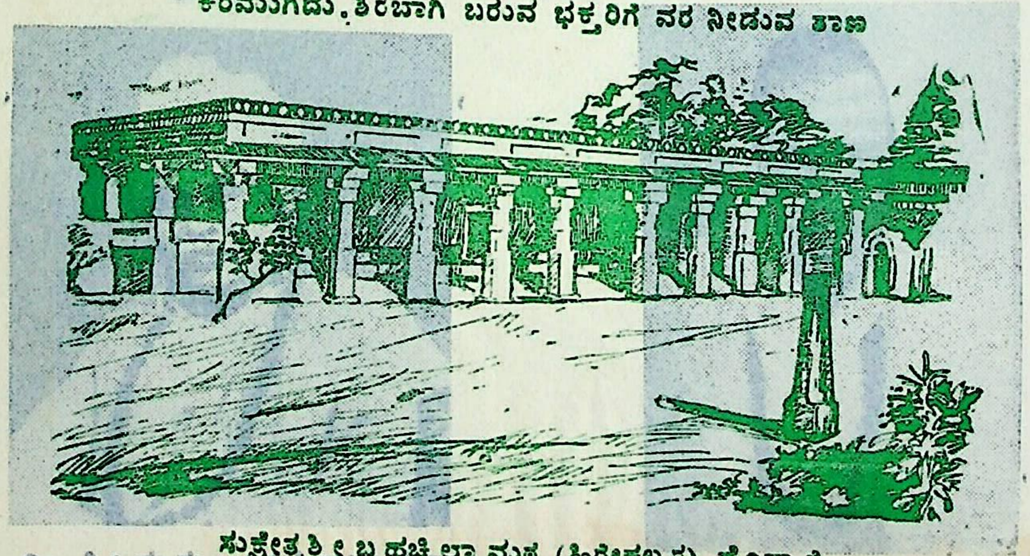

ಸುಕ್ಷೇತ್ರಶ್ರೀ ಬೃಹಚ್ಛಿಲಾ ಮಠ (ಹಿರೇಕಲ್ಮಠ) ಹೊನ್ನಾಳಿ.

೧೦. ಶ್ರೀ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ [illegible] ಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಶ್ರೀ [illegible] ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು,

[illegible] ಮೊದಲ ದಿನ "ವೀರಶೈವ [illegible] ಪರಂಪರೆ" ಗ್ರಂಥವನ್ನು [illegible]
ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದ [illegible]. [illegible], 4-4-1988

[illegible]

[illegible]

ಚೆನ್ನಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನದ ಚೇತನ ಮೂರ್ತಿಗಳು

ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿ

ಲಿಂ. ಶ್ರೀ ಮೃತ್ಯುಂಜಯಶಿವಾಚಾರ್ಯ
ಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು

ಶ್ರೀ ಒಡೆಯರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯ
ಸ್ವಾಮಿಗಳು,

ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನ ವಿಗ್ರಹ

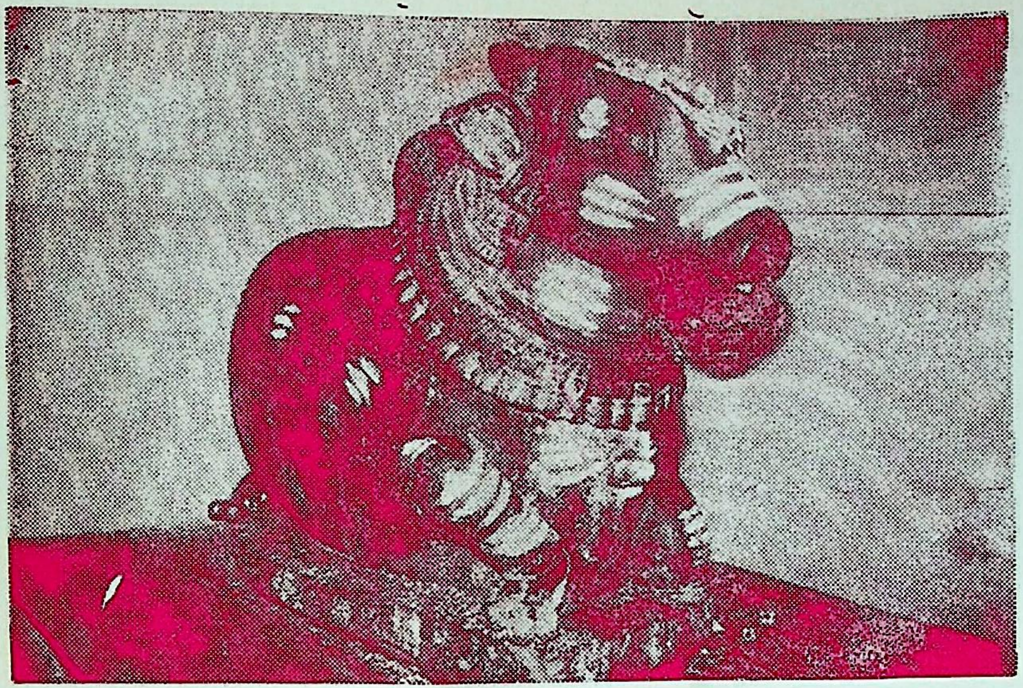

ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆ ದಾನಿಗಳು

ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ

ಪೀಠಿಕೆ

ದರ್ಶನಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ತವರುಮನೆಯಾದ ನಮ್ಮ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ "ನಿಗಮ" ಮತ್ತು "ಆಗಮ" ಭೇದದಿಂದ ಎರಡು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನ ನಿಃಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಿಃಶೃತಗಳಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಗಮಗಳೆಂತಲೂ ಮತ್ತು ಅವನ ವಾಗ್ವ್ಯವಹಾರರೂಪಗಳಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಆಗಮಗಳೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ "ನಿಶ್ಚಯೇನ ತತ್ತ್ವಂ ಗಮಯತೀತಿ ನಿಗಮಃ" ಮತ್ತು "ಆಪ್ತವಚನಾದಾವಿರ್ಭೂತವರ್ಥ ವಿಶೇಷ ಸಂವೇದನಮಾಗಮಃ" ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿಗಮಾಗಮಗಳ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ನಿಗಮ (ವೇದ)ಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪಾದಕಗಳಾದ ಮಂತ್ರಗಳಿರುವುದರಿಂದ—ಉಪಕ್ರಮೋಪಸಂಹಾರ, ಅಭ್ಯಾಸ, ಅಪೂರ್ವತಾ, ಫಲ, ಅರ್ಥವಾದ ಮತ್ತು ಉಪಪತ್ತಿಗಳೆಂಬ ಶ್ರುತಿ ಷಡ್ಲಿಂಗಗಳ (ಆರು ಪ್ರಮಾಣಗಳ) ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೇ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಬಾವನೆಯಿಂದ, ಭಗವಂತನು ಸರ್ವ ಜನರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೇ ಆಗಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು—ಎಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ.

ಆಗತಂ ಶಿವವಕ್ತ್ರಾತ್ತು ಗತಂ ಚ ಗಿರಿಜಾಮುಖೇ ।
ಮತಂ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವೇನ ಆಗಮಸ್ತೇನ ಕೀರ್ತಿತಃ ॥

(ಭಾಸ್ಕರೀ ದ್ವಿ. ಭಾಗ. ಪು. ೮೫)

ಎನ್ನುವ ವಚನಪ್ರಮಾಣದಂತೆ-ಪರಶಿವನ ವದನಾರವಿಂದದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ವತಿಯ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನಿಂದ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತೋ ಅದುವೇ ಆಗಮಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಇದು ಆಗಮ

ಶಬ್ದದ ರೂಢಾರ್ಥವು. ಇನ್ನು ಯೌಗಿಕಾರ್ಥವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವುದಾದರೆ- "ಆ ಸಮಂತಾರ್ಥಂ ಗಮಯತೀತಿ ಆಗಮಃ" ಎನ್ನುವವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯ ಪ್ರಕಾರ- ಸಂಪೂರ್ಣ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಆಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರವು.

"ಆಗಚ್ಛಂತಿ ಬುದ್ಧಿಮಾರೋಹಂತಿ ಯಸ್ಮಾದ್ ಅಭ್ಯುದಯ-ನಿಃಶ್ರೇಯಸೋಪಾಯಾಃ ಸ ಆಗಮಃ" (ಯೋ ಸೂ. ೧-೭ ತತ್ತ್ವ ವೈಶಾರದಿ) ಅಂದರೆ ಇಹಲೋಕದ ಏಳ್ಗೆ ಮತ್ತು ಪಾರಲೌಕಿಕ ಮುಕ್ತಿ ಇವೆರಡನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉಪಾಯಗಳು ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸರಳವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವವೋ ಅವೇ ಆಗಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಾಚಸ್ಪತಿ ಮಿಶ್ರರು ಆಗಮಗಳ ಮಹತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆಗಮಗಳಿಗೆ 'ತಂತ್ರ'ವೆಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮವೂ ಇದೆ. "ತನ್ಯತೇ ವಿಸ್ತಾರ್ಯತೇ ಜ್ಞಾನಮನೇನ" ಅಂದರೆ ಯಾವುದರ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೋ ಅದೇ ತಂತ್ರವು. ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಗಾಮಿಕಾಗಮದ—

ತನೋತಿ ವಿಪುಲಾನರ್ಥಾನ್ ತಂತ್ರಮಂತ್ರಸಮನ್ವಿತಾನ್ ।
ತ್ರಾಣಂ ಚ ಕುರುತೇ ಯಸ್ಮಾತ್ ತಂತ್ರಮಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥

ಈ ಶ್ಲೋಕವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಆಗಮ (ತಂತ್ರ) ಗಳ ಭೇದ :

ಆಗಮಾ ಬಹುಧಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಶಿವೇನ ಪರಮಾತ್ಮನಾ ।
ಶೈವಂ ಪಾಶುಪತಂ ಸೋಮಂ ಲಾಕುಲಂ ಚೇತಿ ಭೇದತಃ ॥

(ಸಿ. ಶಿ. ೫-೯)

ಎನ್ನುವ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಭಗವತ್ಪಾದರ ಉಪದೇಶದಂತೆ, ಆಗಮಗಳು ಶೈವ-ಪಾಶುಪತ-ಸೋಮ ಮತ್ತು ಲಾಕುಲಾದಿ ಭೇದದಿಂದ ಅನಂತಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೈವಾಗಮಗಳು ವಾಮ-ದಕ್ಷಿಣ-ಮಿಶ್ರ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನ ತತ್ತ್ವವನ್ನಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವವುಗಳು ವಾಮಾಗಮ

ಗಳು, ಭೈರವತತ್ತ್ವವನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವನ್ನಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವವುಗಳು ದಕ್ಷಿಣಾಗಮಗಳು, ಸಪ್ತ ಮಾತೃಕೆಯರನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ತತ್ತ್ವವನ್ನಾಗಿ ಭೋಧಿಸುವವುಗಳೇ ಮಿಶ್ರಾಗಮಗಳು ಮತ್ತು ವೇದಸಮ್ಮತಗಳಾದ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಆಗಮಗಳೇ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಗಮಗಳು.

ಇವುಗಳಲ್ಲದೇ ಸೌರ, ಗಾಣಪತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಆಗಮಗಳೂ ಇವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಗಮಗಳು ೧೦೮, ಶಾಕ್ತಾಗಮಗಳು ೬೪, ಉಪತಂತ್ರಗಳು ೩೨೭, ಶೈವತಂತ್ರಗಳು ೨೮, ಉಪತಂತ್ರಗಳು ೧೯೭, ವೈಷ್ಣವತಂತ್ರಗಳು ೭೫, ಉಪತಂತ್ರಗಳು ೨೦೫—ಹೀಗೆ ವಿಪುಲವಾದ ತಂತ್ರಸಾಹಿತ್ಯವಿದೆ. (ವಿಶೇಷ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯುಳ್ಳವರು ರಾಮದಾಸಗೌಡರಿಂದ ವಿರಚಿತ "ಹಿಂದುತ್ವ" ಎಂಬ ಹಿಂದೀ ಪುಸ್ತಕದ ತಂತ್ರ ಖಂಡವನ್ನವಲೋಕಿಸಬಹುದು.)

ಶೈವಾಗಮಗಳು (ಸಿದ್ಧಾಂತಾಗಮಗಳು) :

ಶ್ರೀಶಿವನಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಮಿಕಾದಿ ವಾತುಲಾಂತಗಳಾದ ೨೮ ಆಗಮಗಳಿಗೆ ಶೈವಾಗಮಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಇವುಗಳನ್ನು "ಸಿದ್ಧಾಂತಾಗಮ" ಗಳೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. "ಆಪ್ತೋಕ್ತಿರತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತಃ ಶಿವ ಏವಾಪ್ತಿಮಾನ್ ಯತಃ" ಎನ್ನುವ ಶ್ರೀಕಂಠ ಸೂರಿಯ ಶ್ಲೋಕದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಶ್ರೀ ಅಘೋರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು—"ಸಿದ್ಧಾಂತಶಬ್ದಃ ಪಂಕಜಾದಿ ಶಬ್ದವದ್ಯೋಗರೂಢ್ಯಾ ಶಿವಪ್ರಣೀತೇಷು ಕಾಮಿಕಾದಿಷು ದಶಾಷ್ಟಾದಶತಂತ್ರೇಷು ಪ್ರಸಿದ್ಧಃ" (ರತ್ನತ್ರಯ, ಪುಟ, ೫) ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—ಯಥಾರ್ಥವಕ್ತೃವಾದ ಆಪ್ತಪುರುಷನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಶ್ರೀಶಿವನು ಸಾಂಸಾರಿಕ ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸಮಸ್ತ ಮಾನವರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಮಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಆಪ್ತಪುರುಷನೆಂತಲೂ, ಅವನಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು "ಸಿದ್ಧಾಂತ"ವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

"ಸಮೌ ಸಿದ್ಧಾಂತರಾದ್ಧಾಂತೌ" (ಅಮರಕೋಶ, ೧-೫-೪) ಎಂಬ ಶ್ರೀ ಅಮರಸಿಂಹನ ವಚನಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಅಂತಿಮವಾದ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ

ಸಿದ್ಧಾಂತ ಇಲ್ಲವೇ ರಾದ್ಧಾಂತಗಳೆಂಬ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವದಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಶಿವಾಗಮಗಳೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಗೆ ಅರ್ಥೈಸುವುದು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ, ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಅಘೋರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಹೀಗೆ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ—ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಯೌಗಿಕಾರ್ಥವೆಂತಲೂ ರೂಢಾರ್ಥವೆಂತಲೂ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದ ಅರ್ಥಗಳು ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ಶಬ್ದದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಲಭ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವು ಯೌಗಿಕಾರ್ಥವು. ಉದಾ:— "ಪಂಕಜ" ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಲಭ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವು ಪಂಕ=ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜಾತಂ=ಜನಿಸಿದ್ದು ಅರ್ಥಾತ್ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಎಂದಾಗುವದು. ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟಗಳು ಜನಿಸುವಂತೆ ಕಮಲವೂ ಜನಿಸುತ್ತದೆ. ಪಂಕಜ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಮಲವೆಂತಲೇ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಲೋಕದ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ರೂಢಾರ್ಥವೆನ್ನುವರು- ಹೀಗೆ "ಪಂಕಜ"ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಯೌಗಿಕವಾಗಿ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದು ಎಂಬ ಅರ್ಥಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಕಮಲದ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರಿಮಿ-ಕೀಟಗಳೆಂಬ ಅರ್ಥ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಲೋಕದ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಕಜ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕಮಲವೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ, "ಸಿದ್ಧಾಂತ" ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ "ಸಿದ್ಧೋಽಂತೋ ನಿಶ್ಚಯೋ ಯಸ್ಮಿನ್ ಸಃ ಸಿದ್ಧಾಂತಃ" ಎನ್ನುವ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಕೊನೆಯದಾದ ನಿರ್ಣಯವೆನ್ನುವ ಯೌಗಿಕಾರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಶ್ರೀ ಶಿವನ ಮುಖಾರವಿಂದದಿಂದ ಬಂದ ನಿರ್ಣಯವೇ ಕೊನೆಯದಾದ ನಿರ್ಣಯವು—ಎಂಬುದಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ರೂಢಿ ಇರುವದರಿಂದ, ಹೀಗೆ ಈ ಯೋಗ ಮತ್ತು ರೂಢಿ ಶಕ್ತಿಗಳ ಬಲದಿಂದ, ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಶಿವಾಗಮಗಳೆಂತಲೇ ಅರ್ಥವಾಗುವದು. ಅಂತೆಯೇ ಶಿವೋಕ್ತಗಳಾದ ೨೮ ಆಗಮಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತಾಗಮಗಳೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಆಗಮಗಳ ಹೆಸರುಗಳೇನು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದಾಗ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿಯಾಸಾರದ ಉಪೋದ್ಘಾತ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ—

(೧) ಕಾಮಿಕಾಗಮ (೨) ಯೋಗಜಾಗಮ (೩) ಚಿಂತ್ಯಾಗಮ
(೪) ಕಾರಣಾಗಮ (೫) ಅಜಿತಾಗಮ (೬) ದೀಪ್ತಾಗಮ
(೭) ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಗಮ (೮) ಸಹಸ್ರಾಗಮ (೯) ಅಂಶುಮಾನಾಗಮ

(೧೦) ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮ (೧೧) ವಿಜಯಾಗಮ (೧೨) ನಿಃಶ್ವಾಸಾಗಮ (೧೩) ಸ್ವಾಯಂಭುವಾಗಮ (೧೪) ಅನಲಾಗಮ (೧೫) ವೀರಾಗಮ (೧೬) ರೌರವಾಗಮ (೧೭) ಮಕುಟಾಗಮ (೧೮) ವಿಮಲಾಗಮ (೧೯) ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮ (೨೦) ಬಿಂಬಾಗಮ (೨೧) ಪ್ರೋದ್ಗೀತಾಗಮ (೨೨) ಲಲಿತಾಗಮ (೨೩) ಸಿದ್ಧಾಗಮ (೨೪) ಸಂತಾನಾಗಮ (೨೫) ಶರ್ವೋಕ್ತಾಗಮ (೨೬) ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮ (೨೭) ಕಿರಣಾಗಮ (೨೮) ವಾತುಲಾಗಮ—ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಗಮಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೊದಲಿನ ೧೦ ಆಗಮಗಳು ಶ್ರೀಶಿವನಿಂದ, ಉಳಿದ ೧೮ ಆಗಮಗಳು ಶ್ರೀ ರುದ್ರನಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಆಗಮಗಳೂ ಅಪಾರವಾದ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಆಗಮಗಳ ಕಾಲ :

ಆಗಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಹರಪ್ಪಾ-ಮೊಹೆಂಜೋದಾರೋ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಭೂಗತ ಅವಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವದರಿಂದ ಇವುಗಳು ಇಂದಿಗೆ ಸುಮಾರು ೫ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದವುಗಳೆಂದು ಅನೇಕ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ನಮ್ಮ ಆಗಮ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅದೆಷ್ಟೋ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಸದ್ಯಃ ಅಲ್ಪಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಭಾರತೀಯರ ದುರದೃಷ್ಟವೆನ್ನಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆಗಮಗಳ ವಿಷಯ (ವಸ್ತು) :

ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪಾದ, ಚರ್ಯಾಭಾವ, ಯೋಗಪಾದ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ (ವಿದ್ಯಾ) ಪಾದಗಳೆಂದು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಕ್ರಿಯಾಪಾದದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ವಿಗ್ರಹಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯ ವಿಷಯಗಳೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಚರ್ಯಾಪಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮೂರ್ತಿಗಳ ಪೂಜಾ ಉತ್ಸವ ಹಾಗೂ ಹವನಾದಿ ವಿಷಯಗಳು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಿಟ್ಟವೆ. ಯೋಗಪಾದದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ ಸಾಧನೆಯೂ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಪಾದದಲ್ಲಿ ದಾರ್ಶನಿಕ ವಿಷಯಗಳಾದ ಪತಿ, ಪಶು

ಹಾಗೂ ಪಾಶಗಳ ಸ್ವರೂಪದ ಜೊತೆಗೆ ಜಗದುತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ೩೬ ತತ್ತ್ವಗಳ ಸ್ವರೂಪವೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ವೀರಶೈವಧರ್ಮದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಸ್ರೋತ :

ಸಿದ್ಧಾಂತಾಖ್ಯೇ ಮಹಾತಂತ್ರೇ ಕಾಮಿಕಾದ್ಯೇ ಶಿವೋದಿತೇ ।
ನಿರ್ದಿಷ್ಟಮುತ್ತರೇ ಭಾಗೇ ವೀರಶೈವಮತಂ ಪರಮ್ ॥

(ಸಿ. ಶಿ. ೫-೧೪)

ಎನ್ನುವ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಭಗವತ್ಪಾದರ ಉಪದೇಶದಂತೆ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ "ಸಿದ್ಧಾಂತ" ಶಬ್ದದಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ೨೮ ಶೈವಾಗಮಗಳ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಈ ಆಗಮಗಳ ಕ್ರಿಯಾ, ಚರ್ಯಾ, ಯೋಗ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನ ಪಾದಗಳ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವಧರ್ಮದ ತತ್ತ್ವತ್ರಯಗಳಾದ ಅಷ್ಟಾವರಣ, ಪಂಚಾಚಾರ, ಹಾಗೂ ಷಟ್‌ಸ್ಥಲಗಳು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ವೀರಶೈವಧರ್ಮದ ಈ ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ, ಭಸ್ಮ ಮತ್ತು ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಾದಿಗಳು ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತತ್ರ ತತ್ರ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಸಿದ್ಧಾಂತಾಗಮೋಕ್ತಗಳಾದ ಈ ತತ್ತ್ವಗಳು ಕೇವಲ ಆಗಮಗಳ ಸಮ್ಮತಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ವೇದಸಮ್ಮಗಳೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಆಯಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಾಗ ಆ ವೇದಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಹೀಗೆ ವೀರಶೈವಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಆಗಮಗಳೇ ಮೂಲಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಆಗಮಸಮ್ಮತವಾದ ವೇದಭಾಗವನ್ನು ವೀರಶೈವರು ಗ್ರಹಿಸುವದರಿಂದ ವೀರಶೈವಧರ್ಮವನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ-ವೈದಿಕಮತವೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ವೀರಶೈವಂ ವೈಷ್ಣವಂ ಚ ಶಾಕ್ತಂ ಸೌರಂ ವಿನಾಯಕಮ್ ।
ಕಾಪಾಲಮಿತಿ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ದರ್ಶನಾನಿ ಷಡೇವ ಹಿ ॥

(ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮ ೧/೨೨-೨೩)

ಈ ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದ ಉಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಮಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತಗಳಾದ ಷಡ್‌ದರ್ಶನಗಳು ನಿರೂಪಿತಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವವೂ ಪರಿಗಣಿಸ

ಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ, ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಆಗಮಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಮೂಲಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ—

ನ ವೀರಶೈವಸದೃಶಂ ಮತಮಸ್ತಿ ಜಗತ್ರಯೇ ।
ಸರ್ವಭೋಗಪ್ರದಂ ಪುಣ್ಯಂ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯದಾಯಕಮ್ ॥

(ಪಾ. ಆಗಮ ೧-೪೩)

ಎಂಬುದಾಗಿ ಅದೇ ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದಲ್ಲಿಯೇ—ಪೂರ್ವೋಕ್ತಗಳಾದ ಷಡ್ದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ದರ್ಶನವು ತನ್ನ ಸಮನ್ವಯಾತ್ಮಕ ಉದಾತ್ತ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದೆ—ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಧರ್ಮದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಈ ಧರ್ಮದ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವೀರಶೈವನ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ದಾರ್ಶನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ (ವೀರಶೈವ) ಶಬ್ದಾರ್ಥ ನಿರೂಪಣೆ :

ವೀರಶೈವವು ಕೇವಲ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಧರ್ಮ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದೊಂದು ಸರ್ವಗ್ರಾಹ್ಯವಾದ ದರ್ಶನವೂ ಆಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದವನ್ನು ದಾರ್ಶನಿಕವಾಗಿಯೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿಯೂ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ದಾರ್ಶನಿಕ ಪಕ್ಷವನ್ನೇ ವಿಚಾರಿಸೋಣ.

ವೀಶಬ್ದೇನೋಚ್ಯತೇ ವಿದ್ಯಾ ಶಿವಜೀವೈಕ್ಯಬೋಧಿಕಾ ।
ತಸ್ಯಾಂ ರಮಂತೇ ಯೇ ಶೈವಾ ವೀರಶೈವಾಸ್ತು ತೇ ಮತಾಃ ॥

ವಿದ್ಯಾಯಾಂ ಶಿವರೂಪಾಯಾಂ ವಿಶೇಷಾದ್ರಮಣಂ ಯತಃ ।
ತಸ್ಮಾದೇತೇ ಮಹಾಭಾಗಾ ವೀರಶೈವಾ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥

ವೇದಾಂತಜನ್ಯಂ ಯದ್‌ಜ್ಞಾನಂ ವಿದ್ಯೇತಿ ಪರಿಕೀರ್ತ್ಯತೇ ।
ವಿದ್ಯಾಯಾಂ ರಮತೇ ಯಃ ಸ ವೀರ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥

(ಸಿ. ಶಿ. ೫/೧೫-೧೭)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಶ್ರೀ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದದ ದಾರ್ಶನಿಕ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಬರುವ "ವೀ". ಶಬ್ದಕ್ಕೆ "ವೀ ಗತಿ-ವ್ಯಾಪ್ತಿ-ಪ್ರಜನನಕಾಂತ್ಯಸನ ಖಾದನೇಷು" (ಅದಾದಿ ೧೧೩೩) ಎಂಬುದಾಗಿ ಪಾಣಿನಿಯ ಧಾತುಪಾಠದಲ್ಲಿ ವೀ ಧಾತುವಿಗೆ ಅನೇಕ ಅರ್ಥಗಳಿರುವಂತೆ, ಗತಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಗಮನವೆಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ. "ಯೇ ಗತ್ಯರ್ಥಕಾಸ್ತೇ ಜ್ಞಾನಾರ್ಥಕಾಃ" ಎನ್ನುವ ನಿಯಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಧಾತುಗಳೂ ಜ್ಞಾನಾರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವವಾದ್ದರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿ "ವೀ" ಧಾತುವಿನ ಅರ್ಥವು "ವಿದ್ಯಾ" ಇಲ್ಲವೇ "ಜ್ಞಾನ" ಎಂದಾಗುನದು. ಅದರಂತೆ ವೀರಶೈವ ದಲ್ಲಿಯ "ರ" ದ ಅರ್ಥವು—ರಮಣ ಅರ್ಥಾತ್ ಆನಂದಪಡು—ಎಂದಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ವೀ ಶಬ್ದದಿಂದ ತಿಳಿಸಲ್ಪಡುವ ಶಿವ-ಜೀವರ, ಇಲ್ಲವೇ ಅಂಗ-ಲಿಂಗಗಳ ಏಕತ್ತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಿವಭಕ್ತನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಮಣವನ್ನು ಮಾಡುವನೋ (ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದುವನೋ) ಅವನೇ ವೀರಶೈವನು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎನ್. ದಾಸಗುಪ್ತರ ಆಕ್ಷೇಪ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ—

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎನ್. ದಾಸಗುಪ್ತರು ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದದ ದಾರ್ಶನಿಕ ನಿರ್ವಚನದಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ—

"The Siddhanta-Sikhamani gives a fanciful interpretation of word, "Vira"–as being composed of 'Vi' meaning knowledge of identity with Brahman, and 'ra' as meaning someone who takes pleasure in such knowledge. But such an etymology, accepting it to be correct, would give the form "Vira" and not "Veera". No explanation is given as how 'Vi' standing for 'Vidya', would lengthen its vowel into 'Vee'. I, therefore, find it difficult to accept this etymo-

logical interpretation as justifying the application of the world "Vira" to Veera Saiva. Moreover, most systems To Vedantic thought could be called Veera in such an intorpretation, for most types of Vedanta would feel enjoʎment and bliss in true knowledge of identity. The word 'Vira' would thus not be a distinctive mark by which we could distinguish Vira-Saivas from the adherents of other religions. Most of the Agamic Saivas also would believe in the ultimate identity of individuals with Brahman or Siva."

(A History of indian Philosophy, Vol. V, pp. 44-45)

ಇವರ ಈ ಆಕ್ಷೇಪದ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ–ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ "ವೀರ"ಶಬ್ದದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯು ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಶಿವ-ಜೀವರ ಏಕತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಮಣ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ವೀರನೆನ್ನುವದಾದರೆ, ಈ ಶಬ್ದವು "ವಿರ" ಆಗುವದೇ ವಿನಹ "ವೀರ" ಆಗುಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ವಿದ್ಯಾ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ (ವಿ) ಹ್ರಸ್ವವಿದೆ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಆ ಹ್ರಸ್ವ "ವೀ" ದೀರ್ಘ ಹೇಗಾಯಿತು?

ಇನ್ನು ಎರಡನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ—ಏನೆಂದರೆ ಅದ್ವೈತ ವೇದಾಂತಿಗಳೂ ಹಾಗೂ ಅದ್ವೈತವನಂಗೀಕರಿಸುವ ಕೆಲ ಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಾಧಕರೂ ಶಿವ-ಜೀವರ ಏಕತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನರೂಪವಾದ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಮಣವನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ವೀರ ವಿಶೇಷಣವು ಅವರಿಗೂ ಸಹ ಬರುವದರಿಂದ ಅವರಿಂದ ವೀರಶೈವರನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? "ವ್ಯಾವೃತ್ತಿರ್ವ್ಯವಹಾರೋ ವಾ ಲಕ್ಷಣಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಮ್" ಎನ್ನುವ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ, ಇಲ್ಲಿ ಈ ವೀರ ವಿಶೇಷದಿಂದ ವೀರಶೈವರನ್ನು ಇತರ ಶೈವಸಂಪ್ರದಾಯದವರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವದು ಅಸಂಭವವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎನ್. ದಾಸಗುಪ್ತರ ಈ ಎರಡೂ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಅವಿಚಾರಿತ ರಮಣೀಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ—

ವೀ - ಶಬ್ದೇನೋಚ್ಯತೇ ವಿದ್ಯಾ ಶಿವಜೀವೈಕ್ಯಬೋಧಿಕಾ ।
ತಸ್ಯಾಂ ರಮಂತೇ ಯೇ ಶೈವಾ ವೀರಶೈವಾಸ್ತು ತೇ ಮತಾಃ ॥
(ಸಿ. ಶಿ. ೫-೧೫, ಪುಟ, ೫೭ ವಾರದ ಪ್ರಕಾಶನ)

ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಬೋಧಕವಾದ ಧಾತುವು "ವೀ" ಎಂಬುದಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಪಾಣಿನೀಯ ಧಾತು ಪಾಠದಲ್ಲಿಯೂ "ವೀ ಗತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪ್ರಜನನ ಕಾಂತ್ಯಸನ ಖಾದನೇಷು" (ಅದಾದಿ ೧೧೩೩) ಎಂದು ಗತ್ಯಾದ್ಯರ್ಥವುಳ್ಳ ಧಾತುವು "ವೀ" ಎಂಬುದಾಗಿಯೇ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ, ವಿದ್ಯಾಬೋಧಕವಾದ ಹ್ರಸ್ವ "ವಿ" ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಹೇಗಾಯಿತು? ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ದಾಸಗುಪ್ತರ ಮೊದಲನೇ ಆಕ್ಷೇಪವು ನಿರಾಧಾರವಾದದ್ದು. ಇವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ "ವೀ" ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದೇ "ವಿದ್ಯಾ" ಶಬ್ದದೊಳಗಿನ ಹ್ರಸ್ವ "ವಿ" ಹೇಗೆ ದೀರ್ಘವವಾಯಿತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ವಾಚಕರು ಈ ಆಕ್ಷೇಪ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಬರೆದ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯವನ್ನು ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಅವರ ಎರಡನೇ ಆಕ್ಷೇಪವೆಂದರೆ—ಈ ಶಿವ-ಜೀವರ ಏಕತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತವನ್ನೊಪ್ಪುವ ಕೆಲ ಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರೂ ರಮಣವನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಅವರನ್ನೂ ಸಹ "ವೀರಶೈವ"ರೆನ್ನಬೇಕಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಈ ಲಕ್ಷಣವು ವೀರಶೈವರಲ್ಲದವರಲ್ಲಿ ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಇದು ನಿರ್ದುಷ್ಟಲಕ್ಷಣವಾಗಲಾರದು. ಅವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಸಂಭವಗಳೆಂಬ ದೋಷತ್ರಯ ಶೂನ್ಯವಾದದ್ದೇ ನಿರ್ದುಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿವ-ಜೀವರ ಏಕತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಇತರ ಶೈವ (ಕಾಶ್ಮೀರಶೈವ) ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಲಕ್ಷಣವು ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತವಾದ್ದರಿಂದ ಇದು ವೀರಶೈವರ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಲಕ್ಷಣವೆಂತಾಗುವದು ?

ಶ್ರೀ ದಾಸಗುಪ್ತರ ಈ ಎರಡನೇ ಆಕ್ಷೇಪವಾದರೂ ಆಪಾತತಃ ರಮಣೀಯವಾಗಿ ತೋರಿದರೂ ವಿಚಾರದಿಂದ ನಿರಾಕರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಒಂದು ರಹಸ್ಯವಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ—"ಅಥಾತೋ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸಾ' (ಬ್ರ. ಸೂ. ೧-೧-೧) ಎನ್ನುವ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಕರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಶ್ರೀಪತಿ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು—

"ಕಲ್ಯಾಣ-ಕೈವಲ್ಯ-ವಿಭೂತಿತ್ರಯಪ್ರದಾಯಕಾಷ್ಟಾವರಣ-ಪಂಚಾಚಾರ-ಸದ್ಗುರು-ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷ-ಲಬ್ಧಶಕ್ತಿಪಾತಾದ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನಪರಶಿವಸ್ಯೇಷ್ಟಲಿಂಗಧಾರಣಾತ್ಮಕ ಪಾಶುಪತ ದೀಕ್ಷಾನಂತರ್ಯಮಿತ್ಯಥ ಶಬ್ದಾರ್ಥೋ ನಿರ್ಣೀಯತೇ''. (ಶ್ರೀಕರಭಾಷ್ಯ ೧-೧-೧)

ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಥ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—"ಅಥಾತೋ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸಾ" ಈ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಥ=ಅನಂತರ, ಅತಃ=ಆದ್ದರಿಂದ, ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸಾ=ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಫಲಗಳು ಅನಿತ್ಯಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ ನಿತ್ಯಸುಖಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಸಾಧಕನು ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು-ಎಂಬುದಾಗಿ ಈ ಸೂತ್ರದ ಸಂಪೂರ್ಣಾರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ 'ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಯಾವದರ ನಂತರ? ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ರೂಪವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪತಿ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿದ ಅವರ ಭಾಷ್ಯದ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಕೃಪೆಯಿಂದ ದೀಕ್ಷಾಸಂಸ್ಕಾರ ಪುರಃಸರವಾಗಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು-ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಶಮದಮಾದಿಷಟ್ ಸಂಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವಗಳೆಂಬ ಸಾಧನ ಚತುಷ್ಟಯಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅದರಂತೆಯೇ, ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ವೇಧಾ, ಮಂತ್ರ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾದೀಕ್ಷೆಗಳ

ಮುಖಾಂತರ ತನ್ನಲ್ಲಿಯ ಆಣವ-ಮಾಯೀಯ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕಗಳೆಂಬ ಮಲತ್ರಯಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಶರೀರದಮೇಲೆ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಸದಾ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪಂಚಾಚಾರಗಳನ್ನು ಯಾವನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವನೋ ಅವನೇ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದರ ನಿಷ್ಕರ್ಷವೇನೆಂದರೆ—ಸದ್ಗುರುಗಳಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಸದಾ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಿವ-ಜೀವರ ಏಕತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ರಮಣನನ್ನು ಮಾಡುವ ಶಿವಭಕ್ತನೇ ವೀರಶೈವನು. ಶಿವ-ಜೀವರ ಏಕತ್ವ ಬೋಧಕ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಮಣಮಾಡುವ ವೇದಾಂತಿಗಳಾಗಲಿ, ಕಾಶ್ಮೀರಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರಾಗಲಿ ಕೊರಳಲ್ಲಿ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸದಿರುವದರಿಂದ, ಅವರಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಲಕ್ಷಣವು ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಲಾರದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರೂ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾದರೆ ಅವರನ್ನೂ ವೀರಶೈವರೆನ್ನುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದವನ್ನು “ಪಂಕಜ” ಶಬ್ದದಂತೆ ಯೋಗರೂಢವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪಂಕಜ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದದ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಇತರ ಹುಳಗಳೂ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ರೂಢಿಶಕ್ತಿಯ ಬಲದಿಂದ ಹೇಗೆ ಕಮಲವೆನ್ನುವೆವೋ ಅದರಂತೆ “ವಿದ್ಯಾಯಾಂ ರಮತೇ ಇತಿ ವೀರಃ” ಎನ್ನುವ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಬಲದಿಂದ ಈ ವಿಶೇಷಣವು ಇತರ ಶೈವರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ರೂಢವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ದಾಸಗುಪ್ತರ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಅವಿಚಾರಿತ ರಮಣೀಯಗಳೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ವೀರತ್ವಮಸ್ಯ ನ ಧನೇನ ನ ವಾ ಬಲೇನ
ನೋ ಕಾರ್ಯತಶ್ಚ ವಿಹಿತಂ ದೃಢಶಂಭುಭಕ್ತ್ಯಾ ।
ವೀರಸ್ತ್ತರೀಯ ಇತಿ ಶಂಕರಭಾಷಣೇನ
ಶ್ರೀವಿರಶೈವಮತಗಾನ್ನ ಪರೋಽಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿತ್ ॥

(ವೀ. ಧರ್ಮ. ಶಿರೋ. ೧.೮೬)

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಿಯು ವೀರಶೈವಧರ್ಮಶಿರೋಮಣಿ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠಶಿವಾಚಾರ್ಯರು—

ವಿಶಬ್ದೋ ವಾ ವಿಕಲ್ಪಾರ್ಥೋ ರಶಬ್ದೋ ರಹಿತಾರ್ಥಕಃ ।
ವಿಕಲ್ಪರಹಿತಂ ಶೈವಂ ವೀರಶೈವಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ॥

(ಕ್ರಿಯಾಸಾರ ಭಾಗ ೧-ಪುಟ ೧೧)

ಎಂಬುದಾಗೀ ವಿ ಎಂದರೆ ವಿಕಲ್ಪ, ರ ಎಂದರೆ ರಹಿತ, ಹೀಗೆ ವಿಕಲ್ಪರಹಿತನಾದ ಶೈವನೇ ವೀರಶೈವನೆಂದು, ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನಂದರೆ— ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಧಾರಿಯಾದಬಳಿಕ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ತನ್ನ ಶರೀರದಿಂದ ಅಗಲಿದರೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಪ್ರಾಣದಮೇಲಿನ ಮಮತ್ವದಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎನ್ನುವ ವಿಕಲ್ಪವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ವಿಕಲ್ಪಬಾರದಿರುವ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಶಿವಭಕ್ತನೇ ವೀರಶೈವನು.

ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಸೈನಿಕನು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಸಾಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಸಾಯಬೇಕೋ? ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಬೇಕೋ? ಎಂಬ ಯಾವುದೇ ವಿಕಲ್ಪವನ್ನೂ ಮಾಡದೇ, ವೀರಮರಣವನ್ನಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಈ ಭಕ್ತನಾದರೂ ಆ ಲಿಂಗವನ್ನು ದಿನಾಲು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ವಿಕಲ್ಪವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾರದೇ, ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುವದರಿಂದ ಇವನನ್ನು ವೀರಶೈವನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ನಿರೂಪಣೆ :

ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿಯೋಗೇ ವಾ ವ್ರತಾನಾಂ ವಾ ಪರಿಚ್ಯುತೌ ।
ತೃಣವತ್ ಪ್ರಾಣಸಂತ್ಯಾಗ ಇತಿ ವೀರವ್ರತಂ ಮತಮ್ ॥
ಭಕ್ತ್ಯುತ್ಸಾಹವಿಶೇಷೋಽಪಿ ವೀರತ್ವಮಿತಿ ಕಥ್ಯತೇ ।
ವೀರವ್ರತಸಮಾಯೋಗಾದ್ವೀರಶೈವಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥

(ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮ. ಕ್ರಿ.ಪಾ. ೧೦/೩೩-೩೪)

ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮದ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ—ಶ್ರೀಗುರುಪ್ರದತ್ತವಾದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಶರೀರದಿಂದ ಅಗಲಿದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೃಣದಂತೆ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವೆನೆಂಬ " ವೀರವ್ರತ "ವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಶಿವಭಕ್ತನೇ ವೀರಶೈವನೆಂಬುದಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದದ ಧಾರ್ಮಿಕಾರ್ಥವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ರಹಸ್ಯವೇನೆಂದರೆ—ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಗುರುಗಳಾದ, ಷಟ್‌ಸ್ಥಲಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಾಖಾನುವರ್ತಿಗಳಾದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಪುರಃಸರವಾಗಿ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ—

ಪ್ರಾಣವದ್ಧಾರಣೀಯಂ ತತ್ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಮಿದಂ ತವ ।
ಕದಾಚಿತ್ ಕುತ್ರಚಿದ್ವಾಪಿ ನ ವಿಯೋಜಯ ದೇಹತಃ ॥

(ಸಿ. ಶಿ. ೬-೨೫)

ಅಂದರೆ ಈ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರಾಣದಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಧರಿಸು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಎಂದೂ ಅಗಲಿ ಇರಬೇಡ–ಎಂಬುದಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಗುರುಗಳ ಈ ಆದೇಶವನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಶರೀರದಿಂದ ಅಗಲಿದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡುವೆನೆಂಬ " ವೀರವ್ರತ 'ವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಶಿವಭಕ್ತನೇ ವೀರಶೈವನೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಹೀಗೆ ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿಯ " ವೀರ " ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣವು ಭಕ್ತಿಯ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದೇ ವಿನಹ, ಧನ ಇಲ್ಲವೇ ಶರೀರದ ಬಲಪ್ರಯುಕ್ತ

ವಾದ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುವಂತಹದಲ್ಲ. ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವನ್ನೇ—

ಯೋ ಹಸ್ತಪೀಠೇ ನಿಜಮಿಷ್ಟಲಿಂಗಂ
ವಿನ್ಯಸ್ಯ ತಲ್ಲೀನಮನಃಪ್ರಚಾರಃ ।
ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯಾಸಂಕುಲನಿಃಸ್ಪೃಹಾತ್ಮಾ
ಸಂಪೂಜಯತ್ಯಂಗ ಸ ವೀರಶೈವಃ ॥

ಅಂದರೆ, ಕರಪೀಠದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ,ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಃಸ್ಪೃಹನಾಗಿ, ಅದನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವವನೇ ವೀರಶೈವನು–ಎಂಬುದಾಗಿ ವೀರಶೈವನ ಲಕ್ಷಣವುರೂಪವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯ ಉಪಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯದೇ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯೋಗ(ಶಿವಯೋಗ) ವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕರಪೀಠದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವ ಈ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವು ಪುರಾಣ ಕರ್ತೃವಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸ ಮಹರ್ಷಿಯು ಶ್ರೀ ಕೇದಾರ ಪೀಠದ ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಘಂಟಾಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರಿಂದ ವೀರ ಶೈವ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದನೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವ್ಯಾಸಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಘಂಟಾಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲಾ ಮೂರ್ತಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಎಡಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಮೂರ್ತಿಯು ಇಂದಿಗೂ ವ್ಯಾಸಕಾಶಿ ಯಲ್ಲಿದೆ. ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳೂ ಸಂಶೋಧಕರೂ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಬಹುದು.

ಆದೇ ಪ್ರಕಾರ ವಾತುಲ ಶುದ್ಧಾಖ್ಯ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ—

ವಿಶಿಷ್ಟ ಈರ್ಯತೇ ಯಸ್ಮಾದ್ ವೀರ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ।
ಶಿವೇನ ಸಹ ಸಂಬಂಧಂ ಶೈವಮಿತ್ಯಾದೃತಂ ಬುಧೈಃ ॥

ಉಭಯೋಃ ಸಂಪುಟೀಭಾವಾದ್ ವೀರಶೈವಮಿತಿ ಸ್ಮೃತಂ ।
ಶಿವಾಯಾರ್ಪಿತಜೀವತ್ವಾದ್ ವೀರತಂತ್ರಸಮುದ್ಭವಾತ್ ॥
ವೀರಶೈವಸಮಾಯೋಗಾದ್ ವೀರಶೈವಮಿತಿ ಸ್ಮೃತಮ್ ।

(೧೦/೨೭-೨೯)

"ವಿಶಿಷ್ಟ ಈರ್ಯತ ಇತಿ ವೀರಃ" "ಶಿವೇನ ಸಹ ಸಂಬಂಧಂ ಶೈವಂ"- ಹೀಗೆ "ವೀರ" ಮತ್ತು "ಶೈವ" ಶಬ್ದಗಳ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಅವೆರಡನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿದಾಗ 'ವೀರಶೈವ' ಶಬ್ದವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ-ಎಂಬುದಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದದ ಪರಿಭಾಷೆಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ– ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಸದಾ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪಂಚಾಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಉಳಿದ ಜನರಿಗಿಂತಲೂ ಈತನು ವಿಶಿಷ್ಟ (ವಿಲಕ್ಷಣ)ನಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಶಿವನಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ವೀರವ್ರತ ಪರಿಪಾಲಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಅದರಂತೆ ವೀರಶೈವ ತಂತ್ರೋಕ್ತಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯುವದರಿಂದಲೂ, ಈತನನ್ನು ವೀರಶೈವನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿಯಾಸಾರದಲ್ಲಿ—

ವಿರೋಧಾರ್ಥೋ ವಿಶಬ್ದಃ ಸ್ಯಾದ್ ರಶಬ್ದೋ ರಹಿತಾರ್ಥಕಃ ।
ವಿರೋಧರಹಿತಂ ಶೈವಂ ವೀರಶೈವಂ ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ ॥

(ಭಾಗ. ೧, ಪುಟ ೧೧)

ವಿರೋಧ ರಹಿತನಾದ ಶೈವನೇ ವೀರಶೈವನು-ಎಂಬುದಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಯಾವದೇ ಭಾರತೀಯ ಧರ್ಮ-ದರ್ಶನಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಭಾವನೆಯಿಂದ ಖಂಡಿಸದೇ, ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಸಮನ್ವಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವದೇ ವೀರಶೈವರ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಶ್ರೀ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಗೆ—

ಸಾಂಖ್ಯಂ ಯೋಗಃ ಪಾಂಚರಾತ್ರಂ ವೇದಾಃ ಪಾಶುಪತಂ ತಥಾ ।
ಏತಾನಿ ಮಾನಭೂತಾನಿ ನ ಹಂತವ್ಯಾನಿ ಯುಕ್ತಿಭಿಃ ॥

(ಸಿ. ಶಿ. ೫-೪)

ಹೇ ಅಗಸ್ತ್ಯನೇ ! ಸಾಂಖ್ಯ, ಯೋಗ, ಪಾಂಚರಾತ್ರ ಮುಂತಾದ ವೇದ ಸಮ್ಮತಗಳಾದ ಅನೇಕ ದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಖಂಡಿಸಬಾರದು-ಎಂಬುದಾಗಿ ವೀರಶೈವರ ಈ ವಿರೋಧರಹಿತವಾದ ಸಮನ್ವಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಆದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಮೂಲಾಚಾರ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಜನ್ಮತಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿದ್ದರೂ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ಧರ್ಮದ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನವರಾದರೂ—

ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ ; ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಲು ಬೇಡ ;
ಮುನಿಯಬೇಡ, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯಪಡಬೇಡ ;
ತನ್ನ ಬಣ್ಣಿಸಬೇಡ, ಇದಿರ ಹಳಿಯಲುಬೇಡ;
ಇದೇ ಅಂತರಂಗಶುದ್ಧಿ, ಇದೇ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿ,
ಇದೇ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರನೊಲಿಸುವ ಪರಿ ! —ಎಂಬ

ತಮ್ಮ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುನಿಯಬೇಡ, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಡಬೇಡ, ತನ್ನ ಬಣ್ಣಿಸಬೇಡ, ಇದಿರ ಹಳಿಯಲುಬೇಡ-ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಸೂತ್ರಗಳಿಂದ ವೀರಶೈವನಾದವನು ವಿರೋಧ ರಹಿತವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವದನ್ನು ಬಹು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ, ಈ ವಿರೋಧರಾಹಿತ್ಯವು ಅಂತರಂಗದ ಶುದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂಬುದಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರನ್ನೇ ಮೊದಲು ಗೊಂಡು ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪರ್ಯಂತ ವೀರಶೈವ ಆಚಾರ್ಯರ ಮತ್ತು ಶರಣರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿದಾಗ, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ವೀರಶೈವರು ಸ್ವಧರ್ಮ ನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಪರಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಉದಾತ್ತವಾದ ಭಾವನೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ವೀರಶೈವರ ಈ ಉದಾತ್ತ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅನ್ಯ ಧರ್ಮದವರೂ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಇಂದು ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಿಂಸಾಚಾರಗಳು ಅಡಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಚಿರಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ.

ಈ ತೆರನಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಶಬ್ದದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅರ್ಥದ ನಿರ್ವಚನಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿದಾಗ ಹೊರಡುವ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನಂದರೆ— ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರುಗಳಿಂದ ದೀಕ್ಷಾ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಸದಾ ದೇಹದಮೇಲೆ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಸಂಗಬಂದರೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡಬಲ್ಲೆನು; ಆದರೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಷ್ಠಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಯಾವದೇ ಧರ್ಮದವರನ್ನಾಗಲಿ, ಯಾವದೇ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ದ್ವೇಷಿಸದೇ ವೈರಭಾವನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ಸರ್ವರೊಡನೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಉದಾತ್ತವಾದ ಮನೋಭಾವನೆಯುಳ್ಳವನೇ ವೀರಶೈವನು.

ವೀರಶೈವದ ಪ್ರಭೇದ—

ವೀತರಾಗಾದಿದೋಷತ್ವಾದಾತ್ಮತತ್ತ್ವವಿಚಾರಣಾತ್ ।
ವಿಕಲ್ಪಾಕಲ್ಪಶೂನ್ಯತ್ವಾದ್ವೀರಶೈವಮಿತಿ ಸ್ಮೃತಮ್ ॥
ಸಾಮಾನ್ಯಂ ಪ್ರಥಮಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ವಿಶೇಷಂ ಚ ದ್ವಿತೀಯಕಮ್ ।
ನಿರಾಭಾರಂ ತೃತೀಯಂ ಸ್ಯಾತ್ ಕ್ರಮಾಲ್ಲಕ್ಷಣಮುಚ್ಯತೇ ॥

(ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಗಮ, ಕ್ರಿಯಾಪಾದ, ೭/೨೯-೩೦)

ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಗಮದ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ—ವೀತರಾಗಿಗಳೂ, ದೋಷರಹಿತರೂ, ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವಿಚಾರಿಗಳೂ ಮತ್ತು ವಿಕಲ್ಪಶೂನ್ಯರೂ ಮುಂತಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ

ಕೂಡಿರುವವರು ಈ ವೀರಶೈವರು. ಈ ವೀರಶೈವವು ಸಾಮಾನ್ಯ, ವಿಶೇಷ ಹಾಗೂ ನಿರಾಭಾರ ಭೇದದಿಂದ ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿರುವದಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಮೂರು ಭೇದಗಳು ವೀರಶೈವನ ಕ್ರಮಿಕ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವವುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, "ಸಾಮಾನ್ಯನಿಯಮಾನ್ ಯಃ ಪರಿಪಾಲಯತಿ ಸ ಸಾಮಾನ್ಯವೀರಶೈವಃ" ಎಂಬೀ ಆಗಮೋಕ್ತಿಯಂತೆ, ಗುರುದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದನಂತರ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಗುರು-ಜಂಗಮರ ಸೇವೆ ಮುಂತಾದ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವವನೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ವೀರಶೈವನು.

"ವಿಶಿಷ್ಟಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಾದ್ವಿಶೇಷ ಇತಿ ಕಥ್ಯತೇ" ಎನ್ನುವ ಆಗಮೋಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವೀರಶೈವರ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಭಕ್ತ, ಮಹೇಶ, ಪ್ರಸಾದಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ, ಶರಣ ಮತ್ತು ಐಕ್ಯ ಎಂಬ ಮುಕ್ತಿಯ ಸೋಪಾನಗಳಂತಿರುವ ಷಟ್‌ಸ್ಥಲದ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಗುರುಮುಖದಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡವನೇ ವಿಶೇಷ ವೀರಶೈವನು.

"ನಿವೃತ್ತಕರ್ಮಭಾರತ್ವಾನ್ನಿರಾಭಾರ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ" ಎಂಬ ಆಗಮೋಕ್ತಿಯಂತೆ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಿಶೇಷ ವೀರಶೈವನೇ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಂತೆ ನಿಃಸ್ಪೃಹವಾದ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವವನಾಗಿ ನಿರಾಭಾರ ವೀರಶೈವನೆನಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ವೀರಶೈವರ ಈ ಮೂರು ಭೇದಗಳು ಒಬ್ಬನೇ ಆದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕ್ರಮಿಕವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಕಾಸದ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ.

ವೀರಶೈವರ ದಾರ್ಶನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ—

ಪರಮ ಪಾವನವಾದ ವೀರಶೈವರ ದಾರ್ಶನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ವಿಶೇಷಾದ್ವೈತ, ಶಿವಾದ್ವೈತ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮುಂತಾದ ಸಾರ್ಥಕ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹೆಸರುಗಳ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ದಾರ್ಶನಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಇವುಗಳ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನವಲೋಕಿಸೋಣ.

(೧) ವಿಶೇಷಾದ್ವೈತ :

" ವಿಶ್ಚ ಶೇಷಶ್ಚ ವಿಶೇಷೌ=ಈಶಜೀವೌ ; ತಯೋರದ್ವೈತಂ ವಿಶೇಷಾದ್ವೈತಮ್ " ಇದು ವಿಶೇಷಾದ್ವೈತ ಶಬ್ದದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯು. ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನಂದರೆ— " ವಿಶ್ಚಕ್ಷುಷಿ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ವಾತೇ ಪರಮಾತ್ಮನಿ ಪಕ್ಷಿಣಿ " (ಏಕಾಕ್ಷರ ಕೋಶ, ಪು. ೧೮) ಎಂಬೀ ಈ ಏಕಾಕ್ಷರ ಕೋಶದಲ್ಲಿ "ವಿಃ"ಎನ್ನುವ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು, ಆಕಾಶ, ವಾಯು, ಪಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮ ಎನ್ನುವ ಐದು ಅರ್ಥಗಳು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ " ವಾತಿ ಉತ್ಪಾದಯತಿ ಜಗದಿತಿ ವಿಃ " ಎಂಬೀ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯ ಮೇರೆಗೆ, ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ " ವಿಃ " ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಮರಕೋಶದಲ್ಲಿ " ವಿ " ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಿ ಎಂದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾದರೂ " ದ್ವಾ ಸುಪರ್ಣಾ ಸಯುಜಾ ಸಖಾಯಾ " (ಮುಂಡಕ ೩-೧-೧) ಈ ಉಪನಿಷದ್ವಚನದಲ್ಲಿ ಜೀವಾತ್ಮ–ಪರಮಾತ್ಮರಿಬ್ಬರನ್ನು ಪಕ್ಷಿ ಶಬ್ದದಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವದರಿಂದ, ಪ್ರಕೃತವಾದ " ವಿ " ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನೆಂತಲೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅದರಂತೆ " ಶೇಷ " ಎಂದರೆ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಂಶವಾದ ಜೀವಾತ್ಮನು–ಎಂಬುದಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಯಥಾಽಗ್ನೇಃ ಕ್ಷುದ್ರಾ ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗಾಃ " (ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ. ೨-೧-೨೦) ಎಂಬ ಶ್ರುತಿವಚನದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಕಣದ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಂಶವೆಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಅಂಶಾಶಿರೂಪರಾದ ಜೀವ–ಪರಮಾತ್ಮರಿಗೆ " ಯಥಾ ನದ್ಯಃ ಸ್ಯಂದಮಾನಾಃ ಸಮುದ್ರೇಽಸ್ತಂಗಚ್ಛಂತಿ " (ಮುಂಡಕ ೩-೨-೮) ಎನ್ನುವ ಶ್ರುತಿಯು ಅಭೇದವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನಂದರೆ–ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕೂಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನದಿಯು ಸಮುದ್ರಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ತೋರಿದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದಾಗ ಹೇಗೆ ತನ್ನ ನಾಮ–ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅಭಿನ್ನವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದರಂತೆ, ಸಂಸಾರ ದಶೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ತೋರುವ ಅಂಶನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನು ಮುಕ್ತಿಯ ದಶೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವಿಶಬ್ದ ವಾಚ್ಯನಾದ ಪಠಮಾತ್ಮನಿಗೂ, ಶೇಷ ಶಬ್ದವಾಚ್ಯನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೂ ಮುಕ್ತಿಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತವನ್ನು

ಬೋಧಿಸುವ ಈ ವೀರಶೈವ ದರ್ಶನವನ್ನು ವಿಶೇಷಾದ್ವೈತವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ—

ವಿಶಬ್ದೇನೋಚ್ಯತೇ ಶಂಭುರ್ಹಂಸಹಂಸೇತಿ ಮಂತ್ರತಃ ।
ಶೇಷಶಬ್ದೇನ ಶಾರೀರೋ ಯಥಾಗ್ನೇರಿತಿ ಮಂತ್ರತಃ ॥
ಅದ್ವೈತೇನ ಭವೇದ್ಯೋಗೋ ಯಥಾನದ್ಯ ಇತಿಶ್ರುತೇಃ ।

(ಶ್ರೀಕರಭಾಷ್ಯ, ಮಂಗಲಾಚರಣ, ೧೬)

ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾಷ್ಯಕಾರರಾದ ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು "ವಿಶೇಷಾದ್ವೈತ" ಶಬ್ದದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

(೨) ಶಿವಾದ್ವೈತ :

"ಶಿವಶ್ಚ ಶಿವಶ್ಚ ಶಿವೌ, ತಯೋರದ್ವೈತಂ ಶಿವಾದ್ವೈತಮ್" ಇದು ಶಿವಾದ್ವೈತ ಶಬ್ದದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯು. ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಶಿವ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವು ಪರಮಾತ್ಮನೆಂತಲೂ, ಎರಡನೇ ಶಿವ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಂಶನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನೆಂತಲೂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಸಂಸಾರ ದಶೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಸ್ಯ-ಉಪಾಸಕ ರೂಪವಾಗಿ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಭೇದ ತೋರಿದರೂ, ಮುಕ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇವರೀರ್ವರ ಅದ್ವೈತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು "ಶಿವಾದ್ವೈತ" ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

(೩) ಶಕ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ:

"ಶಕ್ತಿಶ್ಚ ಶಕ್ತಿಶ್ಚ=ಶಕ್ತೀ ; ತಾಭ್ಯಾಂ ವಿಶಿಷ್ಟೌ ಯೌ ಜೀವೇಶೌ, ತಯೋರದ್ವೈತಂ=ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಮ್" ಇದು ಈ ಪದದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯು. ಶಕ್ತಿಯು ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದದಿಂದ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಕ್ತಿಯು ಈಶ್ವರನನ್ನೂ, ಸ್ಥೂಲಶಕ್ತಿಯು ಜೀವನನ್ನೂ ಆಶ್ರಯಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಶಕ್ತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಶಿವನು ಸರ್ವಜ್ಞನೂ, ಸರ್ವಕರ್ತನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ಥೂಲಶಕ್ತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮನು ಅಲ್ಪಜ್ಞನೂ, ಅಲ್ಪಕರ್ತನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆ ಈ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವವ ಎತ್ತು ಅಲ್ಪಜ್ಞತ್ವಾದಿ ಧರ್ಮಗಳ ಭೇದದಿಂದಲೇ ಜೀವೇಶ್ವರರಲ್ಲಿ ಭೇದ ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶಿವನ ಅಂಶವಾದ ಈ ಜೀವನು ಪುನಃ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಸಮರಸನಾಗದೇ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಲಾರನು. ಜೀವಾತ್ಮನು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಸಮರಸವಾಗುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವ ವೀರಶೈವದಾರ್ಶನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು "ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ"ವೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಆಣವಾದಿ ಮಲತ್ರಯಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ಅಲ್ಪಜ್ಞತ್ವಾದಿ ಸಂಕುಚಿತ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಸದ್ಗುರುಗಳು ಯಾವಾಗ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರೋ ಆಗ ಅವನಲ್ಲಿಯ ಆಣವಾದಿ ಮಲತ್ರಯಗಳು ತೊಲಗಿ, ಇವನಲ್ಲಿಯ ಅಲ್ಪಜ್ಞತ್ವಾದಿ ಶಕ್ತಿಗಳೇ ಭಕ್ತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವನ ಸಾಧನೆಯು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಶ್ರದ್ಧೆ, ನಿಷ್ಠೆ, ಅವಧಾನ, ಅನುಭವ, ಆನಂದ ಮತ್ತು ಸಮರಸಗಳೆಂಬ ಭಕ್ತಿಗಳು ಸಾಧಕನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಭಕ್ತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಇವನು ಭಕ್ತ, ಮಹೇಶ, ಪ್ರಸಾದಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ, ಶರಣ ಮತ್ತು ಐಕ್ಯಗಳೆಂಬ ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೊನೆಯದಾದ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸಮರಸರೂಪವಾದ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತನ್ನ ಸಂಕುಚಿತ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ವಿಕಸಿತಶಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾದ ಪರಶಿವನೊಂದಿಗೆ ಸಮರಸನಾಗುವದೇ ಮುಕ್ತಿಯು. ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವ ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು "ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ" ವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ವೀರಶೈವ ಪಂಚಪೀಠ ಪರಂಪರೆ

ಇದುವರೆವಿಗೂ 'ವೀರಶೈವ' ಧರ್ಮದ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಅದರ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಯಿತು: ಅದರ ಹಿರಿಮೆ, ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡದ್ದಾಯಿತು. ಅಂಥ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಧರ್ಮವನ್ನು ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಜಗದಾದಿ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ರೇಣುಕಾದಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಎಂಬುದು ಸರ್ವಶ್ರುತವಿದೆ. ಪಂಚಪೀಠಗಳು— ರಂಭಾಪುರಿ, ಉಜ್ಜಯಿನಿ, ಕೇದಾರ, ಶ್ರೀಶೈಲ ಹಾಗೂ ಕಾಶಿ ಎಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಈ ಪಂಚಪೀಠಗಳು ಆಸೇತು ಹಿಮಾಲಯದವರೆಗೆ ತಮ್ಮ

ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವದು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಅಂಥ ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಪರಂಪರೆಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದೇ ಈ ಕಿರುಹೊತ್ತಗೆಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಸದ್ಯೋಜಾತ, ವಾಮದೇವ, ಅಘೋರ, ತತ್ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಈಶಾನಗಳೆಂಬ ಶಿವನ ಪಂಚಮುಖಗಳಿಂದ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿದ ಶ್ರೀ ರೇವಣಾರಾಧ್ಯ, ಶ್ರೀ ಮರುಳಾರಾಧ್ಯ, ಶ್ರೀ ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯ, ಶ್ರೀ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯರೆಂಬ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು, ಪರಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುಗಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವಂತೆಯೇ, ಈ ಕಲಿಯುಗದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೊಲನುಪಾಕ (ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕಿ) ದ ಶ್ರೀ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ, ವಟಕ್ಷೇತ್ರದ ಶ್ರೀಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗ, ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಥಲಿಂಗ, ಶ್ರೀ ಸುಧಾಕುಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥಲಿಂಗಗಳಿಂದ ಅವತರಿಸಿ, ಶ್ರೀ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

ಶ್ರೀ ರಂಭಾಪುರೀ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆ

೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಾರಾಧ್ಯ (ರೇವಣಸಿದ್ಧ)ರು :

ಶ್ರೀ ಕೊಲನುಪಾಕದ (ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕಿ) ಶ್ರೀ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶಿವಲಿಂಗ ದಿಂದ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಾರಾಧ್ಯರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುಗ ದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಶ್ರೀಏಕಾಕ್ಷರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಏಕವಕ್ತ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರೇಣುಕಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರೇವಣಾ ರಾಧ್ಯ ಅಥವಾ ಶ್ರೀ ರೇವಣಸಿದ್ಧ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿದ್ದವೆಂದು ಸುಪ್ರಭೇ ದಾಗಮಾಂತರ್ಗತ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಪಂಚವೋತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರಕರಣದ ಪುಟ ೨ ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಸದಾಚಾರಸಂಗ್ರಹದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಅಥ ತ್ರಿಲಿಂಗವಿಷಯೇ ಕುಲ್ಯಪಾಕಾಭಿಧೇ ಸ್ಥಲೇ ।
ಸೋಮೇಶ್ವರಮಹಾಲಿಂಗಾತ್ ಪ್ರಾದುರಾಸೀತ್ ಸ ರೇಣುಕಃ॥

(ಸಿ.ಶಿ. ೪–೧)

ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯ ಈ ಉಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ದ್ವಾಪರ ಯುಗದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶ್ರೀ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಮಹಾಲಿಂಗದಿಂದ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿ, ಮಲಯಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಶ್ರೀ ಅಗಸ್ತ್ಯಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಉಪದೇಶವನ್ನೇ ಶ್ರೀ ಶಿವಯೋಗಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಂಗ್ರಹವೇ ಇಂದು "ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಲಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಪೀಠವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅದು ಇಂದು ವೀರಸಿಂಹಾಸನ ಇಲ್ಲವೇ ರಂಭಾಪುರಿ ಪೀಠ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಪೀಠದ ಆಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ರೇಣುಕ ಶಾಖಾ ಮತ್ತು ವೀರಗೋತ್ರದ ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ತಸ್ಯೇತಿ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ
ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವ ಸರ್ವಜ್ಞೋ ಗಣನಾಯಕಃ ॥
ತತ್ರ ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತಸ್ಯ ಪೌಲಸ್ತ್ಯಸ್ಯೇಷ್ಟಸಿದ್ಧಯೇ ।
ಕೋಟಿತ್ರಯಂ ತು ಲಿಂಗಾನಾಂ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ಯಥಾವಿಧಿ ॥
ತ್ರಿಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯರೂಪೇಣ ಸ್ಥಾಪಿತಂ ತೇನ ತತ್‌ಕ್ಷಣೇ ।

(ಸಿ.ಶಿ. ೨೧/೩೦-೩೧)

ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯಲ್ಲಿಯ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಶ್ರೀ ಜ॥ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರು ವಿಭೀಷಣನ ಪ್ರಾರ್ಥನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರುಕೋಟಿ ಗುರುರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮೂರು ಕೋಟಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆಹತನಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾವಣನು—

ನವಕಂ ಕೋಟಿಲಿಂಗಾನಾಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯಮಿಹ ಸ್ಥಲೇ ।
ಇತಿ ಸಂಕಲ್ಪಿತಂ ಪೂರ್ವಂ ಮಯಾ ತದವಶಿಷ್ಯತೇ ॥
ಕೋಟಿಷಟ್ಕಂ ತು ಲಿಂಗಾನಾಂ ಮಯಾ ಸಾಧು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ।
ಕೋಟಿತ್ರಯಂ ತು ಲಿಂಗಾನಾಂ ಸ್ಥಾಪನೀಯಮತಸ್ತ್ವಯಾ ॥

(ಸಿ. ಶಿ. ೨೧/೨೪–೨೫)

ಹೇ ಪ್ರಿಯ ತಮ್ಮನಾದ ವಿಭೀಷಣನೇ ಒಂಭತ್ತುಕೋಟಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆರು ಕೋಟಿ

ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನಸಂಕಲ್ಪದ ಪ್ರಕಾರ ಇನ್ನೂ ಮೂರುಕೋಟಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನೀನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸು, ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅಸುನೀಗಿದನು.

ಅಣ್ಣನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪೂರ್ಣಮಾಡಬೇಕು ? ಎಂದು ಬಹುದಿನ ಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವನ ಪುಣ್ಯವೇ ಮೂರ್ತಿ ರೂಪತಾಳಿ ಬಂದಂತೆ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರುರೇಣುಕ-ಭಗವತ್ಪಾದರು ಲಂಕೆಗೆ ಬರತ್ತಾರೆ. ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದ ಅವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತ ವಿಭೀಷಣನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅವರ ಪಾದಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರುರೇಣುಕಭಗವತ್ಪಾದರು ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕೋಟಿ ಆಚಾರ್ಯರ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಅಭಯಾಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಕೆಲವು ದಿವಸ ಗುಪ್ತವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ದಿವಸ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಯೂ ಭೂಮಂಡಲ ದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ತಾವು ಅವತರಿಸಿದ ಪ್ರಯೋಜನವು ಪೂರ್ಣವಾದೊಡನೆ ಪುನಃ ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಅದೇ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶಿವಲಿಂಗ ದಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನವಾದರು.

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಭಗವತ್ಪಾದರು ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮೂರು ಕೋಟಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವಿಷಯ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಯಲ್ಲ. ಸಿಂಹಳದ ಜಾಫನಾದಿಂದ ೧೫ ಕಿ. ಮೀ. ದೂರವಿರುವ " ಕಿರುಮಲಾಯ್ " ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಇರುವ " ರೇಣುಕಾಶ್ರಮ " ಮತ್ತು " ರೇಣುಕವನ " ಮಠಗಳು ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿರುವ ನೂರಾರು ವೀರಶೈವರ ಮನೆತನಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಿದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ದಾರುಕಾಚಾರ್ಯ ಆಶ್ರಮದ ಶ್ರೀ. ವೇ. ವೀರಯ್ಯಾ ಸ್ವಾಮಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಮಠ ಇವರು ೧೯೮೦ ನೇಯ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ರೇಣುಕಾಶ್ರಮ, ರೇಣುಕವನ, ಹಾಗೂ ತಾನಕೇಸಂತುರೈ ಯಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಗುರು ವೀರಭದ್ರ ದೇವಾಲಯಗಳ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ವೀರಶೈವರ ಜೊತೆ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬರುವಾಗ

ತಾಮ್ರಪಟದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರ ಲಿಂಗೋದ್ಭವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿರುವ ವಿಷಯಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸದೇ ಇರಲಾರವು.

ಶ್ರೀಮದ್ರೇವಣಸಿದ್ಧಸ್ಯ ಕುಲ್ಯಪಾಕಪುರೋತ್ತಮೇ ।
ಸೋಮೇಶಲಿಂಗಾಜ್ಜನನಮಾವಾಸಃ ಕದಲೀಪುರೇ ॥

ಎಂಬ ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಆಗಮದ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರೇ ಪುನಃ ಕಲಿಯುಗದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧರೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಹದಿನಾಲ್ಕುನೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವೀರಶೈವ ತತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಅನಂತ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೇ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಆದಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಚಂದ್ರ ಮೌಳೀಶ್ವರ ಲಿಂಗ ಹಾಗೂ ರತ್ನಗರ್ಭಗಣಪತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆದಿ ಶಂಕರರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುವಂಶಕಾವ್ಯವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ಶೃಂಗೇರಿ ಪೀಠದ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಪಂಡಿತ ಕಾಶೀಲಕ್ಷ್ಮಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ವಿರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು ವಾಣೀ ವಿಲಾಸ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಶ್ರೀರಂಗಂದಿಂದ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ-

ಶ್ರೀಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರಲಿಂಗಮಸ್ಮೈ
ಸದ್ರತ್ನಗರ್ಭಂ ಗಣನಾಯಕಂಚ ।
ಸ ವಿಶ್ವರೂಪಾಯ ಸುಸಿದ್ಧದತ್ತಂ
ದತ್ವಾ ನ್ಯಗಾದೀಚ್ಛಿರಮರ್ಚಯೇತಿ ॥

(ಗುರುವಂಶಕಾವ್ಯ 3-33)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಆದಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಶೃಂಗೇರಿಯಿಂದ ಕಾಂಚಿಗೆ ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೊದಲನೆಯ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು ಶ್ರೀರೇವಣಸಿದ್ಧಶಿವಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರಲಿಂಗ ಮತ್ತು ರತ್ನಗರ್ಭಗಣಪತಿಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು

ಪೂಜಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿದರು–ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಈಶ್ಲೋಕದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಗ್ರಂಥಕಾರರೇ–" ಸುಸಿದ್ಧದತ್ತಂ ಸುಸಿದ್ಧೇನ ರೇವಣಸಿದ್ಧಮಹಾಯೋಗಿನಾ ದತ್ತಂ ಶ್ರೀಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರಲಿಂಗಮ್ " ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸುಸಿದ್ಧ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ರೇವಣಸಿದ್ಧ ಮಹಾಯೋಗೀ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಶ್ರೀಶೃಂಗೇರಿ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರಲಿಂಗವು ವೀರಶೈವಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀರೇವಣಸಿದ್ಧರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಕಾಶಿಯ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥರಚನಾಕಾರರೂ ಆದ ಪಂ॥ ಬಲದೇವ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹಿಂದೀಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಂಕರ ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪುಸ್ತಕದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ (ಕ) ಪುಟ ೫೮೮ ರಲ್ಲಿ ಗುರುವಂಶ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಭಾರತೀಮುನೀಂದ್ರರೆಂಬ ಶ್ರೀಶೃಂಗೇರಿಪೀಠದ ಆಚಾರ್ಯರು ಕಾಶೀಲಕ್ಷ್ಮಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಪೀಠ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬರೆಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರೇವಸಿದ್ಧರಿಂದ ಆದಿ ಶಂಕರರಿಗೆ ಕೊಡಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ ಲಿಂಗದ ವಿಷಯವು ಸತ್ಯವಾದದ್ದು–ಎಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ನಿಟ್ಟೂರ ನಂಜನಾಚಾರ್ಯರು, ' ವೇದಾಂತಸಾರ ವೀರಶೈವ ಚಿಂತಾಮಣಿ 'ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ—

ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯಸನ್ಮಾಮುಯೋಗೀಂದ್ರಾಯ ಮಹೋಜ್ಜ್ವಲಮ್ ।
ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರಂ ಲಿಂಗಂ ದತ್ತವಾನಿತಿ ವಿಶ್ರುತಮ್ ॥
ಶ್ರೀರೇಣುಕಗಣೇಶಾಖ್ಯಂ ರೇವಣಾಸಿದ್ಧದೇಶಿಕಮ್ ।
ವೀರಶೈವಮತಾಚಾರ್ಯಂ ವಂದೇಽಹಂ ತಂ ಜಗದ್ಗುರುಮ್ ॥

ಎಂಬ ಈ ಮಂಗಲ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರ ದ್ವಿತೀಯ ಅವತಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ರೇವಣಸಿದ್ಧರಿಂದ ಆದಿಶಂಕರರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ ಲಿಂಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಪುಣೆಯಿಂದ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ "ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಚರಿತ್ರಕೋಶ" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ೭೧೪ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ "ರೇವಣಸಿದ್ಧ— ಯಾನೇ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯಾನಾ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ ಲಿಂಗ ದಿಲೇ ಅಸೀ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಆಹೇ. ಹೇ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ ಮ್ಹಣಜೇ ಆದ್ಯ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ ಹೋತ. ಹಾ ಜಾತೀನೇ ಜಂಗಮ ಹೋತಾ" ಅಂದರೆ ಆದ್ಯ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ ಲಿಂಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ರೇವಣಸಿದ್ಧರು ಜಂಗಮರಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವೃಷಭೇಂದ್ರ ಪಂಡಿತರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ ಮಹಾ ನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ "ಕೇಚಿತ್ತು............ ರೇವಣಸಿದ್ಧ ಮರುಲಸಿದ್ಧೈಕೋರಾಮಸಿದ್ಧ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಾದಯಃ ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಂ ದೇವಮಿತ್ಯಾದಿಪರಶಿವ ಧರ್ಮಾಣಾಂ ನಾರಾಯಣಾತ್ಮಕವಿಷ್ಣೋಃ ಪ್ರತಿಪಾದನೇಽಪಿ ಏತದನುವಾಕಸ್ಯ ಶಿವಪರತ್ವೇ ನ ಕಿಂಚಿದಪಿ ದೋಷಃ" (ಪುಟ ೭೫) ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ರೇವಣಸಿದ್ಧಾದಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವದರಿಂದ ಶ್ರೀ ರೇವಣಸಿದ್ಧರು ವೇದಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧರು ತಂತ್ರ-ಮಂತ್ರಾದಿ ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ರಸಸಿದ್ಧರಾದ ನವನಾಥರಲ್ಲಿ ಇವರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೫೦ ರಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೪೧ ರವರೆಗೆ ವಿರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ೧೯ ಸಂಸ್ಕೃತ, ೩೨ ಕನ್ನಡ, ೮ ತೆಲುಗು, ೫ ಮರಾಠಿ, ೧ ಹಿಂದೀ ಹಾಗೂ ೪ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ – ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ೬೯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರೇವಣಸಿದ್ಧರ ಚರಿತ್ರೆ ಹಾಗೂ ಲೀಲೆಗಳು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಇವರ ಮಹಿಮೆಯು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಮುನ್ನ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರುದ್ರಮುನೀಶ್ವರರಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕಿಯ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನರಾದರು.

ಹೀಗೆ ಈ ಪೀಠ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರುದ್ರಮುನೀಶ್ವರರ ನಂತರ ಶ್ರೀ ಮುಕ್ತಿಮುನೀಶ್ವರ, ದಿಗಂಬರ ಮುಕ್ತಿಮುನೀಶ್ವರ ಮುಂತಾಗಿ ೨೮

ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರ ನಂತರ ಪುನಃ ೨೯ ನೇ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವರು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೦೦ ದಿಂದ ೧೧೫೭ ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಇವರು ಮಾಡಿದ ಲೀಲೆಗಳು ಅನಂತಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸನೂರಿನ ಯಕ್ಷ ಮಿಥುನಗಳ ಉದ್ಧಾರ, ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನಿಗೆ ಖಡ್ಗ ಪ್ರದಾನ, ಬಿಜ್ಜಳನಿಗೆ ಖಡ್ಗಪ್ರದಾನ ಹಾಗೂ ೧೨ ಸಾವಿರ ಕನ್ಯೆಯರ ಬಂಧವಿಮೋಚನೆ, ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಳಿ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕೇಶ್ವರ ಕೆರೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಶ್ರೀ ಸುಗ್ಗಲಾ ದೇವಿಗೆ ಪುತ್ರಾನುಗ್ರಹ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವು ಪ್ರಮುಖಗಳಾಗಿವೆ.

ಇವರು ಸಂಚರಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇವರ ಹೆಸರಿನ ದೇವಾಲಯಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಕ್ಲೋಸ್‌ಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಬೆಟ್ಟ, ಶಿವಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ರೇವಣಸಿದ್ಧದೇವಾಲಯ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಿದ್ಧರ ಬೆಟ್ಟ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಟಗಲ್ಲ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ರೇವಣ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ರೇಣಾವಿಯ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಮಾಸನೂರ–ಮಂಗಳವೇಢೆಗಳ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಪ್ರಮುಖಗಳಾಗಿವೆ.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಪುನಃ ಈ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೧೩ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರೇವಣಸಿದ್ಧರು ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಕಾಡಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪರ್ಯಾಯನಾಮವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀ ರುದ್ರಮುನಿಗಳು ಕಾಲಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಈಗಲೂ ರುದ್ರಮುನಿ ಕಾಲಜ್ಞಾನವೆಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಅನಾದಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಈ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಜನ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರು ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಜನ ಆಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಹೋಗಿರುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಜೀವನದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸಮಯೋಲ್ಲೇಖಪೂರ್ವಕ ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ೧೧೯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಮದ್ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರಾಗತ
ಶ್ರೀ ವೀರಗೋತ್ರ ಪುರುಷ

ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ

ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜರು ಈ ಪೀಠದ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಪೀಠದ ೧೧೩ ನೇ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಮಹಾರಾಜರಾದ ಶ್ರೀ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳು ಶಾ.ಶ. ೧೮೦೮ ಪಾರ್ಥಿವನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಕಾರ್ತಿಕ ಬ|| ೧೧ ಬುಧವಾರ (ದಿ|| ೨೧-೧೨-೧೮೮೬) ದಿವಸ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಹಾಸನ್ನಿಧಿಯ ದರ್ಶನಾ ಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಾನಂದ ರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ೧೧೪ ನೇ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರು ವೃಷಭ ರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ೧೧೫ ನೇ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಈ ಪೀಠದ ೧೧೭ ನೇ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ೧೯೧೮ ನೇ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಶೀ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿದ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣಗಳಾದ ಠರಾವುಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು.

ಇವರು ತಮ್ಮ ಅಂತ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸದೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದ ಕಾರಣ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಲಹ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಕೆಲಕಾಲ ಈ ಪೀಠವು ಅನಾಯಕವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಮುಂದೆ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರ ತಪಸ್ಸು, ಶೃಂಗೇರಿ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಲಿಂ|| ಪಂ|| ಕಾಶೀನಾಥಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಹಿರೇಹಾಳು ಹಿರೇಮಠದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮತ್ತು ಸೌ|| ಸಿದ್ಧವೀರಮ್ಮನವರ ಪುತ್ರರತ್ನರಾಗಿ ಜನಿಸಿದ (ಶಾ.ಶ. ೧೮೮೩ ವಿಕೃತಿ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಶ್ರಾವಣ ಶು|| ೨), ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ತೀರ್ಥ ಪದವೀ ಧರರಾಗಿ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠದ ಕಾರಭಾರಿಗಳಾಗಿ ಅನೇಕ ದಿನ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದ, ಪಂ|| ಸದಾಶಿವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅಮೃತ ಹಸ್ತದಿಂದ ಶಾ.ಶ. ೧೮೪೭ ನೆಯ ಕ್ರೋಧನನಾಮಸಂವತ್ಸರ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಶು|| ೭ (ದಿ|| ೨೨-೧೧-೧೯೨೫) ಯಂದು ಶ್ರೀರಂಭಾಪುರೀ ಪೀಠದ ಅಧಿಕಾರ ವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಅಭಿನವ ರೇಣುಕ ಶಿವಾನಂದರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾ ಚಾರ್ಯರೆಂಬ ನೂತನಾಭಿಧಾನದಿಂದ ಶೋಭಾಯಮಾನರಾದರು.

ಅತಿ ಜೀರ್ಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ರಂಭಾಪುರೀ ಪೀಠವು ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ರಾಜವೈಭವವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಯಾಲಕ್ಕಿ, ಕಾಫಿ, ಅಡಿಕೆ ಬೆಳೆಯುವ ಭೂಮಿಯು ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ದಿ|| ೩೦-೧೧-೧೯೩೧ ರಂದು ಮೈಸೂರಿನ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳು ಪೀಠಕ್ಕೆ ಬಂದು ದರ್ಶನಾಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಶಾ. ಶ. ೧೮೫೭ ಭಾವನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಭಾದ್ರಪದ ಶು|| ೧೧ ಗುರುವಾರ ದಿವಸ ಮೈಸೂರಿನ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳು ಶ್ರೀ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅರಮನೆಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ; ಶ್ರೀ ಸನ್ನಿಧಿಯ ಪ್ರಭಾವದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀರಂಭಾಪುರೀ ಪೀಠದ ಗುರು ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಅಭಿನವ ರೇಣುಕ ಶಿವಾನಂದರಾಜೇಂದ್ರಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯು ಪರಮ ಪಾವನವಾಗಿದೆ. ದಿ|| ೧೬-೨-೧೯೪೧ ರಂದು ಮೈಸೂರಿನ ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳು ಸಹ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಬಂದು ದರ್ಶನಾಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸುಮಾರು ೨೧ ವರ್ಷ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಪೀಠ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ ದಿ|| ೧-೯-೧೯೪೬ ಗುರುವಾರ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.

ಅನಂತರ ೧೧೯ ನೇ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಸನ್ನ ರೇಣುಕ ವೀರಗಂಗಾಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನ “ ಪಾಲಿಕೊಪ್ಪದ ಹಿರೇಮಠದ ಲಿಂ|| ಶ್ರೀ ಅಡಿವೆಯ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಸೌ|| ಸಿದ್ಧಮ್ಮನವರ ಪವಿತ್ರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಿ|| ೮-೪-೧೯೦೩ ರಂದು ಜನಿಸಿದರು. ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ವಾರದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂ|| ಪಂ|| ಜಗದೀಶಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಇವರಿಗೆ ಶಿವಪೂಜೆಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು. ಹೊಟಗೀ ಬೃಹನ್ಮಠದ “ ಬಾಲ ತಪಸ್ವಿ ” ಶ್ರೀ ಷ|| ಬ್ರ|| ಚನ್ನವೀರಶಿವಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಇವರ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಶಿಗ್ಗಾಂವಿ ತಾಲೂಕಿನ ಗಂಗೀಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಇವರ ತಪಸ್ಸು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯವಾಗಿದೆ. ಇವರು ಪಾಲಿಕೊಪ್ಪದ

ಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರಲ್ಲದೇ, ಲಿಂ ಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಾನಂದರಾಜೇಂದ್ರಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿಭೂತಿಪುರ ಮಠ ಹಾಗೂ ಮಹಂತಿನ ಮಠದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಇವರು ಶ್ರೀ ಶರೀಫ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯ ಪ್ರಕಾರ ೧೯೩೬ ರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರದ ಸಮೀಪ "ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರ" ಎಂಬ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದನ್ನೇ ತಮ್ಮ ತಪೋಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಮುಂದೆ ಲಿಂ. ಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಾನಂದರಾಜೇಂದ್ರಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮೃತ್ಯು ಪತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಶಾ. ಶ. ೧೮೭೫ ನೇ ಸರ್ವಧಾರಿನಾಮಸಂವತ್ಸರ ವೈಶಾಖ ಶು॥ ೧೨, ದಿ॥ ೨-೫-೧೯೪೭ ನೆಯ ದಿವಸ, ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಶೈಲ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ವಾಗೀಶ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ರಂಭಾಪುರೀ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಇವರು ಸುಮಾರು ೩೫ ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು, ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಧರ್ಮಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದರು. "ಮಾನವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲಿ"; "ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ" ಇವು ಇವರ ಜೀವನದ ಉಸಿರಾಗಿದ್ದವು; ಮನುಕುಲದ ಒಳಿತಿನ ಮಂತ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಇವರ ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕ್ಕಿಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿಯ ಸರ್ವಧರ್ಮದ ಗುರುಗಳ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರಾವಣ, ನವರಾತ್ರಿ, ಧನುರ್ಮಾಸ ಮತ್ತು ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ ಮುಂತಾದ ಪರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯ ಇವರ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಮಹಾಪೂಜೆಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೈಲಾಸವನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಮಹಾಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಕುಂಭಾಭಿಷೇಕ, ಲಕ್ಷಬಿಲ್ವಾರ್ಚನೆ ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷ ದೀಪೋತ್ಸವಗಳು ವಿಶೇಷ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯಗಳಾಗಿವೆ. ಕುಂಭಾಭಿಷೇಕದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯರು ಸ್ವತಃ ಕುಂಭವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ವೈಭವದ ಕುಂಭಾಭಿ

ಪೇಕದಿಂದ ಮಳೆ ಸುರಿದು ಜನಮನಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಸಂತೋಷವಾದ ಘಟನೆಗಳು ಅನಂತಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಹಸ್ರಕುಂಭಾಭಿಷೇಕ, ಲಕ್ಷಬಿಲ್ವಾರ್ಚನೆ ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷದೀಪೋತ್ಸವಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಭದ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜ ಹಾಗೂ ಅವನ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗ ಇವರೀರ್ವರೂ ಪೂರ್ಣಾಯುಷಿಗಳಾದರೆಂಬ ವಿಷಯವು ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಆ ಘಟನೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿತ ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರು ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಈ ಮಹಾಪೂಜೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯ ದಿವಸ ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ಎನ್ನದೆ ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ತಾಸುಗಳ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಏಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆನಂದಭರಿತರಾಗಿ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಚನದಲ್ಲಿ " ಶಿವನು ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ೨೪ತಾಸಿನ ಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಈ ಪರಿಮಿತಿಯು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿತ್ತು "ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಆನಂದ ! ಅಷ್ಟೊಂದು ಆಸಕ್ತಿ !

ಪೂಜ್ಯರ ಮಹಾಪೂಜೆಯ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳು ಎರಡು ಟ್ರಕ್ಕಿನಷ್ಟಿವೆ. ಪೂಜೆಯ ಈ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದೇ ಅಸಾಧ್ಯ ! ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣು ತುಂಬ ನೋಡಿದವರೇ ಧನ್ಯರು. ಮಹಾಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ದೀಪಸ್ತಂಭಗಳು ಮೂರು ಫೂಟು ಅಗಲ ಹಾಗೂ ಒಂಭತ್ತು ಫೂಟು ಎತ್ತರದಷ್ಟಿವೆ ಒಂದುದಿವಸದ ಈ ಮಹಾಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಕಿಲೋ ಅರಳೆ ಹಾಗೂ ಇಪ್ಪತ್ತು ಡಬ್ಬಿ ಎಣ್ಣೆ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ವೈಭವದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪೂಜ್ಯರ ಪೂಜಾ ವೈಭವವನ್ನು ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿದ್ದಾಗ ಆ ಚಿತ್ರದ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯರು ರಂಭಾಪುರೀ ಪೀಠದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರವು ಇವರನ್ನು ತನ್ನಿಂದ ಅಗಲಗೊಡಲಿಲ್ಲ; ಅಂತೆಯೇ

"ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರ ಮಹರ್ಷಿ" ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಪೀಠಾಚಾರ್ಯ ರಾದರೂ ವೈಭವಕ್ಕಿಂತಲೂ ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವಕೊಟ್ಟಕಾರಣ, ತಟ್ಟಿನ ಪೋಷಾಕು, ಕಂಬಳಿ, ಬಿಲ್ವಫಲಗಳ ಮಾಲೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆ, ಬಡಿಗೆ, ಯೋಗದಂಡ ಮತ್ತು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಜಪಮಾಲೆ ಇವು ಇವರ ಆಭರಣಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ "ಹರಕು ಪಾಟೀನ ಅರಸು" ಎಂದು ಜನರು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪೂಜ್ಯರ ಲಕ್ಷ್ಯ ತಪಸ್ಸಿನ ಕಡೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ರಂಭಾಪುರಿ ಪೀಠದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದಿ|| ೧೫-೫-೧೯೭೨ ರಂದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವೈರಾಗ್ಯ ಬೃಹನ್ಮಠದ ಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಮಹಾನ್ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಷ|| ಬ್ರ|| ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ರನ್ನು ರಂಭಾಪುರೀ ಪೀಠದ ೧೧೯ ನೇ ಜಗದ್ಗುರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಸನ್ನ ರೇಣುಕ ವೀರ ರುದ್ರಮುನಿದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು.

ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಸನ್ನರೇಣುಕ ವೀರಗಂಗಾಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರ ಧರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೧೦೧ ನೂತನ ರಥೋತ್ಸವ, ೧೦೦೮ ಮಂಟಪಪೂಜೆ ಹಾಗೂ ೧೦೦೮ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಉತ್ಸವಗಳು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ ಗಳಾಗಿವೆ. ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರುಕೋಟಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಹೋದ್ದೇಶ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಶಿವನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಸಮಯವು ಪೂರ್ಣವಾದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ೭೯ ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದಿ|| ೫-೧೦-೧೯೭೨ ನೇ ಮಂಗಳವಾರ ರಾತ್ರಿ ೧೧-೩೦ ಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರ ದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಪೂಜ್ಯರ ಸಮಾಧಿಯೂ ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಮತಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಲಾವಿಗ್ರಹ ಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರವು ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಇದೀಗ ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರ ಸುಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡು ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಸಂದವು. ಅಲ್ಲಿಯ ಲಿಂಗಮಯ ಗೋಪುರದ ಲಿಂ|| ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು

ವೀರಗಂಗಾಧರ ಭಗವತ್ಪಾದರ ಸುಂದರ ಬಂಧುರ ಭವ್ಯ ಶಿಲಾಮಂದಿರ, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರ ಭವ್ಯ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿ, ವಿಶ್ವ ಮತಾಚಾರ್ಯರ ಮಂದಿರಗಳು, ಭಾವುಕ ಭಕ್ತರ ಕಣ್ಮನ ಸೆಳೆಯುವದ ರೊಂದಿಗೆ ಕೈಲಾಸದ ಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಇಂದು ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರ ಸಕಲ ಧರ್ಮೀಯರ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರಾಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಮಾನವ ಧರ್ಮಮಂದಿರ ವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀರಂಭಾಪುರಿ ವೀರಸಿಂಹಾಸನದ ಜಗದ್ಗುರು ಪರಂಪರೆ

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಏಕಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು
(ಕೃತಯುಗದ ಆದಿ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಏಕವಕ್ತ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು
(ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಆದಿ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು
(ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಆದಿ)

೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು
(ಕಲಿಯುಗದ ಆದಿ)

೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರುದ್ರಮುನೀಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುಕ್ತಿಮುನೀಶ್ವರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ದಿಗಂಬರ ಮುಕ್ತಿಮುನೀಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ತ್ರಿಲೋಚನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಯೋಗಿನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮೃತ್ಯುಂಜಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರುದ್ರಮುನಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಪಾದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಷಣ್ಮುಖಶಿವಾಚಾರ್ಯರು
೧೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಿತ್ಯಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುಕ್ತಿನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಷಡಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಕಂಠಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕೈವಲ್ಯನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸರ್ವೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಭುದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕಾಲಾಂತಕಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಾಂತವೀರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುಕ್ತಿನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಕರಸ್ವಾಮಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸದಾಶಿವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಶುಪತಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಭುಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೩೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಪಾದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೩೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಕಂಠಮೂರ್ತಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೩೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೩೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮೃತ್ಯುಂಜಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೩೬ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಕಂಠಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೩೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸೋಮಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೩೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೀರಭದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೩೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜಗನ್ನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೪೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾನನಶಿವಾಚಾರ್ಯ.

೪೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕೆಂಜೆಡೆ ರಾಜಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೪೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಗರಾರಂಭಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೪೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೪೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರುದ್ರಮುನೀಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೪೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕಲ್ಯಾಣಸುಂದರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೪೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಂಗಾಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೪೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೪೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚಿದಂಬರದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೪೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಪ್ರಸಾದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೫೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೀರಭದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೫೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೫೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಅವಿಮುಕ್ತಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೫೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೫೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೫೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಶುಪತಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೫೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೫೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಮಥನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೫೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೫೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಂಗಾಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೬೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಂದಿನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೬೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುಕ್ತಿಮುನೀಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೬೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಭುದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೬೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ತಾಂಡವಾಲೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೬೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೬೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜಟಾವೀರಭದ್ರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೬೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೬೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿರೂಪಾಕ್ಷಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೬೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಕಂಠಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೬೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಅಘೋರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೭೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಪಾದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೭೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಈಶಾನದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೭೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೭೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೭೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೭೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಂಗಾಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೭೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸೋಮನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೭೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪೃಥ್ವಿಥಜ ಮಹೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೭೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೀರೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೭೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಘಂಟಾಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೃಷಭೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸದಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರುದ್ರಮುನೀಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೀರಭದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಣನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಕ್ತಿಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಭುದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರುದ್ರಮುನೀಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಾರಂಗಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕುಮಾರದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಪ್ರಸಾದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚನ್ನವೀರದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಾಮದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಕಂಠದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೦೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚಿದ್ಘನದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೦೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಾಗನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೦೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಂಗಾಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೦೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೦೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೦೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಭುಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೦೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜಟಾವೃಷಭಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೦೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಾಂತದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೦೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುವೃಷಭರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೧೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೧೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೧೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚಂದ್ರರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೧೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚಂದ್ರಶೇಖರದೇಶಿಕೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೧೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಾನಂದರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೧೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರು ವೃಷಭರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೧೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೧೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಅಭಿನವರೇಣುಕ ಶಿವಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೧೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಸನ್ನರೇಣುಕ ವೀರಗಂಗಾಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೧೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಸನ್ನರೇಣುಕ ವೀರರುದ್ರಮುನಿದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು

ವಿ. ಸೂಚನೆ :—ಶ್ರೀ ರಂಭಾಪುರಿ ಪೀಠದ ಈ ಜಗದ್ಗುರು ಪರಂಪರೆಯು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಟಿ. ಬಿ. ಬಸವರಾಜಯ್ಯನವರು ಬರೆದ "ರತ್ನಗರ್ಭ ಗಣಪತಿ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರಲಿಂಗ" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆ

(೧) ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯರು :—

ಶಿವನ ವಾಮದೇವ ಮುಖ ಸಂಜಾತರಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯರು ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ವೀರಶೈವ ಮತ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಾ ನದಿಯ ತಟದಲ್ಲಿರುವ ವಟಕ್ಷೇತ್ರದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಲಿಂಗದಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ದ್ವಿವಕ್ತ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದಾರುಕಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮರುಳಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ಇವರಿಗೆ ಇದ್ದುದಾಗಿ (ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮಾಂತರ್ಗತ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಪಂಚವೋತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರಕರಣ. ಪುಟ ೨) (ವೀರಶೈವ ಸದಾಚಾರಸಂಗ್ರಹ ೧/೩೭–೩೯) ; (ಹಿಂದುತ್ವ. ಪುಟ. ೬೫) ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಾಧಾರಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಪೀಠದ ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ದಾರುಕಾಚಾರ್ಯರು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ದಧೀಚಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಶಿವಾದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಸಕಲ ಶಿಷ್ಯ ಸಮೇತರಾದ ಅವರನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

> ತದ್ವನ್ಮರುಳಸಿದ್ಧಸ್ಯ ವಟಕ್ಷೇತ್ರೇ ಮಹತ್ತರೇ ।
> ಸಿದ್ಧೇಶಲಿಂಗಾಜ್ಜನನಂ ಸ್ಥಾನಮುಜ್ಜಯಿನೀಪುರೇ ॥

ಸ್ವಾಯಂಭುವಾಗಮದ ಈ ವಚನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕಲಿಯುಗದ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯರು, ಅಂದು ಮಾಳವದೇಶವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಇಂದಿನ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಕ್ಷಿಪ್ರಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಕಾಲ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ವಟಕ್ಷೇತ್ರದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶ್ರೀಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ

ಮಹಾಲಿಂಗದಿಂದ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿ, ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪೀಠವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅದುವೇ ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಕಾಲಕಾಲನಾದ ಮಹಾಕಾಲೇಶ್ವರ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗದಿಂದಲೂ, ಭಕ್ತರ ಪಾಪವನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಾಶಪಡಿಸುವ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕ್ಷಿಪ್ರಾ ನದಿಯಿಂದಲೂ, ಸದ್ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವ ಈ ಗುರುಪೀಠದಿಂದಲೂ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೌತಪಾಲ ಮತ್ತು ಭಾನುಮತಿ ಎಂಬ ರಾಜ ದಂಪತಿಗಳು ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದುಸಾರೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೌತಪಾಲ ರಾಜನು ಸ್ವರ್ಗದ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಲುದ್ಯುಕ್ತನಾದಾಗ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸ ಬಹುದಾದ ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ, ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣ, ಸುರಾಪಾನ, ಮತ್ತು ವ್ಯಭಿಚಾರಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜನಿಗೆ ಅರಿವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಸದ್ಧರ್ಮ ಸಿಂಹಾಸಧೀಶ್ವರರಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯರು ರಾಜದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಸಾತ್ವಿಕ ಪೂಜಾವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ವೀರಶೈವಧರ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ತತ್ತ್ವಗಳಾದ ಅಷ್ಟಾವರಣ, ಪಂಚಾಚಾರ ಮತ್ತು ಷಟ್‌ಸ್ಥಲಗಳ ಅರಿವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.

ನಂತರ ಹಿಮಾಲಯದ ಗಂಗಾ–ಯಮುನಾ ನದಿಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುವ ದಾರುಕವನಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಋಷಿಮುನಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಶಿವಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾಲ್ಕುನೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಯೋಗಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಶಿವಯೋಗ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಾದ ಬಳಿಕ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರೊಡನೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಋಷಿಮುನಿಗಳಿಗೆ ಶಿವಾದ್ವೈತ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತೀ ಪೀಠವೆಂಬ ಮಠವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾ

ಪಿಸಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಗೈಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಈ ಉಪದೇಶದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯು ಅಧಿಕ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು.

ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅವತಾರದ ಸಮಾಪ್ತಿಯ ಸಮಯವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವದನ್ನು ಅರಿತು ಶ್ರೀ ಕೇದಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀ ವೈರಾಗ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರರಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಈರ್ವರೂ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಗೌರೀಕುಂಡಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಆ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಹೊರಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದು ಆ ಕುಂಡದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿತು. ಆಗ ಉಭಯರೂ ಆ ದಿವ್ಯ ವಟುವನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಮಾನಂದ ತುಂದಿಲ ರಾದರು. ಆಗ ಏಕೋರಾಮರು— " ಶ್ರೀನಂದೀಶ್ವರನೇ ಈ ರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿರುವನು. ಈ ವಟುವಿಗೆ " ಮುಕ್ತಿಮುನಿ " ಎಂಬ ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈತನೇ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಸದ್ಧರ್ಮಪೀಠಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಯಾಗಲಿ " ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು.

ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ, ಅಕ್ಷಯ ತೃತೀಯಾ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮುಕ್ತಿಮುನಿಗಳಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರ ವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯರು ಪುನಃ ವಟಕ್ಷೇತ್ರದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನರಾದರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುಕ್ತಿಮುನಿಗಳು ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮೂರುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತರ ಸದ್ಧರ್ಮಪೀಠವನ್ನಲಂಕರಿಸಿ, ವೀರ ಶೈವಮತವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅಂತಿಮ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಮುನಿಗಳಿಗೆ ಪೀಠಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ರಾದರು.

ಹೀಗೇ ಈ ಪೀಠ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಮುನಿಗಳು ಎರಡುನೂರು ವರ್ಷ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಮುನೀಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳು ಒಂದು ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಾಂತಮುನಿಗಳು ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭವಭೂತಿ ಮುನಿಗಳು ಒಂದುನೂರು ವರ್ಷ ಸಿಂಹಾಸನಾ

ರೂಢರಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭವಭೂತಿ ಮುನಿಗಳು ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ, ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಭೋಜರಾಜ ಹಾಗೂ ಅವನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಗಳಾದ ಕಾಲಿದಾಸಾದಿಗಳಿಂದ ಇವರು ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದವರಾಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ತರುವಾಯ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಇಮ್ಮಡಿ ಮುಕ್ತಿಮುನಿಗಳಿಗೆ ಪೀಠಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಇಮ್ಮಡಿ ಮುಕ್ತಿಮುನಿಗಳು ಐವತ್ತು ವರ್ಷ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಕ್ತಿಮುನಿಗಳು ಎರಡುನೂರು ವರ್ಷ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಇಮ್ಮಡಿ ಸಿದ್ಧಮುನಿಗಳು ನಾಲ್ವತ್ತು ವರ್ಷ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಇಮ್ಮಡಿ ಶಾಂತಮುನಿಗಳು ತೊಂಭತ್ತು ವರ್ಷ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುಮ್ಮಡಿ ಸಿದ್ಧಮುನಿಗಳು ಐವತ್ತೈದು ವರ್ಷ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಾಂಬಮುನಿಗಳು ಒಂದುನೂರು ವರ್ಷ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಇಮ್ಮಡಿ ಶಿವಮುನಿಗಳು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಈಶಾನ್ಯಮುನಿಗಳು ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷ ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನಾಸೀನರಾಗಿ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಿದರು.

ಇವರ ತರುವಾಯ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಭುಮುನಿಗಳು ಈ ಪೀಠ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದನೆಯ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಜೈನಧರ್ಮವು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆಗ ಜೈನಧರ್ಮದವನಾದ ಶ್ರೀ ವೀರಸೇನರಾಜನು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಪಣತೊಟ್ಟವನಾಗಿದ್ದನು. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಭುಮುನಿಗಳು "ಶಠೇ ಶಾಠ್ಯಂ ಸಮಾಚರೇತ್" ಎಂಬ ನೀತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ, ರಾಜನೊಡನೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ವೀರಸೇನ ರಾಜನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು.

ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರೂ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಭುಮುನಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರು ಈ ತರಹದ ಕಲಹವೇ ಬೇಡವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಾಂತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ'ಪರ್ಣಕುಟೀರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಿಷ್ಯರಾದ

ಶ್ರೀ ಮರುಳಸಿದ್ಧರಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರು ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ರಾದರು.

ಶ್ರೀ ಸದ್ಧರ್ಮಪೀಠದ ಸ್ಥಳಾಂತರ :

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಭುಮುನಿಗಳು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದನಂತರ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಸಿದ್ಧರು ಜೈನರಾಜರ ಉಪದ್ರವಕ್ಕಾಗಿ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಶಿಷ್ಯಸಮೇತರಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತರ ಸಹಯೋಗ ಸಹಕಾರಗಳಿಂದ ಮಠಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಇರಿಸುತ್ತ, ಪರಳಿ ಮುಂತಾದ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ, ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ಸಮೀಪದ "ಸಿದ್ಧಗಿರಿ" ಎಂಬ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಸಿದ್ಧರು ಹೀಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿರುವದರಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಶಾಖಾಮಠಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಸಿದ್ಧರು ಸಿದ್ಧಗಿರಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧರ ಸಂದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಈ ಸಿದ್ಧಗಿರಿ ಮಠವು ರಂಭಾಪುರಿ ಶಾಖಾಮಠವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಸಿದ್ಧರ ಮಹಾಕಾಲ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಸದ್ಧರ್ಮಪೀಠಕ್ಕೆ ಬಂದೊದಗಿದ ವಿಪತ್ತನ್ನರಿತ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧರು ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಸಿದ್ಧರಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಕೊಟ್ಟೂರು ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಎಂಬ ಹೊಸ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸದ್ಧರ್ಮಪೀಠ ವನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧರ ಆದೇಶದಂತೆ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳ ಸಿದ್ಧರು ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ಶ್ರೀಮಾಯಾದೇವಿಯ ಗರ್ವಾಪಹರಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಪಾರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಕರಟಾಸುರನಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಪರಿವಾರದವರಿಗೆಲ್ಲ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ನಂತರ ಓರಂಗಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾಕತೀಯ ರಾಜವಂಶದ ಗಣಪತಿ

ರಾಜನನ್ನು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಕಲ್ಯಾಣದ ಶ್ರೀ ಸೋಮೇಶ್ವರ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶ್ರೀ ಜಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಲ್ಪಸೇವೆಯಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಲ್ಲಿ ಸದ್ಧರ್ಮಪೀಠವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಗೊಳಿಸಿ, ಆ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಮರುಳಾರಾಧ್ಯರ ತರುವಾಯದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಜನ ಗುರುಪರಂಪರೆಯ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮೂಲ ಮರುಳಾರಾಧ್ಯರ ಒಂದು ಲಿಂಗವನ್ನೂ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ಪೀಠದಲ್ಲಿಯ ಒಳಭಾಗವು ಅನೇಕ ಕಲಾಕೃತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ "ಹಂಪೆಯ ಗುಡಿಯ ಹೊರಗೆ ನೋಡಬೇಕು ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಮಠದ ಒಳಗೆ ನೋಡಬೇಕು" ಎಂಬುದು ಇಂದಿಗೂ ಗಾದೆಯ ಮಾತಿನಂತಿದೆ.

ಹೀಗೆ ವಿನೂತನವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಸಿದ್ಧರನ್ನು ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷ ರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧರು, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ, ಓರಂಗಲ್ಲ ಪುರಿಗಳ ಭೂಪಾಲರೂ ಆಗಮಿಸಿ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರಲ್ಲದೇ ಭುವನೈಕಮಲ್ಲ ಶ್ರೀಸೋಮೇಶ್ವರನು ಸಮ್ಮಾನ ಪೂರ್ವಕ ವಾಗಿ ನೂರಿಪ್ಪತ್ತು ಮಠಗಳನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಂಬಳಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವೈಭವದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದನಂತರ ಭಕ್ತ ವೃಂದದ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುತ್ತ ಓರಂಗಲ್ಲ, ಹಂಪೆ, ಕೂಡಲಸಂಗಮ, ಕಪತಗುಡ್ಡ, ಹರಪುರಿ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಜೈನ ಧರ್ಮೀಯರು ಇವರಿಂದ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಸಿದ್ಧರು ಒಂದುನೂರಾ ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರೀಸಿದ್ಧ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಾವು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.

ವಿನೂತನವಾದ ಈ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಾಚಾರ್ಯರು ನಾಲ್ವತ್ತೈದು ವರ್ಷ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು ಎಂಭತ್ತು ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧನಾಥಾ

ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ದಾರುಕಾಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರಾಗತ
ಶ್ರೀ ನಂದಿಗೋತ್ರ ಪುರುಷ

ಶ್ರೀ ನಂದಿ

ರಾಧ್ಯರು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಹೀಗೆ ಸಿಂಹಾಸನಾಸೀನರಾಗಿ ಪೀಠದ ಘನತೆ ಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧನಾಥಾರಾಧ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅಂತ್ಯಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಹೂಲಿಯ ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶ್ವರ ವಂಶದ ಮರುಳಾರಾಧ್ಯರಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.

ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯರು ಯೋಗಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ಭಕ್ತರ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಈಡೇರಿಸು ತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಕಗ್ಗಲಿಪುರದ ಗೌಡನಿಗೆ ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ತರೀಕೆರೆಯ ಸೋಮಣ್ಣನೆಂಬ ಕುರುಬಗೌಡ ನಿಗೂ ಪುತ್ರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಈ ಕೂಸಿಗೆ ಅಮೋಘಸಿದ್ಧನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಮುಂದೆ ಇವನು ದೊಡ್ಡವನಾದಬಳಿಕ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳ ಸಿದ್ಧರು ಇವನಿಗೆ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೂಲಿಗೆ ಕರೆತಂದು ಅಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಕುಂಭಿಯ ವಿರಶೈವ ಕುರುಬರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಅಮೋಘಸಿದ್ಧನನ್ನೇ ಗುರುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಂತರ ಕಗ್ಗಲಿಪುರದಲ್ಲಿ ಮರುಳಸಿದ್ಧಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಬೇತೂರು ಆನೇಗೋಡುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ಎಂಬವರಿಗೆ ಪೀಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿ ತಾವು ಹೂಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲೇಶ್ವರರು ತಮ್ಮ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಬರಗಾಲ ದಲ್ಲಿ ಮಳೆತರಿಸಿದ್ದರಿಂದ "ಮಳೆಮಲ್ಲೇಶ್ವರ"ರೆಂತಲೂ, ಸಂತಾನ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಸಂತಾನ ಕರುಣಿಸಿದ್ದರಿಂದ "ಸಂತಾನಮಲ್ಲೇಶ್ವರ"ರೆಂತಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾದರು. ಇವರು "ಸಾವಿರಕ್ಕೊಂದು ಸಂತಾನ" ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದರಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಸಾವಿರಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಬಿಜ್ಜೇಗೌಡ, ಬಾಗಿಳ ಬಸವನಾಯಕ, ಓಂಕಾರ ನಾಯಕ, ಹರಪುರಿಯ ಬುಳ್ಳನೃಪಾಲ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಶ್ರೀಪ್ರೌಢ ರಾಯರು ಮುಖ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಪ್ರೌಢರಾಯನಿಗೆ ಸಂತಾನವಾದ ನಂತರ ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರುಸಿದ್ಧಮಲ್ಲೇಶಯೋಗಿಗಳ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಚಾರವಾಯಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರೌಢರಾಯನ ಅಮಾತ್ಯನಾದ ಲಕ್ಕಣ್ಣ ದಂಡೇಶನು "ಶಿವತತ್ತ್ವಚಿಂತಾಮಣಿ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು ಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದನು.

ಮುಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಸಿಂದೋಗಿಪುರದ ಗೌಡನು ಸಾವಿರಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತಾನ ಪಡೆದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಆತನ ಆಳು ಮಗನಾದ ಹೊಲೆಯ ಜಾತಿಯ ಮಾರನೂ ಸಂತಾನಾಪೇಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಗುರುಗಳನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ ಗುರ್ವನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಾರನಿಗೂ ಗಂಡುಸಂತಾನವಾಯಿತು. ಈ ಮಾರನಿಗೆ ಸಾವಿರ ಹೊನ್ನು ಕೊಡುವದಾಗದ್ದರಿಂದ ಸಾವಿರ ಕುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದಾಸೋಹ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಗುರುಕೃಪೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಸಿಂದೋಗಿಯ ಮಾತನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಕೂಸಿಗೆ ಮರುಳಸಿದ್ಧನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಗುರುಗಳು ಈತನ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಸಿಂದೋಗಿಯ ಮಾದಿಗ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಭವ್ಯವಾದ ಮರುಳಸಿದ್ಧ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಪೂಜೆಯ ಭಾರವನ್ನು, ಈ ಮರುಳಸಿದ್ಧನಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಈತನೇ ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬ ಶರಣನಂತೆ ಬಾಳಿ ಬೆಳಗಿದನು.

ಸಿಂದೋಗಿಯ ಹರಳನು ತಾನೂ ಮರುಳಸಿದ್ಧಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವದಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ ಶ್ರೀಗುರುಗಳು ಇವನನ್ನು ಉಜ್ಜಯಿನಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾದಿಗರಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಂದಿರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಈ ಹರಳನನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲೇಶ್ವರರು ಭಕ್ತೋದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಎಂಬತ್ತು ವರುಷ ಕಾಲ ಜೀವಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧನಾಥಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ದಿವಸ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೇನೇ ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಹರಳ ಮತ್ತು ಸಿಂದೋಗಿಯ ಮರುಳಸಿದ್ಧರಿಬ್ಬರೂ ಗುರುಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತ ಶಿವಾಧೀನರಾದರು.

ಭವ್ಯವಾದ ಈ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠಪಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧನಾಥರು ಅರವತ್ತೈದು ವರ್ಷ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರು ತೊಂಭತ್ತೈದು ವರುಷ ಹೀಗೆ ಪೀಠಾಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿದನಂತರ ಶ್ರೀ ಗುರುಸಿದ್ಧವಟುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

[**ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರ :—** ಶ್ರೀ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದ ಈ ಭವ್ಯಪರಂಪರೆ ಹೂಲಿಯ ಪಂಚವಣ್ಣಿಗೆಯ ನಂದೀಶ ಶಿವಕವಿ ವಿರಚಿತ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯ ವಿಜಯವೆಂಬ ಕಾವ್ಯದ ಗದ್ಯಾನುವಾದರೂಪವಾದ

“ ಪಂ. ಕವಲಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ, ವೇ॥ ಮಠದ ಮರಿದೇವಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ “ ಶ್ರೀ ಮರುಳಸಿದ್ಧಾಂಕ ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಆಧಾರದಮೇಲಿಂದ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.]

೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮದಾಸ ಗೌಡರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ “ ಹಿಂದುತ್ವ ” ಎಂಬ ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಯ ಪುಸ್ತಕದ ೬೫೫ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ—

“ ಅವಂತಿಕಾಪುರೀ ಕೇ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಲಿಂಗ ಸೇ, ಜೋ ಭಗವಾನ್ ಕೇ ವಾಮದೇವರೂಪ ಹೈ, ಭಗವಾನ್ ಮರುಲಾರಾಧ್ಯಜೀ ಪ್ರಕಟ ಹುಯೇ । ಕಹತೇ ಹೈ ಕೀ ವೇ ಅವಂತೀಕೇ ರಾಜಾಸೇ ಅನಬನ ಹೋ ಜಾನೇಕೇ ಕಾರಣ, ಬಲ್ಲಾರಿ ಜಿಲೇಕೇ ಏಕ ಗಾಂವ ಮೇ ಆಕರ ಬಸ ಗಯೇ । ಉನಕೇ ಬಸನೇಸೇ ಉಸಗಾಂವಕಾ ನಾಮ ಭೀ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪಡಗಯಾ । ಅವಂತೀ ಮೇ ಭೀ ಇಸಕೀ ಏಕ ಶಾಖಾ ಮಠ ಅಬ ತಕ ಮೌಜೂದ ಹೈ ॥ ”

ಇದರ ಅರ್ಥವೇನಂದರೆ—

“ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಾಮದೇವಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪವಾದ ಅವಂತಿಕಾಪುರಿಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಿಂದ ಶ್ರೀಮರುಳಾರಾಧ್ಯರು ಪ್ರಕಟವಾದರು. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅವಂತಿಕಾ ರಾಜರಿಂದ ಮನಸ್ತಾಪಉಂಟಾದಾಗ ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಬಳ್ಳಾರಿ (ಕರ್ನಾಟಕ) ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ವಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಊರಿಗೆ “ ಉಜ್ಜಯಿನಿ ” ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಅವಂತಿಕಾದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಇವರ ಒಂದು ಮಠವು ಇರುತ್ತದೆ ”—ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮದಾಸಗೌಡರ ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯರ ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನ ಮಠವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕಾಲಗತಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮವರು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇಂದು ಆ ಸ್ಥಾನವು ಅನ್ಯರಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ದುರ್ದೈವವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು.

ಈ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದ ಆದ್ಯಮರುಳಾರಾಧ್ಯರನ್ನು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಇಂದು ಪೀಠದ ಚರ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದು ನೇಮಕರಾದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರೆಗೆ ಶ್ರೀ ಪೀಠದ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಯ ಪ್ರಕಾರ ೧೧೦ ಜನ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಶ್ರೀ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಸದ್ಧರ್ಮ ಸಿಂಹಾಸನದ ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಹೋಗಿವೆ.

ಈ ಪೀಠದ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಯ ಪ್ರಕಾರ ೧೦೮ನೇಯ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪೀಠದ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಪೂಜ್ಯರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಗಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಬಂಗಾರ ನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ, ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಗುರುಸ್ಥಲಮಠದ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌ. ಗುರುಸಿದ್ಧಾಂಬಾ ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಪವಿತ್ರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ೧೮೯೦ನೇ ಇಸ್ವಿ ಶಾ. ಶಕೆ. ೧೮೧೨ನೇ ವಿಕೃತಿನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಮಾಘ ಬಹುಳ ಸಪ್ತಮಿ ಭಾನುವಾರ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಾರ್ಯ ಎಂಬ ನಾಮಕರಣವಾಯಿತು.

ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದ ೧೦೭ನೇ ಪೀಠಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಸಿದ್ಧರಾಜದೇಶಿಕೇಂದ್ರ ಶಿವಮಹಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಬಾಲಕನ ಭವಿತವ್ಯವನ್ನು ಅರಿತು ಶಾ. ಶಕೆ ೧೮೨೮ ನೇ (1906 ಇಸ್ವಿ) ಪರಾಭವನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ವೈಶಾಖ. ಬ॥ ಪಂಚಮಿ ಭಾನುವಾರ ಉದಯ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪೀಠಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂಬ ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಅತಿ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹದಿಹರೆಯದಲ್ಲೇ ಜಗದ್ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಪಂ. ಶ್ರೀ ಉಮಚಿಗಿ ಶಂಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರಿಂದ ತರ್ಕ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥವಾದ "ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿ"ಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಅದರ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ತಪೋಬಲವನ್ನು ಬೆಳಸಿಕೊಂಡ ಇವರು ಶಿವಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯ ಬಲದಿಂದ ಸಂಸಾರಿಗಳ ಸಂತಾಪವನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ನಂದೆ, ಭದ್ರೆ, ಸುರಭಿ, ಸುಶೀಲೆ ಮತ್ತು ಸುಮನೆ ಎಂಬ ಪಂಚವರ್ಣಗಳ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪಂಚಾಮೃತದಿಂದ ಲಿಂಗಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಜೊತೆಗೆ ಗೋಮಯದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ತಾವು ಧರಿಸುವುದರಜೊತೆಗೆ ಅನ್ಯರಿಗೂ ಸಹ ಗೋಮಯದಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧವಾದ ಶುದ್ಧ ಭಸ್ಮ ಧರಿಸುವಂತೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಳ್ಳಾರಿ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಬಂದೊದಗಿದಾಗ ವಿಶೇಷ ಪೂಜಾನುಷ್ಠಾನ-ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣೆ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ೪-೮-೧೯೨೧ ರಿಂದ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಸತತ ಸುವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬರಿಸಿದ ಇವರ ಮಹಿಮೆಯು ಅನುಪಮವಾದುದು.

ಧರ್ಮಜಾಗ್ರತೆಗಾಗಿ ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಸಂಚರಿಸಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಜಾಗ್ರತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರು. ೧೯೧೨ರಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾದ ಶ್ರೀಶರಣ ಬಸವೇಶ್ವರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಅಪ್ಪಾ ಅವರ ಆಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಅದ್ದೂರಿಯಿಂದ ನಡೆದ ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಉತ್ಸವದ ನಂತರ ಆ ನಾಡಿನ ಸಮಸ್ತ ಜನರಿಗೆ ಧರ್ಮಬೋಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಶರಣ ಬಸವೇಶ್ವರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕ್ರಿಯಾಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ದೇಶಿಕರಿಗೆ ಮುಗಳನಾಗಾಯಿ ಹಿರೇಮಠದ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದರು.

೧೯೧೮ರಲ್ಲಿ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡು ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹದಿಮೂರು ಠರಾವುಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿ ಕಾಶಿಯ "ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯಗುರುಕುಲ" ದ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಮಹತ್ತ್ವಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು. ಅಂದು ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡ ಈ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಃ ಕಾಶಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕರ್ನಾಟಕ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಆಂಧ್ರ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ವಾಮಿಗಳೂ ಆಶ್ರಯಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಳ್ಳಾರಿ (೧೨-೧೨-೧೯೫೦), ಬಾರ್ಶಿ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ (೧೨-೭-೧೯೫೩), ಪಂಢರಪುರ (೨೩-೧೦-೧೯೫೩), ಮಂಗಳವೇಢೆ (೫೧-೧೨-೫೩), ಪಲ್ಲಾಗಟ್ಟೆ (ಜಗಲೂರು ತಾಲೂಕ), ಜಗಲೂರ (೯-೧೨-೧೯೫೪), ಮತ್ತು ಬೀರೂರ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಉತ್ಸವಗಳು ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜರುಗಿದುದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

೨೭-೧೨-೧೯೯೯ ರಂದು ಬೀರೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ೯ ನೇ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆಗೆ ರಂಭಾಪುರಿಯ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಕೇದಾರದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ದಯಮಾಡಿಸಿದಂತೆ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ದಯಮಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಮೋಘವಾದ ತಪೋವಾಣಿಯಿಂದ ಸಕಲರನ್ನು ಸಂತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದರು.

೨೫-೧೨-೧೯೨೬ ರಂದು ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಪೀಠದಲ್ಲಿಯೇ ನಾಗನೂರು ಬೃಹನ್ಮಠಾಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ವೇ. ಪಂ. ಕಾಶೀನಾಥಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಐನೆಯ ಪಟ್ಟ-ಚರಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಮ್ಮೇಲನವನ್ನು ನಡಿಸಿ ಪಟ್ಟ-ಚರಾಧಿಕಾರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು.

ಕೇದಾರದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದಾಗ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ೧೫-೭-೧೯೩೦ ರಂದು ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದ ಕಾರಣ, ಆ ಪೀಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಭಾರವು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಮೊದಲೇ ವಟುವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಗೊಂಡ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗರಿಗೆ ಕಾಶೀ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಶಿವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅಮೃತಹಸ್ತದಿಂದ ಕೇದಾರ ಜಗದ್ಗುರು ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರವನ್ನು ೧-೧೦-೧೯೩೧ ರಂದು ನೆರವೇರಿಸಿ ಆ ಪೀಠವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದರು.

ಇದರಂತೆ ರಂಭಾಪುರಿ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸದೇ ೮-೨-೧೯೩೨

ರಂದು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಮುಂದೆ ಈ ಪೀಠವು ಮೂರುವರ್ಷ ಅನಾಥ ವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕಾಂಬುಧಿಯ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಯೋಗಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಹಾಗೂ ಸಕಲ ಭಕ್ತರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯ ಮೇರೆಗೆ ರಂಭಾಪುರಿ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಪಂ. ಸದಾಶಿವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೆಂಬ ನಾಮದಿಂದ ಕಾಶೀಪೀಠದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವಿದ್ವತ್ ವಟುವಿಗೆ ಶಾ.ಶ. ೧೮೪೭ ಕ್ರೋಧನನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಶು|| ೭ ಭಾನುವಾರ ದಿ|| ೨೨-೧೧-೧೯೨೫ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ೮-೪೫ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವ ಧನುರ್ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ರಂಭಾಪುರಿ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುತ್ವವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಾನಂದರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಅಭಿಧಾನವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರು.

ಪೀಠದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ :

ಹೀಗೆ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮಾಚಾರ್ಯರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಭರತಖಂಡದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಾಗಿ ೧೦೧ ಗೋರಕ್ಷಣೆಯಾಗುವ "ಮಹಾ ಗೋಶಾಲೆಯನ್ನೂ" "ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಸಭಾಮಂಟಪವನ್ನೂ" ದಾಸೋಹಕ್ಕಾಗಿ "ಮಹಾಪಾಕಶಾಲೆ" ಮತ್ತು ಶಿವಾರ್ಚನೆಗಾಗಿ ಶಿವಪೂಜಾ ಮಂದಿರವನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ವಿದ್ಯಾದಾನ :

ವಿದ್ಯಾಪ್ರೇಮಿಗಳೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರು ತಮ್ಮ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದಾರುಕಾಚಾರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅದರ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೂ ಸದ್ಧರ್ಮಪೀಠದ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಲಿಂ. ಪಂ. ಶ್ರೀ ಉಮಚಿಗಿ ಶಂಕರಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರಿಂದ ಈಶ-ಕೇನ-ಕಠ-ಮುಂಡಕ-ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖೋಪನಿಷತ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ವೀರಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತಪರವಾದ ಶಾಂಕರೀ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ, ಸಿದ್ಧಾಂತಸುಧಾಕರವೇ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದರು. ಇವರ ಈ

ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಕಾಶಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣಾನಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ೧೯೮೩ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ "ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರ" ಮತ್ತು "ಆಚಾರ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ"ಗೆ ಪಠ್ಯಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರು ಇಂತಹ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಾಶನೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ "ಜ್ಞಾನಗುರು ವಿದ್ಯಾಪೀಠ" ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ವಿದ್ಯಾಪೀಠವು ಇಂದಿನವರೆಗೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.

ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಬಳ್ಳಾರಿ ವಿಭಾಗದ ಸಮಸ್ತ ವೀರಶೈವರ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ೧೬-೧೦-೧೯೧೬ ರಂದು "ಮದ್ರಾಸ್ ವೀರಶೈವ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂಜ್ಯರು ೫೦೦೦/— (ಐದುಸಾವಿರ) ರೂ. ಮೂಲ ನಿಧಿಯನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಪೂಜ್ಯರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಬಲದಿಂದ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯು "ವೀರಶೈವ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ" ಬಳ್ಳಾರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡು ೧೯೧೮ ರಲ್ಲಿ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಇಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ವಟವೃಕ್ಷದಂತೆ ಬೆಳೆದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಕಾಲೇಜು ಘಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.

ಶಾ. ಶ. ೧೮೦೦ ರಲ್ಲಿ (೧೮೭೮ ನೇ ಇಸ್ವಿ) ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ವಾರದ ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರು ಶ್ರೀಮದ್ವೀರಶೈವ ವಾರದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ವೀರಶೈವ ವಟುಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ವಸತಿ, ವಸ್ತ್ರ, ಭೋಜನಾದಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೇ "ವೀರ ಶೈವ ಲಿಂಗೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ"ಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ನೂರಾರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿದರು. ಅವರು ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಾದನಂತರ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅವನತಿಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನರಿತ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸೊಲ್ಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ೫೧-೮-೧೯೩೩ ರಂದು ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಈ ಮಹಾ ಪಾಠಶಾಲೆಯು ಚಿರಕಾಲ ನಡೆಯಲೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತ ವಾರದ ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಮಹೋದಯರ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿ ೫೦೦೦ (ಐದು ಸಾವಿರ) ರೂ.

ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಸದರೀ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಪೂಜ್ಯರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಬಲದಿಂದ ಬಹುದಿನಗಳವರೆಗೆ ಸುಚಾರುರೂಪವಾಗಿ ನಡೆದು ಸಂಚಾಲಕವರ್ಗದ ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ, ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಓದುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭಾವದಿಂದಲೂ ಇಂದು ಈ ಪಾಠಶಾಲೆಯು ಬಹಳ ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಖೇದವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವರಪ್ರದಾನ :

ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಪಃ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅನೇಕ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ವರಪ್ರದಾನ ವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಹೊಟಗಿ ಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷ ರಾದ ಶ್ರೀ ಚನ್ನವೀರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಪರಮ ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗಿ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿ ಗಳಾದರು. ಅವರಂತೆ ಅಂದು ಪಾಲಿಕೊಪ್ಪದ ಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀಗಳು ಮುಂದೆ ರಂಭಾಪುರಿ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಸನ್ನ ರೇಣುಕ ವೀರಗಂಗಾಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದದ್ದು ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ನೈಷ್ಠಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಸೇವಾನಿರತರಾಗಿದ್ದ ಲಿಂ. ಕಾಶೀನಾಥಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರಮೇಲೆ ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ೧೬-೫-೧೯೮೭ ರಂದು (ಶಾ.ಶ. ೧೯೦೯ ಪ್ರಭವನಾಮಸಂವತ್ಸರ ವೈಶಾಖ ಶು|| ಪಂಚಮಿ) ದಾರುಕಾಚಾರ್ಯ ಜಯಂತಿಯದಿನ ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ೫,೦೦೦ (ಐದು ಸಾವಿರ) ರೂ. ಗಳನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಶ್ರೀ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ "ಪಂಚಾಚಾರ್ಯಪ್ರಭಾ" ಎಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಪೂಜ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಸಾಗಿಬಂದಿದೆ.

ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವಾವಧಿಯವರೆಗೆ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ ಶಾ.ಶ. ೧೯೧೭ ನೇ ಯುವನಾಮ ಸಂ|| ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ೪ ದಿ|| ೧೨-೧-೧೯೯೬ ನೇ ಭಾನುವಾರ ಉದಯಕ್ಕೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.

ಸದ್ಯದ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರು :

ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದ ನಂತರ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಜಿಲ್ಲಾ ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ತಾಲೂಕು. ಆನೇ ಸಿದ್ಧಾಪುರ ಬೃಹನ್ಮಠದ ಶ್ರೀ ಷ|| ಬ್ರ|| ತ್ರಿಲೋಚನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದು ನೇಮಿತರಾಗಿ ಯುವನಾಮಸಂವತ್ಸರ ಮಾಘ ಶು|| ದಶಮಿ ದಿ|| ೨-೨-೧೯೩೬ ನೇ ಭಾನುವಾರದಿವಸ ಶ್ರೀಮದ್ರಂಭಾಪುರಿ ವೀರ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಾನಂದರಾಜೇಂದ್ರ ಶಿವಾ ಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮತ್ತು ಹಿಮವತ್ಕೇದಾರ ವೈರಾಗ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾ ಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಕಂಠಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿ ಗಳವರ ಅಮೃತಹಸ್ತದಿಂದ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದ ೧೯ ನೆಯ ಪೀಠಾಧಿಪತಿ ಗಳಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಗ್ರಹಣಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಇವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂಬ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರಾಜದೇಶಿಕೇಂದ್ರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸುಮಾರು ೫೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪೀಠೋದ್ಧಾರದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನಂತರ ಪೂರ್ವದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಸಂಕಲ್ಪದ ಕೆಲ ಅಪೂರ್ಣಗಳಾದ ಗೋಶಾಲೆ ಮುಂತಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ "ಜ್ಞಾನಗುರು ವಿದ್ಯಾಪೀಠ"ವನ್ನು ರಜಿಸ್ಟರ್‌ಮಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯ ಗುರುಗಳ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಧನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿ ಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಜೊತೆಗೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಗದಗ, ತುರುವನೂರು ಉಜ್ಜ ಯಿನೀಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ನಿಲಯಗಳನ್ನೂ, ಐದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನೂ, ಉಜ್ಜಯಿನೀ, ಯಲಿವಾಳ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಯಶವಂತನಗರ, ಹೊಳಲಗುಂದಿ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ "ಸದ್ಧರ್ಮಪ್ರಭಾ" ಎಂಬ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ ಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸದ್ಯಃ ಇವರು ಬಹಳ ವಯೋವೃದ್ಧರಾದಕಾರಣ ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆ ಜಪದಕಟ್ಟೆ ಬೃಹನ್ಮಠದ ಶ್ರೀ.ಷ.ಬ್ರ. ಶಿವಪ್ರಕಾಶಶಿವಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ

ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರಾಜದೇಶೀಕೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸದ್ಧರ್ಮಪೀಠದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ದಿ|| ೨೮-೮-೧೯೮೫ ಕ್ರೋಧನನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ತ್ರಯೋದಶಿ ಶ್ರವಣ ನಕ್ಷತ್ರ ಬುಧವಾರ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಪಂಚ ಮುದ್ರಾಪೂರ್ವಕ ಕಿರೀಟಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಚರಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂಬ ನೂತನ ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಚರಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷ ಮರುಳಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ೧೯೫೪ ರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತವೇದಾಂತ ವಿದ್ವತ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದನಂತರ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದ ನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ವೇದ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರಲ್ಲದೇ, ಹಿರಿಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಆದೇಶದಂತೆ ಜ್ಞಾನಗುರು ವಿದ್ಯಾಪೀಠದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದ ವತಿಯಿಂದ ಹೈಸ್ಕೂಲು, ಪ್ರಸಾದ ನಿಲಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಗಳು ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಲಿಂ. ಪಂ. ಉಮಚಗಿ ಶಂಕರಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ವಿರಚಿತಗಳಾದ ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪರವಾದ ಶಾಂಕರೀ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಈಶ, ಕೇನ, ಮುಂಡಕ, ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖೋಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಶಾಂಕರೀ ವೃತ್ತಿ, ಹಾಗೂ ಎಮ್. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾನುವಾದದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಶ್ರೀರೇಣುಕಗೀತಾ ಮುಂತಾದ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಹಾಗೂ ಉದಾರ ದಾನಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನಿಂದ ಮುದ್ರಿಸಿ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಸದ್ಧರ್ಮಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರು ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ೧೧೦ ನೆಯವರಾದ ಇವರಿಂದ ಈ ಪೀಠದ ಏಳ್ಗೆಗಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣಗಳಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ನೆರವೇರುವದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಸದ್ಧರ್ಮ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರು ಪರಂಪರೆ

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು
(ಕೃತಯುಗದ ಆರಂಭ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ದ್ವಿವಕ್ತ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು
(ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಆರಂಭ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ದಾರುಕಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು
(ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಆರಂಭ)

೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು
(ಕಲಿಯುಗದ ಆರಂಭ)

೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಯೋಗೀಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ತ್ರ್ಯಂಬಕಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಲಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಅಮಿತಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಗ್ರೀವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಂದೀಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುರಾಜಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಯೂರಾಂತಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಶಾಂತಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೃಷಭಧ್ವಜಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೀರವೃಷಭೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ದ್ವಿತೀಯಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ದ್ವಿತೀಯಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಲಿಂಗಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸೋಮೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುಕ್ತಿನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಾಮದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜಗದೀಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಿಜಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಾಹೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಅಘೋರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚೆನ್ನವೀರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜಟಾಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಂಗಾಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧವೀರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರುದ್ರೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಾಂತಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೈ|| ನಂದೀಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಂಗಾಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾನನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಬಿಲ್ವದಳಭೂಷಣಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಾರಮರ್ದನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಾಗಭೂಷಣಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶ್ಯಾಮಕಂಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೪೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭವಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚಂಡೀಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಅಮೃತೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸುಜ್ಞಾನಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶೇಷಭೂಷಣಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಕರಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಭುಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಯೋಗಪ್ರಭಾಕರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚಿನ್ಮಹೋದಧಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು
೫೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಜ್ಞಾನಸಂಜೀವನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಣೇಂದ್ರಮಂದಾರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪರಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾಂತದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೃಷ್ಟಿಶಂಕರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಭುಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೫ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮದನಾರಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಾಯಾಕೋಲಾಹಲಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಲೀಲಾಚನ್ನವೀರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಓಂಕಾರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೭೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುಕ್ತಿನಾಥಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೭೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೭೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭರ್ಗೋದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೭೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಬಾಲಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೭೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚನ್ನವೃಷಭಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೭೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೃದ್ಧವೃಷಭೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು
೭೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೭೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೭೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೭೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಏಕೋದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಆಚಾರ್ಯಭಾಸ್ಕರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮೋಕ್ಷೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧವೀರೇಶಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭದ್ರೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಅಮಿತಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಷಡಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭಕ್ತಿವರ್ಧನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಾಶಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಹಿಮಾಕಾರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಯನತ್ರಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿರೂಪಾಕ್ಷಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಲಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾಂತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೃಷ್ಟಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೫ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಬೃಹಚ್ಚನ್ನವೀರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪರಚನ್ನವೀರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೯೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಲಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜಟಾಗುರುಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚನ್ನವೃಷಭಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚನ್ನವೀರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚನ್ನವೃಷಭಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಲಸಿದ್ಧಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚನ್ನವೃಷಭಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೧೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮರುಳಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ವಿ.ಸೂಚನೆ : ಈ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹಿರೇಹಡಗಲಿ ಪುರಾಣಿಕ ಮಠದ ವೇ. ಪಂ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಸಿದ್ಧ ಲಿಂಗೇಶ ವಿಜಯ (೧೯೪೪ ನೇ ಇಸ್ವಿ) ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೇದಾರ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆ

ಭಾರತದ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತವು ದೇಶದ ಸುರಕ್ಷತೆಗಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಅನೇಕ ಋಷಿ-ಮುನಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿರುವದರಿಂದ ಅದೊಂದು ಪವಿತ್ರಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡು ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧೇಯ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಓಖೀಮಠ, ಕೇದಾರನಾಥ, ಗುಪ್ತಕಾಶಿ, ಮಧ್ಯಮಾಹೇಶ್ವರ, ಕಾಲೀಮಠ, ಕಾಲೀಶಿಲಾ, ತ್ರಿಯುಗೀನಾರಾಯಣ, ಗೌರೀಕುಂಡ, ಗೋಪೇಶ್ವರ, ತುಂಗನಾಥ, ಕಲ್ಪೇಶ್ವರ, ಸೋನಪ್ರಯಾಗ, ರುದ್ರಪ್ರಯಾಗ, ಬದ್ರೀನಾಥ ಮುಂತಾದ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಾನಗಳು ದರ್ಶನೀಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯರು—

ಶಿವನ ಅಘೋರಮುಖಸಂಜಾತರಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಶಿವನ ಆದೇಶದಂತೆ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮಕ್ಷೇತ್ರದ ಶ್ರೀರಾಮನಾಥ (ಭೀಮನಾಥ) ಶಿವಲಿಂಗದಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ವೀರಶೈವ ಮಠವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ತ್ರ್ಯಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಕ್ತ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಘಂಟಾಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ನಾಮಗಳು ಇವರಿಗೆ ಯುಗಭೇದದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾಗಿವೆ.

ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮೇ ರಾಮನಾಥಲಿಂಗಾದ್ಯುಗಚತುಷ್ಟಯೇ ।
ಏಕೋರಾಮಸ್ಯ ಜನನಮಾವಾಸಸ್ತು ಹಿಮಾಲಯೇ ॥

ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯ ಪರಂಪರಾಗತ
ಶ್ರೀ ಭೃಂಗಿಗೋತ್ರ ಪುರುಷ

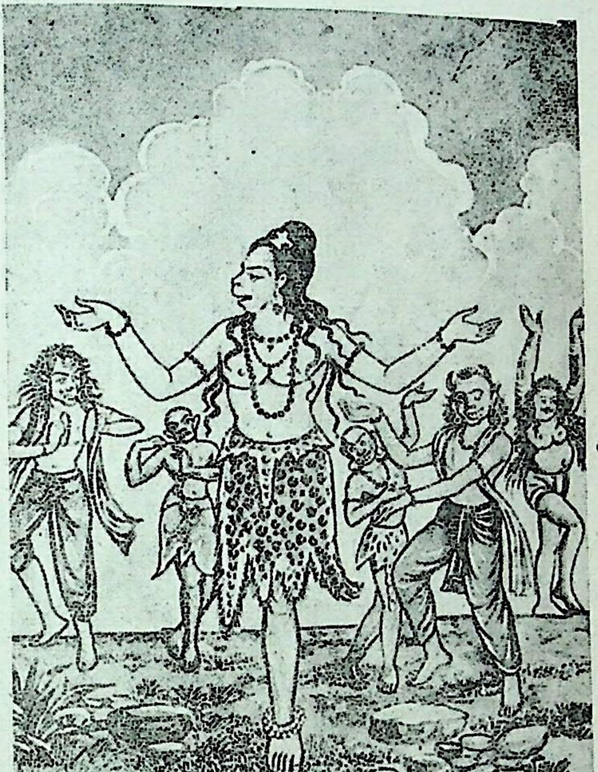

ಶ್ರೀ ಭೃಂಗಿ

ಸ್ವಾಯಂಭುವಾಗಮದ ಈ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶ್ರೀರಾಮನಾಥ (ಭೀಮನಾಥ) ಶಿವಲಿಂಗದಿಂದ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೀಠವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕೇದಾರ ಪೀಠ ಇಲ್ಲವೇ ವೈರಾಗ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನವೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಈ ಸಿಂಹಾಸನವು ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶದ ಚಮೋಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಓಖೀಮಠ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಈ ಪೀಠದ ಕೃತಯುಗದ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ತ್ರ್ಯಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆ ಕಾಲದ ಸೂರ್ಯವಂಶದ ಶ್ರೀಮಾಂಧಾತಾ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ವೀರಶೈವ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದರು. ಇವನು ತನ್ನ ಅಂತ್ಯ ಸಮಯವನ್ನು ಈ ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದು ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶ್ರೀಮಹಾರಾಜನ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯೂ ಇಂದಿಗೂ ಓಖೀಮಠದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಈ ಪೀಠದ ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಘಂಟಾಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕೇದಾರದಿಂದ ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರದವರೆಗೆ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ವೀರಶೈವ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕಾಶಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಯು ಅವರಿಂದ ವೀರಶೈವ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದು ಧನ್ಯನಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಂದು ವ್ಯಾಸಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸೇಶ್ವರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಘಂಟಾಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು ಘಂಟಾಕರ್ಣ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ—

ಪಾರಾಶರ್ಯಸ್ತದಾರಭ್ಯ ಶಂಭುಭಕ್ತಿಪರೋಽಭವತ್ ।
ಲಿಂಗಂ ವ್ಯಾಸೇಶ್ವರಂ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ಘಂಟಾಕರ್ಣಹ್ರದಾಗ್ರತಃ ॥
ವಿಭೂತಿಭೂಷಣೋ ನಿತ್ಯಂ ನಿತ್ಯಂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಭೂಷಣಃ ।
ರುದ್ರಸೂಕ್ತಪರೋ ನಿತ್ಯಂ ನಿತ್ಯಂ ಲಿಂಗಾರ್ಚಕೋಽಭವತ್ ॥

(ಕಾಶೀಖಂಡ ೯೫ ಅಧ್ಯಾಯ ೬೮–೬೯)

ಎಂಬ ಕಾಶೀಖಂಡದ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳೂ ಆಧಾರಗಳಾಗಿವೆ

ಬಾಣಾಸುರನ ಮಗಳಾದ ಕು. ಉಷಾದೇವಿಯು ಈ ಗುರುಪೀಠ ದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಮುಂದೆ ಇವಳ ವಿವಾಹವು ಶ್ರೀ ಅನಿರುದ್ಧನೊಡನೆ ನೆರವೇರಿತು. ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ ದೇವಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯೊಡನೆ ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಬಹುಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಗುರು ಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತ ಳಾಗಲು ಒಂದು ಭವ್ಯವಾದ ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಅದುವೇ ಇಂದು ಉಷಾಮಠ ಇಲ್ಲವೇ ಓಖೀಮಠವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಈ ಪೀಠದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯರು ಅನಂತಕಾಲದ ವರೆಗೆ ವೈರಾಗ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಅನೇಕ ಸ್ಥಾನ ಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ತತ್ತ್ವಬೋಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ, ತಾವು ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಉದ್ಭವಸ್ಥಾನವಾದ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮಕ್ಷೇತ್ರದ ರಾಮನಾಥ (ಭೀಮನಾಥ) ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಐಕ್ಯರಾದರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಆನಂದಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು—

ಶ್ರೀಕೇದಾರ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾನ್ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಯೋಗ ಸಿದ್ಧರೂ ಆದ ಅನೇಕ ಜನ ಆಚಾರ್ಯರು ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಆನಂದಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ಹೆಸರು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯವಾಗಿದೆ. ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಪೌತ್ರನೂ, ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಪೌತ್ರನೂ, ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಪುತ್ರನೂ. ಆದ ಶ್ರೀ ಜನಮೇಜಯ ಮಹಾರಾಜನು ಇವರಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವರ್ತಿ ಸುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲದೇ ತನ್ನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿರುವ ಕೇದಾರ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಈ ಮಹಾತ್ಮ ರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿ ತಾಮ್ರಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನವು ಅತಿ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ಕೆಳಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

॥ ಶ್ರೀ ಕೇದಾರೇಶ್ವರಾಯ ನಮಃ ॥

ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಶಕೇ ಪ್ಲವಂಗಾಖ್ಯೇ ಏಕೋನನವತಿತಮವತ್ಸರೇ ಸಹಸಿ ಮಾಸೇ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯಾಂ ಸೋಮ ವಾಸರೇ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪರಮೇಶ್ವರ ವೈಯಾಘ್ರಪದಗೋತ್ರಜ ಶ್ರೀಜನಮೇಜಯಭೂಪಾಲಃ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಗರೀ ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥಃ ಸಕಲ

ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಪರಿಪಾಲಕಃ ಉತ್ತರ ಹಿಮಾಲಯೇ ಶ್ರೀಕೇದಾರಕ್ಷೇತ್ರೇ ತತ್ರತ್ಯಮಹಾನೇರುಷಾಮಠಸ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಸ್ವಾಮಿ ಆನಂದಲಿಂಗಜಂಗಮ ಶ್ರೀಮಚ್ಛಿಷ್ಯ ಜ್ಞಾನಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ್ವಾರಾ ಆರಾಧಿತ ಶ್ರೀಕೇದಾರನಾಥಸ್ಯ ಪೂಜಾರ್ಥಂ ಚತುಃ ಸೀಮಾ ಪರಿಕ್ರಮಃ। ಪೂರ್ವಭಾಗೇ ದಕ್ಷಿಣವಾಹಿನೀ ಮಂದಾಕಿನೀ, ಪಶ್ಚಿಮ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗೇ ಕ್ಷೀರಗಂಗಾ, ಉತ್ತರಪಶ್ಚಿಮೇ ಮಧುಗಂಗಾ, ಪೂರ್ವೋತ್ತರಭಾಗೇ ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರ ನದೀ, ದಕ್ಷಿಣೇ ಸರಸ್ವತೀ ಮಂದಾಕಿನ್ಯೋಃ ಸಂಗಮಃ। ಏತನ್ಮಧ್ಯೇ ಶ್ರೀ ಕೇದಾರಕ್ಷೇತ್ರಮ್। ಭವಚ್ಛಿಷ್ಯಪರಂಪರಯಾ ಚಂದ್ರಾರ್ಕಪರ್ಯಂತಂ ನಿಧಿನಿಕ್ಷೇಪ ಜಲ ಪಾಷಾಣಾ ಗಾಮಿ ಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯ ತೇಜಃಸಾಮ್ಯಸಹಿತಂ ಸ್ವಬುದ್ಧ್ಯಾನುಕೂಲ್ಯೇನಾಸ್ಮನ್ಮಾತೃ ಪಿತ್ರೋಣಾಂ ಶಿವಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಶ್ರೀ ಕೇದಾರೇಶ್ವರಸನ್ನಿಧಾವುಪರಾಗ ಸಮಯೇ ಸಹಿರಣ್ಯ ಮಂದಾಕಿನೀ ಜಲಧಾರಾಪೂರ್ವಕಂ ಕ್ಷೇತ್ರಮಿದಂ ಹಸ್ತೇ ದತ್ತವಾನಸ್ಮಿ। ಏತದ್ಧರ್ಮಸಾಧನಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷಿಣಃ—

ಆದಿತ್ಯಚಂದ್ರಾವನಿಲೋಽನಲಶ್ಚ ದ್ಯೌರ್ಭೂಮಿರಾಪೋ ಹೃದಯಂ ಯಮಶ್ಚ।
ಅಹಶ್ಚ ರಾತ್ರಿಶ್ಚ ಉಭೇ ಚ ಸಂಧ್ಯೇ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಜಾನಂತಿ ನರಸ್ಯ ವೃತ್ತಮ್॥

ದಾನಪಾಲನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ದಾನಾಚ್ಛ್ರೇಯೋಽನುಪಾಲನಮ್।
ದಾನಾತ್ ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ನೋತಿ ಪಾಲನಾದ್ ದ್ವಿಗುಣಂ ಫಲಮ್॥

ಸ್ವದತ್ತಾದ್ ದ್ವಿಗುಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ಪರದತ್ತಾನುಪಾಲನಮ್।
ಪರದತ್ತಾಪಹಾರೇಣ ಸ್ವದತ್ತಂ ನಿಷ್ಫಲಂ ಭವೇತ್॥

ಸ್ವದತ್ತಾ ಪುತ್ರಿಕಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಪಿತೃದತ್ತಾ ಸಹೋದರಾ।
ಅನ್ಯದತ್ತಾ ತು ಜನನೀ ದತ್ತಭೂಮಿಂ ಪರಿತ್ಯಜೇತ್॥

ಅನ್ಯೈಸ್ತು ವರ್ಧಿತಂ ಭುಂಕ್ತೇ ಸಾರ್ಥಸ್ಯ ವರ್ಧಿತಂ ನ ತು।
ತತಃ ಕಷ್ಟಸ್ತತೋ ನೀಚಃ ಸ್ವಯಂ ದತ್ತಾಪಹಾರಕಃ॥

ಸ್ವದತ್ತಾಂ ಪರದತ್ತಾಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮವೃತ್ತಿಂ ಹರೇಚ್ಚ ಯಃ।
ಷಷ್ಠಿವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಜಾಯತೇ ಕ್ರಿಮಿಃ॥ ಇತಿ॥

ಈ ದಾನಶಾಸನದ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ— ಶ್ರೀ ಜನಮೇಜಯ ಮಹಾರಾಜರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಶ್ರೀ ಆನಂದಲಿಂಗ ಜಂಗಮರು ಶ್ರೀ ಕೇದಾರ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಮಂದಾಕಿನೀ, ಕ್ಷೀರಗಂಗಾ, ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತಿ ಮುಂತಾದ ಪವಿತ್ರ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಧ್ಯಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೇದಾರ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆದಾಯದಿಂದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಆನಂದಲಿಂಗ ಜಂಗಮರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಜ್ಞಾನಲಿಂಗಜಂಗಮನಿಂದ ಶ್ರೀಕೇದಾರೇಶ್ವರನ ಪೂಜಾದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಿ–ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಆನಂದಲಿಂಗ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಜನಮೇಜಯ ಮಹಾರಾಜನು ಭೂಮಿದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ದಾನವು ಶ್ರೀ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಾಜ್ಯಾರೋಹಣ ಮಾಡಿ ೮೯ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದನಂತರ ಪ್ಲವಂಗನಾಮಸಂವತ್ಸರದ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಮಾಸದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯದಿನ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣವಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಮಾತಾ–ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶಿವಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಈ ದಾನಪತ್ರದ ಆಧಾರದಿಂದ ಶ್ರೀಕೇದಾರೇಶ್ವರನ ಮಂದಿರ ಹಾಗೂ ಓಖೀಮಠ ಇವೆರಡೂ ಐದುಸಾವಿರ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಾಚೀನವಾದವುಗಳೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭುಕುಂಡಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು—

ಇವರು ದಕ್ಷಿಣ (ಚೋಳ)ದೇಶದ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರ (ಜಂಗಮ) ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ, ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರಾಗಿ ಪರವಾದಿಗಳಿಗೆ ಭಯಂಕರರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ವೀರಭದ್ರನ ಅವತಾರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಕಾಶಿಯ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಕಾಲವಿದ್ದು ನಂತರ ಕೇದಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದರು.

ಇವರ ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀಗಣೇಶಲಿಂಗ"ರು ವಿದ್ಯಾಸಂಪನ್ನರೂ, ಯೋಗಸಿದ್ಧರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದಕಾರಣ ಶ್ರೀ ಭುಕುಂಡಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು

ಶ್ರೀಗಣೇಶಲಿಂಗರಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿ ತಾವು ಕೇದಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಇವರ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಜಲ ಕುಂಡವು ಇಂದಿಗೂ ಓಖೀಮಠದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇವರು ಇಂದಿಗೆ ೩ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆಂಬ ವಿಷಯುವನ್ನು ಟಿಹರಿ ಗಢವಾಲ ರಿಯಾಸತ್ ವಜೀರ್ ಪಂ. ಶ್ರೀ ಹರಿಕೃಷ್ಣ ರತೋಡಿ ಸಾಹೇಬರು ತಾವು ಬರೆದ "ಗಢವಾಲಕಾ ಇತಿಹಾಸ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆಧಾರಗಳೊಡನೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕೀರ್ತಿಯು ಇಂದಿಗೂ ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಟಿಹರೀ ಗಢವಾಲದ ಮಹಾರಾಜರು ಈ ಪೀಠದ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಕೇದಾರ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಮಹಾರಾಜರು ಮೊದಲು ತಿಲಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ "ರಾವಲ್" ಎಂಬ ಉಪಾಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಶ್ರೀಕಾಶೀ, ಶ್ರೀರಂಭಾಪುರಿ, ಶ್ರೀಶೈಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಉಜ್ಜಯಿನಿಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಥವಾ ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಈ ರಾವಲ್‌ರಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರುತ್ವವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಜನಮೇಜಯ ಭೂಪಾಲನು ಕೊಟ್ಟ ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಿಯು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೫೪ ರವರೆಗೆ ಈ ಪೀಠದ ಆಚಾರ್ಯರ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದುಸಾವಿರ ಗ್ರಾಮಗಳಿದ್ದವಂತೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೫೪ರಲ್ಲಿ ಈ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಲಿಂಗ ಜಂಗಮರೆಂಬ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದವರು ಈ ಪೀಠದ ಸ್ವಾಧೀನ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳ ಒಡೆತನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೇದಾರ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಲಿಂಗ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಅಂದಿನ ಗಢವಾಲ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ೭೦, ಆಲ್ಮೋರಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ೪೩, ಟಿಹರೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ೨೭, ಡೆಹರಾಡೂನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ೨, ಮತ್ತು ನೈನಿತಾಲ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ೧ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ೧೪೩ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆದಾಯವು ಕೇದಾರ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಹಿಮಾಲಯ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕಾಲೀಮಠ, ಉದಕಕುಂಡ, ಗೌರೀಕುಂಡ, ಗೌರೀಮಾಯಿ, ತುಂಗನಾಥ

ತ್ರಿಯುಗೀನಾರಾಯಣ, ನಾರಾಯಣತೀರ್ಥ, ನಾಲೀಭಗವತೀ, ಮೈಖಂಡ ಮತ್ತು ಸೋಮದ್ವಾರ ಮುಂತಾದ ೨೨ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸರ್ವಾಧಿಪತ್ಯವು ಕೇದಾರ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದವು.

ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದನಂತರ ಕಾಲಕ್ರಮದ ಕಾನೂನಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕೇದಾರಪೀಠಾಚಾರ್ಯರ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಆದಾಯವೆಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕಾಧಿಕಾರಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಹಿಮಾಲಯದ ೨೨ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪೈಕಿ ಶ್ರೀಕೇದಾರನಾಥ, ಗುಪ್ತಕಾಶಿ, ಮಧ್ಯಮಹೇಶ್ವರ. ಓಖೀಮಠ ಈ ನಾಲ್ಕು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಒಡೆತನವು ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀಕೇದಾರ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇದಾರ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಶಿಷ್ಯರಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಜಂಗಮವಂಶದವರೇ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಅರ್ಚಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ.

ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೇದಾರ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಬದರೀನಾಥ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಿಗೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಗೌರವವಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಎರಡು ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ "ರಾವಲ್" ಎಂಬ ಮಹಾಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪದವಿಯು ಇಂದಿಗೂ ಇವರಿಗೆ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಶಾಸನದ ಆದೇಶದಂತೆ ಶ್ರೀ ಕೇದಾರಪೀಠದ ನೂತನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿಗೆ ಟೆಹರಿ ಮಹಾರಾಜರು ತಿಲಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ "ರಾವಲ್" ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

ಕೇದಾರಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಜಂಗಮವಂಶದ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ತಾವೇ ಆರಿಸಿ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಆದರೆ ೧೯೧೧ ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ತೆಗೆದುಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಕಾರಣವೇನಂದರೆ— ಶ್ರೀಕೇದಾರ ಪೀಠದ ೩೧೭ ಹಾಗೂ ೩೧೮ನೇ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಕೇದಾರಲಿಂಗ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಲಿಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೦೪) ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮಠಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವ ಆದಾಯವೆಲ್ಲವೂ ವೆಚ್ಚವಾಗಿ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲವಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಸಾಲ

ವಾಗಲು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಹಾರದ ಬಗೆಗೆ ತೋರಿದ ಅಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಕಾರಣ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆ ಕಾಲದ ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ಇದನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ಪೀಠವು ಎಂದೂ ಋಣಮುಕ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಮುಂದೆ ಈ ಪೀಠದ ೩೨೯ ನೆಯ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳವರನ್ನು ಪ್ರತಿವಾದಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ, ಸ್ವತಃ ಸರಕಾರದವರೇ ವಾದಿಗಳಾಗಿ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತಂದರು. ಈ ವಿಷಯವು ಆಗ್ಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಕುಮಾವು ಡಿವಿಜನ್ ಕಮೀಷನರವರ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕುಮಾವು ಡಿವಿಜನ್ ಕಮೀಷನರವರು ದಿ|| ೮-೯-೧೯೧೧ ರಲ್ಲಿ ಈ ಪೀಠದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಗೌರವಧನ ಹಾಗೂ ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಈ ಪೀಠದ ಆಡಳಿತವೆಲ್ಲವೂ ಆ ಯೋಜನೆಯಂತೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಮಠದ ಅನಾವಶ್ಯಕ ಖರ್ಚುಗಳೆಲ್ಲ ನಿಂತು ಪೀಠದ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತೇನೋ ನಿಜ ; ಆದರೆ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು. ಈ ಪೀಠದ ಪ್ರತಿವರ್ಷದ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಟೆಹರಿ ದರ್ಬಾರದವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ. ಈ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು ತಾವು ಜೀವಂತವಿರುವಾಗ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದ ಜಂಗಮರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯರ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿಡಲು ಮಾತ್ರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯವನ್ನು ಲಿಂ. ಪಂ. ಕಾಶೀನಾಥಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು "ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಾಚೀನತ್ವ" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕ (ಪುಟ ೯೫ ರಿಂದ ೧೦೦)ದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳು ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು.

ಸನಾತನವಾದ ಈ ಕೇದರ ಪೀಠಕ್ಕೂ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯು ಸಾಗಿಬಂದಿದೆ. "ಗಢವಾಲ ಕಾ ಇತಿಹಾಸ" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ

ಆಧಾರದಿಂದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ವರೆಗೆ ೩೨೦ ಹೆಸರುಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತ್ಯಾಗಿಗಳೂ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪೀಠಪರಂಪರೆಯ ೩೧೯ ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಪೀಠಕ್ಕೆ ೮೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲವಾಗಿತ್ತು ಈ ಸಾಲ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಧನ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಲಿಂ. ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹಾಗೂ ಲಿಂ. ಪಂ. ಕಾಶೀನಾಥಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾದರು. ಮುಂದೆ ೧೯೧೯ನೆಯ ಡಿಶಂಬರ್‌ದಲ್ಲಿ ಬೀರೂರಿನಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿದ ೯ ನೆಯ ಅಖಿಲಭಾರತ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಆ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದು ದಿ॥ ೧೫-೭-೧೯೨೦ ರಂದು ಶ್ರೀಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.

ಲಿಂ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ವಿಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗರಿಗೆ ಕಾಶೀ ಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ೧-೧೦-೧೯೨೧ರಂದು ಜಗದ್ಗುರುತ್ವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಕೇದಾರ ಪೀಠದ ೩೨೦ ನೇ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ದಾರವಾಡಜಿಲ್ಲಾ ಕಲ್ಲೇದೇವೂರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ೧೮೮೯ನೇ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ಕಾಶೀ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲ ಇದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಹಿಂದೀ, ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲದೇ ಆಯುರ್ವೇದವಿಶಾರದರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ವಿಪುಲವಾದ ಧನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪೀಠದ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿದರಲ್ಲದೇ ಪೀಠದ ಸಿರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಂಚಾರವಿದ್ದಾಗ ಹೊಸಪೇಟೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮುಂತಾದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು.

ಶಾ.ಶ. ೧೮೪೮ ಪ್ರಭವನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ ತಾ|| ೧೬–೫–೧೯೨೭ ರಂದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟ "ಪಂಚಾಚಾರ್ಯಪ್ರಭಾ" ಪತ್ರಿಕೆಗಾಗಿ ೬೦೦೦ (ಆರು ಸಾವಿರ) ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನ ಕೊಟ್ಟು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು.

ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಗಳು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಓಖೀಮಠ ಮತ್ತು ಗುಪ್ತಕಾಶಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ "ಉತ್ತರಾಖಂಡ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪರ್ವತೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಹಿಂದೀ ಮತ್ತು ಆಯುರ್ವೇದ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಾಪೀಠವೇ ಸದ್ಯಃ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಾಗುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇದಾರನಾಥ ಮತ್ತು ಬದ್ರೀನಾಥ ಟ್ರಸ್ಟ ಕಮಿಟಿಯವರು ಹಾಗೂ ಓಖಿಮಠದ ನಿವಾಸಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಃ ಲಿಂ. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ಅಮೃತ ಶಿಲಾ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಧಾರವಾಡದ ಜಿಲ್ಲಾ ತಿಮ್ಮಾಪುರ ಗ್ರಾಮದ ಹಿರೇಮಠದ ಶ್ರೀ ವೇ. ಶಿವಮೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ಚರಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಶ್ರೀ ಚಿದ್ಘನಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇವರು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ, ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದವರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಪೀಠದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ದಿ|| ೧೬–೨–೧೯೪೨ ರಂದು ಕೇದಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಶ್ರೀಚಿದ್ಘನಲಿಂಗರು ಶಿವಾಧೀನರಾದನಂತರ ಪುನಃ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರೇ ಪೀಠದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತ ಮುಂದೆ ದಿ|| ೨೩–೪–೪೫ ರಂದು ಓಖಿಮಠದಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಲಿಂ. ಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥಲಿಂಗ, ಶ್ರೀ ಕೈಲಾಸಲಿಂಗ, ಶ್ರೀಶಾಂತಲಿಂಗ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಜನ

(ಚೇಲಾ) ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸಲಿಂಗರು ನಿಜಾಂ ಪ್ರಾಂತದ ಪುರಗಿರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬೃಹನ್ಮಠದವರು. ಇವರ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಪಂ. ಶಿವಲಿಂಗ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು. ಶ್ರೀ ಕೈಲಾಸಲಿಂಗರ ಮೊದಲಿನ ಹೆಸರು ಶ್ರೀ ಚಿದ್ಘನ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು. ಇವರು ಪುರಗಿರಿಯ ಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಕಾಶಿಯ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ನಿವಾಸಿಸಿ ತರ್ಕ–ವ್ಯಾಕರಣ, ಸಾಂಖ್ಯ, ಯೋಗ, ವೇದಾಂತ ಮತ್ತು ಶಿವಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ೧೯೨೯ ರಲ್ಲಿ ವೃಷಭದೇವನಿಂದ ವಿರಚಿತ ಶೈವಭಾಷ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ "ಮಹಾನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್" ಎಂಬ ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಶ್ರೀ ಕೇದಾರನಾಥ ಶಿವತತ್ತ್ವ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಪ್ರಥಮ ಪುಷ್ಪವನ್ನಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಲಿಂ. ಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಇವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೈಲಾಸಲಿಂಗ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು. ಪಂ. ಕೈಲಾಸಲಿಂಗರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೫೬ ರಲ್ಲಿ "ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಲಿಂ. ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು" ಎಂಬ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಕೇದಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸ್ಥಳವಾದ ಪುರಗಿರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.

ಲಿಂ. ಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ಮತ್ತೋರ್ವ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಲಿಂಗರು ಬೆಳಗಾಂವ ಜಿಲ್ಲಾ ಮುತ್ತನಾಳ ಹಿರೇಮಠದ ಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು. ಕೊನೆಗೆ ಉಳಿದಿರುವ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥಲಿಂಗರೇ ಕೇದಾರ ಪೀಠದ ೩೧ನೆಯ "ರಾವಲ್"ರಾದರು. ಇವರು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಹಾವೇರಿಯ ನಡುವಿನ ಮಠದವರು. ಲಿಂ. ಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ತರುವಾಯ ಶ್ರೀವಿಶ್ವನಾಥಲಿಂಗರು ೨೧ ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತರ ಕೇವಲ ರಾವಲ್‌ರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರು ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮೂಲಸ್ಥಾನವಾದ ಹಾವೇರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.

ಹೀಗೆ ರಾವಲ್ ವಿಶ್ವನಾಥಲಿಂಗರು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದನಂತರ ಲಿಂ. ಜಗದ್ಗುರು ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಹಳಬರಾದ ಮುತ್ತನಾಳ ಹಿರೇಮಠದ ಶ್ರೀ ಷ. ಬ್ರ. ಶಾಂತಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಶೀ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮದ್ರಂಭಾಪುರಿ ವೀರಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಲಿಂ. ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಸನ್ನ ರೇಣುಕ ವೀರಗಂಗಾಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಅಮೃತ ಹಸ್ತದಿಂದ . ದಿ॥ ೧೦-೬-೧೯೬೬ ರಂದು ಜಗದ್ಗುರು ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಓಖೀಮಠದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿ ಹಿಮವತ್ಕೇದಾರ ವೈರಾಗ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ರಾವಲ್ ಶಾಂತಲಿಂಗ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂಬ ಅಭಿಧಾನದಿಂದ ಕೇದಾರಪೀಠದ ೩೨೨ ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದರು. ಇವರು ೧೪ ವರ್ಷ ಪೀಠದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದಿ॥ ೬-೨-೧೯೮೦ ರಂದು ಮುತ್ನಾಳ ಹಿರೇಮಠದಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಮುತ್ನಾಳದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಾಂತಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ರಾದನಂತರ ಪುನಃ ಈ ಪೀಠವು ೫ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತರ ಅನಾಯಕ ವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದೊದಗಿತು. ಕಾಶೀ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನಾ ಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕೃಪಾಶೀರ್ವಾದ, ಭಕ್ತರ ಅಪಾರ ನೆರವು ಹಾಗೂ ಹೂಲಿ ಸಾಂಬಯ್ಯನ ಮಠದ ಶ್ರೀ ಷ. ಬ್ರ. ಸಂಗಮೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಶಿಷ್ಯ ರಾದ ಶ್ರೀ ಷ. ಬ್ರ. ಉಮೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳ ವಿಶೇಷ ಸೇವೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಶಾ. ಶ. ೧೯೦೭ ಕ್ರೋಧನನಾಮಸಂವತ್ಸರ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ವದ್ಯ ಪಂಚಮಿ ದಿ॥ ೭-೬-೧೯೮೫ ಶುಕ್ರವಾರ ದಿವಸ ಕಾಶೀ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಶೈಲ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಉಮಾಪತಿ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅಮೃತಹಸ್ತದಿಂದ ಜಗದ್ಗುರು ತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕೇದಾರ ಪೀಠದ ೩೨೩ ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿಅಧಿಕಾರ ವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ರಾವಲ್ ಶ್ರೀ ೧೧೦ನೇ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೀಳಗೀ ತಾಲೂಕಿನ "ಗುಳಬಾಳ" ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಶ್ರೀ ವೇ ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಹಾಗೂ ಸೌ. ಭಾಗೀರಥಿ ಬಾಯಿ ಈ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಜಂಗಮ ದಂಪತಿಗಳ ಪವಿತ್ರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.

ಇವರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮನೆಯನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಶ್ರೀಮದ್ವೀರಶೈವ ಗುರುಕುಲ (ಹೊಟಗೀ ಮಠ)ದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಸ್ಕೃತಾಧ್ಯಯನನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೇದಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ೧೯೬೩ ರಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ರಾವಲ್‌ರಾಗಿದ್ದ ಲಿಂ. ವಿಶ್ವನಾಥಲಿಂಗರ ಚೇಲಾ (ಶಿಷ್ಯ) ಆಗಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ರಾಮಯ್ಯನವರು "ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗ" ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದು ಆರು ತಿಂಗಳ ಪರ್ಯಂತರವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೇದಾರನಾಥನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿ ಇಲ್ಲದ ಮೂಲಕ ಪುನಃ ಸೊಲ್ಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಶ್ರೀ ಷ. ಬ್ರ. ತಪೋರತ್ನಂ ಯೋಗಿರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಯಾದ ಬಳಿಕ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬರದಾಪುರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಠಕ್ಕೆ ಮಠಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಜೊತೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಶ್ರೀ ಭೀಮಾಶಂಕರಪ್ಪಾ ಗಿರವಲಕರ ಬೆಂಬಳಿ ಹಾಗೂ ಲಿಂ. ಸಂಗಪ್ಪಾ ಚಾಕೋತೆ ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಅಂಬಾಜೋಗಾಯಿಯ ಶ್ರೀಶಂಭುಲಿಂಗ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಠಕ್ಕೆ ೧೯೭೦ ರಲ್ಲಿ ಲಿಂ. ರಂಭಾಪುರಿ ಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಸನ್ನ ರೇಣುಕ ವೀರಗಂಗಾಧರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಜಲಗಾಂವದ ಶ್ರೀ ಷ. ಬ್ರ. ಪ್ರಭು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶ್ರೀ. ಷ. ಬ್ರ. ಶಂಭುಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಅಭಿಧಾನವನ್ನು ಪಡೆದರು.

ನಂತರ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಶಿಗೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಗುರುಕುಲದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದರು. ಮುಂದೆ ರಾವಲ್ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಾಂತಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದನಂತರ ವರ್ತಮಾನ ಕೇದಾರ ಪೀಠದ ಚೇಲಾಗಳಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಹಳಬರೂ, ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯತಾ

ಸಂಪನ್ನರೂ ಇದ್ದ ಕಾರಣ, ಕೇದಾರ ಮಂದಿರದ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಇವರನ್ನೇ ಚುನಾಯಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ ೧೯೮೩ ನೆಯ ಇಸವಿಯ ವಿಜಯದಶಮಿ ದಿವಸ ಟಿಹರೀಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ತಿಲಕೋತ್ಸವವಾಗಿ "ರಾವಲ್" ಎಂಬ ಪದವಿಯಿಂದ ವಿಭೂಷಿತರಾದರು.

ಶ್ರೀ ಕೇದಾರ ಪೀಠವು ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶದ ಕೇದಾರನಾಥ ಟ್ರಸ್ಟ ಕಮಿಟಿಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಪೀಠಾಧಿಕಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಅನಾವಶ್ಯಕಗಳಾದ ಕಾನೂನಿನ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ರಾವಲ್ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಬಂದವು. ಆದರೂ ಶ್ರೀ ಕಾಶೀ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಕೃಪಾಶೀರ್ವಾದಬಲದಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವೂ ದೂರಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು.

ಸದ್ಯಃ ಕೇದಾರ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿರುವ ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಸದ್ಗುಣಿಗಳೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಂದ ಈ ಪೀಠದ ಉನ್ನತಿಯ ಆಶಾಕಿರಣಗಳು ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಶ್ರೀ ಕೇದಾರನಾಥನೇ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಕೇದಾರಪೀಠದ ಆಚಾರ್ಯರು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹಿಮಾಲಯದ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪೀಠದ ಸದ್ಯದ ೩೨೩ ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಶ್ರೀ ನಿರಂಜನಲಿಂಗ, ಶ್ರೀ ನಿತ್ಯಾನಂದಲಿಂಗ, ಶ್ರೀ ರಾಚಲಿಂಗ, ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗ, ಶ್ರೀ ರಾಜಶೇಖರಲಿಂಗ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಚಿದ್ಘನಲಿಂಗರು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕರ್ನಾಟ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಭಿನ್ನ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಜಂಗಮರೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚಿದ್ಘನಲಿಂಗರು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಸೇವಕರಾಗಿಯೂ ಉಳಿದವರು ಶ್ರೀ ಕೇದಾರನಾಥ, ಗುಪ್ತಕಾಶಿ, ಮಧ್ಯಮೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಓಖಿಮಠ

ಗಳಲ್ಲಿಯು ದೇವರ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ, ಬಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪೀಠದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರು "ಗಢವಾಲಕಾ ಇತಿಹಾಸ" ಹಾಗೂ ರಾಮದಾಸಗೌಡರು ರಚಿಸಿದ "ಹಿಂದುತ್ವ" ಎಂಬ ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕೇದಾರ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರು ಪರಂಪರೆ

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ತ್ರ್ಯಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು (ಕೃತಯುಗ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ತ್ರಿವಕ್ತ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು (ತ್ರೇತಾಯುಗ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಘಂಟಾಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು (ದ್ವಾಪರಯುಗ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು (ಕಲಿಯುಗದ ಆರಂಭ)

೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭುಕುಂಡಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಣೇಶಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸೋಮಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಹರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೀರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗರ್ಗಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭವ್ಯಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕಾರಣಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮನೋಹರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜಗನ್ಮಂಗಲಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜಯಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಕರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕುಬೇರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಜಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿರೂಪಾಕ್ಷಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಂಗಾಧರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ದೇವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು
೨೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ತ್ರ್ಯಂಬಕಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮದನಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ತ್ರಿಲೋಚನಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸ್ಮರಾರಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪುರಾರಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಂಪಾತಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕರ್ಪೂರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸುರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಆನಂದ ತಾಂಡವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶುಕ್ರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೂಪಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಸುಂದರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮೂರ್ತಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಾರಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೩೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕುಂದಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚರಮಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು
೪೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಧರ್ಮಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ತೀರ್ಥಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚಂಡಿಕೇಶ್ವರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭಜನಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ದೇವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರಾಮಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಂದಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭವಾರಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಭಾಪತಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸುನಾಮಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಧ್ವಜಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭೈರವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸುಮೇರುಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಿರಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಓಂಕಾರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪೂರ್ಣಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಅಘೋರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭಾವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಣಿಭದ್ರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೫೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭವಾರಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಾಗಹಾರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುರಾರಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರತ್ನಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಿರಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೬೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕಠೋರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪುರೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಭುಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವರಣಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ತಾರಕಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವರ್ಣಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕಾಮಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಂಡಲೇಶ್ವರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಅರುಣಾಚಲಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಹೇಶಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಹರಿಕೇಶಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸುರೇಶಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾರುದ್ರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರ .
೨೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಬಲಾಹಕಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು,
೨೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೋಹಿತಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭೀಮಕರ್ಣಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಕರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕೀರ್ತಿಸಾಗರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುಖ್ಯಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶುದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವದಾನ್ಯಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೇದಸಮ್ಮತಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮನುಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕುಮಾರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಯಜ್ಞಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುಕ್ತಿಮುನಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೪೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಯಜ್ಞಮೂರ್ತಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

೯೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಾತ್ವಿಕಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪರ್ಣಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಭೂತಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೫. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಬಾಲಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೬. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕಲಾಧರಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೭. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಿರಂಜನಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೯೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಮೂರ್ತಿಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕಲಾಧರಲಿಂಗ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೦೧. ,, ಸತ್ಯಲಿಂಗ ,,
೧೦೨. ,, ವೀರಭದ್ರಲಿಂಗ ,,
೧೦೩. ,, ಅವ್ಯಕ್ತಲಿಂಗ ,,
೧೦೪. ,, ಕಲ್ಪಲಿಂಗ ,,
೧೦೫. ,, ರುದ್ರಪಾದಲಿಂಗ ,,
೧೦೬. ,, ಸಾಮಲಿಂಗ ,,
೧೦೭. ,, ಮೃತ್ಯುಂಜಯಲಿಂಗ ,,
೧೦೮. ,, ಧಾನ್ಯಲಿಂಗ ,,
೧೦೯. ,, ಪ್ರಧಾನಲಿಂಗ ,,
೧೧೦. ,, ಪುರಾಣಲಿಂಗ ,,
೧೧೧. ,, ಕಲ್ಯಾಣಲಿಂಗ ,,
೧೧೨. ,, ಅಘೋರಲಿಂಗ ,,
೧೧೩. ,, ವಿಷ್ಣುಲಿಂಗ ,,
೧೧೪. ,, ಹರಲಿಂಗ ,,
೧೧೫. ,, ಕವಿಲಿಂಗ ,,
೧೧೬. ,, ನೀಲಲಿಂಗ ,,
೧೧೭. ,, ಕರ್ಮಲಿಂಗ ,,
೧೧೮. ,, ಜನಾರ್ದನಲಿಂಗ ,,

೧೧೯.	ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು	ವ್ರತಲಿಂಗ	ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೨೦.	,,	ರಾಜಲಿಂಗ	,,
೧೨೧.	,,	ನೀತಿಲಿಂಗ	,,
೧೨೨	,,	ಮನೋರಥಲಿಂಗ	,,
೧೨೩.	,,	ಗುಣಾಧರಲಿಂಗ	,,
೧೨೪.	,,	ಮನೋರೂಪಲಿಂಗ	,,
೧೨೫.	,,	ವಿದ್ಯಾಲಿಂಗ	,,
೧೨೬.	,,	ಬಲಲಿಂಗ	,,
೧೨೭.	,,	ವಸಂತಲಿಂಗ	,,
೧೨೮.	,,	ಜೀವಲಿಂಗ	,,
೧೨೯.	,,	ಜ್ಯೋತೀರೂಪಲಿಂಗ	,,
೧೩೦.	,,	ನಿರಂಜನಲಿಂಗ	,,
೧೩೧.	,,	ಪುರಾಣಲಿಂಗ	,,
೧೩೨.	,,	ಸರ್ವೇಶಲಿಂಗ	,,
೧೩೩.	,,	ಪಿನಾಕಲಿಂಗ	,,
೧೩೪.	,,	ವಜ್ರಲಿಂಗ	,,
೧೩೫-	,,	ಪುರೇಂದ್ರಲಿಂಗ	,,
೧೩೬.	,,	ರೋಮಲಿಂಗ	,,
೧೩೭.	,,	ತ್ರ್ಯಂಬಕಲಿಂಗ	,,
೧೩೮.	,,	ಕುಂದಲಿಂಗ	,,
೧೩೯.	,,	ಶಂಖಲಿಂಗ	,,
೧೪೦.	,,	ಭೂತಲಿಂಗ	,,
೧೪೧.	,,	ಭವಲಿಂಗ	,,
೧೪೨.	,,	ಸ್ಥಾಣುಲಿಂಗ	,,
೧೪೩.	,,	ಧೀರಲಿಂಗ	,,
೧೪೪.	,,	ಸ್ವರಲಿಂಗ	,,
೧೪೫.	,,	ಸಾರಲಿಂಗ	,,

೧೪೬.	ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು	ಹರಲಿಂಗ	ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೪೭.	,,	ಪಂಚಯಜ್ಞಲಿಂಗ	,,
೧೪೮.	,,	ಜಗತಲಿಂಗ	,,
೧೪೯.	,,	ಕೈಲಾಸಲಿಂಗ	,,
೧೫೦.	,,	ಸೂಕ್ಷ್ಮಲಿಂಗ	,,
೧೫೧.	,,	ನಾದಲಿಂಗ	,,
೧೫೨.	,,	ಹಾರಲಿಂಗ	,,
೧೫೩.	,,	ವಾಯುಲಿಂಗ	,,
೧೫೪.	,,	ಅಮರಲಿಂಗ	,,
೧೫೫.	,,	ಮಂದಾರಲಿಂಗ	,,
೧೫೬.	,,	ಸುಲಭಲಿಂಗ	,,
೧೫೭.	,,	ಯೋಗಿಲಿಂಗ	,,
೧೫೮.	,,	ಸುಂದರಲಿಂಗ	,,
೧೫೯.	,,	ಶಾಂತಲಿಂಗ	,,
೧೬೦.	,,	ರೂಪಲಿಂಗ	,,
೧೬೧.	,,	ಸ್ವರೂಪಲಿಂಗ	,,
೧೬೨.	,,	ಮಾಯಾಲಿಂಗ	,,
೧೬೩.	,,	ಅಮೃತಲಿಂಗ	,,
೧೬೪.	,,	ಶಾಂತಲಿಂಗ	,,
೧೬೫.	,,	ಅನ್ನಲಿಂಗ	,,
೧೬೬.	,,	ಕಲಾಧರಲಿಂಗ	,,
೧೬೭.	,,	ಗೌರೀಶಲಿಂಗ	,,
೧೬೮.	,,	ಅಮೋಯಲಿಂಗ	,,
೧೬೯.	,,	ಜಯದ್ರಥಲಿಂಗ	,,
೧೭೦.	,,	ವೀರಲಿಂಗ	,,
೧೭೧.	,,	ಗಂಭೀರಲಿಂಗ	,,
೧೭೨.	,,	ಕ್ಷೇತ್ರಲಿಂಗ	,,

೧೭೩.	ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು	ಶಿವಾಗಮಲಿಂಗ	ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೧೭೪.	,,	ಗಿರಿರಾಜಲಿಂಗ	,,
೧೭೫.	,,	ಕಾಲಲಿಂಗ	,,
೧೭೬.	,,	ಚಂದ್ರಶೇಖರಲಿಂಗ	,,
೧೭೭.	,,	ಕ್ರೌಂಚದಾರಲಿಂಗ	,,
೧೭೮.	,,	ಪುರಂದರಲಿಂಗ	,,
೧೭೯.	,,	ಕಲಕಾರಿಲಿಂಗ	,,
೧೮೦.	,,	ವಿಷ್ಣುಲಿಂಗ	,,
೧೮೧.	,,	ಮರ್ಮಲಿಂಗ	,,
೧೮೨.	,,	ತ್ರಿಪುರಾರಿಲಿಂಗ	,,
೧೮೩.	,,	ದಾಮೋದರಲಿಂಗ	,,
೧೮೪.	,,	ಹೇರವಲಿಂಗ	,,
೧೮೫.	,,	ಹರಿದ್ರಲಿಂಗ	,,
೧೮೬.	,,	ಜಾಲಪಾದಲಿಂಗ	,,
೧೮೭.	,,	ಮಾಧವಲಿಂಗ	,,
೧೮೮.	,,	ವಾಸವಲಿಂಗ	,,
೧೮೯.	,,	ಸರ್ವಲಿಂಗ	,,
೧೯೦.	,,	ಭೂತಿಲಿಂಗ	,,
೧೯೧.	,,	ಮೃಡಲಿಂಗ	,,
೧೯೨.	,,	ಪ್ರಥಮಾಧಿಪಲಿಂಗ	,,
೧೯೩.	,,	ಬಾಣಲಿಂಗ	,,
೧೯೪.	,,	ಧನಲಿಂಗ	,,
೧೯೫.	,,	ದೇವೇಶಲಿಂಗ	,,
೧೯೬.	,,	ಗುಣಾತೀತ	,,
೧೯೭.	,,	ಪೀತಾಂಬರಲಿಂಗ	,,
೧೯೮.	,,	ವಿಶಾಲಲಿಂಗ	,,
೧೯೯.	,,	ಕೇವಲಿಂಗ	,,

೨೦೦.	ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು	ಶೂಲಧಾರಿಲಿಂಗ	ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೦೧.	,,	ಬುಧಲಿಂಗ	,,
೨೦೨.	,,	ಆರಜಲಿಂಗ	,,
೨೦೩.	,,	ಜನಕಲಿಂಗ	,,
೨೦೪.	,,	ಕಾಲಲಿಂಗ	,,
೨೦೫.	,,	ಕೈವಲ್ಯಲಿಂಗ	,,
೨೦೬.	,,	ಸಿಂಹಲಿಂಗ	,,
೨೦೭.	,,	ಪಶುಪತಿಲಿಂಗ	,,
೨೦೮.	,,	ಭದ್ರಲಿಂಗ	,,
೨೦೯.	,,	ಬಹುರೂಪಲಿಂಗ	,,
೨೧೦.	,,	ಪೂಜ್ಯಲಿಂಗ	,,
೨೧೧.	,,	ಕಾಂತಲಿಂಗ	,,
೨೧೨.	,,	ನಿರಾಮಲಿಂಗ	,,
೨೧೩.	,,	ಹಂಸಲಿಂಗ	,,
೨೧೪.	,,	ಮನಸ್ವಲಿಂಗ	,,
೨೧೫.	,,	ವಿಶ್ವಹಾರಲಿಂಗ	,,
೨೧೬.	,,	ವಿರಾಗಲಿಂಗ	,,
೨೧೭.	,,	ರವಿನೇತ್ರಲಿಂಗ	,,
೧೧೮.	,,	ಪವಿತ್ರಲಿಂಗ	,,
೨೧೯.	,,	ನಾದಲಿಂಗ	,,
೨೨೦.	,,	ವರದಲಿಂಗ	,,
೨೨೧.	,,	ಮಂತ್ರಲಿಂಗ	,,
೨೨೨.	,,	ಪ್ರಥಮಲಿಂಗ	,,
೨೨೩.	,,	ಸಿತಿಕಂಠಲಿಂಗ	,,
೨೨೪.	,,	ವಿಧಿಲಿಂಗ	,,
೨೨೫.	,,	ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾಶ್ರಮಲಿಂಗ	,,
೨೨೬.	,,	ಸೋಮನಾಥಲಿಂಗ	,,

೨೨೭.	ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು	ಕೇದಾರಲಿಂಗ	ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೨೮.	,,	ನಾಥಲಿಂಗ	,,
೨೨೯.	,,	ಕವಿನಾಥಲಿಂಗ	,,
೨೩೦.	,,	ಪೂರ್ಣಾನಂದಲಿಂಗ	,,
೨೩೧.	,,	ಶೈಲಪತಿಲಿಂಗ	,,
೨೩೨.	,,	ಚೈತನ್ಯಲಿಂಗ	,,
೨೩೩.	,,	ಕೆಂಚೇಶ್ವರಲಿಂಗ	,,
೨೩೪.	,,	ದ್ವಂದ್ವಾತೀತ	,,
೨೩೫.	,,	ಆಮೋದಲಿಂಗ	,,
೨೩೬.	,,	ಪಂಚವಕ್ತ್ರಲಿಂಗ	,,
೨೩೭.	,,	ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗ	,,
೨೩೮.	,,	ಕಾಶೀನಾಥಲಿಂಗ	,,
೨೩೯.	,,	ಸಂಹಾರಲಿಂಗ	,,
೨೪೦.	,,	ಶರಭಲಿಂಗ	,,
೨೪೧.	,,	ಗದಾಧರಲಿಂಗ	,,
೨೪೨.	,,	ಗಗನಲಿಂಗ	,,
೨೪೩.	,,	ಉತ್ತಮಲಿಂಗ	,,
೨೪೪.	,,	ವಿಭವಲಿಂಗ	,,
೨೪೫.	,,	ಪಾರಿಜಾತಕಲಿಂಗ	,,
೨೪೬.	,,	ಬಾಲರೂಪಲಿಂಗ	,,
೨೪೭.	,,	ಅಮರಲಿಂಗ	,,
೨೪೮.	,,	ಪರಮಾಣುಲಿಂಗ	,,
೨೪೯.	,,	ಪರಶುರಾಮಲಿಂಗ	,,
೨೫೦.	,,	ನಾಗೇಶಲಿಂಗ	,,
೨೫೧.	,,	ಉದಯಲಿಂಗ	,,
೨೫೨.	,,	ಉದಾರಲಿಂಗ	,,
೨೫೩.	,,	ಕಾರಣಲಿಂಗ	,,

೨೫೪.	ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು	ಪದ್ಮನಾಭಲಿಂಗ	ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೫೫.	,,	ಅಘೋರಲಿಂಗ	,,
೨೫೬.	,,	ಜಯನಾಥಲಿಂಗ	,,
೨೫೭.	,,	ವೀತರಾಗಲಿಂಗ	,,
೨೫೮.	,,	ಚಂದ್ರಲಿಂಗ	,,
೨೫೯.	,,	ವಿಚಿತ್ರಲಿಂಗ	,,
೨೬೦.	,,	ಸುಂದರಲಿಂಗ	,,
೨೬೧.	,,	ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿಲಿಂಗ	,,
೨೬೨.	,,	ಯಜ್ಞಲಿಂಗ	,,
೨೬೩.	,,	ಸತ್ಯರೂಪಲಿಂಗ	,,
೨೬೪.	,,	ಸ್ವರೂಪಲಿಂಗ	,,
೨೬೫.	,,	ಕಲ್ಯಾಣಲಿಂಗ	,,
೨೬೬.	,,	ಪುರಾಣಲಿಂಗ	,,
೨೬೭.	,,	ಸ್ವಭಾವಲಿಂಗ	,,
೨೬೮.	,,	ವಿಶೇಷಲಿಂಗ	,,
೨೬೮.	,,	ವೈದ್ಯಲಿಂಗ	,,
೨೭೦.	,,	ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಲಿಂಗ	,,
೨೭೧.	,,	ಧನದಲಿಂಗ	,,
೨೭೨.	,,	ಪ್ರಕಾಶಲಿಂಗ	,,
೨೭೩.	,,	ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಲಿಂಗ	,,
೨೭೪.	,,	ನಿರ್ಮಲಲಿಂಗ	,,
೨೭೫.	,,	ಸ್ವೈತಲಿಂಗ	,,
೨೭೬.	,,	ನಾರಾಯಣಲಿಂಗ	,,
೨೭೭.	,,	ಗೌರಲಿಂಗ	,,
೨೭೮.	,,	ಪ್ರಕಾಶಲಿಂಗ	,,
೨೭೯.	,,	ವಿದೇಹಲಿಂಗ	,,
೨೮೦.	,,	ಪ್ರಮಾಣಲಿಂಗ	,,

೨೮೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸ್ವಸ್ತಿಕಲಿಂಗ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೨೮೨. ,, ಸದಾನಂದಲಿಂಗ ,,
೨೮೩. ,, ದುರ್ಗಮಲಿಂಗ ,,
೨೮೪. ,, ಚಿರಂತನಲಿಂಗ ,,
೨೮೫. ,, ವಸಂತಸರಲಿಂಗ ,,
೨೮೬. ,, ರಹಸ್ಯಲಿಂಗ ,,
೨೮೭. ,, ಜ್ಞಾನದೀಪಲಿಂಗ ,,
೨೮೮. ,, ವಿಶೋಕಲಿಂಗ ,,
೨೮೯. ,, ಜನಾರ್ದನಲಿಂಗ ,,
೨೯೦. ,, ಕೃತಜ್ಞಲಿಂಗ ,,
೨೯೧. ,, ಧರ್ಮರಾಜಲಿಂಗ ,,
೨೯೨. ,, ಜಟಾಧರಲಿಂಗ ,,
೨೯೩. ,, ಖ್ಯಾತಲಿಂಗ ,,
೨೯೪. ,, ದುರ್ಲಭಲಿಂಗ ,,
೨೯೫. ,, ವಿಶೂಲಲಿಂಗ ,,
೨೯೬. ,, ಕಲ್ಪರಾಜಲಿಂಗ ,,
೨೯೭. ,, ಅಭಿರಾಮಲಿಂಗ ,,
೨೯೮. ,, ವರುಣಲಿಂಗ ,,
೨೯೯. ,, ಅಜರಲಿಂಗ ,,
೩೦೦. ,, ದೇವದೇವಲಿಂಗ ,,
೩೦೧ ,, ಕಪಿಲಲಿಂಗ ,,
೩೦೨. ,, ಭಾಲಚಂದ್ರಲಿಂಗ ,,
೩೦೩. ,, ಮುರಾರಿಲಿಂಗ ,,
೩೦೪. ,, ಅಮಲಲಿಂಗ ,,
೩೦೫. ,, ಕಾಮಲಿಂಗ ,,
೩೦೬. ,, ತ್ರಿಕಾಮಲಿಂಗ ,,
೩೦೭. ,, ಚಾಂದಲಿಂಗ ,,

೩೦೮.	ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು	ವೀರಭದ್ರಲಿಂಗ	ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.
೩೦೯.	,,	ಶಿವಲಿಂಗ	,,
೩೧೦.	,,	ಶಿವಲಿಂಗ	,,
೩೧೧.	,,	ಸಿತಂಬರಲಿಂಗ	,,
೩೧೨.	,,	ಮಹಾಲಿಂಗ	,,
೩೧೩.	,,	ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗ	,,
೩೧೪.	,,	ವಸುಲಿಂಗ	,,
೩೧೫.	,,	ಸಿತಂಬರಲಿಂಗ	,,
೩೧೬.	,,	ವೈದ್ಯಲಿಂಗ	,,
೩೧೭.	,,	ಕೇದಾರಲಿಂಗ	,,
೩೧೮.	,,	ಗಣೇಶಲಿಂಗ	,,
೩೧೯.	,,	ವಿಶ್ವಲಿಂಗ	,,
೩೨೦.	,,	ನೀಲಕಂಠಲಿಂಗ	,,
೩೨೧.	,,	ವಿಶ್ವನಾಥಲಿಂಗ	,,
೩೨೨.	,,	ಶಾಂತಲಿಂಗ	,,
೩೨೩.	,,	ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗ	,,

ವಿ.ಸೂಚನೆ: ಕೇದಾರ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರು ಪರಂಪರೆಯ ಈ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಂ. ಹರಿಕೃಷ್ಣ ರತೂಡಿ ಇವರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ "ಗಢವಾಲ ಕಾ ಇತಿಹಾಸ" (೧೯೨೮ ಇಸ್ವಿ) (ಗಢವಾಲ ಪ್ರೆಸ್ ದೆಹರಾದೂನ) ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಶೈಲ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆ

ಶ್ರೀಶೈಲವು ದ್ವಾದಶ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಶ್ರೀಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಶಿವಲಿಂಗ ಹಾಗೂ ಭ್ರಮರಾಂಬಾ ದೇವಿಯರ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭೂಲೋಕದ ಕೈಲಾಸದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪುರಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಲಾದಮಹರ್ಷಿಯ ಮಗನಾದ "ಪರ್ವತ''ನು ತಂದೆಯಂತೆ ಶ್ರೀಶೈಲ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗದ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದನು. ಆಗ ಶಿವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ನಿನಗೆ ಏನುಬೇಕು ? ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ— "ನೀನು ನನಗೆ ಈ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ದಿನಾಲು ಮೂರುಸಾರೆ ದರ್ಶನಕೊಡಬೇಕು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಅದರಂತೆ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನು ಪ್ರತಿದಿವಸ "ಪರ್ವತ''ನಿಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಡತೊಡಗಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ "ಪರ್ವತಮಲ್ಲಯ್ಯಾ'' ಎಂಬ ರೂಢನಾಮವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಮಧ್ಯಮ ಪಾಂಡವನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಗಳಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಹಾಗೂ ಅವನ ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಅಜರಾಮರ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಆವೆರಡು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಲ್ಲಿಕಾ+ಅರ್ಜುನ) ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು "ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ" ನೆಂಬ ಅಭಿಧಾನದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನೆಂಬ ಉಕ್ತಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಅದರಂತೆ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತಮೌರ್ಯನು ತನ್ನ ಸಹೋದರರಾದ ನವನಂದರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ ಪಾಪದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ದೇಶ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವನ ಮಗಳಾದ ಚಂದ್ರಾವತಿಯು ವಿವಾಹವಾಗದೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿಯಾಗಿದ್ದು ತಂದೆಯು ಮಾಡಿದ ಪಾಪನಿವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ವ್ರತಗಳನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತು ಆ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಗಳಿಂದ

ಪೂಜಿಸಿ ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದಳೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಆ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಕ್ಕೆ "ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ"ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದುದಾಗಿ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಶೈಲದ ದರ್ಶನೀಯ ಸ್ಥಲಗಳು :—

ಶ್ರೀಶೈಲವು ಕೇವಲ ದೇವಸ್ಥಾನದಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇದು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರ ಭವ್ಯವಾದ ಗುರುಪೀಠದಿಂದಲೂ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರ ಪೀಠದ ಜತೆಗೆ ಅನೇಕ ಮಠಗಳೂ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೀಲವಂತರಮಠ, ಘಂಟಾಕರ್ಣಮಠ ಸಾರಂಗಮಠ, ವಿಭೂತಿಮಠ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಠ, ನಂದಿಕೇಶ್ವರಮಠ, ವಟಸಿದ್ಧಮಠ, ಚಂದ್ರಗುಂಡಮಠ, ಕಮರೀಮಠ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಠಗಳು ಬಹಳ ಜೀರ್ಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ—

ಶ್ರೀಶೈಲಂ ಶಿಖರೇಶ್ವರಂ ಗಣಪತಿಂ ಶ್ರೀಹಾಟಕೇಶಂ ಪುನಃ
ಸಾರಂಗೇಶ್ವರಬಿಂದುತೀರ್ಥಮಮಲಂ ಘಂಟಾರ್ಕಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಂ ।
ಗಂಗಾಂ ಶ್ರೀಭ್ರಮರಾಂಬಿಕಾಂ ಗಿರಿಸುತಾಮಾರಾಮವೀರೇಶ್ವರಂ
ಶಂಖಂ ಚಕ್ರವರಾಹತೀರ್ಥಮನಿಶಂ ಶ್ರೀಶೈಲನಾಥಂ ಭಜೇ ॥

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಶೈಲದ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣಗಳಾದ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಪದ್ಯವು ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯಾತ್ರಿಕನೂ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಹಾಟಕೇಶ್ವರ (ಅಡಕೇಶ್ವರ), ಶಿಖರೇಶ್ವರ, ಗಣಪತಿ, ಪಂಚಧಾರಾ, ಪಲ್ಲಧಾರಾ, ಭ್ರಮರಾಂಬಾ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಮುಂತಾದ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಾನಗಳ ದರ್ಶನವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿದರೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು—"ಶ್ರೀಶೈಲಶಿಖರೇ ದೃಷ್ಟೇ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ನ ವಿದ್ಯತೇ" "ಶ್ರೀಶೈಲ ದರ್ಶನಾನ್ಮುಕ್ತಿಃ" ಎಂಬುದಾಗಿ

ಕೇವಲ ಶ್ರೀಗಿರಿಯ ಶಿಖರ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಈ ಸ್ಥಾನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಪೀಠ :

ಶ್ರೀಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಹಾಗೂ ಭ್ರಮರಾಂಬಾ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಪೀಠವು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸುಧಾಕುಂಡಾಖ್ಯಸುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಲಿಂಗತಃ ।
ಜನನಂ ಪಂಡಿತಾರ್ಯಸ್ಯ ನಿವಾಸಃ ಶ್ರೀಗಿರೌ ಶಿವೇ ॥

ವೃಷಗೋತ್ರಾಧಿನಾಥಶ್ಚ ಸಿಂಹಾಸನಪತಿಶ್ಚ ಯಃ ।
ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಸನ್ನಾಮಾ ಜಗದ್ಗುರುತಮಶ್ಚ ಸಃ ॥ (ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮ)

ಮೊದಲಾದ ಆಗಮ ವಚನಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗದಿಂದ ದಿವ್ಯದೇಹ ಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಶ್ರೀಶೈಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪೀಠವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಶ್ರೀಶೈಲಪೀಠ ಅಥವಾ "ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರು ಧೇನುಕರ್ಣಶಾಖೆಯ ಹಾಗೂ ವೃಷಭ ಗೋತ್ರದ ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿವನ ತತ್ಪುರುಷ ಮುಖಸಂಜಾತರಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರುವದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಕೃತ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚತುರಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚತುರ್ವಕ್ತ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಧೇನುಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಎಂಬ ನಾಮಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು.

ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಮಹಾಮಂತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಸಾರೆ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ನಾರಕಿಗಳನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಸಾನಂದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಈ ಪೀಠದ ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಧೇನುಕರ್ಣ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರಿಂದ ಶಿವಾದ್ವೈತ (ವೀರಶೈವ) ಸಿದ್ಧಾಂತದ ತತ್ತ್ವಗಳ ಉಪದೇಶ ವನ್ನು ಪಡೆದು ಧನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಪರಂಪರಾಗತ
ಶ್ರೀ ವೃಷಭಗೋತ್ರ ಪುರುಷ

ಶ್ರೀ ವೃಷಭ

ಸನಾತನವಾದ ಈ ಪೀಠದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಪೌರಾಣಿಕ ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸ್ಕಂದಪುರಾಣದ ಶಂಕರ ಸಂಹಿತೆಯ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಶೈಲ ಖಂಡದ ಲಕ್ಷನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ—

ತಸ್ಮಿನ್ ಶ್ರೀ ಪರ್ವತೇ ಪುಣ್ಯೇ ಸಂಸಾರಾಭಯಭೇಷಜೇ ।
ಆಸ್ತೇ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧೀ ಸದಾನಂದಾಹ್ವಯೋ ಮುನಿಃ ॥೯೨॥
ಸರ್ವೋಪನಿಷದರ್ಥಜ್ಞಃ ಶಿವಧ್ಯಾನಪರಾಯಣಃ।
ಭಸ್ಮಾವಲಿಪ್ತಸರ್ವಾಂಗೋ ರುದ್ರಾಧ್ಯಾಯಜಪಾಶ್ರಯಃ ॥೯೩॥
ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಭರಣೋ ಧೃತಪಾಶುಪತವ್ರತಃ।
ಅತಿವರ್ಣಾಶ್ರಮೀ ಯೋಗೀ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತೋ ಜಗದ್ಗುರುಃ ॥೯೪॥

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಹಾಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳೂ, ಯೋಗಿವರೇಣ್ಯರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರುಸದಾನಂದಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶ್ರೀ ಶೈಲಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಇದ್ದರೆಂಬುದಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೂಅಲ್ಲದೇ ಅವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ—

ಆಹೂಯ ಪಿಂಗಳಂ ಶಿಷ್ಯಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮಭಾಷತ ।
ಅದ್ಯ ಪ್ರಭೃತಿ ಸಾಧೋ ತ್ವಂ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಂ ಭಸ್ಮನಾ ವಹ ॥೧೧೨॥
ಸರ್ವಾಂಗೋದ್ಧೂಳನಂ ನಿತ್ಯಂ ಕುರು ಧರ್ಮಪರಾಯಣಃ ।
ಅಗ್ನಿರಿತ್ಯಾದಿಭಿರ್ಮಂತ್ರೈಃ ಶ್ರೀಮತ್ಪಂಚಾಕ್ಷರೇಣ ವಾ ॥೧೧೩॥
ರುದ್ರಮಂತ್ರಜಪಾಭ್ಯಾಸಪರೋ ಭವ ಸಮಾಹಿತಃ ।
ಯಾವಜ್ಜೀವಮಿದಂ ದತ್ತಮಿಷ್ಟಲಿಂಗಂ ಸಮರ್ಚಯ ॥೧೧೪॥
ಕರಾಬ್ಜಪೀಠೇ ವಿನ್ಯಸ್ಯ ತದ್ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತಮಾನಸಃ ।
ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿನಾ ವತ್ಸ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥೧೧೫॥
ಯುಗಪದ್ ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿಃಸ್ಯಾತ್‌ತತೋ ಮೋಕ್ಷಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ ।
ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧೀ ಭವ ಸರ್ವದಾ ॥೧೧೬॥

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಸದಾನಂದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನಂದರೆ— ಶ್ವೇತನೆಂಬ ಶ್ರೀಮಂತನ ಮಗನಾದ ಪಿಂಗಳನಿಗೆ ಮಹಾರೋಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಹರಪ್ರಿಯ ನೆಂಬ ಸದ್ಭಕ್ತನಿಂದ ಶ್ರೀಶ್ವೇತನು ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರುಸದಾನಂದಮಹಾಸ್ವಾಮಿ ಗಳವರ ಮಹಿಮಾತಿಶಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಪಿಂಗಳನನ್ನು ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವರು ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದಗಳಿಂದ ಆವನ ರೋಗವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ, ಭಸ್ಮ, ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರ ಗಳನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿ ಶಿವಾಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ಕಂದಪುರಾಣದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಶ್ರೀಶೈಲಪೀಠವು ಅದೆಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಶೈಲಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಸ್ಥಾನದ (ಶಿವಾಜಿಗೋಪುರದ) ಉತ್ತರ ಮಹಾದ್ವಾರದ ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ದಂಡಕಮಂಡಲು ಧಾರಿಗಳಾದ ಐದು ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೇಳದವರು ಇರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನೂ ಈಗಲೂ ಕಾಣ ಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉತ್ಸವಮಾಡಿದ ವಿಷಯವು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಫೋಟೋಯುಗವಲ್ಲದ ಅಂದು ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಶಿಲ್ಪಿ ಯೋರ್ವನು ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿ ಸ್ಮಾರಕಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಅಂದು ಪಂಚಪೀಠಾಧೀಶ್ವರರು ಬಂದು ಹೋದಸ್ಮಾರಕಗಳಾದ ಪಂಚ ಮಠಗಳು ಈಗಲೂ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಘಂಟಾಮಠ (ಘಂಟಾಕರ್ಣ ಮಠ)ವು ಕೇದಾರಪೀಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಘಂಟಾಕರ್ಣ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ಮೂರ್ತಿಇದೆ. ಎರಡನೆಯದು ನಂದೀ (ನಂದುಲ) ಮಠವು ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು; ಮೂರನೆಯ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಠವು ಕಾಶೀಪೀಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು; ಅದರಂತೆ ಸಾರಂಗ ರಂಭಾಪುರಿ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ–ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಲಿಂ. ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ವಾಗೀಶ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು " ವಿಶ್ವಧರ್ಮವಾದ ವೀರಶೈವ " ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ಪುಟ ೫–೬ರಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೪೦ರಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ನನ್ನೆ ಚೋಳದೇವನೆಂಬ ಆಂಧ್ರರಾಜನು ತನ್ನಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ "ಕುಮಾರಸಂಭವ" ವೆಂಬ ಆಂಧ್ರಭಾಷೆಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು "ಶ್ರೀ ಜಂಗಮ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವಾಚಾರ್ಯ" ನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಆತನ ಅಸದೃಶವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನೂ, ಮಹಾಯೋಗಿತ್ವವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶೈಲಸಿಂಹಾಸನದ ಜಗದ್ಗುರುತ್ವವನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಗಂಥವು ೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ರಾಜಮಹೇಂದ್ರ ನಗರ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಪ್ರೋ. ಎಂ. ವಿ. ರಾಜಕೃಷ್ಣಕವಿಗಾರು ಎಂ. ಎ. ಇವರಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೯೮೦ ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ೧೦೬೦ ರಲ್ಲಿ ಶಿವೈಕ್ಯ ನಾಗಿರಬಹುದಾದ ಮುದನೂರಿನ ದಾಸಿಮಯ್ಯನು ಶ್ರೀಶೈಲ ಪೀಠಾಧೀಶ್ವರ ರಿಂದ ಶಿವಾದ್ವೈತ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದನೆಂದು ಚಿಲಕೂರಿ ನಾರಾಯಣ ರಾಯರು ತಿಳಿಸಿದ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಶೈಲಪೀಠವು ೧೦ ನೇ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾವೈಭವ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ವಿದಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಅನೇಕ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಈ ಪೀಠದ ಅಧಿಕಾರ ವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲಿನ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನರನ್ನು ಉದ್ಧಾರಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಆದಿ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರ ನಂತರ ಬಂದ ಕೆಲ ಪ್ರಾಚೀನ ಆಚಾರ್ಯರ ಹೆಸರುಗಳು ಹೀಗಿವೆ—

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸದಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಗಜಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಸಂಗಮಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ತ್ರಿರಂಗುಷ್ಠ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಅವ್ಯಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕಲ್ಯಾಣಪಂಡಿತಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಉಮಾಧವಶಿವಾ ಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಭುಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಗೋಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮಂಚಣಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸುಕೇಶಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ

ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಈಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಟ್ಟದ ಪ್ರಮಥೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ತ್ರಿಲಿಂಗಚಕ್ರೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಈ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮಂಚನಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಈ ಮೂವರು ಆಚಾರ್ಯರೂ ಉದ್ದಾಮ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ " ಪಂಡಿತತ್ರಯ "ರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು :—

ಕ್ರಿ ಶ. ೧೦೬೦ರಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಬ್ರಹ್ಮ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತಪರವಾದ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದು " ಶ್ರೀಕರಭಾಷ್ಯ " ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇವರು ವಿಜಯವಾಟಿಕಾ ಅಥವಾ ಈಗಿನ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಬೆಜವಾಡ ನಗರದ ಜಮ್ಮಿದೊಡ್ಡಿ (ಶಮೀವಾಟಿಕಾ) ಎಂಬ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಶ್ರೀಕರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಬೆಜವಾಡ ಶ್ರೀಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಶಮೀವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ (ಬನ್ನಿಯಗಿಡಕ್ಕೆ) ರೇಶ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನೇತುಹಾಕಿ ದೇವರ್ಷಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಶಿವಭಕ್ತರೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರೆಂಬ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ ಒಂದು ಪವಾಡವು ಬೆಜವಾಡದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ವಿದ್ಯಮಾನವಾದ ಪಲ್ಲಕೇತರಾಜನಿಂದ ಬರೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿಲಾಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರ ಈ ಅಗ್ನಿಸ್ತಂಭನ ಮಹಿಮೆಯು ಸಂಸ್ಕೃತ ಬಸವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ—

ಇತಿಹಾಸಾಂತರಂ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಶೃಣು ರಾಜನ್ ಮಹಾಮತೇ ।
ಶಿವಭಕ್ತೋ ಮಹಾಯೋಗೀ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತಃ ॥

ಶಾಸ್ತ್ರವಾದಾತಿಕುಶಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಸಭಾಂತರೇ ।

....

ಅನಂತಪಾಲಭೂಪಾಲಸಮಕ್ಷಂ ಭಕ್ತಿತತ್ಪರಃ ।

ಇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಕೃತ್ವಾಶು ನೀತ್ವಾಂಗಾರಚಯಂ ಪರಂ ॥

ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರಾಂತರೇ ನ್ಯಸ್ಯ ಬಬಂಧ ಸದೃಢಂ ಪರಂ । (ಅಧ್ಯಾಯ ೩೭)

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಅಗ್ನಿಸ್ತಂಭನ ಮಾಡಿ ಶಿವಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಬಿಜ್ಜಳ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥನು ಬರೆದ ಆಂಧ್ರ ಬಸವಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತರ ಈ ಮಹಿಮೆಯು ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತರು ತಾವು ಬರೆದ "ಶಿವತತ್ತ್ವಸಾರಮು" ಎಂಬ ತೆಲಗು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತರ ಅಗಾಧವಾದ ಮಹಿಮೆಯು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತರು ಶ್ರೀಬಸವೇಶ್ವರ, ಶ್ರೀ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತರಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಾಚೀನರೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು :—

ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಗಳಾದ ಇವರು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶೀಯರೇ ಆಗಿರುವರು. ಇವರು "ಶಿವತತ್ತ್ವಸಾರಮು" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಗಣಸಹಸ್ರನಾಮಾವಳಿ, ಲಿಂಗೋದ್ಭವ ದೇವಗದ್ದಮು, ರುದ್ರಮಹಿಮೆ, ಅಮರೇಶ್ವರಾಷ್ಟಕ ಮತ್ತು ಪರ್ವತ ವರ್ಣನಮು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ—ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚಿಕ್ಕಮಣ್ಣೂರಿನ ಶ್ರೀ. ಷ. ಬ್ರ. ಗುರುದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ನವಿಲಗುಂದ ಇವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೩೫ ರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥನು "ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಇವರ ಚರಿತ್ರೆಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆಂಧ್ರ

ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಗುರುರಾಜ ಕವಿಗಳು "ಶ್ರೀಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಚರಿತಂ" ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠಾಚಾರ್ಯರು "ಪಂಡಿರಾರಾಧ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ" ಎಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಭೀಮೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಪ್ರಧಾನಾರ್ಚಕರಾದ ಶ್ರೀಭೀಮನ ಪಂಡಿತ ಹಾಗೂ ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಗೌರಾಂಬಾದೇವಿಯರ ಪವಿತ್ರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರು ಜನಿಸಿದರೆಂದು "ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಚರಿತಂ'' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥದ ದೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಕರಣದ ೪೦ ನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಓರಂಗಲ್ ಗಣಪತಿರಾಯನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಶ್ರೀ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನು ಕ್ರಿ.ಶ ೧೩೦೦ ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನಂದರ ಶ್ರೀಶೈಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಸಮಯದ ಶ್ರೀಶೈಲ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಈಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳ ಉಂಬಳಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿಯ ನಿತ್ಯಪೂಜೆ, ನೈವೇದ್ಯ, ದೀಪಾರಾಧನೆ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೂ ಶ್ರೀಶೈಲ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಿಂದಲೇ ನಡೆಸಲ್ಪಡಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಶಿಲಾಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಶಾಸನವು ಇಂದಿಗೂ ಶ್ರೀ ಶೈಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಲಾಲಿಪಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಷೇತ್ರದ ಟ್ರಸ್ಟಕಮೀಟಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ರಾಮಪ್ಪನವರೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿರುವದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಷ॥ ಬ್ರ॥ ಗುರುದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಶೈಲ ಪೀಠದ ಇತಿಹಾಸರೂಪವಾದ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೭ ನೇ ಶತಮಾನದ ಪೆನಗೊಂಡ ಪುರವರಾಧೀಶ್ವರ ಕಾಚಕ್ಷಿಪಾಲನಿಂದ ದತ್ತವಾಗಿರುವ ತಾಮ್ರಶಾಸನದಿಂದ ಆಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಶೈಲ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಮಥೇಶ್ವರದೇವರು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿತ್ತಲಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೬೧ರ ವರೆಗೆ ಶ್ರೀಶೈಲ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಕೆಲವು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಕದಂಬ, ವಿಜಯನಗರ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ ರಾಜರಿಗೆ ಶಿವತತ್ತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವ ಶ್ರೀಶೈಲ ಧರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರವು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೬೪–೬೫ ರಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೀಡಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಹಾನಿಯನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಸಮಯದ ಶ್ರೀಶೈಲ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಮ್ಮ ಮೂಲಸ್ಥಾನವಾದ ಶ್ರೀಶೈಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕರ್ನೂಲ, ಆತ್ಮಕೂರ ಮತ್ತು ಗುಂತಕಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮಠಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸತೊಡ ಗಿದರು. ಈಗಲೂ ಈ ಮಠಗಳು ಶ್ರೀಶೈಲ ಪೀಠದ ಶಾಖಾಮಠಗಳಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಈ ಪೀಠದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಭಿಕ್ಷಾ ವೃತ್ತಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶಿವಪೂಜಾಧುರಂಧರರೂ ತಪೋ ನಿಷ್ಠರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಇವರ ತರುವಾಯ ನಾಗಲೂಟಿ ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪೀಠಾರೋಹಣ ಮಾಡಿದರು.

ಇವರು ಕರ್ನೂಲಜಿಲ್ಲಾ ನಂದಿಕೊಟಕೂರ ತಾಲೂಕ ಇಸಗ್ಯಾಳು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಮಹೇಶ್ವರವಂಶಸ್ಥರಾದ ಶ್ರೀ ಸಣ್ಣವೀರಭದ್ರಯ್ಯನವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಸೌ|| ಸಣ್ಣರಾಚಮ್ಮನವರು ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಪವಿತ್ರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ಶಿವಯೋಗಸಂಪನ್ನರೂ, ಸಾತ್ವಿಕರೂ ಆಗಿ ೩೦ವರ್ಷಪರ್ಯಂತರವಾಗಿ ಶ್ರೀಶೈಲ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿ ಆಂಧ್ರ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಪೀಠದ ಘನತೆ ಗೌರವ ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ೧೯೧೮ರಲ್ಲಿ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿದ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಇವರು ಭಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಧಕ್ಯದಿಂದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವುಂಟಾಗಲು ವಿಕ್ರಮನಾಮಸಂವತ್ಸರ ಆಷಾಢ ಶು|| ದ್ವಿತೀಯ ತಾ ೭–೭–೧೯೪೦ ರಂದು ತಮ್ಮ ಗುಂತಕಲ್ಲಮಠದಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುದೇನೂರು ಬೃಹನ್ಮಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪಂ.

ವಾಗೀಶಶಿವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ವಿಧಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಾಗೀಶ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಎಂಬ ನೂತನ ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ವಿಕ್ರಮನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಆಷಾಢ ಬ॥ ೧೨ ತಾ ೩೧-೭-೧೯೪೦ ನೆಯ ದಿವಸ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ನಾಗಲೂಟಿ ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಾಗೀಶಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು :

ಶ್ರೀ ಶೈಲಪೀಠದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಜಗದ್ಗುರುವಾಗೀಶ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕಾರ್ಯಕಾಲವು ಸುವರ್ಣ ಯುಗವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಜನನ ಮತ್ತು ಶಿವದೀಕ್ಷೆ :

ಇವರು ಧಾರವಾಡಜಿಲ್ಲಾ ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರತಾಲೂಕ ಮುದೇನೂರ ಗ್ರಾಮದ ಹಿರೇಮಠದ ಶ್ರೀ. ವೇ. ಬಸಯ್ಯನವರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಧರ್ಮ ಪತ್ನಿ ಸೌ॥ ರುದ್ರಮ್ಮನವರು ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಪವಿತ್ರಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾ.ಶ. ೧೮೩೦ ನೆಯ ಕೀಲಕನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಜೇಷ್ಠ ಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದ ತ್ರಯೋದಶಿ ತಾ॥ ೨೬-೬-೧೯೦೮ ಶುಕ್ರವಾರದಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೧೪ ಘಳಿಗೆ ೨೪ ಘಳದ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ರೋಹಿಣಿ ನಕ್ಷತ್ರದ ೨ನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಇವರು ಜನಿಸಿದ ಕಾರಣ ನಕ್ಷತ್ರ ನಾಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಇವರಿಗೆ "ವಾಗೀಶರು"ಎಂಬ ನಾಮಕರಣವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಇವರಿಗೆ ೮ನೆಯ ವರ್ಷ ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಭಾಪುರಿಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ ಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಎಡೆಯೂರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿವದೀಕ್ಷಾ ಸಂಸ್ಕಾರವಾಯಿತು.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ :

ಪೂಜ್ಯರು ಬಾಣಾವರ, ಬಾಡಗಿ, ಬಾಗಲಕೋಟ ಮತ್ತು ಅಥಣಿ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂ. ಪಂ. ಕಾಶೀನಾಥಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರ ಪ್ರೇರಣೆ

ಯಂತೆ ಕಾಶಿಗೆಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಪಡೆದು ಸ್ಥಳೀಯ ಟೀಕಮಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ಶಾರದಾ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ೧೯೩೭ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನವನ್ನು ಪಡೆದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅನೇಕ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಇವರು ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ "ಕಾವ್ಯತೀರ್ಥ ಪರೀಕ್ಷೆ" ಪಾಸಾದ ನಂತರ "ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯ" ಮತ್ತು "ವೇದಾಂತಾ ಚಾರ್ಯ" ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ ಕಾಶಿಯ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೌಢ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಹಯೋಗದಿಂದ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠದಲ್ಲಿ "ಕಾಶೀ ವೀರಶೈವ ವಿದ್ವತ್‌ಸಂಘ" ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಮಹಾನಾರಾಯ ಣೋಪನಿಷತ್ತು, ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿ (ಮೂಲ), ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶ ಪಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಪಣ, ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ, ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥ ಗಳನ್ನೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು.

ರಾಜಕೀಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ :

ಶ್ರೀ ವಾಗೀಶಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರ ಜೊತೆಗೆ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಇದಲ್ಲದೇ ಶ್ರೀಗಳವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸೇವಾದಳ(ಸ್ಕೌಟ)ದಲ್ಲಿ ೬ ವರ್ಷ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿ ದೇಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಯಕರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ಶ್ರೀಶೈಲಪೀಠದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ :

ಲಿಂ. ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ವಾಗೀಶಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ತಾ॥ ೭-೭-೧೯೪೦ ರಂದು ಗುಂತಕಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾ ಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರುಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿ ಗಳವರ ದಿವ್ಯನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶೈಲಜಗದ್ಗುರು ನಾಗಲೂಟಿ ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಅಮೃತಹಸ್ತದಿಂದ ಶ್ರೀಶೈಲ ಸೂರ್ಯ

ಸಿಂಹಾಸನದ ಜಗದ್ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ವಾಗೀಶ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂಬ ನೂತನ ನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಶ್ರೀಗಳವರು ಅಧಿಕಾರವಹಿಸಿದ ವರ್ಷವೇ ತಾ ೨೨-೨-೧೯೪೯ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯ ದಿವಸ ಶ್ರೀಶೈಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳವರ ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಮಹೋತ್ಸವವು ಮಹಾವೈಭವದಿಂದ ನೆರವೇರಿತಲ್ಲದೇ ಶ್ರೀಶೈಲ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಉತ್ಸವ ಹಾಗೂ ಸಭೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಶಿವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗುತ್ತಲಿವೆ

ಪೀಠದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ :

ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಗಳು ಪೀಠಾಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ಕರ್ನಾಟಕ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಭಕ್ತೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಭಕ್ತರ ಯಾತ್ರಾಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ೧೯೫೭ ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ರಾಜಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಗುಂತಕಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಕೂರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಾ ನಿವಾಸಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅನ್ನದಾಸೋಹದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂದಿನ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಾದ ಡಾ. ಬಾಬುರಾಜೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದರನ್ನು ಶ್ರೀಗಳು ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭವ್ಯವಾದ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನೀಡಿ ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪರಿಚಯ ಹಾಗೂ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಪಾತಾಳ ಗಂಗೆಗೆ ಒಂದು ಅಣೇಕಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ವಿದ್ಯುದಾಗಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಕ್ಷೇತ್ರೋದ್ಧಾರ ಕಮೀಟಿಯ ಪರಿಂದ ಕೇಳಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಆ ಕಾರ್ಯವು ಈಗ ಪೂರ್ಣಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಜಲ ವಿದ್ಯುದ್ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲ ಬೆಳಗಲಿದೆ.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಡಾ. ಎಸ್. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್‌ರೂ ತಾವು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದ ಹೊಂದಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಹಾಗೂ ಭ್ರಮರಾಂಬಾ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂ. ಶ್ರೀಶೈಲಜಗದ್ಗುರು ಜಂಗಮಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸಮಾಧಿಯು ಮಗ್ಗಲಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಹಳ ಜೀರ್ಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಪೀಠವು ಬೆಂಗಳೂರು ಭಕ್ತರ ವಿಶೇಷ ಧನಸಹಾಯದಿಂದ ನೂತನವಾಗಿನಿರ್ಮಾಣ ಗೊಂಡಿದೆ.

೧೯೬೧ ರಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ಕಮೀಶನರರು ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಪೀಠವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅಜ್ಞಾನಪೂರಿತವಾದ ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಲು ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರ ಸರಕಾರದ ರಾಜೀ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಂತೆ ಕರ್ನೂಲ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಪೀಠ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜಂಗಮಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸಮಾಧಿಗಳು ಶ್ರೀಶೈಲಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀಶೈಲಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರೇ ದೇವಾಲಯದ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳೆಂದೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಶೈಲಜಗದ್ಗುರುಗಳಿಗೆ ಪಾದಕಾಣಿಕೆಗಳು ಸಲ್ಲಬಹುದೆಂದೂ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು (O S. No. 61/64 ; O.S N. 24 67).

ಶ್ರೀಶೈಲ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಪೂಜ್ಯರು ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯವೂ ಬರುವ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಾದದ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಾಗೀಶ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ನಿತ್ಯಾನ್ನಮಂದಿರ'' ಹಾಗೂ "ಶ್ರೀಶೈಲ ಜಗದ್ಗುರು ಯಾತ್ರಾ ನಿವಾಸ'' ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿ ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಬಹುಭಾಷಾವಿಶಾರದರೂ, ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಪರಿಣತರೂ, ವರಕವಿಗಳೂ ಆದ ಪೂಜ್ಯರು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರವಾಗಲು ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಿಯವರು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಗುಂತಕಲ್ಲು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಹೈಯರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಸ್ಕೂಲು, ಶಿವಮೊಗ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂತೆಬೆನ್ನೂರು ಶ್ರೀಶೈಲ ಜಗದ್ಗುರು ವಾಗೀಶ ಪಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಹೈಸ್ಕೂಲು, ಓರಾಳಕೊಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶೈಲ

ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಮಠದ ಹಾಸ್ಟೇಲ್, ಹರಿಹರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ವಿಶ್ವಧರ್ಮ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಶೈಲಜಗದ್ಗುರು ವಾಗೀಶ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಬಹು ಸುಂದರವಾಗಿ ಸಾಗಿವೆ.

೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಗುಂತಕಲ್ಲದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿದ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರದ ರಜತಮಹೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ-ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಭಾಷಾ ಸೌಹಾರ್ದಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದರು.

ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಕರ್ತೃತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಬರೆದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ ! ೧೬-೨-೧೯೭೧ ರಂದು ಪೂಜ್ಯರ ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವವು ಶ್ರೀಶೈಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವೈಭವದಿಂದ ನೆರವೇರಿತು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಕುಲೀನ ಮಾಹೇಶ್ವರ ವಂಶದ ಶ್ರೀಉಮಾಪತಿದೇವರು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಸುಯೋಗ್ಯ ಮರಿದೇವರಿಗೆ ರಂಭಾಪುರಿ, ಕಾಶಿ ಮತ್ತು ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರ ದಿವ್ಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಗದ್ಗುರು ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಉಮಾಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂಬ ನೂತನ ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಸಮದರ್ಶಿತ್ವ :

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಾಗೀಶ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಸಮದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜವನ್ನು ದೂಷಿಸುವ ಗುರು-ವಿರಕ್ತವಾದವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಬೆಳಗು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ತತ್ತ್ವವೆ ।
ಬೆಳಗು ಬಸವನ ಭಕ್ತಿ ತತ್ತ್ವವೆ ।
ಬೆಳಗು ವಿರತರ ಶೂನ್ಯ ತತ್ತ್ವವೆ ಸರ್ವಸಮತೆಯೊಳು ॥

ಬೆಳಗು ಜಂಗಮ ವಂಶ ದೀಪವೆ ।
ಬೆಳಗು ಭಕ್ತರ ವಂಶ ದೀಪವೆ ।
ಬೆಳಗು ದ್ವೇಷಾಸೂಯೆಗಳ ಕಡುಕತ್ತಲೆಯ ಕಳೆದು ॥

ಪೂಜ್ಯರ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಹೊರಹೊರಟ ಅವರ ಈ ಉದ್ಗಾರ ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮತೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲಿ.

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ :

ಅಖಂಡವಾಗಿ ನಾಲ್ವತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತರ ಪೀಠ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಿಂದ ಬಹು ಬಳಲಿದ ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ೧೫-೯-೧೯೮೬ ನೆಯ ಸೋಮವಾರ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ತಮ್ಮ ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಪೂಜ್ಯರ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ದಿಂದ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ವೀರಶೈವ ಸೂರ್ಯನೇ ಅಸ್ತವಾದಂತಾಗಿದೆ. ಪೂಜ್ಯರ ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಧಿಯು ಅವರ ಪೂರ್ವದ ಸಂಕೇತದ ಮೇರೆಗೆ ದಾವಣಗೇರಿಯ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಶ್ಯಾಮನೂರು ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಕಲ್ಯಾಣಮಂದಿರ, ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ದೇವಮಂದಿರ, ಭ್ರಮರಾಂಬಾ ಪಾಠಶಾಲೆ, ಪಾತಳಗಂಗಾ ಹೆಸರಿನ ಜಲಾಶಯ (ಭಾವಿ) ಮುಂತಾದವುಗಳು ತಯಾರ ಆಗಿರುವದರಿಂದ ಇದೊಂದು ಪ್ರತಿ ಶ್ರೀಶೈಲದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ರಾಣಿಬೆನ್ನೂರತಾಲೂಕಿನ ಹೊಸಪೇಟೆ (ಕೋಟಿಯಾಲ) ಗ್ರಾಮದ ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿ ಲಿಂ. ಶ್ರೀ ಮಾರ್ತಾಂಡಪ್ಪ ನವರ ಪತ್ನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಭದ್ರಮ್ಮ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅನುಪಮ ಕೊಡುಗೆ ಯಿಂದ ಸುಂದರ ಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲಿದೆ

ಸೂರ್ಯೋದಯ :

ಸಾಯಂಕಾಲ ಅಸ್ತನಾದ ಸೂರ್ಯನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲಪುನಃ ಪ್ರಾದುರ್ಭ ವಿಸುವಂತೆ ಅವರೇ ಇಂದು ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಉಮಾಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ಬಾಲ ಸೂರ್ಯರಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಲಿಂ. ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರ ಅವಶಿಷ್ಟ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳು ನೂತನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿಂದ ನೆರವೇರುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಶೈಲ ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ಜಗದ್ಗುರುಪರಂಪರೆ

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚತುರಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು
(ಕೃತಯುಗದ ಆದಿ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಚತುರ್ವಕ್ತ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು
(ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಆದಿ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಧೇನುಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು
(ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಆದಿ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು
(ಕಲಿಯುಗದ ಆದಿ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸದಾನಂದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೫೦

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಂಕರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು. ಕ್ರಿ ಶ. ೧೦೬೦

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗಜಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಂಗಮಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ತ್ರಿರಂಗುಷ್ಠಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಅವ್ಯಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಕಲ್ಯಾಣಪಂಡಿತಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಉಮಾಥರ್ವಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಭುಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಗೋಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಂಚಣಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸುರೇಶಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು—
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೯೫

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಈಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೦೦

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಟ್ಟದಪ್ರಮಥೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೦೦

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ತ್ರಿಲಿಂಗಚಕ್ರೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ನಾಗಲೂಟಿಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.—
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೦೮-೧೯೪೦.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಾಗೀಶಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು—
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೪೦-೧೯೮೬.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಉಮಾಪತಿಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯರು—
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೮೧-ವತ: ವ್ಯ.

ವಿ.ಸೂಚನೆ : ಸನಾತನವಾದ ಶ್ರೀಶೈಲ ಪೀಠಕ್ಕೂ ಅನೇಕ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಪರಂಪರೆಯು ಅನೇಕ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರ ಹೆಸರು ಹಾಗೂ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಹೋಗಿರುವದರಿಂದ ದೊರೆತವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಶೀ ಪೀಠದ ಪರಂಪರೆ

ಭಾರತದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥ-ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಶಿಯು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. "ಕಾಶ್ಯತೇ ಪ್ರಕಾಶ್ಯತೇ ಇತಿ ಕಾಶೀ"-ಅಂದರೆ ತನ್ನ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಗಳಾದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ "ಕಾಶೀ" ಎಂಬ ಪವಿತ್ರ ನಾಮವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ಅಂತೆಯೇ ಬಹುದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಶಿಗೆ ಬರಲು ಅಶಕ್ತರಾದ ಭಾವುಕ ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಅನನ್ಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾಶೀ ಕಾಶೀ ಕಾಶೀ ಎಂದು ಮೂರು ಸಾರೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಶೀ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೆಂಬ ಪೌರಾಣೋಕ್ತಿಯು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ.

ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳ, ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳ ಜನರು ಸ್ಥಾಯೀರೂಪವಾಗಿ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಸ್ತ ಭಾರತವನ್ನು ಒಂದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಕಾಶಿಗೆ ಬಂದರೆ ಸಾಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದೇಶದಿಂದ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದ ಜನರು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೇನೇ ಭೆಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ೩೦೦ ಮಠಗಳು ಹಾಗೂ ೧೫೫೦ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನಗಣನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ೨೪೦ ಜನರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಂತೆ, ಮಹಾತ್ಮರು ಸ್ಥಾಯೀ ರೂಪವಾಗಿ ವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಜನರು ಶಿವಭಕ್ತರೇ ಇದ್ದಾರೆ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಶಿಯ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠ". ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ವೈದ್ಯನಾಥ ಸರಸ್ವತಿ ಎನ್ನುವವರು "ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತ" ಎಂಬ ವಾರಾಣಸಿಯ ಹಿಂದೀ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದಿ॥ ೨೬-೧೧-೧೯೮೬ ರಂದು "ಕಾಶೀಮೇ ಜಿತನೇ ಭೀ ಜೀವಿತ ಮಠ

ಹೈ ಉನಮೇ ಸಬಸೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೈ ವೀರಶೈವೋಂಕಾ ಜಂಗಮವಾಡೀ ಮಠ, ಜಿಸಕೀ ಸ್ಥಾಪನಾ ಛಠೀ ಶತಾಬ್ಧಿ ಮೆ ಹುಯೀ ಮಾನೀ ಜಾತೀ ಹೈ। ಇನಮೇ ಸರ್ವಾಧಿಕ ಸಂಖ್ಯಾ ಉಸ ಮಠೋಂಕೀ ಹೈ ಜಿನಕೀ ಸ್ಥಾಪನಾ ೧೬೦೧ ಸೇ ೧೯೩೮ ಕೇ ಬೀಚ ಹುಯೀ ಹೈ।" ಎಂದರೆ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವಧರ್ಮದ ಈ ಜಂಗಮವಾಡಿಮಠವು ಕ್ರಿ.ಶ ೬ ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಉಳಿದ ಧರ್ಮಗಳ ಮಠಗಳು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೦೧ ರಿಂದ ೧೯೩೮ ರ ಮಧ್ಯಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ—ಎಂಬುದಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥ ದೇವಸ್ಥಾನದ ನಂತರ ಶ್ರೀ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠವೇ ದರ್ಶನೀಯ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಹಾಗೂ ಪರಸ್ಥಳೀಯ ಜನರು ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಶ್ರೀ ಮಠದ ಕರ್ತೃಗದ್ದುಗೆಯ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯ ದಿವಸ ಸಹಸ್ರಾವಧಿ ಜನರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ದರ್ಶನಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಬರುವದು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯರ ಅವತಾರ :-

ಶ್ರೀ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯು ಈ ಪೀಠದ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರ ಅವತಾರದ ದಿನವಾಗಿದೆ. ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಅವತರಿಸಿದರು.

ಕಾಶ್ಯಾಂ ವಿಶ್ವೇಶಲಿಂಗಾಚ್ಚ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯಸ್ಯ ಸಂಭವಃ ।
ಸ್ಥಾನಂ ಶ್ರೀ ಕಾಶಿಕಾಕ್ಷೇತ್ರೇ ಶ್ರುಣು ಪಾರ್ವತಿ ಸಾದರಮ್ ॥

(ಸ್ವಾಯಂಭುವಾಗಮ)

ಸ್ಕಂದಗೋತ್ರಾಧಿನಾಥಶ್ಚ ಮಹಾಸಿಂಹಾಸನಾಗ್ರಣೀಃ ।
ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಜಗದ್ಗುರೂತ್ತಮಶ್ಚ ಸಃ ॥

(ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಪರಂಪರಾಗತ
ಶ್ರೀಸ್ಕಂದಗೋತ್ರಪುರುಷ

ಶ್ರೀ ಸ್ಕಂದ

ಈ ಆಗಮೋಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾಶಿಯ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವಾದ ಶ್ರೀವಿಶ್ವನಾಥ ಶಿವಲಿಂಗದಿಂದ ಶ್ರೀ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯ ದಿವಸ ದಿವ್ಯ ದೇಹಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದರು.

ಏತೇ ಯುಗಚತುಷ್ಕೇ ತು ಪಂಚಾರಾಧ್ಯಾ ಯಥಾವಿಧಿ ।
ಮಮ ಲಿಂಗಮುಖೋದ್ಭೂತಾ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಕೀರ್ತಯಃ ॥

(ಸ್ವಾಯಂಭುವಾಗಮ)

ಎನ್ನುವ ಆಗಮ ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಶಿವನ ಈಶಾನ ಮುಖಸಂಜಾತರೂ, ಸ್ಕಂದಗೋತ್ರಾಧಿಪತಿಗಳೂ ವಿಶ್ವಕರ್ಣ ಶಾಖಾನುವರ್ತಿಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಂಚವಕ್ತ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಣ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾಗಿವೆ.

ಕಾಶೀ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನದ ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಶ್ರೀ ದುರ್ವಾಸಮಹರ್ಷಿಗೆ ವೀರಶೈವ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಕರ್ಣಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ಆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಂದು "ಜ್ಞಾನಪೀಠ" ಅರ್ಥಾತ್ "ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠ" ಎಂಬ ಅಭಿಧಾನದಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕಾಶೀಖಂಡದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಾನವು "ಹರಿಕೇಶನಂದನವನ" ವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸ್ಥಾನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತ ಅನೇಕ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ದರ್ಶನಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಈ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠವು ಶಿವಲಿಂಗಮಯವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಜ್ಞಾನಪೀಠದ ಕಲಿಯುಗದ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯರು ಯುಗಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ೧೧೦೦ ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಅನಂತ ಲೀಲೆಗಳನ್ನಾಚರಿಸಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲೆಲ್ಲ ವೀರಶೈವ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನರೆಂಬ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಾವು ಪುನಃ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮರಸ ರಾದರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು :—

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರ ತರುವಾಯ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕ್ರಿ.ಶ. ಪೂರ್ವ ೨೦೪೦ ರಲ್ಲಿ ಪೀಠಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಈ ಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ವಂಶಾವಳಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಶಿವ ಯೋಗ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ೩೧೧ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ಸಜೀವ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕಾರಣ ಇವರಿಗೆ "ಗಾದೀ ಸ್ವಾಮಿ" ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಇವರ ಈ ಸಜೀವ ಸಮಾಧಿಯೇ ಇಂದು ಶ್ರೀಜಂಗಮವಾಡಿಮಠದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃಗದ್ದುಗೆಯಾಗಿಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಗಳಾಗಿ ಬಂದ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನೇ ಇಡುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಇವರ ತರುವಾಯ ಈ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಬಂದ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ಜನ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರೆಂದೇ ಈ ಪೀಠದ ಪರಂಪರಾಗತ ವಂಶಾವಳಿ ಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು:—

ಶ್ರೀ ಕಾಶೀ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠವು ಕೇವಲ ಪೌರಾಣಿಕ ದಾಖಲೆ ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅತಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣಗಳಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಶಾಸನ

ಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅನೇಕ ದಾನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಶೀ ಜಯನಂದದೇವನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ದಾನಪತ್ರವೇ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ವಾದದ್ದು.

ಈ ಪೀಠ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೊಂದನೇ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು (ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಜಂಗಮ) ಕ್ರಿ. ಶ. ೫೫೩ ರಿಂದ ೬೭೪ ರ ವರೆಗೆ ಅಂದರೆ ಒಂದುನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದುವರ್ಷ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಶಿಯ ರಾಜನಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಜಯನಂದದೇವ ರಾಜನು ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ ೬೩೧ (ಕ್ರಿ ಶ. ೫೭೪) ರ ಪ್ರಬೋಧಿನೀ ಏಕಾದಶೀ (ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ಏಕಾದಶಿ) ದಿನದಂದು ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಭೂದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ದಾನಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇಂದಿಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕುನೂರಾ ಹದಿಮೂರುವರ್ಷ ಪ್ರಾಚೀನದ ಆ ದಾನ ಪತ್ರವು ಶ್ರೀ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯ ಆ ದಾನ ಪತ್ರವು ಇಂತಿದೆ—

ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಾಯನಮಃ

ಪಾಟೆ ಸಹೀ

ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ

ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಮಹಾರಾಜ ಜೈನಂದ ದೇವ ಕಾಶೀ ನರೇಶ ಆದೇಸಾತಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಕಂಹ ಗೋಸಾಯೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಜಂಗಮಕಂಹ ಭೂಮಿದೀನ್ಹ ಕರ್ದಮೇಶ್ವರ ಮಹಾದೇವ ಗಂಗಾಜೀಕೇ ಮಧ್ಯ ಗೌಚಾರನವನ ಮಧ್ಯೇ ಶಿವಪ್ರೀತಿನೆ ದಿಶಿಕ ಪ್ರಮಾಣ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಪರಗ ೮೦೦ ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಪರಗ ೮೦೦ ಏಹಿ ಭೂಮಿಮಹ ಜೇ ಕಿಛು ಉತ್ಪನ್ಯಹೋಪ ಏಸಭ ಗೋಸಾಯೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸದಾ ಸರ್ವದಾ ಭೋಗ ಕರ ಹೀ ಏಹಿ ಭೂಮಿಪರ ಜೇ ಮಂದದೃಷ್ಟಿನೇ ದೇಖೇಗಾ ಸೋ ಧೋಖಾ ಉಠಾವೇಗಾ

ಸ್ವದತ್ತಾಂ ಪರದತ್ತಾಂ ವಾ ಯೋ ಹರೇತ್ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಮ್ ।
ಷಷ್ಟಿವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಜಾಯತೇ ಕೃಮಿಃ ।೧।।

ಆದಿತ್ಯಚಂದ್ರಾವನಿಲೋಽನಲಶ್ಚ ದ್ಯೌರ್ಭೂಮಿರಾಪೋ
ಹೃದಯಂ ಯಮಶ್ಚ ।
ಅಹಶ್ಚ ರಾತ್ರಿಶ್ಚ ಉಭೇ ಚ ಸಂಧ್ಯೇ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಜಾನಾತಿ
ನರಸ್ಯ ವೃತ್ತಮ್ ॥ ೨॥

ದಾನಪಾಲನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ದಾನಾಚ್ಛ್ರೇಯೋಽನುಪಾಲನಮ್ ।
ದಾನಾತ್ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ನೋತಿ ಪಾಲನಾದಚ್ಯುತಂ ಪದಮ್ ॥ ೩॥

ಸ್ವದತ್ತಾದ್ದ್ವಿಗುಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ಪರದತ್ತಾನುಪಾಲನಮ್ ।
ಪರದತ್ತಾಪಹಾರೇಣ ಸ್ವದತ್ತಂ ನಿಷ್ಫಲಂ ಭವೇತ್ ॥ ೪॥

ಮಿತೀ ಕಾರ್ತಿಕ ಸುದಿ ದೇವೋತ್ಥಾನ ಏಕಾದಶೀ ಸಂವತ್ ೬೩೧. . . . . ೬೩೧ ಮೆ ಜೈನಂದದೇವ ಕಾಶೀ ನರೇಶನೇ ಜೋಸನದ ದಿಯಾ ಥಾ ಉಸಕಾ ಅವಿಕಲ ಪ್ರತಿಲಿಪಿ ಹೈ ಯಹ ಹಮನೇ ದೇಖಲಿಯಾ ಉಸಕೇ ಪುರಾನಾ ಹೋನೇಕೇ ವಜಹಸೇ ಯಹ ತಾಮ್ರ ಪಟಪರ ಲಿಖಾಗಯಾ ಸಂವತ್ ೧೮೮೨ ಮಿಃ ಆಷಾಢಾ ಬದೀ ೮ ॥

ಪ್ರಭುನಾರಾಯಣ ಸಿಂಹಃ
ಕಾಶೀರಾಜಃ

ಈ ದಾನಶಾಸನದ ಭಾವವೇನಂದರೆ—'ಶಿವಾನುಗ್ರಹದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಜಂಗಮ ಗೋಸಾಯಿ (ಶಿವಯೋಗಿ) ಯವರಿಗೆ ಕರ್ದಮೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದಿಂದ ಗಂಗಾನದಿಯ ದಂಡೆಯ ವರೆಗೆ ಗೋವುಗಳು ಸಂಚರಿಸುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಭೂಭಾಗವನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವು ಶ್ರೀಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಜಂಗಮ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರಿಗೇನೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾದರೆ ಅವರು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.'

ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಈ ಶಾಸನವು ಅತಿ ಜೀರ್ಣವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ವಂಶೀಯನಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುನಾರಾಯಣ ಸಿಂಹ ಕಾಶೀರಾಜನು ವಿಕ್ರಮ

ಸಂವತ್ ೧೯೬೩ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೦೬) ಆಷಾಢ ಶುದ್ಧ ಅಷ್ಟಮಿ ದಿನದಂದು ಆ ಶಾಸನವನ್ನೇ ಪುನಃ ತಾಮ್ರಪಟದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿಸಿ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನಾದರೂ ಮಠದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಾಶೀರಾಜರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ೧೯೧೬ ರಂದು "ಕಾಶೀ ಹಿಂದೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು" ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ "ಜಂಗಮಪುರ" ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಯು ಇಂದಿಗೂ ಇದೆ. ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಈ ಪೀಠದ ಪೂರ್ವತನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರ ಒಂದೆರಡು ಸಮಾಧಿಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳು ಇಂದಿಗೂ "ಜಂಗಮಬಾಬಾ ಸಮಾಧಿ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿವೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೭೪ ರಂದು ಈ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಎಂಭತ್ತನೇ ಪೀಠಾಧ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ವೀರಭದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ಈ ಪೀಠದ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ ಇವರು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ "ಬೋಧನ" ಮಠದ ಪಟ್ಟಾಧಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಮಠದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಮಠದಲ್ಲಿಯೇ "ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯಬ್ಯಾಂಕ" ನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಜನರಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಠೇವಣಿಯಾಗಿ ಪಡೆದು ಅವರ ಹಣವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಬ್ಯಾಂಕು ಬಹಳಷ್ಟು ಹೆಸರು ವಾಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರು ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಬಡಜನರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಸಾದದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿದ್ಯಾಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಉಚಿತವಾದ ಭೋಜನ ನಿವಾಸ ಹಾಗೂ ಮತ್ತಿತರ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ದಿ॥ ೧೮-೮-೧೮೮೧ ರಂದು ತಮ್ಮ ೪೮ ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಇವರ ತರುವಾಯ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀರಾಜೇಶ್ವರಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಈ ಪೀಠದ ೮೧ ನೇ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರು

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ "ರಾಜಮಹೇಂದ್ರ" ಭಾಗದ ಮಠಾಧೀಶರಾಗಿದ್ದು, ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಶಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಪ್ರಶಾಂತಮೂರ್ತಿಗಳೂ, ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳೂ, ಉದಾರ ಹೃದಯಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ಸಮಯಲ್ಲಿ ಇವರ ತಪಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಔದಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮನಸೋತ ಕಾಶೀವಾಸಿಗಳು ಇವರನ್ನು "ಜಂಗಮರಾಜಾ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾಶಿಯ ವಿದ್ವನ್ಮಂಡಲಿಯವರು ಇವರ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಶ್ವನಾಥನ ಪ್ರತಿರೂಪರೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ ಮಿಶ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು ಇವರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ "ಲಿಂಗಧಾರಣ ಚಂದ್ರಿಕಾ" ಎಂಬ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಶರನ್ನಾಮಿಕಾ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆದು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ವೈದಿಕತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಈ ಗಂಥವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೦೫ ರಲ್ಲಿಯೇ ಪೀಠದಿಂದ ಪ ಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹೀಗೆ ಆಪಾಮರ-ಪಂಡಿತರಿಗೆಲ್ಲ ಉದಾರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರಾಜೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿಯ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಮೈಸೂರಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಮರಳಿ ಕಾಶಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಜನ ಮಹೇಶ್ವರವಟುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಾಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಠದಿಂದಲೇ ವಸತಿ, ಭೋಜನಾದಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿಯ ಠೇವಣಿ ಹಣವೆಲ್ಲ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಕರಗತೊಡಗಿತು. ೧೬ ವರ್ಷ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಇವರು ದಿ|| ೩೧-೭-೧೯೦೭ ರಂದು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಇವರಿಗೆ ಆಗ ೮೦ ವರ್ಷಗಳು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರಾಜೇಶ್ವರಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮೃತ್ಯು ಪತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಇವರ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯರೂ, ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತರೂ, ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವವರೂ ಆದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಶ್ರೀಶಿವಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳು ಈ ಪೀಠದ ೮೩ ನೇಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರು ೧೯೧೮ ನೆಯ

ಮಾರ್ಚ ೨೩ರಂದು ಕಾಶೀಪೀಠಕ್ಕೆ ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಪೀಠದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನೂ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿ ಜಂಗಮ ವಾಡಿ ಮಠದಲ್ಲಿಯೇ "ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯಗುರುಕುಲ" ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಮಹತ್ತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶಿವಲಿಂಗಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ೨೫ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಈ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಮಠದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಜಾಗರೂಕವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಶ್ರಮಿ ಸಿದರು. ಆದರೂ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರಾಜೇಶ್ವರಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಠೇವಣಿ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮೂಲ ಧನವು ಕರಗಿಹೋದ ವಿಷಯವು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಾರದ್ದರಿಂದ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ವ್ಯವಹಾರವು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಸಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಮುಂದೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೫೩ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿ ದಿ॥ ೧೯-೨-೧೯೩೨ ರಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಂಗ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ತಾಸಗಾಂವದ ಹಿರೇಮಠದ ಶ್ರೀಪಂಚಾಕ್ಷರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ೮೩ ನೆಯ ಪೀಠಾ ಚಾರ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಶಾ.ಶ. ೧೮೫೩ ಫಾಲ್ಗುಣ ಕೃಷ್ಣ ೩೦ ದಿ॥ ೫-೪-೧೯೩೨ ಮಂಗಳವಾರ ದಿವಸ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪೀಠಾ ಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ನಂತರ ಆಡಳಿತವರ್ಗದ ಅನವಧಾನದ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಕೆಡುತ್ತಬಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದಿವಾಳಿ ತೆಗೆಯಿತು. ಆಗ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಠೇವಣಿ ಮಾಡಿದ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಈ ಮಠದ ಸ್ಥಾವರ ಹಾಗೂ ಜಂಗಮ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಠೇವಣಿ ಹಣವನ್ನು ವಾಪಸ್ ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಬನಾರಸ್ ಸಬ್ ಜಡ್ಜಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಾವೆ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳು-ಶ್ರೀ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಮಠಕ್ಕೆ ಹಿಂದೂ ಹಾಗೂ ಮುಸಲ್ಮಾನ ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರು ಭೂದಾನ ಮಾಡಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ದಾನವಾಗಿ ಬಂದ

ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಮಾರಲು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಠೇವಣಿದಾರರ ಹಣವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಠೇವಣಿದಾರರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ೧೯೩೨ ರಲ್ಲಿ ಬನಾರಸ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ೧೨ ನೆಯ ನಂಬರಿನ ದಾವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆ ದಾವೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಮಠದಲ್ಲಿಯ ದಾನ ಪತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಜರು ಪಡಿಸಿದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಶೀ ಶ್ರೀಜಯನಂದದೇವನ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೫೭೪) ಶಾಸನವೇ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು.

ಬನಾರಸ್ ಸಬ್ ಜಡ್ಜ ಕೋರ್ಟಿನ ಅಂದಿನ ಮೆ॥ ಬಾಬು ವಿಂಧ್ಯವಾಸಿ ಪ್ರಸಾದರವರು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠದ ಪ್ರಾಚೀನ ದಾನಶಾಸನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಕಾಶೀ ಪೀಠದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಬಹು ಚನ್ನಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೫೭೪ ರಲ್ಲಿ ಜಯನಂದದೇವನು ಕಾಶಿಯ ರಾಜನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ದಾನ ಪತ್ರವನ್ನು ಅವನು ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟನು? ಎಂಬ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ಈ ವಾದವನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತ ಅವರು ಹೀಗೆ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ—

True, history shows that about the 5th century the Raja of Kanauj had obtained mostery over Benares, but there is nothing to show that the Raja of Benares was deprived of all his powers. What appears to have happened was that Raja of Kanauj became the suzerain power, but the Raja of Kashi continued under him. He continues upto this day.

The defendants ' contentions as regards this document therefore fails. I hold that Ex. 1 is a ganuine document and Ex. 2 is its copy on copper plate. True about the copper plate theory, there is the evidence of the plff only, but it stands un-rebutted and althouah the defdts had ample opportunity to prove that is was not genuine, yet

they did not summon any one from Benares State to establish it. The presumption is in favour of genuineness.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥವಾದ ಶ್ರೀಗದಾಧರಭಟ್ಟ ವಿರಚಿತ ವಿಜಯ ವಜ್ರ ವಿಲಾಸ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ " ಶ್ರೀ ಜಯನಂದ ದೇವನು ದೇವತಾಸಮಾನನಾಗಿ ಕಾಶಿಯ ಜನರು ಅವನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವರೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಅನಂತದೇವ. ಶ್ರೀ ಜಯನಂದ ದೇವನಿಗೆ ಗೋವಿಂದ ದೇವನೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಶೂರನೂ ವೀರನೂ ಆಗಿದ್ದನು. (೨/೫-೬)"ಎನ್ನುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತ "ವ್ಯೋಮಕೇಶ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಲಹಾಬಾದದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರೊಬ್ಬರು ಮುಂಬಯಿಯ ಭಾರತೀ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಹಿಂದೀ ಮಾಸಿಕ ವಾದ " ನವನೀತ " (ವರ್ಷ 33, ಅಂಕ ೫, ಮೇ. ೧೯೮೪, ಪುಟ ೧೦೬–೧೦೭) ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ " ಜಂಗಮವಾಡೀಮಠ ಕಾಶೀ ಮೇ ಸುರಕ್ಷಿತ ಚೌದಹ ಸೌ ವರ್ಷ ಪುರಾಣಾ ಶಾಸನಾದೇಶ" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಕದ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು—ಉಕ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಯನಂದದೇವನು ಕಾಶಿಯ ಮಾಂಡಲಿಕರಾಜನಾಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಕಾಶೀ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೬ ನೆಯ ಶತಮಾನ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದೆಂಬುದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅದರಂತೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೩೦ ರಿಂದ ೧೬೬೮ ರವರೆಗೆ ಹುಮಾಯೂನ್, ಅಕ್ಬರ್, ಜಹಾಂಗೀರ್, ಷಾಜಹಾನ್, ಔರಂಗಜೇಬ ಮತ್ತು ಮಹಮ್ಮದ್‌ಷಾ ಬಾದಷಹರ ೧೭ (ಫರ್ಮಾನ್) ಭೂದಾನ ಪತ್ರಗಳಿವೆ ಎಲ್ಲ ದಾನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಿಯು ೩೦೦ ರಿಂದ ೪೮೦ ಬೀಘಾ ಆಗುವದು ಒಂದು ಬೀಘಾ ಅಂದರೆ 3 ಎಕರೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮುಘಲಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಜಂಗ ಮವಾಡಿ ಮಠಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಭೂಮಿಯು ೧೪೪೦ ಎಕರೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪೈಕಿ ೪೫೦ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಭೂಮಿಗಳೆಲ್ಲ ಚುನಾರ (ಮಿರ್ಜಾಪುರಜಿಲ್ಲಾ) ಅಲಹಾಬಾದ ಹಾಗೂ ಗಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಿರ್ಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚುನಾರ, ಕಾಶೀ, ಅಲಹಾಬಾದ ಮತ್ತು ಗಯಾದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು (ಶಿವಯೋಗಿಗಳು) ಬಹಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ತ್ಯಾಗಿಗಳೂ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಇವರೆಲ್ಲ ಶ್ರೀ ಜಂಗಮವಾಡಿಮಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು ಇವರ ತಪಃಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಮೊಗಲ ಬಾದಶಹರು ಈ ಜಂಗಮರ ಅನುಗ್ರಹವಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಶಾಸನವು ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ಸಾಗುವದೆಂಬ ಭಾವನೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಫರ್ಮಾನ್ನಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವದಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ಥಿರ ಪಡಿಸಿದ್ದು ಸದ್ಯಃ ಮಠದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಫರ್ಮಾನ್ ಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಜಗಮವಾಡಿ ಮಠದ ಅಂದಿನ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಶಿವಯೋಗಸಿದ್ಧರೂ ಆಗಿದ್ದು, ಅವರು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವಾಗಿ ನೇಪಾಳ, ಅಲಹಾಬಾದ ಮತ್ತು ಗಯಾ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಶಾಖಾ ಮಠಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ವಿಷಯವು ಬನಾರಸ್ ಗಜೇಟಿಯರಿನ ೧೨೩ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ

"The Mahants are credited with power of performing miracles and it was through the display of this power in the shape of a journey through the air to Nepal and elsewhere before Aurangzeb that math building was preserved".

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ— ಮೊಗಲರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರನೂ ಹಿಂದೂ ದ್ವೇಷಿಯೂ ಆದ ಔರಂಗಜೇಬನು ಕಾಶಿಯ ವಿಶ್ವನಾಥ ಮಂದಿರವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶಾಲಶರೀರದ ಕಪ್ಪು ಛಾಯೆಯ ಕೆಂಪು ನೇತ್ರ ಉಳ್ಳ ಉಗ್ರವಾದ ಮೂರ್ತಿಯು ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಿತಲ್ಲದೇ, ಅವನನ್ನು ನುಂಗಲು ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಭಯಗ್ರಸ್ತನಾದ ಔರಂಗಜೇಬನು ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಮಠಕ್ಕೆ ಭೂದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಶಾಸನದಲ್ಲ

ತನಗೆ ಆದ ಅನುಭವವೆಲ್ಲವನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿ ತಾನು ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಶಾಸನವೂ ಮಠದಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಮೊಗಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಈ ಎಲ್ಲ ದಾನಪತ್ರಗಳೂ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ೭೧ ರಿಂದ ೭೭ ನೇ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ದಾನ ಪತ್ರಗಳೂ ಬನಾರಸ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ಅಲಹಾಬಾದ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರೆಗೆ ೧೯೩೨ ರಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅಧಿಕೃತವಾದವುಗಳೆಂದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವೆ.

ನೇಪಾಲ ದೇಶದ ಭಕ್ತಪುರ (ಭಾತಗಾಂವ) ದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪೀಠದ ಒಂದು ಶಾಖಾ ಮಠವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅದನ್ನು ಜಂಗಮ್ ಮಠವೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಠಕ್ಕೆ ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ ೬೯೨ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೬೧೮) ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧ ಅಷ್ಟಮಿಯಂದು ನೇಪಾಳದ ರಾಜನಾದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಮಲ್ಲನು ಈ ಪೀಠದ ೫೧ ನೆಯ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಯತಿವರ್ಯರಿಗೆ ಭೂದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಆ ದಾನಶಾಸನವು ನೇಪಾಳದ ಮಠದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಇದೆ. ಸದ್ಯಃ ಆ ಮಠದಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳಾದ ಜಂಗಮರು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಮನೆತನದ ಹೆಸರು ಜಂಗಮ ಎಂದೇ ಇದೆ. ಗೋವಿಂದಹರಿ ಜಂಗಮರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಭರತಮಣಿ ಜಂಗಮ, ಪುಷ್ಕರಮಣಿ ಜಂಗಮ ಮುಂತಾದವರು ಸದ್ಯಃ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕಾಶಿಗೆ ಬಂದು ದೀಕ್ಷಾ, ಲಿಂಗಧಾರಣಾದಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅದರಂತೆ ಗಯಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಶಿಸೋರಿಯಾ ಮೊಹಲ್ಲಾ (ಓಣಿ) ದಲ್ಲಿಯ ಜಂಗಮವಾಡಿಮಠವು ೧೯೩೨ ರವರೆಗೂ ಈ ಪೀಠದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮವರು ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ವಾಸಮಾಡದ ಕಾರಣ ಅನ್ಯರ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅಲಹಾಬಾದಿನ ದಾರಾಗಂಜ ಮೊಹಲ್ಲಾ (ಓಣಿ) ದಲ್ಲಿಯ ಜಂಗಮವಾಡಿಮಠವು ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಕಾಶೀ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠದ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಉತ್ತಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪೂಜಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಜಂಗಮರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಾಶೀ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠದ ಭವ್ಯಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ೮೪ ಜನ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರು ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪೀಠದ ೭೯ ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಹರೀಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯ (ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ) ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೩೫ ರಿಂದ ೧೮೭೯ ರವರೆಗೆ ಅಂದರೆ ೪೪ ವರ್ಷ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜರಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರಾಜಒಡೆಯರು ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಹರೀಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು "ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ೧೩ ಜನ ಮಾಹೇಶ್ವರರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರಂತರ ಮಾಡಬೇಕು" ಎಂದು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೬೦೦ (ಆರುನೂರ) ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವರ್ಧಂತಿಯ ದಿವಸ ಹುಂಡೀ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಕಳಿಸುವದಾಗಿ ದಿ|| ೧೦-೭-೧೮೪೭ ರಂದು ಒಂದು ತಾಮ್ರ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಾನ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ವಿಲೀನೀ ಕರಣವಾಗುವವರೆಗೆ ಈ ವರ್ಷಾಸನವು ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಪೀಠ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಎಲ್ಲ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೂ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ, ಶಿವಯೋಗಸಿದ್ಧರೂ ಆಗಿದ್ದರಲ್ಲದೇ, ಮಹಾವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಈ ಪೀಠದ ೮೪ ನೇ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಊರ್ಫ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ವೀರಭದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ವಿದ್ವತ್ತು ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಮುಗ್ಧಗೊಳಿಸು ವಂತಹದು.

ಜನನ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯ :

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೀರಭದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರ ಅವತಾರ ಸ್ಥಾನವಾದ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಕೊಲನುಪಾಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ನಲಗೊಂಡ (ಜಿಲ್ಲಾ) ದ ವೀರ ಗೋತ್ರೀಯ ಚಿದಿರೆ ಮಠದ ಶ್ರೀ. ವೇ. ನಾಗಭೂಷಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಸೌ. ಶಾಮಲಾಂಬ ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಪವಿತ್ರಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ತಂದೆಯವರಾದ ಶ್ರೀ. ವೇ. ಸಂ. ನಾಗಭೂಷಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ವೈದಿಕ, ಜ್ಯೋತಿಷ, ಆಯುರ್ವೇದ, ಮಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾಗಿದ್ದರು.

ಈ ಚಿದಿರೆ ಮಠದ ಶ್ರೀ. ವೇ. ಶಿವಲಿಂಕಯ್ಯ, ಶ್ರೀ. ವೇ. ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗಯ್ಯ ಶ್ರೀ. ವೇ. ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ ಮುಂತಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮಹಾವಿ ಭೂತಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಚಿದಿರೆ ಮಠದ ಶ್ರೀ. ವೇ ಪಂ. ನಾಗಭೂಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರಿಗೆ ೪೫ ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪುತ್ರ ರತ್ನನ ಜನನವಾಯಿತು. ಈ ಶಿಶುವಿಗೆ ವೀರ ಭದ್ರಯ್ಯನೆಂಬ ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಚಿ. ವೀರಭದ್ರಯ್ಯ ಊರ್ಫ್ ವೀರಭದ್ರಶರ್ಮ ಇವರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸ್ವಂತಗ್ರಾಮವಾದ ನಲಗೊಂಡಾದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ತಮ್ಮ ೧೩ ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತೆಲಗು ೯ ನೆಯ ಇಯತ್ತೆ ವರೆಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಇವರ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ದೇಹಾಂತವಾಗಿ ಬಹಳ ಕಠಿಣ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದೊದಗಿದ ಕಾರಣ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಒಂದುವರ್ಷ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ವಿದ್ಯಾದಾಹ :

ಮುಂದೆ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿಯಾಗಬಹುದಾದ ಇವರಿಗೆ ಈ ಅಲ್ಪ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಿದ್ಯಾದಾಹ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ ಅಂತೆಯೇ ಇವರು ಹೈದರಾಬಾದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಾಥಮಿಕಾಧ್ಯಯನದ ಜೊತೆಗೆ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದರು. ಹೈದರಾಬಾದದಲ್ಲಿ ೧ ವರ್ಷ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಸೀಡಗುಂಭ ಮತ್ತು ರಾಮ ಗಡ್ಡೆಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ ಮಹಾರಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಗಳ ಜ್ಞಾನವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ೬ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಯನ್ನೂ ಸಹ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ ಶರ್ಮಾಜಿಯವರು ನಾರಾಯಣ ಪೇಟೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಇವರು ೩ ವರ್ಷ ಸತತ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಂಚಕಾವ್ಯ, ಲಘುಕೌಮುದೀ, ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕ,

ಪಂಚಾಂಗ, ಗಣಿತ, ಪೌರೋಹಿತ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಖರ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು.

ಪ್ರಥಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭಾಷಣ :

ಗುರುಮಠಕಲ್ಲದ ಶ್ರೀ ಶಾಂತವೀರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಇಟಗಿಯಲ್ಲಿ ನಿಜಾಮ್ ಪ್ರಾಂತದ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆಯು ನೆರವೇರಿತ್ತು. ಈ ಸಭೆಯು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಹೈಕೋರ್ಟ ವಕೀಲರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಾಪೂರಾವ್ ದೇಶಮುಖ ಇವರು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಅಸ್ಖಲಿತವಾದ ವಿದ್ವತ್‌ಪ್ರಪೂರ್ಣ ಭಾಷಣದಿಂದ ಸಭಿಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದರಲ್ಲದೇ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಲಿಂ. ಶ್ರೀ ಹರಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಹಾಗೂ ಧಾರವಾಡ ಮುರುಘಾಮಠದ ಲಿಂ. ಶ್ರೀ ಮ. ನಿ. ಪ್ರ. ಮೃತ್ಯುಂಜಯಸ್ವಾಮಿಗಳೂ ಇದ್ದರು. ಅಂದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಸ್ಕಾರರೂಪವಾಗಿ ಜನರು ಇವರಿಗೆ ೭೦ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದರು.

ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಬಾಪೂರಾವ್ ದೇಶಮುಖ ವಕೀಲ ಸಾಹೇಬರು ಇವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ “ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರಶರ್ಮಾಜಿಯವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಶೀ ಅಥವಾ ಮತ್ತಿತರ ಯಾವದೇ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಯಸಿದರೆ ಅವರು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವರೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಖರ್ಚಿನ ಹೊಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.'' ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು.

ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಆಗಮನ :

ಶ್ರೀ ಬಾಪೂರಾವ್ ದೇಶಮುಖರ ಉದಾರಾಶ್ರಯ ದೊರೆತಾಗ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ ಶರ್ಮಾಜಿಯವರ ಹೃದಯಕುಸುಮವು ಅರಳಿ ಉತ್ಸಾಹಭರಿತವಾಯಿತು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪರಳಿ ವೈದ್ಯನಾಥ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರಿಗೆ ವೇದಾಧಿಕಾರ ಉಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾನ್ ಕೋಲಾಹಲವೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಶರ್ಮಾಜಿಯವರು ಆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ

ಹೋಗಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನರಿತು ವೇದಾಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದು ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮೂರು ವರ್ಷದ ಸತತ ಪರಿಶ್ರಮದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬಂಗಾಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಎಸೋಶಿಏಷನ್ ಕಲಕತ್ತಾದ "ವೇದ ತೀರ್ಥ" ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ೧೯೩೦ ರಲ್ಲಿ ೮೦% ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆದು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ರ್‍ಯಾಂಕನ್ನು ಪಡೆದರು. ಈ ವೇದತೀರ್ಥ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದೊಡನೆ ಶ್ರೀಗಳು ಪರಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ವೈದ್ಯನಾಥ ನಿಗೆ ಮಹಾ ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ವೀರಶೈವ ವೇದಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿದರು.

ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದಲ್ಲದೇ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿ ಎಂಬುದು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ವೇದ, ಆಗಮ, ಪುರಾಣ, ಉಪನಿಷತ್, ಸಾಂಖ್ಯ, ಯೋಗ, ಮೀಮಾಂಸಾ, ನ್ಯಾಯ, ವೈಶೇಷಿಕ, ಜ್ಯೋತಿಷ, ವ್ಯಾಕರಣಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಹಿತ ವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದರೆ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದದ್ದು. ಈ ಮರ್ಮವನ್ನರಿತ ಶ್ರೀಗಳು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ೧೦ ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಸತತ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ೧೯೩೧ ರಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯತೀರ್ಥ, ೧೯೩೪ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಮೃತಿ ತೀರ್ಥ, ೧೯೩೮ ರಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ತೀರ್ಥ ಮುಂತಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಆದಾವ ವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಇಷ್ಟು ತೀರ್ಥ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂವರೆಗೆ ಪಾಸಾಗಿಲ್ಲ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮಥುರಾವ್ರಜ ಮಂಡಲದ "ಸಾಹಿತ್ಯವಿಶಾರದ" ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾಚಾರ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ಪಾಸಾದರು ಹೀಗೆ ವೇದ ವೇದಾಂತಾದಿ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪಮ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ಮೆರೆದರು.

ಕಾಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿ :

ಕಾಶಿಯ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ "ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾಜ" ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಆ ವರ್ಷದ

ಸುಯೋಗ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯುಂಟು. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ೧೯೩೫ ನೆಯ ಮಾರ್ಚ್ ೨ರಂದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ೧೦ ನೆಯ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವು ಮಹಾ ಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಶ್ರೀ ಪಂ. ಮುಕುಂದಝಾ ಭಕ್ಷಿ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿತು. ಅಂದಿನ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಂ. ವೀರಭದ್ರಶರ್ಮಾರವರ ಅಪಾರ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಸಭೆಯು ಇವರಿಗೆ " ವಿದ್ಯಾರತ್ನ " ಎಂಬ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸಿತು. ಇದು ಸಮಸ್ತ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಶೀ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಲಿಂ. ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪರವಾಗಿ ಇವರಿಗೆ " ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ " ಎಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದರು.

ಬಹುಭಾಷಾಪಾಂಡಿತ್ಯ :

ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರಶರ್ಮಾಜಿಯವರ ಬುದ್ಧಿಕುಶಲತೆಯು ಅಗಾಧವಾದದ್ದಾಗಿತ್ತು, ಇವರು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಪಾಲೀ, ತೆಲಗು, ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದಿ, ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರಲ್ಲದೇ, ಉರ್ದು, ಬಂಗಾಲಿ, ತಮಿಳ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರು.

ಇವರ ಬಹು ಭಾಷಾ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿರುವ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಙ್ಮಯ ಪರಿಚಯ, ಮಾಲವಿಕಾಗ್ನಿ ಮಿತ್ರ ನಾಟಕ, ವೀರಶೈವ ವಿವಾಹವಿಧಿ, ಲಿಂಗಧಾರಣವಿಧಿ, ಋಗ್ವೇದಾನುವಾದ (ಪ್ರಥಮಾಷ್ಟಕ), ಶಿವಪಂಚಸ್ತವ, ಶ್ರೀರೇಣುಕವಿಜಯ ಪುರಾಣ ಮುಂತಾದ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳು; ಆಂಧ್ರ ವೀರಶೈವರು, ಮೀಮಾಂಸಾ ಪರಿಭಾಷಾ, ತರ್ಕಸಂಗ್ರಹ ಮುಂತಾದ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳು; ಅದರಂತೆ ಕಾಶೀಪೀಠಾಚೆ ಪ್ರಾಚೀನತ್ವ ಮುಂತಾದ ಮರಾಠೀ ಗ್ರಂಥಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯ ದೂಷಿತ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು " ಸಮಾಜ ಕಾ ಅಗ್ನಿಕುಂಡ." " ಲಗ್ನ ಯಾ ಭಗ್ನ "

"ವರಶುಲ್ಕ ವ್ಯಾಘ್ರ" "ರುಪಯೊಂಕಾರೂಪ" ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳು ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಹಿತಚಿಂತಕರಿಂದ ಆದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರುವವಲ್ಲದೇ ಇಂದಿಗೂ ಆದರ್ಶಗಳಾಗಿವೆ.

ಇಷ್ಟೂ ಅಲ್ಲದೇ ಭಾರತೀಯ ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಾಂತೀಯ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ನೂರಾರು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಆ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಅವರೇ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಬೃಹದ್ ಗ್ರಂಥವು ಇಂದು ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠದ ಜ್ಞಾನಮಂದಿರ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಗರಿಮೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಹದಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಮೈಸೂರು ಹೈದರಾಬಾದ ಮುಂತಾದ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಇವರ ಭಾಷಣಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೂ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪುರಾತತ್ತ್ವ ಪಾಂಡಿತ್ಯ :

ಶ್ರೀ ಚಿದಿರೇ ಮಠದ ವೀರಭದ್ರಶರ್ಮರು ಕೇವಲ ಬಹು ಭಾಷಾ ವಿಶಾರದರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬಹು ಲಿಪಿಗಳ ಜ್ಞಾತೃಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಭಾರತದೇಶದ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ವತ್ತು ತರಹದ ಪ್ರಾಚೀನ ಲಪಿಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದ ಇವರು ಪುರಾತತ್ತ್ವ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಸರನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದರು.

ಪುರಾತನ ದಾಖಲೆಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶದ ಗಡವಾಲ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಾಗ ಉತ್ತರ ಕಾಶಿಯ ಶಕ್ತಿಸ್ತಂಭದ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಇವರು ಓದಿ ಅದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬಿಹಾರ ಪ್ರದೇಶದ "ಪುರಾತತ್ವಾಂಕ" ಎಂಬ ಹಿಂದೀ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಇವರ ಈ ಲೇಖನದಿಂದ ಅನೇಕ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರು ಇವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರಲ್ಲದೇ, ವಿದೇಶದ ರಾಯಲ್ ಏಸ್ಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸಾಯಿಟಿಯವರು ಇವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೩೩ ರವರೆಗೆ ಈ ಶಿಲಾಲೇಖನದ ಅರ್ಥ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇಂತಹ ಅಗಾಧವಾದ ಲಿಪಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಇವರು "ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನ ಅಮ್ಮಣಗಿ ತಾಮ್ರಶಾಸನ" ದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರಾದ ಮ. ಮ. ರಾವ್

ಬಹುದ್ದೂರ್, ಪಂ. ಗೌರೀಶಂಕರ ಹೀರಾಚಂದ ಓಝಾ ಇವರ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ ೧೯೯೧ (ಕ್ರಿ.ಶ ೧೯೩೭) ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಇದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ.

ಇವರು ಬರೆದ "ಕಲಿಕಾಲ ಪರಿಚಯ" ಎಂಬ ಕಾಲಮಾಪನದ ಪುಸ್ತಕವು ಇತಿಹಾಸಕಾರರಿಗೆ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುಗದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ೧೯೮೬ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯವರೆಗೆ ಕಾಲಚಕ್ರದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಬರೆದು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನವರು ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಇವರ ವಿನೂತನವಾದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಇವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಶಿಲಾಶಾಸನ, ತಾಮ್ರಶಾಸನ, ಹಾಗೂ ಇತರ ಪುರಾತತ್ವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಕಾಶೀ ವೀರಶೈವ ವಿದ್ವತ್ ಸಂಘದ ಸ್ಥಾಪನೆ :

ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಿದಿರೇ ಮಠದ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ ಶರ್ಮರು ಕೇವಲ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿರದೇ ಸಂಘಜೀವಿಯಾಗಿರಲೂ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಅಂದಿನ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ೧೯೩೪ ರಲ್ಲಿ "ಕಾಶೀ ವೀರಶೈವ ವಿದ್ವತ್‌ಸಂಘ" ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಆದರ ಮುಖಾಂತರ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಹಿಂದಿ, ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಹಾಗೂ ಲೇಖನ ಕಲೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತವಾಗುವ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಆ ಸಂಘವು ಇಂದಿಗೂ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಅವರು ತೋರಿದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭ್ರಮಣ :

"ಕ್ಷಣಶಃ ಕಣಶಶ್ಚೈವ ವಿದ್ಯಾಮರ್ಥಂಚ ಸಾಧಯೇತ್" ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪಂ. ವೀರಭದ್ರ ಶರ್ಮಾಜಿಯವರು ಒಂದುಕ್ಷಣ ಕಾಲ

ವನ್ನೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆಯದೇ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ೧೦ ವರ್ಷ ಅಖಂಡ ಪರಿಶ್ರಮ ವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಪಾರ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಜ್ಞಾನಸಸ್ರಭೆ ಯನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹರಡುಪಡಕ್ಕಾಗಿ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ, ದರ್ಶನಾಳ, ಬಾರ್ಶಿ, ಪಂಡರಪೂರ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವೀರಶೈವ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನಾಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಭಾವಕಾರಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅನೇಕ ಸನ್ಮಾನ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಗಳಾದರು. ಲಿಂ. ಬಾಲತಪಸ್ವಿ ಚನ್ನವೀರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬೃಹನ್ಮಠ ಹೋಟಗಿ ಇವರು ಪೂಜ್ಯ ಶರ್ಮಾಜಿ ಯವರನ್ನು ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಮಾನ್ಯಜನರಿಗೂ ಇವರ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಲಾಭವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ಯಾದಗಿರಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು :

ಪಂ. ವೀರಭದ್ರ ಶರ್ಮಾಜಿಯವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಬಹು ಮುಖವಾಗಿ ಶ್ರವಣಮಾಡಿದ ಯಾದಗಿರಿ ಶಂಕರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿನ ಕಮೀಟಿಯವರು ೧೯೩೪ ರಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ ರಾಗಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ವಿದ್ಯಾದಾನದ ತೀವ್ರ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳ ಪೂಜ್ಯರು ಅವರ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ಸುಮಾರು ಒಂದು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯ ಆಂತರಿಕ ಕಲಹದಿಂದ ಕಾಲೇಜಿನ ವಾತಾ ವರಣವು ದೂಷಿತಗೊಂಡಾಗ ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತ್ಯಾಗಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಿಕಂದರಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದರು.

ಸಿಕಂದರಾಬಾದದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಗುರುಕುಲ ಸ್ಥಾಪನೆ :

ಯಾದಗಿರಿ ಶಂಕರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇವರು "ಪಂ. ವೀರಭದ್ರಶಾಸ್ತ್ರಿ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯ ಲ್ಪಟ್ಟರು. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರ ಗುರು ಕುಲವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ದಿಂದ ಯಾದಗಿರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಿಕಂದರಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಪೂಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಗಳವರ ಪರಮ ಭಕ್ತರಾದ ಕೈ॥ ಶ್ರೀಮಂತ ಮಠಕೇ ನಾಗಯ್ಯನವರು ಪೂಜ್ಯರ ಅಭಿಲಾಷೆಯ ಪೂರ್ತಿಗಾಗಿ ೨೧,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಭವನವನ್ನೇ ಇವರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದರು.

ಪೂಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು ೧೯೩೬ ರ ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಗುರುಕುಲವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತಾವೇ ಆ ಗುರುಕಲದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ರಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಊಟ ಮತ್ತು ವಸತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ವಿದ್ಯಾದಾನವನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು

ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಹಾಗೂ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಾರಂಭ :

ಪೂಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮನೋವೃತ್ತಿಯವರಾಗಿದ್ದ ರಿಂದ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದುರ್ಲಭಗಳಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಸಿಕಂದರಾಬಾದ ದಲ್ಲಿಯೇ "ಶೈವಭಾರತೀ ಭವನ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು (ನಂ. ೬೨೬ ಸಜನ್‌ಲಾಲ ಸ್ಟ್ರೀಟ್) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ-ದರ್ಶನಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಹಿಂದೀ, ಮರಾಠಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ತಮಿಳ್, ಉರ್ದೂ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಲಿ ಭಾಷೆಗಳ ಮುದ್ರಿತ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಗಳ ಸಹಸ್ರಾರು ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಅಂದಿನ ನಿಜಾಮ್ ಪ್ರಾಂತ ದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯವು ಪ್ರಮುಖವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಇಷ್ಟು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪೂಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಇವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲವೆಂಬುದು ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡತೊಡಗಿತು.

ಮನೆಮನೆಗೆ ತತ್ತ್ವಪ್ರಚಾರಮಾಡಲು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಿಂತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪಾತ್ರವು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದದ್ದೆಂದರಿತ ಪೂಜ್ಯರು ತೆಲಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ "ವಿಭೂತಿ" ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾರಂಭಿ ಸಿದರು. ಈ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಕಟಣೆಯಿಂದ ಇವರ ಜ್ಞಾನಪ್ರಭೆಯು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಹರಡಿತು.

ಕವಿತಾಚಾತುರ್ಯ :

ಪೂಜ್ಯರಿಗೆ ಕವಿತಾರಚನಾಶಕ್ತಿಯು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಕಾರಣ ಇವರಿಗೆ "ಬಾಲಕವಿ" ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಈ

ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪೂಜ್ಯರು ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಳೆಸುತ್ತಹೋದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಹಿಂದೀ, ತೆಲಗು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತತ್‌ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿದ ಇವರ ವಿಭಿನ್ನ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಪದ್ಯಗಳು ಪ್ರಖ್ಯಾತಗಳಾಗಿವೆ.

ಕಾಶೀ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತ್ಯ :

ಹಲವು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಜ್ಞಾನನಿಧಿಗಳಾದ ಪಂ. ವೀರಭದ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಜ್ಞಾನಪ್ರಭಾವವು ಕಾಶೀ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನದ ೮೫ ನೆಯ ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಲಿಂ. ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾ. ೨೦-೪-೧೯೪೪ ರಂದು ಪಂ|| ವೀರಭದ್ರಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ತಾರೀಖು ೨೬-೪-೧೯೪೪ ರಂದು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.

ಮುಂದೆ ತಾ|| ೨೭-೯-೧೯೪೪ ಬುಧವಾರ ವಿಜಯದಶಮಿಯಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಧನುರ್ಲಗ್ನದ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ರಂಭಾಪುರಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶಿವಾನಂದ ರಾಜೇಂದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರ ಅಮೃತಹಸ್ತದಿಂದ ಕಾಶೀ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನದ ೮೬ ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿ ಪಂ|| ವೀರಭದ್ರಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ವೀರಭದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಧಿಕಾರಹೊಂದಿದ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ "ಜ್ಞಾನಮಂದಿರ" ವೆಂಬ ಭವ್ಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ತಾ|| ೨-೩-೧೯೪೬ ರಂದು ಉದ್ಘಾಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ತಾವು ಈ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಿಕಂದರಾಬಾದದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದ "ಶೈವ ಭಾರತೀ ಭವನ"ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಕಾಶಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರು.

ಇಂದಿನ ಕಾಶೀ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾವಿರಾರು ತಾಡೋಲೆ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಇವೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯವು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಯಾವುದೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿದರೂ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವೀರಭದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂಕೇತಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ O.R.I. ದವರು ಇಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ತಾಡೋಲೆ ಗ್ರಂಥಗಳ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪೂಜ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಂಗಮವಾಡೀ ಮಠದಲ್ಲಿ ಶಿವಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ "ವೀರಶೈವ ವಿಶ್ವಕೋಶ"ವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಮಹೋದ್ದೇಶ ಇವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪೀಠದಮೇಲಿನ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಪೀಠವನ್ನೂ ಋಣಮುಕ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದರೊಳಗಾಗಿ ಪೀಠದ ಋಣಾನುಸಂಬಂಧವು ತೀರಿತೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ತಾರೀಖು ೩೦-೧-೧೯೪೮ (ಪುಷ್ಯ. ಶು. ಚತುರ್ದಶಿ) ರಂದು ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ವೀರಭದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.

ಪೂಜ್ಯರು ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲವೇಕಾಲವಿದ್ದರೂ ಬಹಳ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣಗಳಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾಗುವವರೆಗೆ ಇವರು ಸಾಧಿಸಿದ ಸಾಧನೆಗಳು ಮಾನವಕುಲಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಗಳಾಗಿವೆ.

ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀವೀರಭದ್ರಜಗದ್ಗುರುಗಳವರು ತಾವು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ದಿ|| ೭-೧-೧೯೪೮ ರಂದು ಶಿವಮೊಗ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಸೊರಬ ತಾಲೂಕಿನ ಕ್ಯಾಸನೂರು ಮಠದ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಷ|| ಬ್ರ|| ಜಯಗುರುಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ಹೆಸರಿಗೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ನೋಂದುಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಶಾ. ಶ. ೧೮೭೦ ನೇ ಸರ್ವಧಾರಿ ಸಂವತ್ಸರ ಕಾರ್ತಿಕ ಶು|| ತ್ರಯೋದಶೀ ತಾ||೧೪-೧೧-೧೯೪೮ ರವಿವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೯-೪೩ರಿಂದ ೯-೫೭ರ ವರೆಗೆ ಸಲ್ಲುವ ಧನುರ್ಲಗ್ನದ ಸಿಂಹಾಂಶ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹಾಗೂ

ರಂಭಾಪುರೀ ವೀರಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಲಿಂ|| ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಪ್ರಸನ್ನ ರೇಣುಕ ವೀರಗಂಗಾಧರರಾಜೇಂದ್ರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಅಮೃತಹಸ್ತದಿಂದ ಶ್ರೀ ಷ|| ಬ್ರ|| ಜಯಗುರುಶಿವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಈ ಪೀಠದ ೮೫ ನೇ ಜಗದ್ಗುರುತ್ವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದನಂತರ ಇವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರುವಿಶ್ವೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂಬ ನೂತನ ಅಭಿಧಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಇವರು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಹಿರೇಕೆರೂರ ತಾಲೂಕ ಮಾಸೂರ ಹಿರೇಮಠದ ಶ್ರೀ ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌ|| ರುದ್ರಮ್ಮ ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಪವಿತ್ರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾ|| ೨೦-೩-೧೯೧೭ ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ಇವರು ರಟ್ಟೀ ಹಳ್ಳಿ, ಕಡೆನಂದೀಹಳ್ಳಿ, ಹಾಗೂ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಶ್ರೀಮದ್ವೀರಶೈವ ವಾರದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಕಾಶಿಗೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ಅಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಧಾನಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಪಂ|| ಶಿವದತ್ತಮಿಶ್ರರಿಂದ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಾಗೂ ಟೀಕಮಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಧಾನಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀ ತಾರಾಚರಣ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ತಮ್ಮ ೩೦ ನೆಯ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜಗದ್ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಇವರು ಇಂದು ೬೯ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದರೂ ಅದೇ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪೀಠದ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಪೀಠದ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ಮನೆಗಳ ಸ್ವಾಮಿತ್ವದ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಆದಾಯವು ೧೯೫೧ ರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ೧೯೫೭ ರಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಊರುಗಳ ಜಮೀನ್ದಾರಿಯು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾನೂನ ಪ್ರಕಾರ ಕೈತಪ್ಪಿಹೋಯಿತಲ್ಲದೇ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ಮಠದಮೇಲಿನ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲದ ಒತ್ತಡ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಹಳ ಕಠಿಣತರ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದೊದಗಿತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಪೂಜ್ಯರು ಧೈರ್ಯಗೆಡದೇ ಮೂಲ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಸದ್ಭಕ್ತರ ಸಹಯೋಗ ಸಹಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಪೀಠವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಋಣಮುಕ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪೀಠವನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸಿದರು.

ಪೂಜ್ಯರು ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಇಂದಿಗೆ ೩೮ ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಮಠದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಸುಚಾರು ರೂಪವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದರಜೊತೆಗೆ ಮಠದ ಖರ್ಚಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಥಾಯಿ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೇಕೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಶ್ರೀವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಮಾರ್ಕೆಟ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸಂದಾಯವಾಗುವ ಬಾಡಿಗೆ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಅಧ್ಯಾಯನಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಾದದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲದೇ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೂ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ೨೬ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಜಾಗ್ರತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರಲ್ಲದೇ, ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ "ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯ" ಹಾಗೂ ಮಂಗಳವೇಢೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಬೋರ್ಡಿಂಗನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎರಡು ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಕಾಶೀ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಮಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಔರಂಗಾಬಾದ ಹಾಗೂ ನಾಗಪುರಗಳಲ್ಲಿಯು ವೀರಶೈವ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ವಿಶೇಷ ಧನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಾಧಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಕಾಶೀ ಸಂಪೂರ್ಣಾನಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವೇದಾಂತ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ "ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತವೇದಾಂತ" ಶಾಖೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯು. ಎರಡುನೂರು ವರ್ಷ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ-ದರ್ಶನಗಳ ಅಧ್ಯಯನವು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ವೀರಶೈವ ದರ್ಶನವಾದ "ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ"ದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದ ಅಧ್ಯಯನವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆಯು ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕೃಪೆಯಿಂದ ದೂರಾದದ್ದು ವೀರಶೈವರ ಪರಮ ಭಾಗ್ಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಖಿದೇ ವಿಶ್ವ

ವಿದ್ಯಾಲಯದ ವೇದಾಂತವಿಭಾಗದ ವರಿಷ್ಠ ಸಂಶೋಧಕರಾದ ಡಾ|| ಚಂದ್ರ
ಶೇಖರಶರ್ಮಾ ಹಿರೇಮಠ ಊರ್ಫ ಡಾ|| ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯ
ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಮರೇಶ್ವರಮಠ ಕೋಟಿಕಲ್ಲ-ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ ಇವರ ಪರಿಶ್ರಮವು
ಉಲ್ಲೇಖನೀಯವಾಗಿದೆ.

೧೯೮೩ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಸಂಪೂರ್ಣಾನಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾ
ಲಯದ ಈ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ವೇದಾಂತಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಚಂದ್ರಶೇಖರ
ಶಿವಾಚಾರ್ಯರೇ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯೊಂದಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀ (ಬಿ.ಎ.,) ಮತ್ತು
ಆಚಾರ್ಯ (ಎಂ.ಎ ,) ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಾಪನ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ
ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿಭಿನ್ನ
ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಯವರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಷ್ಯ
ವೇತನ (ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್) ಕೊಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು
ಸದ್ಯಃ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶನದ ಬಗ್ಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ
ವೇದಾಂತ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯ ವರ್ಗದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ
ಗಳಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಮಗ್ರ ಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆ
ಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶನ
ಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಹೀಗೆ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಕಾಶೀ ಜ್ಞಾನಪೀಠವು ಜಾತಿ–ಮತ–ಪಂಥ
ಗಳ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೇ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಬಂದ ಸಕಲರಿಗೂ ಅನ್ನ-ಆಶ್ರಯ
ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಲಹುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಜ್ಞಾನಪೀಠದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ
ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಪಂಚಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೂ, ನಿರಂಜನಮೂರ್ತಿ
ಗಳೂ, ಶಿವಾನಂದ ಹಾಗೂ ಸಿದ್ಧಾರೂಢ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಹಾತ್ಮರೂ
ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಹೋದ
ಎಲ್ಲರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕಾಶೀ ಪೀಠದ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯೊಂದಿಗೆ
ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾಶೀ ವೀರಶೈವ ವಿದ್ವತ್
ಸಂಘದಿಂದ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆ ಗ್ರಂಥವು ಆದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿಯೇ
ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಬರಲಿದೆ.

ಕಾಶೀ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನದ ಜಗದ್ಗುರು ಪರಂಪರೆ

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು
(ಕೃತಯುಗದ ಆದಿ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚವಕ್ತ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು
(ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಆದಿ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಕರ್ಣಶಿವಾಚಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು
(ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಆದಿ)

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ವಿಶಾರಾಧ್ಯಶಿವಾಚಾರ್ಯಭಗವತ್ಪಾದರು
(ಕಲಿಯುಗದ ಆದಿ)

೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು (ಗಾದೀಸ್ವಾಮಿ) ಕಾಲ

ಕ್ರಿ.ಶ.ಪೂ. ೨೦೦೧ ರಿಂದ ೧೬೯೦

೨.	,,	,,	೧೬೯೦–೧೫೭೬
೩.	,,	,,	೧೫೭೬–೧೫೦೧
೪.	,,	,,	೧೫೦೧–೧೪೦೦
೫.	,,	,,	೧೪೦೦–೧೨೭೫
೬.	,,	,,	೧೨೭೫–೧೧೯೫
೭.	,,	,,	೧೧೯೫–೧೧೩೧
೮.	,,	,,	೧೧೩೧–೧೦೭೬
೯.	,,	,,	೧೦೭೬–೧೦೧೯
೧೦.	,,	,,	೧೦೧೯–೯೫೬
೧೧.	,,	,,	೯೫೬–೮೮೧
೧೨.	,,	,,	೮೮೧–೮೪೭
೧೩.	,,	,,	೮೪೭–೮೦೨

೧೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ.ಶ.ಪೂ. ೮೦೨–೭೬೫
೧೫. ,, ,, ೭೬೫–೬೯೯
೧೬. ,, ,, ೬೯೯–೬೬೮
೧೭. ,, ,, ೬೬೮–೬೪೩
೧೮. ,, ,, ೬೪೩–೬೨೬
೧೯. ,, ,, ೬೨೬–೬೧೧
೨೦. ,, ,, ೬೧೧–೫೯೦
೨೧. ,, ,, ೫೯೦–೫೭೩
೨೨. ,, ,, ೫೧೩–೪೭೮
೨೩. ,, ,, ೪೭೮–೪೩೮
೨೪. ,, ,, ೪೩೮–೩೯೩
೨೫. ,, ,, ೩೯೩–೩೪೨
೨೬. ,, ,, ೩೫೨–೩೧೪
೨೭. ,, ,, ೩೧೪–೩೦೦
೨೮. ,, ,, ೩೦೦–೨೩೩
೨೯. ,, ,, ೨೩೩–೨೧೪
೩೦. ,, ,, ೨೧೪–೧೯೦
೩೧. ,, ,, ೧೯೦–೧೬೮
೩೨ ,, ,, ೧೬೮–೧೧೬
೩೩. ,, ,, ೧೧೬– ೭೮
೩೪. ,, ,, ೭೮– ೩೬
೩೫. ,, ,, ೩೯– ೩೭
೩೬. ,, ,, ೭–ಕ್ರಿ.ಶ.೫
೩೭. ,, ಕ್ರಿ.ಶ. ೫– ೫೯
೩೮. ,, ,, ೫೯– ೮೧
೩೯. ,, ,, ೮೧–೧೦೫
೪೦. ,, ,, ೧೦೫–೧೩೧

೪೧.	ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು	ಕ್ರಿ.ಶ.	೧೩೧–೧೫೫
೪೨.	,,	,,	೧೫೫–೨೧೪
೪೩.	,,	,,	೨೧೪–೨೨೮
೪೪.	,,	,,	೨೨೮–೨೮೫
೪೫.	,,	,,	೨೮೫–೩೫೪
೪೬.	,,	,,	೩೫೪–೪೧೭
೪೭.	,,	,,	೪೧೭–೪೩೮
೪೮.	,,	,,	೪೩೮–೪೪೯
೪೯.	,,	,,	೪೪೯–೫೨೧
೫೦.	,,	,,	೫೨೧–೫೫೩
೫೧.	,,	,,	೫೫೩–೬೭೪
೫೨.	,,	,,	೬೭೪–೭೫೯
೫೩.	,,	,,	೭೫೯–೭೯೩
೫೪.	,,	ಕ್ರಿ.ಶ.	೭೯೩–೮೨೯
೫೫.	,,	,,	೮೨೯–೮೮೨
೫೬.	,,	,,	೮೮೨–೯೪೦
೫೭.	,,	,,	೯೪೦–೯೯೬
೫೮.	,,	,,	೯೯೬–೧೦೦೯
೫೯.	,,	,,	೧೦೦೯–೧೦೫೭
೬೦.	,,	,,	೧೦೫೭–೧೧೦೩
೬೧.	,,	,,	೧೧೦೩–೧೧೨೨
೬೨.	,,	,,	೧೧೨೨–೧೧೮೭
೬೩.	,,	,,	೧೧೮೭–೧೨೦೧
೬೪.	,,	,,	೧೨೦೧–೧೨೭೫
೬೫.	,,	,,	೧೨೭೫–೧೩೪೭
೬೬.	,,	,,	೧೩೪೭–೧೩೫೬
೬೭.	,,	,,	೧೩೫೬–೧೪೨೯
೬೮.	,,	,,	೧೪೨೯–೧೪೪೨
೬೯.	,,	,,	೧೪೪೨–೧೪೬೦
೭೦.	,,	,,	೧೪೬೦–೧೫೨೭
೭೧.	,,	,,	೧೫೭೭–೧೫೪೭
೭೨.	,,	,,	೧೫೪೭–೧೫೮೩
೭೩.	,,	,,	೧೫೮೩–೧೬೩೧

೭೪. ,, ,, ೧೬೩೧-೧೬೩೯

೭೫. ,, ,, ೧೬೩೯-೧೬೬೩

೭೬. ,, ,, ೧೬೬೩-೧೭೧೦

೭೭. ,, ,, ೧೭೧೦-೧೭೫೦

೭೮. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು
ಊರ್ಫ್ ಶ್ರೀ ಜ|| ಶಿವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೫೦-೧೮೨೫

೭೯. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು
ಊರ್ಫ ಶ್ರೀ ಜ|| ಹರೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೨೫-೧೮೭೯

೮೦. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು
ಊರ್ಫ ಶ್ರೀ ಜ|| ವೀರಭದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೭೯-೧೮೯೧

೮೧. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು
ಊರ್ಫ ಶ್ರೀ ಜ|| ರಾಜೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೯೧-೧೯೦೭

೮೨. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಚಾರ್ಯರು
ಊರ್ಫ ಶ್ರೀ ಜ|| ಶಿವಲಿಂಗಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೦೭-೧೯೩೨

೮೩. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು
ಊರ್ಫ ಶ್ರೀ ಜ|| ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೩೨-೧೯೪೪

೮೪. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು
ಊರ್ಫ ಶ್ರೀ ಜ|| ವೀರಭದ್ರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೪೪-೧೯೪೮

೮೫. ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಶಿವಾಚಾರ್ಯರು
ಊರ್ಫ ಶ್ರೀ ಜ|| ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೪೮-ವರ್ತಮಾನ

ಇಲ್ಲಿಯುವರೆಗೆ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪಂಚಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದವರಿಗೆ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಂಚಪೀಠಗಳ ಆದಿ ಆಚಾರ್ಯರೇ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿವ-ರುದ್ರರು ಮತಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲ

ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳಾದ ಕಾಮಿಕಾದಿ ವಾತುಲಾಂತಗಳಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಮತ್ತು ರುದ್ರನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ವೀರಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವದರಿಂದ, ಶಿವ-ರುದ್ರರನ್ನೇ ವೀರಶೈವ ಮತಸ್ಥಾಪಕರೆಂದು ಏಕೆ ಕರೆಯಬಾರದು ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ವಿಚಾರಶೀಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಬಹುದು ಆದರೆ ಅವರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ವಿನಹ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಲ್ಲ.

ಅದೇ ಉಪದೇಶವನ್ನೇ—

ಮದದ್ವೈತಪರಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ವೇದವೇದಾಂತಸಮ್ಮತಂ ।
ಸ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯಸಿ ಭೂಲೋಕೇ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಹಿತಕಾರಕಂ ॥
ಮಮ ಪ್ರತಾಪಮತುಲಂ ಮದ್ಭಕ್ತಾಂಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ ।
ಪ್ರಕಾಶಯ ಮಹೀಭಾಗೇ ವೇದಮಾರ್ಗಾನುಸಾರತಃ ॥

(ಸಿ. ಶಿ ೩/೭೦-೭೧)

"ಹೇ ರೇಣುಕನೇ ! ನನ್ನಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿವಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ ಸರ್ವ ಮಾನವರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಶಿವನಿಗಿಂತಲೂ ಶಿವ ಭಕ್ತರು ಅಧಿಕರೆಂಬುದನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡು" ಎನ್ನುವ ಶಿವನ ಆದೇಶದಂತೆ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾದಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಈ ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವದರಿಂದ, ಈ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರೇ ವೀರಶೈವಮತಸ್ಥಾಪಕರೆಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಈ ಪಂಚಪೀಠಗಳಿಗೆ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರ (ಜಂಗಮ) ವಂಶೋತ್ಪನ್ನರಾದ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ವಟುಗಳನ್ನೇ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರೇ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು (ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳು) ಇವರ ಶಾಖಾ ಮಠಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಶಿವಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಲಿಂಗೋದ್ಭವ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಯದಾ ಯದಾ ಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಹಾನಿರ್ಭವತಿ ಭೂತಲೇ ।
ತದಾ ತದಾವತಾರೋಽಯಂ ಗಣೇಶಾನಾಂ ಮಹೀತಲೇ ॥

(ಸ್ಕಂದಪುರಾಣ)

ಯದಾ ಯದಾ ಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗ್ಲಾನಿರ್ಭವತಿ ಭಾರತ ।
ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನಮಧರ್ಮಸ್ಯ ತದಾತ್ಮಾನಂ ಸೃಜಾಮ್ಯಹಮ್ ॥

(ಗೀತಾ)

ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಅವನತಿಯಾದಾಗ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿ ಧರ್ಮದ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವನ ಗಣರಾಗಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

"ತೃ–ತರಣ ಪ್ಲೋಷಣಯೋಃ" ಎಂಬ ಧಾತುವಿಗೆ "ಅವ" ಉಪಸರ್ಗ ಸಂಬಂಧವಾದಾಗ "ಅವತಾರ" ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "ಇಳಿದು ಬರು" ಎಂಬುದು ಇದರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅರ್ಥ. ನಿರ್ಗುಣ ನಿರಾಕಾರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಲಿ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಗಣರಾಗಲಿ, ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಲೋಕ ವಿಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ದಿವ್ಯದೇಹಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವದನ್ನೇ ಅವತಾರವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

"ತೃ–ತರಣ ಪ್ಲೋಷಣಯೋಃ" ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಇಳಿ' ಅಥವಾ 'ಇಳಿದುಬರು' ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ಹೊರಡದ್ದರಿಂದ ಅವ ಎಂಬ

ಉಪಸರ್ಗವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಅವತಾರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಉಪಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಮೂಲಧಾತುವಿನ ಅರ್ಥಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು "ಉಪಸರ್ಗೇಣ ಧಾತ್ವರ್ಥೋ ಬಲಾದನ್ಯತ್ರ ನೀಯತೇ" ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಗುರು-ಈಶ್ವರರ ಅನುಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಉನ್ನತಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಲುಪಿದವನು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬರಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾದುದ್ದು. ಆದರೆ ಲೋಕ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಉಳ್ಳವರು ಭಕ್ತೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ "ಸ್ವಯಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ಪರಾನ್ ತಾರಯತಿ" ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಮಗುವು ಎಡವಿ ಬಿದ್ದು ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಹಡಿಯ (ಮೇಲಂತಸ್ತಿನ)ಮೇಲೆ ಇರುವ ತಾಯಿಯು ಆ ಆರ್ತನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದು ಮಗುವನ್ನು ಸಾಂತ್ವನಗೊಳಿಸುವದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಮೇಲಿರುವ ತಾಯಿಯು ಮಗುವಿನ ಆರ್ತನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಆಕೆಯ ಮಾತೃತ್ವಕ್ಕೆ ಕುಂದುಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನೂ ಕರುಣಾಮಯನೂ ಆದ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಲಿ ಅವನ ಗಣರಾಗಲಿ ಲೋಕದ ದುಃಖಿತ ಜೀವಿಗಳ ಆರ್ತನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಲೋಕೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅವತರಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅವನ ಮಹತ್ವಕ್ಕೆ ಕಲಂಕಬಾರದೇ ಇರದು.

ಪರಿಪೂರ್ಣಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಂಶಗಳಾದ ಜೀವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಹಜ ಸ್ನೇಹವಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಾಮರೂಪಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವ ಜಗತ್ತಿನ ಭೋಗ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ-ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಹಾಭಾರತ ಮುಂತಾದ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತರ ಅರ್ತನಾದವನ್ನ ಕೇಳಿ ದ್ರವೀಭೂತನಾದ ಪರಮೇ

ಶ್ವರನು ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕನೆಂಬ ತನ್ನ ಬಿರುದನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ನಿವಾಸದಿಂದ ತಾನೂ ಬರುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಗಣರನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇನಿದೆ ? ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಈ ಅವತಾರ ಶಬ್ದವು ತನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ಪರಮ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂತಲೇ ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಗಣರಾಗಲಿ ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿರುವದರಿಂದ ನಮ್ಮಂತೆ ಮಾತಾ-ಪಿತೃಗಳ ಉದರದಿಂದಲೇ ಬರಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧತೆಗಳು ಅವರಿಗಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವು ಕಂಬದಿಂದ ನೃಸಿಂಹನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದಂತೆ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಿಗಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಶಿವಲಿಂಗದಿಂದ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿದಂತೆ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸೋಮೇಶ್ವರಾದಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳಿಂದ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದರು.

ಪೂಜ್ಯರು ಶಿವಲಿಂಗಗಳಿಂದ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದರು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಅಸಂಭವದ ಕಟ್ಟುಕಥೆಯಂತೆ ತೋರಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕುತರ್ಕಿಗಳು ಕಲ್ಲು ಜಡವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಜಡವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಚೇತನವ್ಯಕ್ತಿಯು ಉದ್ಭವಿಸುವದೆಂತು ? ಎಂಬುದಾಗಿ ತರ್ಕಿಸುವದೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಲಿಂಗಾವತಾರವು ಕಟ್ಟುಕಥೆಯಾಗಿರದೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವೂ, ಲೋಕ ಹಾಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವೂ ಆಗಿದೆ.

ಇಂದು ನಾವು ಕಾಣುವ ಜೀವರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಭಿಜ, ಸ್ವೇದಜ, ಅಂಡಜ ಮತ್ತು ಜರಾಯುಜಗಳೆಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿರಿದು ಬರುವ ವನಸ್ಪತಿಗಳು ಉದ್ಭಿಜಗಳೆಂದೂ, ಬೆವರಿನಿಂದ ಜನಿಸುವ ಹೇನು-ಕೂರಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸ್ವೇದಜಗಳೆಂದೂ, ತತ್ತಿಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಬರುವ ಪಕ್ಷಿ-ಸರ್ಪಾದಿಗಳು ಅಂಡಜಗಳೆಂದೂ ಮತ್ತು ಮಾತೃ ಉದರದೊಳಗಿನ "ಜರಾಯು" ಎಂಬ ಚೀಲದಿಂದ ಜನಿಸುವ ಪಶು-ಮನುಷ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಜರಾಯುಜಗಳೆಂದೂ ವ್ಯವಹಾರವುಂಟು. ಇದಲ್ಲದೇ ಜಡಗಳಾದ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ

ಕಪ್ಪೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಗಣೆಯಲ್ಲಿ ಚೇಳು ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕ್ರಿಮಿಗಳು ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸುವದನ್ನು ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ ಅದರಂತೆ ಚೇತನನಾದ ಮನುಷ್ಯನ ಶರೀರದಿಂದ ಜಡಗಳಾದ ಉಗುರು-ಕೂದಲುಗಳೂ ಜನಿಸುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಈ ಲೋಕಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಜಡದಿಂದ ಚೇತನಗಳ ಮತ್ತು ಚೇತನದಿಂದ ಜಡಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಸರ್ವಾನುಭವ ಸಿದ್ಧವಾದುದ್ದು.

ಇನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿದಾಗ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವೂ ಚೇತನವೇ ಆಗಿದೆ. ಮೊದಲು ನಾವು ಗಿಡ-ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಜಡವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳೂ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಉಸಿರಾಡಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಗುರುತಿಸಿದರು. ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಕಾಸವಾದಂತೆ ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಸ್ವಾಶೋಚ್ಛ್ವಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಅವುಗಳಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿದೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ನೋವು-ನಲಿವುಗಳ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ-ಎಂಬುದನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆಹೋಗಿ ಹೇಳುವದಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನಮನಸ್ಸಿಗಿಂತಲೂ ಗಿಡ-ಬಳ್ಳಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ಅತಿ ಕೋಮಲವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರುವ ಶತ್ರುಭಾವನೆಯುವನು ನೋಡುತ್ತನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿಯ ಯಾವುದೇ ಗಿಡವನ್ನು ಓರ್ವನು ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಕಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಎಲ್ಲ ಗಿಡಗಳೂ ಕಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗಿಡದಷ್ಟೇ ಸಮಾನವಾದ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಇಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗಿಡ-ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಇಂದು ಯಾರಾದರೂ ಜಡಪದಾರ್ಥಗಳು ಅಂದರೆ ಅವರನ್ನು ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕರೆಂದೇ ಕರೆಯಬೇಕಾಗುವದು. ತಮ್ಮ ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ತಪಸ್ವಿಗಳಂತೆ ಮೌನವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಿಡ-ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯನು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಗಿಡ-ಬಳ್ಳಿಗಳು ಚೇತನಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕಲ್ಲು-ಮಣ್ಣುಗಳಾದರೋ ಜಡಗಳೇ ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ

ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. "ಸ್ವಪರಜ್ಞಪ್ತಿಶೂನ್ಯತ್ವಂ ಜಡತ್ವಮ್" "ತನ್ನ ಹಾಗೂ ಅನ್ಯದರ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ್ದು ಜಡ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಸ್ಥೂಲದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಡದ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಷ್ಠಮೌನವನ್ನಾಚರಿಸುವ ಒಬ್ಬ ದಿವ್ಯಯೋಗಿಯು ತನಗಿರುವ ತನ್ನ ಹಾಗೂ ಅನ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಅರಿವನ್ನು ತನ್ನ ವಾಣಿಯಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಮಾಡದೇ ಸುಮ್ಮನಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಇವನು ಜಡಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು ಎಂದು ಹೇಳುವದು ಎಷ್ಟು ಅಪರಾಧವೆನಿಸುವದೋ, ಕಲ್ಲು-ಮಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಜಡವೆನ್ನುವದಾದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಅಪರಾಧವಾದದ್ದು. ಅವುಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಹಾಗೂ ಅನ್ಯದರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಏನು ಪ್ರಮಾಣ? ನಾವು ಎಷ್ಟೇ ಮಲಿನತೆಯನ್ನು ಅವುಗಳಮೇಲೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಡಿದಾಗ, ಕತ್ತರಿಸಿದಾಗ ನಮಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಡವೆನ್ನುವದು ತಪ್ಪು. ಯಾಕಂದರೆ ಅದು ಅವುಗಳ ಸಹನಶೀಲತೆಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠ ಅವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸರ್ವತ್ರ ಚೇತನವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡ ಅನುಭವಿಗಳು "ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ", "ಯತ್ ಸಾಕ್ಷಾದಪರೋಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ", ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಚೇತನವನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕ ಭಗವತ್ಪಾದರು—

ಪತ್ರಶಾಖಾದಿರೂಪೇಣ ಯಥಾ ತಿಷ್ಠತಿ ಪಾದಪಃ ।
ತಥಾ ಭೂಮ್ಯಾದಿರೂಪೇಣ ಶಿವ ಏಕೋ ವಿರಾಜತೇ ॥

(ಸಿ.ಶಿ. ೧೦-೬೬)

ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯ ಶಿವಜಗನ್ಮಯಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತಗಳನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಶ್ರೀ ಮಹಾತ್ಮಾ ಬಸವೇಶ್ವರರಾದರೂ—

ಎತ್ತೆತ್ತ ನೋಡಿದರತ್ತ ನೀನೇ ದೇವಾ !
ಸಕಲ ವಿಸ್ತಾರದ ರೂಹು ನೀನೇ ದೇವ !
ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷು ನೀನೇ ದೇವ !
ವಿಶ್ವತೋಮುಖ ನೀನೇ ದೇವ !

ವಿಶ್ವತೋಬಾಹು ನೀನೇ ದೇವ !
ವಿಶ್ವತೋಪಾದ ನೀನೇ ದೇವ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ !

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ಚೇತನಾಸ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಜಗತ್ತಿನ ಕಣ-ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಚೇತನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸದಿರುವ
ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಜಡನಲ್ಲದೇ ಕಲ್ಲು-ಮಣ್ಣುಗಳು ಜಡಗಳಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ
"ಅತ್ಯಂತ ಗೂಢ ಚೈತನ್ಯಂ ಜಡಮವ್ಯಕ್ತಮುಚ್ಯತೇ" (ಸಿ.ಶಿ.)
ಅಂದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಗೂಢವಾದ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೆ ಜನಗಳು "ಜಡ" ವೆಂದು ಕರೆಯು
ತ್ತಾರೆ-ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಕಲ್ಲು-ಮಣ್ಣು
ಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಢವಾದ ಚೈತನ್ಯದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ತಿಕ್ಕಿ ನೋಡಿದಾಗ
ಜಗವಿದೆಲ್ಲವೂ ಜಂಗಮವೇ ಅರ್ಥಾತ್ ಚೇತನವೇ ಆಗಿದೆ.

ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಡಗಿದ ಈ ಸುಪ್ತಚೇತನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ
ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ—

ಮಾಘಕೃಷ್ಣಚತುರ್ದಶ್ಯಾಮಾದಿದೇವೋ ಮಹಾನಿಶಿ ।
ಶಿವಲಿಂಗತಯೋದ್ಭೂತಃ ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಸಮಪ್ರಭಃ ॥

ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯದಿವಸ ಜ್ಯೋತಿ
ರ್ಲಿಂಗಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ
ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿದರು.

ಭಾರತದ ಆದಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈ ಲಿಂಗಗಳಿಗೆ ಜಡವೆಂಬುದಾಗಿಯೂ
ಕಲ್ಲೆಂಬುದಾಗಿಯೂ ಧೈರ್ಯವಾದ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸ
ಬಲ್ಲನು ? ಒಂದುವೇಳೆ ಅಂಗಡಿ-ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ
ಇವೂ ಕಲ್ಲೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಿಂದ
ಲಕ್ಷಾಂತರ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರಿಗಳು ಈ ಲಿಂಗಗಳ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅದೇಕೆ ಬರು
ತ್ತಿದ್ದರು ? ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರಾಣಿಯಾದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ
ಮನೋರಥ ಪೂರ್ಣವಾಗದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ದೇವರಿಗೂ ಹೋಗುವಾತನಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಜನರು ಯಾವ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅವಕ್ಕೆ ಜಡವೆಂತಲೂ ಕಲ್ಲೆಂತಲೂ ಹೇಳುವ ನಿಜವಾದ ನಾಸ್ತಿಕನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಾದಕ್ಕೆ ಇಳಿದಾಗ ಕಲ್ಲೆಂದು ಸಾಧಿಸಿದ ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನರು ಮನದಲ್ಲಿ ಭಯಪಟ್ಟು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸದೇ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ?

ಇಂದು ಭಾರತದ ಶ್ರೀಮಂತ ದೇವರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಶ್ರೀಬಾಲಾಜಿಯ ಮೂರ್ತಿಯು ಕಲ್ಲಿನದೇ ಆಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕಲ್ಲೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ಮನೋರಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ?

ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತದ ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುವ ಶೈವ-ವೈಷ್ಣವಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡಿರುವ ದೇವತಾವಿಗ್ರಹಗಳಾಗಲಿ, ಗುರುವಿನ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ವೀರಶೈವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಗಲಿ ಸ್ಥೂಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಶಿಲೆಯಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅವುಗಳು ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲ.

ಅಂತೆಯೇ ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿಯು—

ಗುರುವ ನರನೆಂದವಗೆ, ಹರನ ಶಿಲೆ ಎಂದವಗೆ
ಶರಣಪ್ರಸಾದವನು ಎಂಜಲೆಂದವಗೆ
ನರಕ ತಪ್ಪುವದೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ?

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಶಿಲಾಮಯ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮಹತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ವೀರ ವಿರಾಗಿಣಿಯಾದ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯು—

ಲಿಂಗದಿಂದುದಯಿಸಿ ಅಂಗವಿಡಿದಿಪ್ಪ ಪುರಾತನರ
ಇಂಗಿತವನೇನೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಬಿರಯ್ಯ ?
ಅವರ ನಡೆಯೇ ಆಗಮ, ಅವರನುಡಿಯೇ ವೇದ,
ಅವರ ಲೋಕದ ಮಾನವರೆಂದೆನ್ನ ಬಹುದೆ ?

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ—

ವೃಕ್ಷಾದ್ಭವಂತಿ ಬೀಜಾನಿ ತದ್ವೃಕ್ಷೇ ಲೀಯತೇ ಪುನಃ ।
ರುದ್ರಲೋಕಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಶಿವಲೋಕೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

ಎಂದುದಾಗಿ ಅಂಕೊಲೆಯ ಬೀಜದಿಂದಾಯಿತ್ತು ವೃಕ್ಷವು.
ಆ ವೃಕ್ಷವು ಮರಳಿ ಬೀಜದೊಳಡಗಿತ್ತು.. ಆ ಪ್ರಕಾರದಿಂ
ಲಿಂಗದೊಳಗಿದ್ದ ಪುರಾತನರು ಆ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ
ಬೆರಸಿದರು ನೋಡಿರಯ್ಯ
ಇಂತಪ್ಪ ಪುರಾತನರಿಗೆ ನಾನು ಶರಣೆಂದು
ಹುಟ್ಟುಗೆಟ್ಟೆನಯ್ಯ ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ

ಎಂಬ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನರಾದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಲಿಂಗೋದ್ಭವರಾಗಿ ಉದಿಸಿ ಪುನಃ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಅಡಗಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಂಕೋಲೆಯಬೀಜ-ವೃಕ್ಷದ ದುಷ್ಟಾಂತದಿಂದ ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಅಂದರೆ ಬೀಜದಿಂದ ವೃಕ್ಷವು ಜನಿಸಿ ಪುನಃ ಆ ವೃಕ್ಷವು ಬೀಜದಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗುವಂತೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪಗಳೇ ಆದ ಲಿಂಗಗಳಿಂದ ಉದಯಿಸಿ ಪುನಃ ಆ ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿದ್ದಾರೆ-ಎಂಬ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅವರು ನಡೆದದ್ದೇ ಆಗಮ, ಅವರು ನುಡಿದದ್ದೇ ವೇದ ಎಂದು ಅವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ, ಅಂತಹ ಪೂಜ್ಯರಿಗೆ ಶರಣಾಗಿ ನನ್ನ ಭವವನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ-ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಶರಣಾಗುವದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಸಾಫಲ್ಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಅನಾದಿ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರರು —

" ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ರೇಣುಕನುದಯನಾಗದಿದ್ದರೆ
ಇಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ಪರಿಯೆಂತೋ ?
ಆ ಶಿವನಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಶಿವನಲ್ಲಿಯೇ ಲಯವಾದ
ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ಅನಾದಿಮುಕ್ತನಲ್ಲ
ಅವಾಂತರ ಮುಕ್ತನೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ
ನಾಯಕ ನರಕ ತಪ್ಪದು " (ಷ. ಜ್ಞಾ. ಸಾ.)

ಈ ತಮ್ಮ ವಚನದಲ್ಲಿಯೂ ಆಚಾರ್ಯರ ಲಿಂಗೋದ್ಭವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ "ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮ" "ಸ್ವಯಂಭುವಾಗಮ" "ವೀರಲೈಂಗೋಪನಿಷತ್" ಮುಂತಾದ ಆಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಲಿಂಗೋದ್ಭವತ್ವವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯವು ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾಗಿರದೇ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವೂ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವೂ ಮತ್ತು ಯೌಗಿಕವೂ ಆಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯಜನಂಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಪಲಾಪ ಮಾಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಯಾನೇಗುಂದಿಯ ಮಾಣಿಕಮ್ಮನವರು. ಅನ್ನ-ನೀರುಗಳಿಲ್ಲದೇ ಅನೇಕ ದಿನಗಳಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಇಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಉತ್ತರಭಾರತದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಗ್ಗು ತೋಡಿಸಿ ಒಳಗೆ ತಾವು ಕುಳಿತು ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಒಂದು ಸಪ್ತಾಹ 'ಒಂದು ಪಕ್ಷ' ಮಾಸ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಒಳಗೇ ಇದ್ದು ನಂತರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದ ದಿನದಂದು ಮಣ್ಣು ತೆಗೆದಾಗ ಅವರು ಪುನಃ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಜೀವಿತ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬದುಕಲು ಬರುವದಿಲ್ಲವೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಲ್ಲ ಗಳೆಯಲು ಬರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಲಿಂಗಾವತಾರ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲ ಗಳೆಯುವದು ಅಸಂಬದ್ಧವೆನಿಸುವದು.

"**ತತೋಽಣಿಮಾದಿಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಃ ಕಾಯಸಂಪತ್ ತದ್ಧರ್ಮಾನಭಿಘಾತಶ್ಚ**" (ಯೋ. ಸೂ. ೩/೪೫) ಎಂಬ ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಯೋಗಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅದರ "**ಯಥಾ ಪರಮಾಣುತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಜ್ರಾದೀನಾಮಪ್ಯಂತಃ ಪ್ರವಿಶತಿ**" ಈ ಭೋಜ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ 'ಯೋಗ ಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಯೋಗಿಗೆ ಅಣಿಮಾ, ಗರಿಮಾ, ಲಘಿಮಾ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ, ಈಶತ್ವ ಮತ್ತು ವಶಿತ್ವ

ಗಳೆಂಬ ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಯೋಗಸಿದ್ಧನು ಪರಮಾಣುವಿನಂತೆ
ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಕಾರವನ್ನಾಗಲಿ, ಆಕಾಶದಂತೆ ವಿಭುರೂಪವನ್ನಾಗಲಿ, ಅರಳೆಯಂತೆ
ಲಘುರೂಪವನ್ನಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಪರ್ವತದಂತೆ ಬೃಹದ್ರೂಪವನ್ನಾಗಲಿ ಹೊಂದ
ಬಲ್ಲನು. ಈ ಯೋಗಿಯು ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡುವನೋ
ಅದೆಲ್ಲವೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಈಡೇರುವದು. ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಅವನಿಗೆ ವಶವಾಗು
ವವು. ಸ್ವೇಚ್ಛಾಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಯೋಗಿಯು ಸರ್ವತಂತ್ರ
ನಾಗಿ ಪರಮಾಣುವಿನಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾದ
ವಜ್ರಾದಿಗಳೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಲ್ಲನು' ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಯೋಗದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವ
ಕಾರ್ಯಗಳು ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸಹಜಗಳಾಗಿ ನೆರವೇರುತ್ತವೆ. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ
"ವಿಶುದ್ಧಾನಂದ" ರೆಂಬ ಯೋಗಿಗಳು ಇದೇ ೨೦ ನೆ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಿ
ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಅಸಾಧಾರಣ ಯೋಗ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ
ವರಾಗಿದ್ದರು. ಕಾಶಿಯ ಮೂರ್ಧನ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಮಹಾಮಹೋಪಾ
ಧ್ಯಾಯ ಗೋಪೀನಾಥ ಕವಿರಾಜರು ಆ ಶ್ರೀ ವಿಶುದ್ಧಾನಂದರ ಪರಮ ಶಿಷ್ಯ
ರಾಗಿದ್ದರು. ಗೋಪೀನಾಥ ಕವಿರಾಜರು ಗುರುಗಳ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ
ವಿಶುದ್ಧಾನಂದರು "ಜಾತ್ಯಂತರ ಪರಿಣಾಮ" ಅಂದರೆ ಯೋಗ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
ದಿಂದ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಜಾತಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸ
ಬಹುದು–ಎಂಬ ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡು
ತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ತಾರ್ಕಿಕ ಬುದ್ಧಿಯ ಗೋಪೀನಾಥ ಕವಿರಾಜರು ಅದು ಹೇಗೆ
ಸಾಧ್ಯ ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು, ಶ್ರೀ ವಿಶುದ್ಧಾನಂದರು ತಮ್ಮ
ಕೈಯಲ್ಲಿಯ 'ಗುಲಾಬಿ' ಹೂವನ್ನು ತತ್‌ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಗೋಪಿನಾಥರ
ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ "ಕೆಂಪುದಾಸಾಳ" ಹೂವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರಂತೆ.
ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ಗೋಪೀನಾಥ ಕವಿರಾಜರು ಗೋರಖಪುರದಿಂದ
ಹೊರಡುವ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ "ಯೋಗಾಂತ"ದ ೭೪೮ ನೇ ಪುಟ
ದಲ್ಲಿ "ಸೂರ್ಯವಿಜ್ಞಾನ" ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ತೈಲಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂಬ ಮಹಾಯೋಗಿಗಳು
ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೦೭ ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ೧೮೮೭ ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ

ಲೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದವರು. ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಲು ಕಾಶಿಗೆ ಬಂದ ಇವರು ವೈರಾಗ್ಯದ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಊರಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ಮೌನದಿಂದ ಯೋಗಸಾಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದವರಾದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ತೈಲಂಗ ಸ್ವಾಮಿ ಎಂದು ಜನರು ಕರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಬಾಲಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾದ ಇವರು ದಿಗಂಬರರಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚಮತ್ಕಾರಿಕ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದು ಹೋಗಿವೆ. ಇವರು ದಿಗಂಬರರಾಗಿ ತಿರುಗುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಇವರನ್ನು ಜೇಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬೀಗ ಹಾಕಿಸಿದನಂತೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ನೋಡಿದರೆ ಜೇಲಿನ ಬೀಗ ಹಾಕಿದಂತೆಯೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆ ಜೇಲಿನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಿಗಂಬರರಾಗಿಯೇ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಆಂಗ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ನೀನು ಹೊರಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ? ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತನಾಗಿ ಕೇಳಲಾಗಿ, ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬೀಗಹಾಕಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆ ಜೀವಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದಂತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಮಾತ್ರದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಮೃತ್ಯುವಿನ ದವಡೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು-ಎಂಬುದಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟರಂತೆ. ಆಗ ಇವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಇವರಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದೇ ಅವರು ಇಚ್ಛೆಬಂದಂತೆ ಇರಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿದನೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಾಶಿಯ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಿಂದು ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯಾದ " ಆಜ "ದಲ್ಲಿ ತಾ ೨೮-೧-೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ ಪಾಂಡೇಯ ಎಂಬವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರು ಪ್ರಸಂಗಾನುಸಾರವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂದಿಗೆ ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಸುಮಾರು ೨೮೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬದುಕಿ ಅನಂತ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಕಾಶಿಯ ಪಂಚಗಂಗಾ ಘಾಟದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ವರಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿ ಇದೆ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಇಂದು ಜೀವಂತವಾಗಿರುವ ಅಲ್ಲಿಪುರ ತಾತನವರು ಸುಮಾರು ಎರಡು ನೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ಆಯುಷ್ಯವಂತರಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯವು ಬಳ್ಳಾರಿ

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಿದೆ. ಪೂಜ್ಯ ಅಲ್ಲಿಪುರತಾತನವರು ಸದ್ಯ : ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ನಂಜನಗೂಡ ತಾಲುಕಿನ ಹುಲ್ಲಹಳ್ಳಿ ಸಮೀಪದ (ಆ. ಕಿ. ಮೀ) ಪವಿತ್ರ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಯೋಗವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡ ಪರಶಿವನ ಅಪರಾವತಾರಿಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಲಿಂಗೋದ್ಭವ ರಾಗಿರುವದು ಅಸಂಭವ ಘಟನೆ ಏನಲ್ಲ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಯುಗವಾದ ಇಂದು ಪ್ರನಾಳಿಕಾ ಶಿಶುಗಳು ತಯಾರು ಆಗುತ್ತಲಿವೆ. ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದರೂ ಅಸಂಭವವಾದದ್ದಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಧನೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವರಂತೆ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರುಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಲಿಂಗೋದ್ಭವರಾದದ್ದು ಇಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿದರೂ ಅಂದು ಅವರಿಗೆ ಅಸಂಭವದ ಮಾತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಯೋಗ-ತಂತ್ರ-ಜ್ಯೋತಿಷ ಮುಂತಾದ ರಹಸ್ಯ ವಿದ್ಯೆಗಳು ಇಂದು ಗುಪ್ತವಾಗುತ್ತಾ ನಡೆದಿರುವದರಿಂದ ಪಾಮರರಾದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮಹಾಪುರುಷರ ದಿವ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ "ಲೋಕೋತ್ತರಾಣಾಂ ಚರಿತಂ ಕೋ ಹಿ ವಿಜ್ಞಾತು ಮರ್ಹತಿ ?" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಅನುಭವಿಕರು.

ಚತುರ್ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾದಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಸೋಮೇಶ್ವರಾದಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಮತವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆಂದು ಶಿವಾಗಮಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವದರಿಂದ, ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶುಭಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಪಂಚಕಲಶಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದದ್ದೆಂದು ಸಕಲರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಾಳಿದ್ದಾರೆ.

ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರು

ಶ್ರೀಬಸವೇಶ್ವರರು

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಜ್ಞಾಶೂನ್ಯರೂ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳೂ ಆದ ಕೆಲಜನರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಬಿಜ್ಜಲ ಮಹಾರಾಜನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಬಸವೇಶ್ವರರೇ ವೀರಶೈವ ಮತವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ-ಎಂಬ ದುರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಈ ವಾದವು ಮುಗ್ಧಜನರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುವದಾಗಿದೆ.

ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾಗೇವಾಡಿ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಮಾದರಸ ಮತ್ತು ಮಾದಲಾಂಬಿಕಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಂಪತಿಗಳ ಉದರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಬಸವೇಶ್ವರರ ಜನ್ಮವಾಯಿತು. ಬಾಲಕನು ಎಂಟು ವರ್ಷದವನಾದಾಗ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧರ್ಮೋಚಿತವಾದ ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದಾಗ ಬಾಲಕ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೀರಶೈವ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಸಾರಂಗ ಹಿರೇಮಠದ ಶ್ರೀ ಜಾತವೇದಮುನಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮೋಚಿತ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದರೆಂಬ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಶ್ರೀಬಸವೇಶ್ವರರಿಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಅದರ ಆಚಾರ್ಯರು (ಗುರುಗಳು) ಇದ್ದರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಮ್ಮ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿರ್ಣಯ

ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಡಾ|| ಎಸ್. ಸಿ. ನಂದೀಮಠರ ನಿರ್ಣಯವೇನಂದರೆ—

" The darkness surrounding the early history of the sect has led almost all scholars (Dr. Bhandarkar excepted) to conclude that it was founded by Basava, the minister of Kalacuri King Bijjala (1162–1167 A. D.). However, this is far from the truth, for none of the books on virasaivism, either in kannada or in sanskrit, ascribe the foundation of the sect to Basava ".

(A Handbook of virasaivism, P. 2)

ಡಾ. ಭಂಡಾರಕರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಸಂಶೋಧಕರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರೇ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರೆಂಬ ಅಂಧಕಾರವು ಮುಸಿಗಿ ಕೊಂಡಿದೆ. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಯಾವುದೇ ಕನ್ನಡ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪುಸ್ತಕ ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರೇ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರೆಂಬ ಉಲ್ಲೇಖವಿರು ವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾಗಲಾರರು.

ಇನ್ನು ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎ. ನೀಲಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಂದರೆ—

" Lingayat tradition avers that the sect is very old and was founded by five ascetics—Ekorama, Panditaradhya, Revana, Marula and Vishvaradhya who were held to have sprung from the five heads of Siva. Basava, they say, was but the reviver of the Faith ".

(A History of south India, p. 435)

ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಶಿವನ ಪಂಚ ಮುಖಗಳಿಂದ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದ ಏಕೋರಾಮ, ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ, ರೇವಣ, ಮರುಳ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯರೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಧರ್ಮ ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಈ ಧರ್ಮದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಡಾ. ಜೇ. ಎನ್. ಫರ್ಕ್ಯೂಹರ್ ಮಹೋದಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಂದರೆ—

"The tradition is that the sect was founded by five ascetics-Ekorama, Panditaradhya, Revana, Marula, Vishwaradhya who are held to have Sprung from the five heads of Siva, incarnatic age after age. These are regarded as very ancient and Basava is said to have been but the reviver of the faith". (An outline of the religious literature of India, P. 260) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಂಚಮುಖಗಳಿಂದ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದ ಏಕೋರಾಮ, ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ, ರೇವಣ, ಮರುಳ, ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯರೆಂಬ ಐದುಜನ ಯೋಗಿಗಳು ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ಐದು ಜನ ಆಚಾರ್ಯರು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಈಧರ್ಮದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕರು ಮಾತ್ರ.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಡಾ. ಯದುವಂಶಿ ಎಂಬ ಹಿಂದು ಲೇಖಕರೂ ಸಹ "ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಬಸವ ಇಸ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಕೇ ಜನ್ಮದಾತಾ ನಹೀ ಥೇ, ಯದ್ಯಪಿ ಉನ್ಹೋನೇ ಇಸಕೋ ಬಹುತ ಸಹಾಯತಾ ದೀ" (ಶೈವಮತ, ಪುಟ ೧೫೮-೧೫೯) ತಮ್ಮ "ಶೈವಮತ" ಎಂಬ ಹಿಂದೀ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಆಗಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವರೆಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಲಾಗಿ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರೇ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಮಾತ್ರ ಈ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಈ ಧರ್ಮದ ತತ್ತ್ವಗಳು ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಜನರಾಡುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ಬಹಳಷ್ಟು ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ವೀರಶೈವರ ಗೋತ್ರ-ಸೂತ್ರಗಳು

ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪೂಜಾರೂಪ ನಿತ್ಯಕರ್ಮವನ್ನಾಗಲಿ ಮತ್ತೆ ಯಾವುದೇ ನೈಮಿತ್ತಿಕ-ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವಾಗ ದೇಶ-ಕಾಲ-ಗೋತ್ರ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಅರ್ಚಕರಾದರೂ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುವಾಗ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಗೋತ್ರ ಯಾವುದು? ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗೋತ್ರದ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವ ಬಹಳಷ್ಟು ವೀರ ಶೈವರು ಮೌನವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗೋತ್ರಗಳ ಜ್ಞಾನವಾಗಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಗೋತ್ರ ಪುರುಷರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಿಸೋಣ.

ನಮ್ಮೀ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಋಷಿವಂಶ ಮತ್ತು ಗಣವಂಶಗಳೆಂದು ಎರಡು ವಂಶಗಳು ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದವುಗಳು. ಕಶ್ಯಪ, ಭರದ್ವಾಜ ಮತ್ತು ಗೌತಮ ಮುಂತಾದ ಋಷಿಗಳ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಋಷಿವಂಶಜರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಋಷಿವಂಶಜರೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಸೃಷ್ಟಿಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಶಿವಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ವೀರ, ನಂದಿ ಮುಂತಾದ ಪಂಚ ಶಿವಗಣರಿಂದ ಜನಿಸಿದ ವೀರಶೈವರೆಲ್ಲ ಗಣಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿರುವ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥವೇನಂದರೆ–ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಾಗ, ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿರಚಿಸಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ನಿರಾಶನಾದಾಗ—

ಸೃಷ್ಟಿಂ ವಿಧೇಹಿ ಭಗವನ್ ಪ್ರಥಮಂ ಪರಮೇಶ್ವರ ।
ಜ್ಞಾತೋಪಾಯಸ್ತತಃ ಕುರ್ಯಾಂ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಮುಮಾಪತೇ ॥

(ಸಿ. ಶಿ. ೨ ; ೨೫)

ಹೇ ದೇವಾಧಿದೇವನಾದ ಮಹಾದೇವನೇ ನೀನು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಮೊದಲು ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡು, ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಾನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ-ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಆಗ ಶಿವನು—

ಇತ್ಯೇವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ ಶಂಭುರ್ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಿಶ್ವಯೋನಿನಾ ।
ಸಸರ್ಜಾತ್ಮಸಮ ಪ್ರಖ್ಯಾನ್ ಸರ್ವಜ್ಞಾನ್ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಕಾನ್ ॥
ಪ್ರಬೋಧಪರಮಾನಂದಪರಿವಾಹಿತಮಾನಸಾನ್ ।
ಪ್ರಮಥಾನ್ ವಿಶ್ವನಿರ್ಮಾಣಪ್ರಲಯಾದಿವಿಧಿಕ್ಷಮಾನ್ ॥

(ಸಿ. ಶಿ. ೨ ; ೧೬-೨೭)

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತನಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳ, ಸರ್ವಜ್ಞರೂ ಸರ್ವ ಶಕ್ತರೂ ಆದ ಜಗತ್ತಿನ ನಿರ್ಮಾಣಾದಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಅನಂತ ಶಿವಗಣರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಲೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಅನೇಕ ಶಿವಗಣರಲ್ಲಿ ವೀರ, ನಂದಿ, ಭೃಂಗಿ, ವೃಷಭ ಮತ್ತು ಸ್ಕಂದರೆಂಬ ಐದು ಜನ ಶಿವಗಣರೇ ವೀರಶೈವರ ಗೋತ್ರ ಪುರುಷರು. ಅಂತೆಯೇ—

ಈಶಾನಮುಖಸಂಜಾತಾ ವೀರಶೈವಾ ಮಹೌಜಸಃ ।
ವೀರೋ ನಂದೀ ತಥಾ ಭೃಂಗೀ ವೃಷಭಃ ಸ್ಕಂದ ಏವ ಚ ॥

(ಪಾಶುಪತ ತಂತ್ರ)

ಅತಿವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಃ ಪೂರ್ವೇ ನಂದ್ಯಾದಿಪ್ರಮಥಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ।
ತತ್ಸಂತತಿಸಮಾಯಾತಾ ವೀರಶೈವಾ ಇತಿ ಶ್ರುತಾಃ ॥

(ವೀರಶೈವಸದಾಚಾರ ಸಂಗ್ರಹ ; ೬/೪)

ಈ ಪಶುಪತತಂತ್ರ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಸದಾಚಾರ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವೀರಾದಿ ಪಂಚಗಣರೇ ವೀರಶೈವರ ವಂಶದ ಮೂಲ ಪುರುಷರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ.

ಗೋತ್ರ ಪುರುಷರು ವಂಶದ ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾದ್ದರಿಂದ, ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರಿಲ್ಲದೇ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯು ಅಸಂಭವವಾದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಪತ್ನೀ ಪರಿಗ್ರಹಮಾಡಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ವೀರಶೈವ ಗೋತ್ರಪುರುಷರ ಪತ್ನಿಯರಾರು? ಎಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯುಂಟಾದಾಗ ಕ್ರಿಯಾಸಾರ, ವೀರಶೈವಾನಂದ ಚಂದ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಪುರಾಣ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಗಣರ ಪತ್ನಿಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನೇ ವಿಚಾರಿಸೋಣ—

ವೀರಭದ್ರೋ ಮಹಾತೇಜಾ ಹಿಮಕುಂದೇಂದುಸನ್ನಿಭಃ ।
ಭದ್ರಕಾಳೀಪ್ರಿಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಮಾತ್ಯಾಣಾಮಭಿರಕ್ಷಕಃ ॥

(ಲಿಂಗಪುರಾಣ)

ಎನ್ನುವ ಲಿಂಗಪುರಾಣದ ವಚನದಲ್ಲಿ "ವೀರ" ಅಥವಾ "ವೀರಭದ್ರ" ನೆಂಬ ಗಣನಿಗೆ "ಭದ್ರಕಾಳಿ" ಎಂಬ ಪತ್ನಿ ಇರುವಳೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡಾ ವೀರಭದ್ರ ದೇವಾಲಯಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಭದ್ರಕಾಳಿಯ ಮಂದಿರಗಳಿರುವದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಕ್ರಿಯಾಸಾರ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಆವರಣ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಾಗ ತೃತೀಯಾವರಣ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ "ಕುಂಡಲಿನೀ ಸಹಿತಾಯ ನಂದಿಕೇಶ್ವರಾಯ ನಮಃ, ಹ್ಲಾದಿನೀ ಸಹಿತಾಯ ಭೃಂಗಿಣೇ ನಮಃ, ಭದ್ರಾಸಹಿತಾಯ ವೃಷಭಾಯ ನಮಃ, ದೇವಯಾನೀಸಹಿತಾಯ ಸ್ಕಂದಾಯ ನಮಃ" (ಕ್ರಿಯಾಸಾರ ಭಾಗ ೨ ಪುಟ ೨೭೮–೨೭೯ O.R.I. ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು) ಎಂಬುದಾಗಿ ನಂದೀಶ್ವರನಿಗೆ ಕುಂಡಲಿನೀ, ಭೃಂಗಿಗೆ ಹ್ಲಾದಿನೀ, ವೃಷಭನಿಗೆ ಭದ್ರಾ ಮತ್ತು ಸ್ಕಂದನಿಗೆ ದೇವಯಾನೀ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯರ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಶ್ರೀ ಮರಿತೋಂಟದಾರ್ಯರು ವೀರಶೈವಾನಂದ ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ವಾದಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ನಂದೀಶ್ವರನಿಗೆ "ಸುಯಶಾ" ಎಂಬ ಪತ್ನಿ ಇದ್ದಳೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ವೀರಶೈವ ಗೋತ್ರಪುರುಷರಾದ ವೀರನು ಭದ್ರಕಾಳಿಯನ್ನೂ, ನಂದಿಯು ಕುಂಡಲಿನೀ ಅಥವಾ ಸುಯಶಾಳನ್ನೂ, ಭೃಂಗಿಯು ಹ್ಲಾದಿನಿಯನ್ನೂ, ವೃಷಭನು ಭದ್ರಾಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸ್ಕಂದನು ದೇವಯಾನಿಯನ್ನೂ ಪತ್ನಿಯರನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿರುವುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

"ಅಥ ಯದಿ ಸ್ತ್ರೀಲೋಕಕಾಮೋ ಭವತಿ" ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತರೂ, ಅನಾದಿಮುಕ್ತರೂ ಆದ ವೀರ, ನಂದಿ, ಭೃಂಗಿ, ವೃಷಭ ಮತ್ತು ಸ್ಕಂದರೆಂಬ ಈ ಶಿವಗಣರಿಗೆ ಸರ್ವಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ, ಲೀಲಾವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಸ್ತ್ರೀ ಪರಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ, ಇವರಲ್ಲಿ ರಾಗ-ದ್ವೇಷಾದಿಗಳಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಇವರು ಸಂಸಾರ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾಗಲಾರರು. ಇಂತಹ ಶಿವಗಣರ ಸಂತಾನವೇ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರರು, ಅರ್ಥಾತ್ ಜಂಗಮರು. ಶಿವಗಣರ ಸಂತಾನವಾದ ಕಾರಣ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಗಣಂಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವ ರೂಢಿಯುಂಟು.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಪರಮಾತ್ಮನ ಈಶಾನಮುಖದಿಂದ ಪಂಚವಕ್ತ್ರ ಗಣೇಶ್ವರನು ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಗಣೇಶ್ವರನ ಐದು ಮುಖಗಳಿಂದ ಮಖಾರಿ, ಕಾಲಾರಿ, ಪುರಾರಿ, ಸ್ಮರಾರಿ ಮತ್ತು ವೇದಾರಿಗಳೆಂಬ ಐದು ಜನ ಪಂಚಮರು ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಂಚಮರ ಸಂತಾನವೇ ಪಂಚಮಸಾಲಿ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ವೀರಶೈವ ಸದಾಚಾರಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಗಣವಂಶ (ಜಂಗಮ) ಮತ್ತು ಪಂಚಮ (ಭಕ್ತ) ವಂಶ ಎಂಬುದಾಗಿ ಎರಡೇ ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಪಂಚಮರಲ್ಲಿಯೇ ವೃತ್ತಿಭೇದದಿಂದ ಅನೇಕ ಜಾತಿ ಉಪಜಾತಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಈ ಪರಿವರ್ತನ ಶೀಲ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವೀರಶೈವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಉಪಜಾತಿಗಳ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಸಮಾಜವನ್ನು ಹದಗೆಡಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ವೀರಶೈವರೆಂಬ ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಬಾಳಿದರೆ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜವು ಬೇಗನೇ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಭಕ್ತಜನರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ಮಾಹೇಶ್ವರ (ಜಂಗಮ)ರೇ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಪೂಜ್ಯರೂ, ಇವರು ಪೂಜಕರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪಂಚಮರೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಕ್ತವಂಶದವರಾದರೂ ತಾವು ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ವಂಶ ಪರಂಪರೆಯ ಗುರುಗಳ ಗೋತ್ರಗಳನ್ನೇ ಹೇಳಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ವೀರ, ನಂದಿ, ಭೃಂಗಿ, ವೃಷಭ ಮತ್ತು ಸ್ಕಂದರೆಂಬ ಪಂಚಗಣರ ಹಾಗೂ ಮಖಾರಿ, ಕಾಲಾರಿ, ಪುರಾರಿ, ಸ್ಮರಾರಿ ಮತ್ತು ವೇದಾರಿ ಎಂಬ ಪಂಚಮರ ಸಂತಾನಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೀ. ಜ. ರೇವಣಸಿದ್ಧ, ಶ್ರೀ. ಜ. ಮರುಳಸಿದ್ಧ, ಶ್ರೀ. ಜ. ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯ, ಶ್ರೀ. ಜ. ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ. ಜ. ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯರೆಂಬ ಪಂಚ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೇ ಮೂಲಗುರುಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂಲ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮೂಲಾಚಾರ್ಯರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಪಂಚಕಲಶಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಆ ಪಂಚಕಲಶಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದೀಕ್ಷಾ, ವಿವಾಹ ಮುಂತಾದ ಸಕಲ ಧಾರ್ಮಿಕಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಐದು ಗೋತ್ರಗಳಿರುವಂತೆ ಪಡ್ವಿಡಿ, ವೃಷ್ಟಿ, ಲಂಬನ, ಮುಕ್ತಾಗುಚ್ಛ ಹಾಗೂ ಪಂಚವರ್ಣಗಳೆಂಬ ಐದು ಮಹಾಸೂತ್ರಗಳಿವೆ. ಈ ಒಂದೊಂದು ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡರಂತೆ ಉಪಸೂತ್ರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ವಂಶದ ಗೋತ್ರ-ಸೂತ್ರಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಂಕ್ಷೇಪ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ—

ವೀರಶೈವರ ಗೋತ್ರ - ಸೂತ್ರ ಪಟ್ಟಿ

	೧	೨	೩	೪	೫
೧) ಪರಶಿವನ ಪಂಚಮುಖಗಳು	ಸದ್ಯೋಜಾತ	ವಾಮದೇವ	ಅಘೋರ	ತತ್ಪುರುಷ	ಈಶಾನ
೨) ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಅವರ ಅವತಾರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ	ರೇವಣಾರಾಧ್ಯ ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕಿ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ	ಮರುಳಾರಾಧ್ಯ ವಟಕ್ಷೇತ್ರ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಲಿಂಗ	ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮಕ್ಷೇತ್ರ ರಾಮನಾಥಲಿಂಗ	ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಷೇತ್ರ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಲಿಂಗ	ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಶ್ವನಾಥಲಿಂಗ
೩) ಸಿಂಹಾಸನದ ಹೆಸರು	ವೀರಸಿಂಹಾಸನ	ಸದ್ಧರ್ಮಸಿಂಹಾಸನ	ವೈರಾಗ್ಯಸಿಂಹಾಸನ	ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನ	ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನ
೪) ಸಿಂಹಾಸನದ ಸ್ಥಾನ	ಬಾಳೇಹೊನ್ನೂರು	ಉಜ್ಜಯಿನೀ	ಕೇದಾರ	ಶ್ರೀಶೈಲ	ಕಾಶೀ
೫) ಗೋತ್ರಪುರುಷರು	ವೀರ	ನಂದಿ	ಭೃಂಗಿ	ವೃಷಭ	ಸ್ಕಂದ
೬) ಗೋತ್ರಪುರುಷರ-ಶಕ್ತಿಯರು	ಭದ್ರಕಾಳಿ	ಕುಂಡಲಿನೀ	ಹ್ಲಾದಿನೀ	ಭದ್ರಾ	ದೇವಯಾನೀ
೭) ಮಹಾಸೂತ್ರಗಳು	ಪಡ್ವಿಡಿ	ವೃಷ್ಟಿ	ಲಂಬನ	ಮುಕ್ತಾಗುಚ್ಛ	ಪಂಚವರ್ಣ
೮) ಶಾಖೆಗಳು	ರೇಣುಕ ಶಾಖಾ	ದಾರುಕ ಶಾಖಾ	ಘಂಟಾಕರ್ಣಶಾಖಾ	ಧೇನುಕರ್ಣ ಶಾಖಾ	ವಿಶ್ವಕರ್ಣಶಾಖಾ
೯) ಪ್ರವರಗಳು	ಏಕಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ	ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ	ತ್ರ್ಯಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ	ಚತುರಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ	ಪಂಚಾಕ್ಷರಶಿವಾಚಾರ್ಯ
೧೦) ವೇದಗಳು	ಋಗ್ವೇದ	ಯಜುರ್ವೇದ	ಸಾಮವೇದ	ಅಥರ್ವಣವೇದ	ಅಜಪವೇದ (ಶೈವಾಗಮ)
೧೧) ದಂಡಗಳು	ಅಶ್ವತ್ಥ (ಅಳಿದಂಡ)	ಪಲಾಶ (ಮುತ್ತಲದಂಡ)	ವೇಣು (ಬಿದಿರಿನ ದಂಡ)	ನ್ಯಗ್ರೋಧ (ಆಲದ ದಂಡ)	ಬಿಲ್ವ (ಪತ್ರಿದಂಡ)
೧೨) ಕಮಂಡಲ ಧಾತುಗಳು	ಸು ರ್ಣ	ರಜತ	ತಾಮ್ರ	ಕಬ್ಬಿಣ	ಸೀಸ

[ಪು. ಶಿ. ನೋ.]

೧೩) ಕಂಥಾ ವರ್ಣಗಳು (ಧ್ವಜವರ್ಣಗಳು)	ಹಸಿರು	ಕೆಂಪು	ನೀಲಿ	ಬಿಳಿ	ಹಳದಿ
೧೪) ತತ್ತ್ವಗಳು	ಪೃಥ್ವೀ	ಜಲ	ತೇಜಸ್	ವಾಯು	ಆಕಾಶ
೧೫) ಬೀಜ ಮಂತ್ರಗಳು	ನಕಾರ	ಮಕಾರ	ಶಿಕಾರ	ವಾಕಾರ	ಯಕಾರ
೧೬) ಪಂಚಾಕ್ಷರಗಳು	ಪ್ರಸಾದಪಂಚಾಕ್ಷರ	ಮಾಯಾಪಂಚಾಕ್ಷರ	ಸೂಕ್ಷ್ಮಪಂಚಾಕ್ಷರ	ಸ್ಥೂಲಪಂಚಾಕ್ಷರ	ಮೂಲಪಂಚಾಕ್ಷರ
೧೭) ಉಪಸೂತ್ರಗಳು	ಪುರಾಣ	ಲೋಹಕಂಥಾ	ಗೋಣೀಕಂಥಾ	ತ್ರಿಪುಟೀ	ಪಂಚವರ್ಣ
	ಪಚ್ಚಕಂಥಾ	ಸ್ವರ್ಣಕಂಥಾ	ದಂತೀ	ರಜ್ಜು	ಕಂಬಾಲ
	ಷಡಂಗ	ಶೃಂಗೀ	ಜಠರ	ಕಂಥಾ	ವೃಷಭ
	ಸುರಗೀ	ಮುಸಣೀ	ತ್ರಿಗುಣ	ಭಸ್ಮೀ	ದಶವಕ್ತ್ರ
	ಮಹಿಷೀ	ಕುಠಾರ	ಕೇಶಕಂಥಾ	ಶಿಖರೀ	ಜರತ್ಕಂಥಾ
	ದಿಗಂಬರ	ಭೈತ್ರೀ	ಲಲಾಟ	ರೌಪ್ಯಕ	ಪಂಚಮುಖ
	ವೇಣೀ	ಕಠಾರ	ವ್ಯಾಘ್ರಕಂಥಾ	ಚಂದ್ರಗುಂಡ	ಗುಹಾಗ್ರ
	ಭಿತ್ತಿ	ಚಾಮುರೀ	ಲೋಚನ	ವೃತ್ತಕಂಥಾ	ಗೋಚರ
	ಮೋರಟ	ಕವಾಟ	ಭಗಿನೀ	ಕಾಷ್ಟಕಂ	ಗಗನ
	ನಾಟೀ	ಕುಕ್ಷಕಂಥಾ	ಜಾಲಕಂಥಾ	ಪವನ	ಮುಸಲೀ
	ಶೌರೀ	ಜ್ವಲತ್ಕಂಥಾ	ನಟನ	ರಾಮಗಿಂಃ	ಲಗುಡ
	ಮುಸುಡೀ	ಸಿಂಹೀ	ಬಡಡಿ	ಖಡ್ಗೀ	ಶಿಥಿಲೀ

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವೀರಶೈವರ ಗೋತ್ರ–ಸೂತ್ರಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ವೀರಶೈವ ಸದಾಚಾರ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಪಂಚಮೋತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರಕರಣ (ಸೋಲಾಪುರ ವಾರದ ಪ್ರಕಾಶನ ೧೯೦೫) ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ಆಧಾರ ಹಾಗೂ ಕಾಶೀಪೀಠದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ ಗೋತ್ರಸೂತ್ರ ಪಟದ ಆಧಾರದಿಂದ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೀರ ನಂದ್ಯಾದಿ ಶಿವಗಣರ ಶಕ್ತಿಯರು ಕ್ರಿಯಾಸಾರ ಭಾಗ ೨ ; ಪುಟ ೨೭೮–೨೭೯ (ಮೈಸೂರು O.R.I. ಪ್ರಕಾಶನ ೧೯೫೭) ರ ಆಧಾರದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಂಥಋಣ

ಕನ್ನಡ :—

೧. ಪಂಚಾಚಾರ್ಯವಂಶಾವಳಿ ; ಓರಿಯಂಟಲ್ ಬುಕ್ಕ ಡಿಪೋ ಪ್ರೆಸ್
ಧಾರವಾಡ, ೧೮೮೭.

೨. ಪಂಚಾಚಾರ್ಯಮಹಾಸಭೆ ; ತರಂಗಿಣಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ ೧೯೧೮

೩. ಹಿಮವತ್ಕೇದಾರ ಪೀಠದ ಚರಿತೆ ; ಕುಪ್ಪಗಲ್ಲ ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿ
ಬಳ್ಳಾರಿ ೧೯೨೩.

೪. ವೀರಶೈವ ಮಹಾತ್ಮರು ; ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್
ಮೈಸೂರು; ೧೯೩೮

೫. ಶ್ರೀ ಮರುಳಸಿದ್ಧಾಂಕ ; ವೀರಶೈವಧರ್ಮಾಲಯ ಹರಿಹರ ೧೯೪೯

೬. ಶ್ರೀಶೈಲ. ಜ. ವಾಗೀಶಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಜೀವನಚರಿತ್ರ
ಜ. ಸೂರ್ಯಸಿಂಹಾಸನಮಠ, ಗುಂತಕಲ್ಲ ೧೯೫೨.

೭. ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಯೋಗಿಚರಿತ್ರ. ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್‌ಪ್ರೆಸ್
ಮೈಸೂರು ೧೯೫೬

೮. ವಿಮರ್ಶ, ಶ್ರೀ. ಷ. ಬ್ರ. ಗುರುದೇವಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ನವಲಗುಂದ ೧೯೬೩

೯. ರೇಣುಕವಿಜಯ ; ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್
ಮೈಸೂರು ೧೯೬೮

೧೦. ಹರಕು ಪಾಟನ ಅರಸು ; ವಿಶ್ವಶಕ್ತಿಪ್ರಕಾಶನ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ೧೯೭೧

೧೧. ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯದರ್ಶನ(ಸ್ಮರಣಸಂಚಿಕೆ)
ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೭೨.

೧೨. ವಿಶ್ವಧರ್ಮವಾದ ವಿರಶೈವ ; ಪೃಥ್ವಿಪ್ರಿಂಟರ್ಸ ಬೆಂಗಳೂರು —

೧೩. ರತ್ನಗರ್ಭಗಣಪತಿ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರಲಿಂಗ ;
ಟಿ. ಬಿ. ಬಸವರಾಜಯ್ಯ ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೮೫

ಸಂಸ್ಕೃತ :—

೧೪. ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮಾಂತರ್ಗತ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ–ಪಂಚಮೋತ್ಪತ್ತಿ
ಪ್ರಕರಣಂ ; ವೀ. ಲಿಂ. ಬ್ರಾ. ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ ಸೊಲಾಪುರ. ೧೯೦೩

೧೫. ವೀರಶೈವಸದಾಚಾರ ಸಂಗ್ರಹಃ, ವೀ. ಲಿಂ. ಬ್ರಾ. ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ
ಸೊಲಾಪುರ ೧೯೦೫

೧೬. ಶ್ರೀಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಚರಿತಂ ; ಶ್ರೀಮತ್ಕನ್ಯಕಾ
ಪರಮೇಶ್ವರೀ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಮೈಸೂರು, ೧೯೨೧

೧೭. ರತ್ನತ್ರಯಂ ; ವಾಣೀವಿಲಾಸಮುದ್ರಣಾಲಯ ಶ್ರಿರಂಗಂ ೧೯೨೩

೧೮. ಗುರುವಂಶಕಾವ್ಯಂ ; ,, ,, ,, —

೧೯. ಮಹಾನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್ ; ಜಂಗಮವಾಡಿಮಠ,
ವಾರಾಣಸಿ, ೧೯೨೯

೨೦. ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿ ; ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರೆಸ್ ಮೈಸೂರು ೧೯೩೬

೨೧. ವೀರಶೈವಾನಂದ ಚಂದ್ರಿಕಾ ; ಮೂರುಸಾವಿರಮಠ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ೧೯೩೬

೨೨ ಭಾಸ್ಕರೀ ; ಸರಸ್ವತೀ ಭವನ ಟೆಕ್ಸ್ಟ ನಂ. ೮೩ ಇಲಾಹಾಬಾದ. ೧೯೫೦

೨೩. ಶ್ರೀಕರಭಾಷ್ಯಂ ; (ಚತುಃಸೂತ್ರೀ) ಜಂಗಮವಾಡಿಮಠ,
ವಾರಾಣಸಿ ೧೯೫೬

೨೪. ಕ್ರಿಯಾಸಾರಃ ; O.R.I. ಮೈಸೂರು ೧೯೫೭

ತೆಲಗು:—

೨೫. ರೇಣುಕವಿಜಯಮು ; ಶಿವಧರ್ಮಗ್ರಂಥಮಾಲಾ,
ಸಿಕಂದ್ರಾಬಾದ. ೧೯೪೩

೨೬. ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಷೇತ್ರಮಹಿಮಾ ; ಜೋಪಿಟರ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್‌ಪ್ರೆಸ್,
ಗುಂಟೂರ, ೧೯೮೦

ಮರಾಠಿ :—

೨೭. ಕಾಶೀ ಪೀಠಾಚೇ ಪ್ರಾಚೀನತ್ವ ; ಶೈವಭಾರತೀಭವನ ಕಾಶೀ ೧೯೩೪

೧೮. ವೀರಶೈವರತ್ನ ; ಜಂಗಮವಾಡಿಮಠ ವಾರಾಣಸಿ

ಹಿಂದೀ :—

೨೯. ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ಕಾ ಅಮ್ಮಣಗಿ ತಾಮ್ರ ಪತ್ರ
(ಚಿದ್ರೇಮಠವೀರಭದ್ರಶರ್ಮರ ಶೋಧಲೇಖ) ಪ್ರಯಾಗ ೧೯೩೭

೩೦. ಹಿಂದುತ್ವ ; ಶಿವಪ್ರಸಾದಗುಪ್ತಸೇವಾ ಉಪವನ, ವಾರಾಣಸಿ. ೧೯೩೮

೩೧. ಶೈವಮತ, ಬಿಹಾರರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷಾಪರಿಷತ್, ಪಟನಾ, ೧೯೫೫

೩೨. ಗಢವಾಲ ಕಾ ಇತಿಹಾಸ —

ಇಂಗ್ಲಿಷ:—

೩೩. The Judgement in the Benares Sri Jagadguru
Viswaradhya Simhasana math case 1935

೩೪. A Handbook of virasaivism, S. C. Nandimath
Motilal Banarasidass Delhi 1979

೩೫. A History of Indian Philosophy, S. N. Dasagupta
Cambridge University Press Cambridge 1955

೩೬. A History of South India, K. A. Neelakantha Shastry,
Oxford University Press Oxford 1966

ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧ

ಪುಟ	ಸಾಲು	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೩	೧೨	ಬಾವನೆಯಿಂದ	ಭಾವನೆಯಿಂದ
೪	೧೩	ಗಾವಿಕಾಗವುದ	ಕಾವಿಕಾಗವುದ
೧೦	೨೬	iengthen	lengthen
೧೧	೩	intorpre-	interpre-
೧೧	೪	enjoʌment	enjoyment
೧೩	೧೦	ನಿರ್ಣೀಯತೆ	ನಿರ್ಣೀಯತೇ
೧೬	೧	ಶಬ್ದ ರ್ಥ	ಶಬ್ದಾರ್ಥ
೧೭	೧೦	ರೂಪವಾಗಿ	ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ
೧೮	೭	ಅವೆರೆಡನ್ನೂ	ಅವೆರಡನ್ನೂ
೨೧	೧೯	ನೆನಿಸುವರು.	ನೆನಿಸುವನು.
೨೩	೧	ವಿತೇಷಾದ್ವೈತ	ವಿಶೇಷಾದ್ವೈತ
೩೮	೩	ಮಣ್ಣಿನ	ಮಣ್ಣಿನ
೪೬	೫	ಕ್ಷಿಪಾ	ಕ್ಷಿಪ್ರಾ
೪೭	೬	ದಿಂದಲೂ್ರ	ದಿಂದಲೂ
೫೪	೨೧	ಹೇಳಲ್ಯಟ್ಟದೆ	ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದೆ
೫೭	೨೬	ಪಂಜಾಕ್ಷರ	ಪಂಚಾಕ್ಷರ
೬೧	೧೪	ಪೀಠೋಧ್ಧಾರದ	ಪೀಠೋದ್ಧಾರದ
೭೦	೩	ಏಕೋರಾಮರಾಧ್ಯ	ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯ
೭೫	೧೮	ಬ್ರಿಟೀಷ್	ಬ್ರಿಟೀಷ್

೯೫	೧	ಜದ್ಗುರು	ಜಗದ್ಗುರು
೧೦೩	೮	ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದ-	ಪಂಡಿತರೂ ಆಗಿದ್ದ-
೧೨೧	೬	ದಾನಾತ್ಸರ್ಗ	ದಾನಾತ್ಸ್ವರ್ಗ
೧೨೧	೧೯	ಭೂಭಾಗವನ್ನು	ಭೂಭಾಗವು
೧೨೨	೧೧	ಪೀಠಾಧ್ಯರಾದ	ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ
೧೨೨	೧೪	ಪಟ್ಟಾಧಕ್ಷ	ಪಟ್ಟಾಧ್ಯಕ್ಷ
೧೨೫	೨೭	Althouah	Although
೧೪೧	೪	ಮಾಡಬೇಕೇಕೆಂಬ	ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ
೧೫೧	೨	ಗಣರನ್ನು	ಗಣರನ್ನೂ
೧೫೨	೧೧	ಸ್ವಾಶೋ	ಶ್ವಾಸೋ
೧೫೭	೧೭	ಎಲ್ಲರಗೂ	ಎಲ್ಲರಿಗೂ
೧೫೮	೧೬	ಜ್ಯಾತ್ಯಂತರ	ಜಾತ್ಯಂತರ

ಗ್ರಂಥಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳಗಳು

(೧) ಚೆನ್ನ-ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹಿರೇಕಲ್ಲಮಠ,
ಪೋಸ್ಟ್-ಹೊನ್ನಾಳಿ, ಜಿಲ್ಲಾ-ಶಿವಮೊಗ್ಗಾ.

ಶ್ರೀ ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠ, ವಾರಾಣಸಿ, (ಕಾಶಿ),
Shri JANGAMAWADIMATH,
VARANASI (Uttar Pradesh)
Pin. 221 001

(೨) ಶ್ರೀ ಅಮರೇಶ್ವರಮಠ,
ಪೋಸ್ಟ್-ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ. ತಾಲ್ಲೂಕು-ಬದಾಮಿ.
ಜಿಲ್ಲಾ-ಬಿಜಾಪುರ.

ಶ್ರೀ ಷ. ಬ್ರ. ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಬದಾಮಿ ತಾಲೂಕಿನ, ತೋಗುಣಸಿ ಪುರಾಣಮಠದ ಪ್ರಕಾಂಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರಾದ ಶ್ರೀ ವೇ|| ವಿರೂಪಾಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಪೌತ್ರರೂ, ಶ್ರೀ ವೇ. ಸಿದ್ಧಯ್ಯನವರ ಪುತ್ರರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಷ. ಬ್ರ. ಡಾ|| ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಗುಳೇದಗುಡ್ಡದ ತಪೋನಿಧಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಷ. ಬ್ರ. ಅಮರೇಶ್ವರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಪೂರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಶ್ರೀಗುರುಕೃಪೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ ೧೯೬೯ ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತದ "ಕಾವ್ಯತೀರ್ಥ" ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಾಸಾದ ಇವರು ೧೯೭೦ರಲ್ಲಿ ಅಮರೇಶ್ವರಮಠದ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ೧೯೭೩ರಲ್ಲಿ ಕಾಶೀ ಸಂಪೂರ್ಣಾನಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಚಾರ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ರ್‍ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿ ಮೂರು ಚಿನ್ನದ ಪದಕಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ೧೯೭೩ರಲ್ಲಿ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಣ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ೧೯೮೧ರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯ ಮೇಲೆ ಶೋಧ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆದು ಕಾಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ "ವಿದ್ಯಾವಾರಿಧಿ" (Ph D.,) ಪದವಿ ವಿಭೂಷಿತರಾದರು. ಸಧ್ಯಃ ಅದೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ "ವೀರಶೈವತತ್ತ್ವತ್ರಯ ವಿಮರ್ಶೆ" ಎಂಬ ವಿಷಯದಮೇಲೆ ಡಿ.ಲಿಟ್. ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯುವದರಜೊತೆಗೆ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ವೇದಾಂತದ ಗೌರವ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಈಗಾಗಲೇ ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯ ಪ್ರವಚನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ 5 ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ನಿರಂತರ ಮುಂದುವರೆಯಲಿ,

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಪಾದಶಿವಾಚಾರ್ಯರು.

ಕಾಶಿ, ಕಾಮನಾಳ.